

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

راهنمای کاربرد بیمه‌های مهندسی و مسئولیت مدنی کارفرما در مقابل کارکنان (تهیه، ارزیابی، دریافت خسارت)

نشریه شماره ۷۶۷

آخرین ویرایش: ۱۳۹۸-۰۷-۰۹

وزارت نیرو
دفتر استانداردها و طرح‌های آب و آبفا
<http://seso.moe.gov.ir>

معاونت فنی، امور زیربنایی و تولیدی
امور نظام فنی اجرایی، مشاورین و پیمانکاران
nezamfanni.ir

اصلاح مدارک فنی

خواننده گرامی:

امور نظام فنی اجرایی، مشاورین و پیمانکاران معاونت فنی، امور زیربنایی و تولیدی سازمان برنامه و بودجه کشور، با استفاده از نظر کارشناسان برجسته مبادرت به تهیه این نشریه کرده و آن را برای استفاده به جامعه‌ی مهندسی کشور عرضه نموده است. با وجود تلاش فراوان، این اثر مصون از ایرادهایی نظیر غلط‌های مفهومی، فنی، ابهام، ابهام و اشکالات موضوعی نیست.

از این‌رو، از شما خواننده‌ی گرامی صمیمانه تقاضا دارد در صورت مشاهده هر گونه ایراد و اشکال فنی، مراتب را بصورت زیر گزارش فرمایید:

- ۱- در سامانه مدیریت دانش اسناد فنی و اجرایی (سما) ثبت‌نام فرمایید: sama.nezamfanni.ir
  - ۲- پس از ورود به سامانه سما و برای تماس احتمالی، نشانی خود را در بخش پروفایل کاربری تکمیل فرمایید.
  - ۳- به بخش نظرخواهی این نشریه مراجعه فرمایید.
  - ۴- شماره بند و صفحه موضوع مورد نظر را مشخص کنید.
  - ۵- ایراد مورد نظر را به صورت خلاصه بیان دارید.
  - ۶- در صورت امکان متن اصلاح شده را برای جایگزینی ارسال کنید.
- کارشناسان این امور نظرهای دریافتی را به دقت مطالعه نموده و اقدام مقتضی را معمول خواهند داشت. پیشاپیش از همکاری و دقت نظر جنابعالی قدردانی می‌شود.

نشانی برای مکاتبه: تهران، میدان بهارستان، خیابان صفی علی‌شاه - مرکز تلفن ۳۳۲۷۱

سازمان برنامه و بودجه کشور، امور نظام فنی اجرایی، مشاورین و پیمانکاران

Email: nezamfanni @mporg.ir

web: nezamfanni.ir

بسمه تعالی

پیشگفتار

رشد و توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و دستیابی به اهداف تعیین شده در سند چشم انداز و برنامه‌های توسعه در کشور، نیازمند حمایت و حفظ سرمایه‌های ملی است. بیمه از ابزارهای مهم توسعه است که اتکا به آن در بخش‌های مختلف از جمله طرح‌ها و پروژه‌های زیربنایی اجتناب ناپذیر است. با وجود پیشرفت‌های بسیار در راهبری و ساخت پروژه‌های بزرگ و پیچیده در کشور، بکارگیری بیمه‌نامه مناسب به منظور جبران خسارت‌های احتمالی به اندازه کافی مورد توجه قرار نگرفته است. با هدف رفع کاستی‌ها و همگامی با آموزه‌های ملی و جهانی به دست آمده از کاربرد بیمه‌های مهندسی در پروژه‌های زیربنایی و عمرانی، امور آب و آبفای وزارت نیرو در قالب طرح تهیه ضوابط و معیارهای فنی صنعت آب کشور، تدوین راهنمای «کاربرد بیمه‌های مهندسی و مسوولیت مدنی کارفرما در مقابل کارکنان (تهیه، ارزیابی، دریافت خسارت)» را به صورت نشریه مستقل با هماهنگی امور نظام فنی و اجرایی سازمان برنامه و بودجه کشور در دستور کار قرار داد و پس از تهیه، آن را برای تایید و ابلاغ به عوامل ذینفع نظام فنی و اجرایی کشور به این سازمان ارسال نمود که پس از بررسی، براساس نظام فنی اجرایی یکپارچه، موضوع ماده ۳۴ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، ماده ۲۳ قانون برنامه و بودجه و آیین‌نامه استانداردهای اجرایی مصوب هیات محترم وزیران تصویب و ابلاغ گردید.

علیرغم تلاش، دقت و وقت زیادی که برای تهیه این مجموعه صرف گردید، این مجموعه مصون از وجود اشکال و ابهام در مطالب آن نیست. لذا در راستای تکمیل و پربار شدن این نشریه از کارشناسان محترم درخواست می‌شود موارد اصلاحی را به امور نظام فنی و اجرایی سازمان برنامه و بودجه کشور ارسال کنند. کارشناسان سازمان پیشنهادهای دریافت شده را بررسی کرده و در صورت نیاز به اصلاح در متن نشریه، با همفکری نمایندگان جامعه فنی کشور و کارشناسان مجرب این حوزه، نسبت به تهیه متن اصلاحی، اقدام و از طریق پایگاه اطلاع‌رسانی نظام فنی و اجرایی کشور برای بهره‌برداری عموم، اعلام خواهند کرد. به همین منظور و برای تسهیل در پیدا کردن آخرین ضوابط ابلاغی معتبر، در بالای صفحات، تاریخ تدوین مطالب آن صفحه درج شده است که در صورت هرگونه تغییر در مطالب هر یک از صفحات، تاریخ آن نیز اصلاح خواهد شد. از اینرو همواره مطالب صفحات دارای تاریخ جدیدتر معتبر خواهد بود.

تهیه و کنترل «راهنمای کاربرد بیمه‌های مهندسی و مسوولیت مدنی کارفرما در مقابل کارکنان

(تهیه، ارزیابی، دریافت خسارت)» [نشریه شماره ۷۶۷]

مجری: شرکت آب منطقه‌ای تهران

مشاور پروژه: سیامک نیلچیان
فوق لیسانس مهندسی عمران-مدیریت شرکت آب منطقه‌ای تهران
ساخت

اعضای گروه نظارت:

سعید بیات	فوق لیسانس مهندسی عمران	شرکت آب منطقه‌ای زنجان
نوذر جلالی	فوق لیسانس مهندسی مکانیک	شرکت آب منطقه‌ای فارس
سید جمال موسوی	فوق لیسانس مهندسی آبیاری	شرکت آب منطقه‌ای مازندران
علی اکبر شفیعی	فوق لیسانس مهندسی عمران	شرکت مدیریت منابع آب ایران

اعضای گروه تایید کننده (کمیته تخصصی فنی اجرایی طرح تهیه ضوابط و معیارهای فنی صنعت آب کشور):

امیرمحمد امیرابراهیمی	دکتری مهندسی عمران	شرکت تابلیه
علیرضا توتونچی	فوق لیسانس عمران	سازمان برنامه و بودجه کشور
محسن حاج‌سیدجوادی	لیسانس مهندسی عمران	شرکت آوند طرح
جواد حاجیانی بوشهریان	فوق لیسانس مهندسی عمران	وزارت نیرو
علی ربوبی خوبوشانی	لیسانس مهندسی راه و ساختمان	شرکت آبران
محمدشفیع رضاخانی	لیسانس مهندسی عمران	شرکت مهندسی فرایندکاو
علی اصغر شهبابی	فوق لیسانس مهندسی عمران-سازه	خبره صنعت
سیدحمیدرضا کشفی	لیسانس مهندسی مکانیک	شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور
فاطمه قبادی حمزه‌خانی	دکتری مهندسی عمران	طرح تهیه ضوابط و معیارهای صنعت آب کشور
شادی مرادی فلاح	فوق لیسانس مهندسی عمران	وزارت نیرو

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
۳	فصل اول - بیمه و مدیریت ریسک
۵	۱-۱- فرآیند مدیریت ریسک
۶	۱-۲- تکنیک‌های مقابله با ریسک
۶	۱-۳- مفاهیم ریسک و خطر
۶	۱-۳-۱- خطر یا علت اصلی خسارت
۶	۱-۳-۲- مخاطره یا شرایط خطرزا
۷	۱-۳-۳- ریسک
۷	۱-۴- معنا و مفهوم ریسک از نظر بیمه‌گران
۷	۱-۴-۱- خطر به معنای حادثه
۷	۱-۴-۲- خطر به معنای موضوع بیمه
۸	۱-۴-۳- خطر به معنای تحقق امری در زمان معین
۸	۱-۵- تقسیم‌بندی خطر
۸	۱-۵-۱- خطر یا ریسک خالص یا ایستا
۸	۱-۵-۲- ریسک سوداگرانه یا پویا
۸	۱-۵-۳- ریسک خاص
۸	۱-۵-۴- ریسک عام
۹	۱-۶- ویژگی خطر
۹	۱-۷- کیفیت وقوع خطر
۹	۱-۸- تشدید خطر
۱۰	۱-۹- تغییر خطر
۱۰	۱-۱۰- مدیریت ریسک و بیمه
۱۱	فصل دوم - جایگاه بیمه در طرح‌های عمرانی و زیربنایی
۱۳	۱-۲- آیین‌نامه الزام دستگاه‌های اجرایی به اخذ پوشش‌های بیمه‌ای لازم
۱۳	۲-۲- قراردادهای سه‌عاملی (نشریه ۴۳۱۱) مورخ ۱۳۷۸/۳/۳
۱۳	۱-۲-۲- ماده ۲۱ شرایط عمومی پیمان (حفاظت از کار و شخص ثالث، بیمه کار، مراقبت‌های لازم)
۱۴	۲-۲-۲- ماده ۴۳ شرایط عمومی پیمان (حوادث قهری)

فهرست مطالب

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۱۵	۳-۲- قرارداد‌های طرح و ساخت صنعتی (EPC) نشریه ۵۴۹۰ مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۱۴
۱۵	۳-۳-۱- ماده ۱۵ شرایط عمومی EPC صنعتی (انواع بیمه‌نامه‌ها، مسوولیت تهیه آن‌ها)
۱۶	۳-۳-۲- ماده ۱۷ شرایط عمومی EPC صنعتی (انواع بیمه‌نامه‌ها، مسوولیت تهیه آن‌ها)
۱۶	۳-۴- قرارداد‌های طرح و ساخت (EPC غیرصنعتی) مورخ ۱۳۸۴/۵/۱۵
۱۹	فصل سوم - تعاریف و مفاهیم بیمه مهندسی
۲۱	۳-۱- بیمه‌گر
۲۱	۳-۲- بیمه‌گذار
۲۱	۳-۳- موضوع بیمه
۲۲	۳-۴- مورد بیمه
۲۲	۳-۵- مدت بیمه
۲۲	۳-۶- مبلغ بیمه
۲۲	۳-۷- ارزش اموال بیمه شده
۲۳	۳-۸- حق بیمه
۲۳	۳-۹- فرانشیز
۲۳	۳-۱۰- بیمه‌نامه
۲۴	۳-۱۱- انواع خطر یا حادثه
۲۴	۳-۱۱-۱- خطرات طبیعی
۲۴	۳-۱۱-۲- سایر خطرات
۲۴	۳-۱۲- تمام خطر
۲۴	۳-۱۳- کلوزهای بیمه‌نامه
۲۵	فصل چهارم - بیمه‌های مهندسی
۲۷	۴-۱- انواع بیمه
۲۷	۴-۱-۱- بیمه‌های اجتماعی
۲۷	۴-۱-۲- بیمه‌های بازرگانی
۲۸	۴-۲- اصول بیمه‌های بازرگانی
۲۸	۴-۲-۱- اصل حسن نیت یا حد اعلی
۲۹	۴-۲-۲- اصل علت نزدیک

فهرست مطالب

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۲۹	۴-۲-۳- اصل تعاون و مشارکت (تعدد بیمه)
۳۰	۴-۲-۴- اصل غرامت
۳۱	۴-۲-۵- اصل نفع بیمه‌ای
۳۲	۴-۲-۶- اصل جانشینی یا قائم
۳۲	۴-۲-۷- اصل اتکایی
۳۲	۴-۲-۸- اصل داوری
۳۳	۴-۳- تاریخچه بیمه مهندسی
۳۳	۴-۴- ویژگی‌های بیمه‌های مهندسی
۳۵	۴-۵- انواع بیمه‌های مهندسی
۳۵	۴-۵-۱- بیمه‌های دوره احداث
۳۵	۴-۵-۲- بیمه‌های دوره بهره‌برداری (Operation)
۳۶	۴-۶- بیمه تمام خطر پیمانکاران (ساخت)
۳۶	۴-۶-۱- مدارک لازم برای ارائه نرخ و شرایط در بیمه CAR
۳۶	۴-۶-۲- سرمایه مورد بیمه در بیمه CAR
۳۷	۴-۶-۳- شرایط عمومی بیمه تمام خطر پیمانکاران
۴۱	۴-۶-۴- نکات مهم در بیمه تمام خطر پیمانکاران CAR_
۴۱	۴-۶-۵- فرانشیز بیمه تمام خطر پیمانکاران CAR_
۴۲	۴-۷- بیمه تمام خطر نصب
۴۲	۴-۸- بیمه شکست ماشین‌آلات
۴۳	۴-۹- بیمه تجهیزات و ماشین‌آلات پیمانکاران
۴۴	۴-۹-۱- استثنائات بیمه CPM
۴۴	۴-۹-۲- مبلغ بیمه شده
۴۴	۴-۹-۳- اساس پرداخت خسارت
۴۵	۴-۹-۴- نکات مهم در بیمه CPM
۴۶	۴-۱۰- بیمه ریسک‌های تکمیل شده ساختمانی
۴۷	۴-۱۱- بیمه تجهیزات الکترونیک
۴۷	۴-۱۲- بیمه فساد کالا در سردخانه

فهرست مطالب

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۴۸	۱۳-۴- بیمه عیوب اساسی و پنهان ساختمان - تضمین کیفیت ساختمان
۴۹	۱۴-۴- بیمه عدم النفع ناشی از شکست ماشین‌آلات
۵۰	۱۵-۴- بیمه مسوولیت مدنی کارفرما در قبال کارکنان
۵۳	۱-۱۵-۴- شرایط بیمه‌نامه مسوولیت مدنی کارفرما در مقابل کارکنان
۵۴	۲-۱۵-۴- انواع بیمه مسوولیت کارفرما در قبال کارکنان
۵۴	۳-۱۵-۴- پوشش‌های اصلی بیمه‌نامه
۵۵	۴-۱۵-۴- موارد خارج از پوشش (استثنائات) بیمه‌نامه
۵۵	۵-۱۵-۴- تعهدات بیمه‌گذار
۵۶	۶-۱۵-۴- تعهدات بیمه‌گر
۵۶	۷-۱۵-۴- پوشش‌های تکمیلی (کلوزهای) بیمه‌نامه مسوولیت مدنی کارفرما در مقابل کارکنان
۵۹	فصل پنجم - کلوزهای بیمه مهندسی
۶۲	۱-۵- کلوزهای مشترک بیمه‌های مهندسی
۶۳	۱-۱-۵- کلوز ۰۰۱ (پوشش زیان یا خسارت ناشی از اعتصاب، شورش، اغتشاش)
۶۳	۲-۱-۵- کلوز ۰۰۲ (پوشش مسوولیت متقابل)
۶۴	۳-۱-۵- کلوز ۰۰۳ (پوشش دوره نگهداری ساده)
۶۴	۴-۱-۵- کلوز ۰۰۴ (پوشش دوره نگهداری گسترده)
۶۵	۵-۱-۵- کلوز ۰۰۵ (شرایط مخصوص مربوط به جدول زمان‌بندی عملیات ساختمانی و/ یا نصب)
۶۵	۶-۱-۵- کلوز ۰۰۶ (پوشش هزینه‌های اضافی مربوط به اضافه‌کاری، کار در شب، کار در تعطیلات عمومی و حمل سریع)
۶۶	۷-۱-۵- کلوز ۰۰۷ (پوشش هزینه‌های اضافی پوشش هزینه‌های اضافی مربوط به حمل هوایی)
۶۶	۸-۱-۵- کلوز ۰۰۸ (تضمین مربوط به سازه‌های واقع در مناطق زلزله‌خیز)
۶۶	۹-۱-۵- کلوز ۰۰۹ (استثناء مربوط به زیان، خسارت یا مسوولیت ناشی از زلزله)
۶۷	۱۰-۱-۵- کلوز ۰۱۰ (استثناء مربوط به زیان، خسارت یا مسوولیت مستقیم یا غیر مستقیم ناشی از سیل و طغیان آب)
۶۷	۱۱-۱-۵- کلوز ۰۱۱ (خسارات پشت سرهم)
۶۷	۱۲-۱-۵- کلوز ۰۱۲ (استثناء مربوط به اتلاف، خسارت یا مسوولیت ناشی از طوفان یا خسارت آبی ناشی از باد)
۶۸	۱۳-۱-۵- کلوز ۰۱۳ (پوشش اموال خارج از انبار سایت)

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۶۸	۵-۱-۱۴- کلوز ۱۴۰ (استثناء زیان، خسارت یا مسوولیت ناشی از تروریسم)
۶۹	۵-۱-۱۵- کلوز ۱۵۰ (شرط کنترل دعاوی)
۶۹	۵-۱-۱۶- کلوز ۱۶۰ (افزایش سرمایه)
۶۹	۵-۱-۱۷- کلوز ۱۷۰ (شرط ۷۲ ساعت)
۷۰	۵-۱-۱۸- کلوز ۱۸۰ (سایبر کلوز)
۷۰	۵-۱-۱۹- کلوز ۱۹۰ (تجدید پوشش)
۷۰	۵-۱-۲۰- کلوز ۲۰۰ (برداشت ضایعات)
۷۲	۵-۱-۲۱- کلوز ۲۱۰ (سلب اختیار)
۷۲	۵-۱-۲۲- کلوز ۲۲۰ (استثناء از بین رفتن یا خسارت ناشی از اجرای نادرست)
۷۲	۵-۱-۲۳- کلوز ۲۳۰ (نشت، آلودگی و آلاینش صنعتی)
۷۳	۵-۱-۲۴- کلوز ۲۴۰ (خسارات پنهان ۵۰/۵۰)
۷۳	۵-۱-۲۵- کلوز ۲۵۰ (شرط جرثقیل‌های دو تایی)
۷۳	۵-۱-۲۶- کلوز ۲۶۰ (شرط خاص برای سازه‌های دریایی)
۷۴	۵-۱-۲۷- کلوز ۲۷۰ (عملیات پمپاژ آب‌های سطحی)
۷۵	۵-۱-۲۸- کلوز ۲۸۰ (استثناء کپک‌های سمی و آزیست (پنبه نسوز))
۷۵	۵-۱-۲۹- کلوز ۲۹۰ (استثناء ضایعات، گل و لای، فرسایش و ریزش کوه)
۷۶	۵-۱-۳۰- کلوز ۳۰۰ (حق الزحمه آرشیتکت‌ها، مشاوران و کارشناسان طبق تعرفه)
۷۶	۵-۱-۳۱- کلوز ۳۱۰ (تخلیه آب)
۷۶	۵-۱-۳۲- کلوز ۳۲۰ (شرط ویژه مربوط به اسقاط حق جانشینی)
۷۷	۵-۲- کلوزهای بیمه تمام خطر پیمانکاران
۷۸	۵-۱-۲- کلوز ۱۰۰ (پوشش دوره آزمایش ماشین‌آلات و تاسیسات)
۷۸	۵-۲-۲- کلوز ۱۰۱ (شرایط ویژه مربوط به ساختمان تونل‌ها، راهروها، ساختمان یا تاسیسات موقت یا دائم زیرزمینی)
۷۹	۵-۲-۳- کلوز ۱۰۲ (شرایط ویژه مربوط به کابل‌ها، لوله‌ها و سایر وسایل نصب شده در زیرزمین)
۷۹	۵-۲-۴- کلوز ۱۰۳ (استثناء مربوط به از بین رفتن یا خسارت وارد به محصولات، جنگل‌ها و مزروعات)
۷۹	۵-۲-۵- کلوز ۱۰۴ (شرایط ویژه مربوط به احداث سد و مخازن آب)
۸۰	۵-۲-۶- کلوز ۱۰۵ (پوشش مربوط به ساختمان‌های موجود و اموال مجاور)

فهرست مطالب

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۸۱	۵-۲-۷- کلوز ۱۰۶ (تضمین مربوط به بخش‌ها (خاکریزها، برش‌ها، پله‌بندی‌ها، آبروها، کانال‌ها یا کارهای جاده‌ای)
۸۱	۵-۲-۸- کلوز ۱۰۷ (تضمین مربوط به کمپ‌ها و انبارها)
۸۱	۵-۲-۹- کلوز ۱۰۸ (تضمین مربوط به دستگاه‌ها، تجهیزات و ماشین‌آلات ساختمانی)
۸۲	۵-۲-۱۰- کلوز ۱۰۹ (تضمین مربوط به مصالح ساختمانی)
۸۲	۵-۲-۱۱- کلوز ۱۱۰ (شرایط ویژه مربوط به اقدامات ایمنی در خصوص بارش، سیل و طغیان آب)
۸۲	۵-۲-۱۲- کلوز ۱۱۱ (شرایط ویژه مربوط به برداشت ضایعات ناشی از ریزش خاک و سنگ)
۸۳	۵-۲-۱۳- کلوز ۱۱۲ (شرایط ویژه مربوط به تجهیزات آتش‌نشانی و اقدامات ایمنی در برابر آتش در کارگاه‌های ساختمانی)
۸۴	۵-۲-۱۴- کلوز ۱۱۳ (حمل و نقل داخلی)
۸۴	۵-۲-۱۵- کلوز ۱۱۴ (خسارات پشت سرهم)
۸۴	۵-۲-۱۶- کلوز ۱۱۵ (پوشش ریسک طراح)
۸۵	۵-۲-۱۷- کلوز ۱۱۶ (پوشش قسمت‌هایی از کارهای قرارداد مورد بیمه که تحویل داده شده یا مورد بهره‌برداری قرار گرفت)
۸۵	۵-۲-۱۸- کلوز ۱۱۷ (شرایط ویژه نصب لوله‌های آبرسانی و فاضلاب)
۸۶	۵-۲-۱۹- کلوز ۱۱۸ (عملیات حفاری چاه‌های آب)
۸۶	۵-۲-۲۰- کلوز ۱۱۹ (اموال موجود یا اموال متعلق به یا تحت مراقبت یا در امانت و یا در اختیار بیمه‌گذار (اموال مجاور))
۸۷	۵-۲-۲۱- کلوز ۱۲۰ (ارتعاش، برداشتن یا سست کردن استحکامات)
۸۸	۵-۲-۲۲- کلوز ۱۲۱ (شرایط ویژه مربوط به شمع کوبی فونداسیون و نگهداری دیوارهای حائل)
۸۸	۵-۲-۲۳- کلوز ۱۲۲ (تضمین پوشش مربوط به ارتفاع موج)
۸۸	۵-۲-۲۴- کلوز ۱۲۳ (تضمین پوشش مربوط به موج‌شکن)
۸۹	۵-۳- کلوزهای بیمه تمام خطر نصب
۹۰	۵-۳-۱- کلوزهای مشترک در دو بیمه «تمام خطر پیمانکاران» و «تمام خطر نصب»
۹۰	۵-۳-۲- کلوزهای مشابه در دو بیمه «تمام خطر پیمانکاران» و «تمام خطر نصب»
۹۰	۵-۳-۳- کلوز ۲۰۰ (پوشش خطر کارخانه سازنده)
۹۱	۵-۳-۴- کلوز ۲۰۱ (پوشش دوره تضمین)
۹۱	۵-۳-۵- کلوز ۲۰۲ (پوشش ماشین‌آلات ساختمانی و نصب)

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۹۱	۵-۳-۶- کلوز ۲۰۳ (استثنای مربوط به ماشین آلات مستعمل)
۹۲	۵-۳-۷- کلوز ۲۰۴ (شرط مخصوص شماره ۱ برای صنایع پردازش هیدروکربن)
۹۲	۵-۳-۸- کلوز ۲۰۵ (شرط مخصوص شماره ۲ برای پوشش کاتالیزورهای صنایع پردازش هیدروکربن)
۹۲	۵-۳-۹- کلوز ۲۰۶ (شرایط ویژه مربوط به تجهیزات اطفای حریق)
۹۳	۵-۳-۱۰- کلوز ۲۰۷ (تضمین مربوط به کمپها و انبارها)
۹۳	۵-۳-۱۱- کلوز ۲۰۸ (تضمین مربوط به کابلها و لوله‌های زیرزمینی)
۹۴	۵-۳-۱۲- کلوز ۲۰۹ (استثنای اتلاف یا خسارت وارد به محصولات، جنگل‌ها و مزروعات)
۹۴	۵-۳-۱۳- کلوز ۲۱۱ (پوشش عناصر سوخت هسته‌ای)
۹۵	۵-۳-۱۴- کلوز ۲۱۲ (پوشش هزینه‌های رفع آلودگی)
۹۶	۵-۳-۱۵- کلوز ۲۱۳ (پوشش مخزن تحت فشار رآکتور با اجزای داخلی آن)
۹۶	۵-۳-۱۶- کلوز ۲۱۴ (استثنای اتلاف یا خسارت به علت نشست زمین)
۹۶	۵-۳-۱۷- کلوز ۲۱۷ (شرایط ویژه برای کانال‌های روباز در طی عملیات لوله‌گذاری، مجراگذاری و کابل‌گذاری)
۹۷	۵-۳-۱۸- کلوز ۲۱۸ (پوشش هزینه‌های نشت‌یابی هنگام لوله‌گذاری)
۹۷	۵-۳-۱۹- کلوز ۲۱۹ (شرایط حفاری جهت‌دار افقی مسیرهای خط لوله در زیر رودخانه‌ها، خاکریزهای راه‌آهن، خیابان‌ها و غیره)
۹۸	۵-۳-۲۰- کلوز ۲۲۰ (حمل و نقل داخلی)
۹۸	۵-۳-۲۱- کلوز ۲۲۱ (شرایط مخصوص مربوط به اقدامات ایمنی در مقابل بارش، سیل و طغیان آب)
۹۹	۵-۴- کلوز ۲۲۲ (استثنای اتلاف، خسارت یا مسوولیت ناشی از حفاری جهت‌دار افقی)
۹۹	۵-۴-۱- کلوز ۲۲۳ (استثنای پوشش‌های نسوز)
۱۰۰	۵-۵- کلوزهای بیمه شکست ماشین‌آلات - M.B.
۱۰۰	۵-۵-۱- کلوز ۳۰۲ - اموال مجاور و مسوولیت اشخاص ثالث
۱۰۱	۵-۵-۲- کلوز ۳۱۱ - پوشش خطر بدنه - باستثناء حمل و نقل
۱۰۱	۵-۵-۳- کلوز ۳۱۲ - پوشش خطر بدنه - با حمل و نقل
۱۰۲	۵-۵-۴- کلوز ۳۳۱ - تعدیل استهلاک برای ماشین‌آلات الکتریکی، سیم‌پیچی سری، نظیر (موتورها، ژنراتورها، ترانسفورماتورها)
۱۰۲	۵-۵-۵- کلوز ۳۴۴ - تعمیرات کلی توربین‌های بخاری، آبی، گازی و توربوژنراتورها
۱۰۳	۵-۵-۶- کلوز ۳۴۵ - بازرسی و تعمیرات کلی بویلرها

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۰۴	۵-۶- کلوزهای بیمه ماشین آلات پیمانکار C.P.M.
۱۰۴	۵-۶-۱- کلوز ۴۰۰ - پوشش ماشین آلات و تجهیزات زیرزمینی
۱۰۴	۵-۶-۲- کلوز ۴۰۱ - پوشش حمل و نقل داخلی
۱۰۴	۵-۶-۳- کلوز ۴۱۰ - تعدیل مبلغ مورد بیمه و حق بیمه
۱۰۵	۵-۶-۴- کلوز ۴۲۰ - پوشش دکل و تجهیزات حفاری نفت، گاز و/یا زمین حرارتی
۱۰۷	۵-۶-۵- کلوز ۴۲۱ - پوشش دکل و تجهیزات حفاری چاه آب
۱۰۷	۵-۷- کلوزهای بیمه تجهیزات الکترونیکی E.E.
۱۰۷	۵-۷-۱- کلوز ۵۳۸ - تعهد به استفاده از وسایل حفاظت در برابر صاعقه و افزایش ولتاژ
۱۰۸	۵-۷-۲- کلوز ۵۶۲ - شرط ویژه مربوط به اسقاط حق جانشینی
۱۰۸	۵-۷-۳- کلوز ۵۶۴ - شرایط ویژه درخصوص تاخیر در انجام تعمیرات
۱۰۸	۵-۷-۴- کلوز ۵۹۲ - تفاوت بین قرارداد خدمات نگهداری و پوشش بیمه‌ای
۱۰۹	۵-۸- کلوزهای بیمه فساد کالا در سردخانه D.O.S.
۱۰۹	۵-۹- کلوزهای بیمه ریسک‌های تکمیل شده ساختمانی CECR
۱۰۹	۵-۱۰- کلوزهای بیمه مسوولیت کارفرما در قبال کارکنان
۱۱۰	۵-۱۰-۱- کلوز پوشش تعدد دیات (خسارت بیش از یک دیه)
۱۱۱	۵-۱۰-۲- کلوز ماموریت خارج از کارگاه
۱۱۱	۵-۱۰-۳- کلوز اماکن وابسته به کارگاه
۱۱۲	۵-۱۰-۴- کلوز پوشش مجری ذیصلاح پروژه
۱۱۲	۵-۱۰-۵- کلوز حوادث ناشی از وسایل نقلیه موتوری
۱۱۳	۵-۱۰-۶- کلوز مسوولیت پیمانکاران فرعی
۱۱۳	۵-۱۰-۷- کلوز مسوولیت مهندسين ناظر و مشاور
۱۱۴	۵-۱۰-۸- کلوز بدون رای دادگاه
۱۱۴	۵-۱۰-۹- کلوز هزینه‌های پزشکی بدون اعمال تعرفه‌های دولتی
۱۱۴	۵-۱۰-۱۰- کلوز تامین مطالبات تامین اجتماعی و خدمات درمانی
۱۱۵	۵-۱۰-۱۱- کلوز پوشش بیمه ای برای شخص کارفرما یا پیمانکار
۱۱۵	۵-۱۰-۱۲- کلوز پوشش بیمه‌ای خسارات جانی دیه اشخاص ثالث
۱۱۶	۵-۱۰-۱۳- کلوز دیه روز

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۱۶	۵-۱۰-۱۴- کلوزگرامت روزانه
۱۱۷	۵-۱۰-۱۵- کلوز پوشش بیمه‌ای صدمات جسمانی کارکنان بر اثر حوادث نامرتبط به فعالیت بیمه شده
۱۱۷	۵-۱۰-۱۶- کلوز مسوولیت متقابل کارکنان - اهمال غیرعمدی کارکنان نسبت به یکدیگر
۱۱۸	۵-۱۰-۱۷- کلوز عدم اعمال قاعده نسبی در صورت افزایش احتمالی تعداد کارکنان
۱۱۸	۵-۱۰-۱۸- نکات مهم در بیمه مسوولیت مدنی کارفرما در برابر کارکنان
۱۲۱	فصل ششم - تهیه بیمه مهندسی
۱۲۳	۶-۱- بیمه‌های در تعهد کارفرما
۱۲۴	۶-۲- بیمه‌های در تعهد پیمانکار
۱۲۴	۶-۳- افراد دارای صلاحیت ارائه اطلاعات بیمه پروژه (با توجه به تعهدات قراردادی طرفین)
۱۲۴	۶-۴- موارد مهم در هنگام تهیه بیمه‌نامه‌های پروژه‌های عمرانی
۱۲۵	۶-۵- مدارک لازم برای ارائه نرخ و شرایط بیمه‌نامه
۱۲۵	۶-۶- اجزای بیمه‌نامه مهندسی
۱۲۶	۶-۶-۱- جدول مشخصات بیمه‌نامه
۱۲۹	۶-۶-۲- شرایط عمومی بیمه‌نامه
۱۲۹	۶-۶-۳- کلوزهای بیمه‌نامه
۱۲۹	۶-۶-۴- سایر شرایط بیمه‌نامه
۱۲۹	۶-۷- تهیه بیمه‌نامه پروژه
۱۳۴	۶-۸- استعلام بیمه‌نامه
۱۳۴	۶-۹- حق بیمه
۱۳۵	۶-۱۰- کلوزهای توصیه شده پروژه‌های ساخت
۱۳۷	فصل هفتم - دریافت خسارت بیمه‌ای
۱۳۹	۷-۱- تعهدات بیمه‌گذار هنگام تهیه بیمه‌نامه و پیش از بروز حادثه
۱۴۰	۷-۲- تعهدات بیمه‌گذار پس از بروز حادثه
۱۴۰	۷-۳- مسوولیت‌های بیمه‌گر و بیمه‌گذار در پرداخت خسارت
۱۴۱	۷-۴- مبانی تعیین خسارت بیمه‌ای
۱۴۱	۷-۴-۱- خسارت‌های مادی
۱۴۱	۷-۴-۲- خسارت‌های ناشی از مسوولیت

فهرست مطالب

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۱۴۲	۵-۷- ارزیابی و دریافت خسارت بیمه‌ای
۱۴۳	۱-۵-۷- مراحل و ترتیب برآورد خسارت
۱۴۳	۲-۵-۷- اقدامات ارزیاب خسارت بیمه‌ای
۱۴۳	۳-۵-۷- مدارک لازم جهت بررسی و پرداخت خسارت
۱۴۴	۴-۵-۷- صورتجلسه بازدید میدانی
۱۴۴	۵-۵-۷- گزارش ارزیابی خسارت
۱۴۵	۶-۷- نکات مهم در هنگام بروز حادثه و پرداخت خسارت
۱۴۶	۷-۷- اختلاف در مبلغ خسارت
۱۴۶	۸-۷- تقلب در خسارت
۱۴۶	۹-۷- مقررات حمایت‌کننده بیمه‌گذاران
۱۴۷	۱-۹-۷- آیین‌نامه شماره ۷۱- حمایت از حقوق بیمه‌گذاران، بیمه‌شدگان و صاحبان حقوق آنها
۱۴۹	۲-۹-۷- آیین‌نامه شماره ۸۵- آیین‌نامه تنظیم امور ارزیابی خسارت بیمه‌ای
۱۵۰	۳-۹-۷- سامانه‌های نظارتی و کنترلی بیمه مرکزی
۱۵۳	فصل هشتم - الحاقیه‌های بیمه مهندسی
۱۵۵	۱-۸- الحاقی توقف یا تعلیق
۱۵۵	۲-۸- الحاقی تمدید
۱۵۶	۳-۸- الحاقی فسخ یا ابطال
۱۵۶	۱-۳-۸- فسخ بیمه‌نامه (با عودت قسمتی از حق بیمه)
۱۵۷	۲-۳-۸- ابطال بیمه‌نامه (بدون عودت حق بیمه)
۱۵۷	۳-۳-۸- حذف بیمه‌نامه (با عودت کل حق بیمه)
۱۵۷	۴-۸- بیمه‌نامه‌های خاص
۱۵۷	۱-۴-۸- بیمه به صورت نخستین خطر (First Loss)
۱۵۸	۲-۴-۸- بیمه‌نامه موقت
۱۵۹	پیوست ۱- فلوچارت تهیه بیمه‌نامه
۱۶۳	پیوست ۲- فلوچارت دریافت خسارت
۱۶۷	پیوست ۳- پرسش‌نامه بیمه تمام خطر پیمانکاران (C.A.R).
۱۷۳	پیوست ۴- شرایط عمومی بیمه تمام خطر پیمانکاران (C.A.R).

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۸۳	پیوست ۵- شرایط عمومی بیمه تمام خطر نصب (E.A.R.)
۱۹۳	پیوست ۶- شرایط عمومی بیمه مسوولیت مدنی حرفه‌ای کارفرما در مقابل کارکنان
۲۰۳	پیوست ۷- قانون بیمه
۲۱۱	منابع و مراجع

فهرست جدول‌ها و فرم‌ها

صفحه	عنوان
۷	جدول ۱-۱- مقایسه خطر و مخاطرات
۶۲	جدول ۱-۵- فهرست کلوزهای مشترک (Common Cluase)
۷۷	جدول ۲-۵- فهرست کلوزهای بیمه تمام خطر پیمانکاران (C.A.R.)
۸۹	جدول ۳-۵- فهرست کلوزهای بیمه تمام خطر نصب (E.A.R.)
۹۰	جدول ۴-۵- فهرست کلوزهای مشترک در دو بیمه «تمام خطر پیمانکاران» و «تمام خطر نصب»
۹۰	جدول ۵-۵- فهرست کلوزهای مشابه در دو بیمه «تمام خطر پیمانکاران» و «تمام خطر نصب»
۱۰۰	جدول ۶-۵- فهرست کلوزهای شکست ماشین‌آلات (M.B.)
۱۰۴	جدول ۷-۵- فهرست برخی از کلوزهای بیمه ماشین‌آلات پیمانکار (C.P.M.)
۱۰۷	جدول ۸-۵- فهرست برخی از کلوزهای بیمه تجهیزات الکترونیکی (E.E.)
۱۰۹	جدول ۹-۵- فهرست کلوزهای بیمه فساد کالا در سردخانه (D.O.S.)
۱۰۹	جدول ۱۰-۵- فهرست کلوزهای بیمه ریسک‌های تکمیل شده ساختمانی (C.E.C.R.)
۱۱۰	جدول ۱۱-۵- پوشش‌های اضافی (کلوزها) بیمه مسوولیت کارفرما در مقابل کارکنان
۱۳۰	فرم ۱-۶- لیست خطرات و ریسک‌های محتمل پروژه
۱۳۲	فرم ۲-۶- نوع و پوشش بیمه‌ای مورد نیاز پروژه
۱۳۲	فرم ۳-۶- کلوزهای بیمه و شرایط خصوصی بیمه‌نامه
۱۳۳	فرم ۴-۶- تعیین مبلغ بیمه خسارت‌های مادی
۱۳۳	فرم ۵-۶- تعیین مبلغ بیمه مسوولیت شخص ثالث
۱۳۳	فرم ۶-۶- تعیین مبلغ بیمه مسوولیت مدنی کارفرما
۱۳۶	جدول ۱-۶- کلوزهای مهم در پروژه‌های ساخت

مقدمه

ساخت و بهره‌برداری از پروژه‌ها و طرح‌های مهندسی و زیربنایی نیازمند سرمایه‌گذاری و صرف وقت و هزینه‌های بسیار مالی، اجتماعی، سیاسی، زیست‌محیطی است. مدیریت صحیح در تمام طول دوره ساخت و نیز دوره بهره‌برداری نقش مهمی در به ثمر نشاندن این گونه کارها دارد. پروژه‌ها در دوره عمر خود با خطرات و ریسک‌های بسیار روبرو هستند که می‌بایست برای مقابله با آنان اقدامات ویژه‌ای اندیشیده شود. یکی از مهم‌ترین مباحث در مدیریت پروژه چگونگی رفتار و واکنش به ریسک‌ها در دوران مختلف پروژه از آغاز تا پایان دوره ساخت و نیز دوره بهره‌برداری است که به «مدیریت ریسک» شناخته می‌شود. مدیریت ریسک برخورد هوشمندانه با مخاطرات و عدم اطمینان‌های پیش رو است که با اتخاذ شیوه‌های گوناگون سبب می‌گردد خسارات و مشکلات احتمالی به بهترین روش مدیریت و پاسخ داده شود. یکی از مهم‌ترین اقدامات برای مقابله با خطرات، انتقال خسارات احتمالی به خارج از مجموعه است که بیمه نمودن پروژه شناخته‌شده‌ترین راه حل آن است.

پروژه‌ها و محصولات آن‌ها اعم از ساختمان، سد، تونل، راه، خطوط انتقال آب و نیرو، نیروگاه، کارخانه، خطوط تولید، ماشین‌آلات، کالاهای تولید و انبار شده، تجهیزات و ... نیاز به انواع پوشش‌های بیمه‌ای دارند. در این بین دوره اجرای پروژه‌ها پرمخاطره‌ترین دوره در طول عمر یک پروژه تلقی می‌گردد. بر این اساس برحسب منشا بروز خسارت که می‌تواند ناشی از عملیات موضوع پیمان یا حوادث طبیعی، سرقت، آتش‌سوزی، مخاطرات ویژه و نظایر آن باشد، می‌توان عملیات موضوع پیمان، ماشین‌آلات، مصالح پای کار، اجناس به کار رفته، تاسیسات و املاک مجاور کارگاه (متعلق به صاحب کار)، اشخاص ثالث و اموال آن‌ها و غیره را بیمه کرد تا در صورت بروز خسارت مدیریت توان بازسازی و یا پرداخت خسارات را داشته باشد و در فعالیت آن یا بهره‌برداری از محصول پروژه خللی به وجود نیاید.

با وجود پیشرفت‌های بسیار در صنعت ساخت کشور و توانایی در ساخت سازه‌ها و پروژه‌های پیچیده، متأسفانه بیمه نمودن صحیح و استفاده مناسب از بیمه‌نامه به منظور جبران خسارت‌های احتمالی به اندازه کافی مورد توجه قرار نگرفته است. علی‌رغم آشنایی کلی دست‌اندرکاران صنعت ساخت و بهره‌برداران با بیمه، به دلیل عدم آموزش و نیز عدم توجه به ضرورت تهیه پوشش بیمه‌ای مناسب شاهد ورود خسارت‌های بسیار به پروژه‌های زیربنایی و مهم کشور هستیم که به دلیل نقص در تامین پوشش بیمه‌ای آسیب‌های وارده به طور مناسب جبران نمی‌شوند و به این خاطر تاخیر و اختلال در اجرای کار به وجود می‌آید که ممکن است موجب از بین رفتن توجیه اقتصادی و حتی فنی و اجتماعی برای تکمیل پروژه و بدون استفاده ماندن سرمایه‌گذاری‌های انجام شده گردد. در تحقیقی که سال‌های قبل انجام شده است نشان می‌دهد، تنها حدود بیست درصد از خسارت‌های درخواست شده توسط بیمه‌گذاران بیمه‌های مهندسی منجر به پرداخت خسارت توسط بیمه‌گران شده که نشان‌دهنده وجود اشکالات پایه‌ای در تهیه بیمه‌نامه‌ها و عدم توجه به کلوزها و شرایط خصوصی بیمه‌نامه‌هایی است که اغلب توسط بیمه‌گذاران تهیه شده است.

از این رو، ضرورت تدوین راهنمایی به منظور آشنایی مدیران، کارشناسان و بدنه اجرایی پروژه‌های زیربنایی و عمرانی با جایگاه و مفاهیم بیمه و ارائه روشی کاربردی برای تهیه بیمه‌نامه‌های مورد نیاز به شدت احساس می‌گردد. بذری اولیه تهیه این راهنما در گردهمایی‌های تخصصی «دانش توسعه» که به صورت فصلی و در سطح معاونان طرح و توسعه بخش آب وزارت نیرو با محوریت «معاونت طرح و توسعه شرکت مدیریت منابع آب ایران» و به منظور تبادل تجربیات و به اشتراک گذاری دانش و گسترش فرهنگ مدیریت دانش برگزار می‌شود، نهاده شد. پس از آن با توجه به استقبال کارشناسان و مدیران بخش‌های مختلف از موضوع جایگاه بیمه در طرح‌های عمرانی و دوره بهره‌برداری از تاسیسات ساخته شده، راهنمای بیمه‌های مهندسی به منظور کمک به کلیه دست‌اندرکاران مرتبط تهیه گردید. یادآور می‌گردد در کنار توضیحات ارائه شده در باره کلوزهای بیمه، بیمه‌گذاران می‌بایست متن کامل کلوزها را مطالعه و با توجه به شرایط پروژه یا ساختمان‌ها و تاسیسات خود تصمیم‌گیری نمایند. در این راهنما به منظور جلوگیری از به درازا کشیده شدن مطالب سعی گردیده از توضیحات غیرضروری خودداری شود.

هدف

این راهنما کوشش دارد ضمن آشنا نمودن مدیران، کارشناسان و دست‌اندرکاران و ذی‌نفعان با جایگاه و مفاهیم بیمه، روشی کاربردی برای تهیه بیمه‌نامه‌های مورد نیاز پروژه‌های زیربنایی و عمرانی ارائه نماید.

دامنه کاربرد:

این راهنما قابلیت استفاده برای طیف گسترده‌ای از مخاطبان به ویژه در طرح‌های در حال ساخت و نیز پروژه‌ها و تاسیسات در دست بهره‌برداری را دارد. بارزترین ویژگی این راهنما ارائه توضیحات مفید در باره کلوزهای مهم بیمه‌های مهندسی و تهیه فرم‌ها و جدول‌هایی برای شناسایی خطرات هر پروژه و کمک به تصمیم‌گیرندگان برای انتخاب پوشش‌های بیمه‌ای مورد نیاز به کمک جدول‌ها و فلوچارت‌های منحصر به فرد آن می‌باشد.

فصل ۱

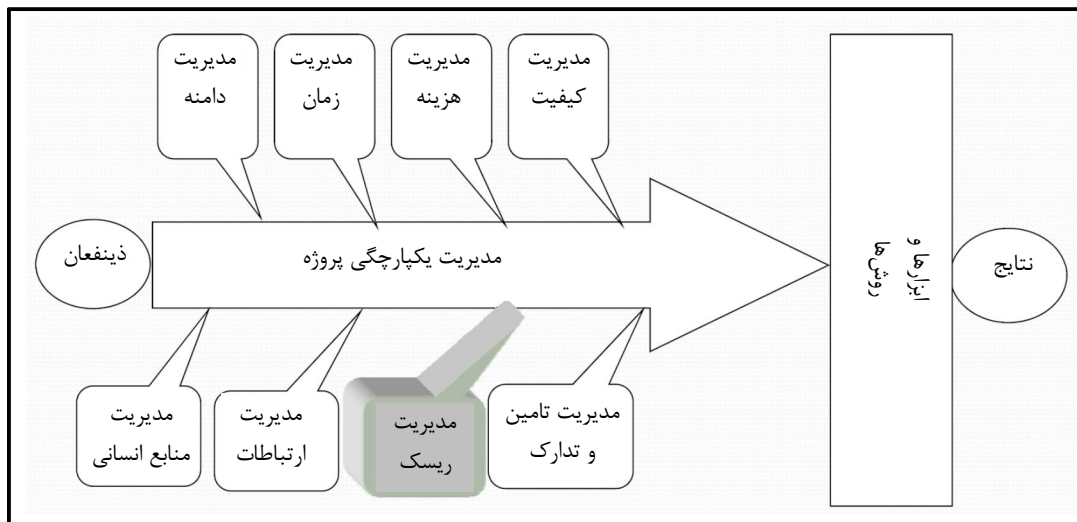

بیمه و مدیریت ریسک

مدیریت ریسک یکی از حوزه‌های مدیریت پروژه می‌باشد. مدیریت ریسک فرآیندی است که هدف آن کاهش آثار زیان‌بار یک فعالیت از طریق اقدام آگاهانه برای پیش‌بینی حوادث ناخواسته و برنامه‌ریزی برای دوری از آن می‌باشد. در واقع با آینده‌نگری و اتخاذ تدابیر لازم به مدیران سازمان و پروژه فرصت می‌دهد تا با مدیریت صحیح، منابع و ریسک‌های مرتبط با سازمان را ساماندهی نمایند. مدیریت ریسک با دو سوال چه خواهد شد؟ و چه باید کرد؟ به دنبال پاسخ و راهکار مناسب می‌باشند. در شکل زیر جایگاه مدیریت ریسک در اجرا و تکمیل پروژه براساس استاندارد مدیریت پروژه PMBOK نشان داده شده است.

شکل ۱-۱- جایگاه مدیریت ریسک در مدیریت پروژه براساس PMBOK

۱-۱- فرآیند مدیریت ریسک

فرآیند مدیریت ریسک به طور خلاصه عبارتند از:

- ۱- تشخیص و شناسایی ریسک
- ۲- تجزیه و تحلیل و ارزشیابی ریسک
- ۳- بررسی روش‌های مختلف مقابله با ریسک
  - الف- روش‌های کنترل ریسک (قبل یا هم‌زمان با حادثه)
  - ب- روش‌های تامین مالی ریسک (پس از حادثه)
- ۴- انتخاب مناسب‌ترین روش یا روش‌ها
- ۵- اجرای روش‌های انتخاب شده
- ۶- نظارت بر اجرا و اصلاح برنامه مدیریت ریسک.

۲-۱- تکنیک‌های مقابله با ریسک

در این میان تکنیک‌های مقابله با ریسک به روش‌های زیر دسته‌بندی می‌شوند:

الف- روش‌های کنترل ریسک: حتی‌الامکان ریسک کاهش می‌شود و یا حوادث و خسارات به حداقل می‌رسد. (قبل

از حادثه یا هنگام وقوع حادثه)

۱- حذف ریسک (مثل واکسیناسیون)

۲- اجتناب از ریسک (مثل ساختن خانه دور از رودخانه)

۳- کاهش تواتر ریسک (مثل فیوز برق یا اجرای مقررات راهنمایی)

۴- کاهش میزان خسارت (مثل آمبولانس کارخانه)

ب- روش‌های جبران خسارت: (تامین مالی)

۱- پذیرش خسارت

۲- خود بیمه‌گری

۳- تاسیسات شرکت‌های بیمه وابسته

۴- انتقال خسارت

۳-۱- مفاهیم ریسک و خطر

۳-۱-۱- خطر یا علت اصلی خسارت^۱

عبارت است از احتمال به وقوع پیوستن واقعه‌ای که می‌تواند موجب خسارت شود. در صنعت بیمه خطر به حادثه‌ای گفته می‌شود که اتفاقی و غیر منتظره بوده و به اراده طرفین بستگی نداشته باشد. (لکن در عمل به نوعی بین طرفین بیمه وقوع آن پیش بینی شده است). خطر خاصیت ذاتی یک ماده یا یک وضعیت یا یک فعالیت و به عبارت دیگر عامل صدمه و آسیب است که می‌تواند به صورت فیزیکی، شیمیایی، بیولوژیکی، مکانیکی، ارگونومیک، و یا روانی ظاهر گردد.

۳-۱-۲- مخاطره یا شرایط خطرزا^۲

عواملی هستند که خود حادثه تلقی نمی‌شوند اما می‌توانند زمینه و احتمال وقوع حادثه و بروز خسارت را در آینده فراهم نمایند. به عبارت دیگر شرایطی هستند که دارای ظرفیت نهایی آسیب‌رسانی و پتانسیل صدمه رساندن، می‌باشند. مثلاً در جریان رانندگی تصادف خطر و یا علت اصلی خسارت و سرعت و یا یخ زدگی جاده مخاطره و احتمال به وقوع پیوستن آن را ریسک می‌گویند.

1- Peril
2- Hazard

در جدول زیر مثال‌هایی برای روشن شدن اختلاف بین خطر و مخاطره ارائه شده است.

جدول ۱-۱- مقایسه خطر و مخاطرات

مخاطرات (Hazard)	خطر (Peril)
نزدیک بودن ساختمان به مسیل رودخانه	سیل، طغیان رودخانه، رانش زمین
حمل و نقل دریایی	طوفان در دریا
وجود گسل نزدیک ساختمان، نوع سازه	زلزله
فرسودگی و عیب سیم برقی، نشت گاز	آتش‌سوزی
بیماری، حادثه، کهولت سن	فوت
سرعت، خواب‌آلودگی، لغزنده بودن جاده	تصادف اتومبیل

۱-۳-۳- ریسک^۱

هر نوع فعالیتی ممکن است با یک یا چند مخاطره مواجه پیدا کند که موجب شود نتیجه مورد انتظار به دست نیاید، هر عاملی که بتواند راه حصول نتیجه مورد نظر را سد کند، ریسک نامیده می‌شود. به بیان دیگر، ریسک عبارت است از عدم اطمینان از پیامدهای حادثه‌ای که ممکن است احتمال وقوع داشته باشد. بنابراین آنچه تحت پوشش بیمه در حوزه‌های مختلف قرار می‌گیرد عبارت است از ریسک یا مجموعه خطر به اضافه مخاطرات (که می‌تواند احتمال و زمینه بروز حادثه را فراهم نماید) به عنوان مثال در بیمه‌نامه اتومبیل خسارات ناشی از حادثه تصادفی که تحت شرایط عادی اتفاق افتاده باشد قابل جبران است، چنانچه عواملی مانند سرعت موجب بروز تصادف گردد نیز خسارات حاصله از نظر بیمه‌گر قابل تأمین است.

۱-۴-۱- معنا و مفهوم ریسک از نظر بیمه‌گران

۱-۴-۱- خطر به معنای حادثه

که بد و نامطلوب بوده و در صورت وقوع، زیان مالی و جانی وارد می‌سازد. مثل خطر آتش‌سوزی، خطر فوت و...

۱-۴-۲- خطر به معنای موضوع بیمه

گاهی بیمه‌گران آنچه را که بیمه می‌کنند خطر می‌نامند مثل آنکه می‌گویند در بیمه آتش‌سوزی ساختمان مسکونی ریسک خوبی است یا آنکه کارخانه تولید مواد شیمیایی ریسک بدی است.

۱-۴-۳- خطر به معنای تحقق امری در زمان معین

که ممکن است یک واقعه مطلوب و خوشایند باشد مثل آنکه در بیمه عمر به شرط حیات بیمه‌گر متعهد می‌گردد در پایان مدت و به شرط حیات بیمه‌شده مبلغ مورد تعهد را پرداخت نماید که این خطر را می‌توان ریسک مطلوب و خوشایند نامید.

۱-۵- تقسیم‌بندی خطر

۱-۵-۱- خطر یا ریسک خالص یا ایستا^۱

خطراتی هستند که نتیجه آن فقط دو حالت زیان و عدم زیان می‌باشد مثل آنکه در آتش‌سوزی ساختمان، یا ساختمان دچار حریق شده و آسیب می‌بیند و وضعیت مالک آن بدتر از سابق می‌گردد و یا آن که در اثر عدم وقوع آتش‌سوزی تغییری در وضعیت مالک به وجود نمی‌آید. خطرهای خالص جزء ریسک‌های بیمه‌پذیر می‌باشند.

۱-۵-۲- ریسک سوداگرانه یا پویا^۲

در این ریسک شخص انتظار سود از عملیات خود را دارد در این ریسک ۳ حالت «سود، عدم سود و زیان» ناشی از عملیات فروش متصور می‌باشد. مثل امور بازرگانی که فرد کالایی را می‌خرد و امیدوار است آن را با سود بفروشد این خطر، ریسک مطلوب بیمه‌ای نمی‌باشد.

۱-۵-۳- ریسک خاص^۳

خطرهایی هستند که در صورت وقوع بر روی فرد یا گروه کوچکی از مردم تاثیر می‌گذارد. ریسک‌های خاص خطراتی هستند که جبران خسارت آن‌ها می‌تواند در توان صنعت بیمه قرار گیرد مثل اکثر خطراتی که تحت پوشش بیمه قرار می‌گیرد.

۱-۵-۴- ریسک عام^۴

که در صورت تحقق، اثر نامطلوب بر روی گروه کثیری از مردم می‌گذارد مثل ریسک جنگ و زلزله این خطر جزء ریسک‌های مطلوب بیمه‌ای نیست.

1- PURE RISK
2- Dynamic Risk
3- Particular Risk
4- Fundamental Risk

۱-۶- ویژگی خطر^۱

مسلم نبودن وقوع آن: واقعه‌ای خطر نامیده می‌شود که وقوع آن مسلم نباشد زیرا در این صورت از نظر بیمه خطر به حساب نمی‌آید و قابل بیمه کردن نیست.

غیرممکن نیز نباشد: زیرا در آن صورت نیز خطر به حساب نمی‌آید و یا آنقدر احتمال وقوع آن کم باشد که در حکم امری غیر قابل وقوع تلقی گردد، مثل خطر سقوط سنگ‌های آسمانی.

محتمل الوقوع بودن: به منزله تحقق امری در زمان معین خطر باید احتمال وقوع داشته باشد لکن این احتمال وقوع ممکن است مربوط به زمان معین باشد که مشخص برای ما نمی‌باشد مثل آنکه خطر فوت برای انسان امری مسلم محسوب می‌گردد ولی چون زمان آن نامعلوم است بنابراین از نظر بیمه گر امری نامسلم به حساب آمده و قابلیت بیمه کردن پیدا می‌کند.

غیر ارادی بودن: بیمه‌گر خطری را تحت پوشش قرار می‌دهد که اراده شخص بیمه شده، ذینفع و یا بیمه‌گذار در وقوع آن تاثیر نداشته باشد.

زیان مادی: خطر در بیمه باید امری باشد که خسارت مادی ایجاد کند به عبارت دیگر جبران خسارت باید از طریق پرداخت وجه یا پول توسط بیمه‌گر میسر باشد. مثلاً اگر حادثه فقط ایجاد ترس و وحشت کند خطر محسوب نمی‌شود.

۱-۷- کیفیت وقوع خطر

عوامل پیدایش خطر عبارت است از:

الف - عامل طبیعی؛ که به آن بلایا و یا حوادث طبیعی نیز گفته می‌شود مثل خطرات سیل، زلزله، طوفان و...

ب - عامل انسانی؛ که در آن انسان عامل اصلی پدید آمدن حادثه می‌باشد مثل آنکه حوادث رانندگی اکثراً بر اثر دخالت انسانی به وجود می‌آید.

ج - عامل درون‌زا؛ که عامل ذاتی در بروز حادثه دخیل می‌باشد مثل آنکه در پدیده خودسوزی ماهیت جسم به اضافه شرایط خاص محیطی موجب به وجود آمدن حادثه می‌گردد. مانند آتش گرفتن خود به خودی تفاله چغندر

۱-۸- تشدید خطر

در اکثر موارد خطر حالت عادی خود را دارد (مثل آنکه یک منزل مسکونی به طور عادی در معرض خطر آتش سوزی هست) گاهی اوقات عواملی موجب می‌شود که احتمال وقوع خطر افزایش یابد که این عوامل عبارت است از:

۱- فعالیت انسانی: سهل انگاری و خطرات ناشی از فعالیت‌های روزانه انسانی بزرگ‌ترین عامل ایجاد خطر می‌باشد.

- مثل آنکه فعالیت‌های انسانی در گردشگاه‌های جنگلی عامل به وجود آوردن آتش‌سوزی در این اماکن می‌باشد.
- ۲- عامل داخلی: این عامل به سازه و شرایط داخلی واحد مورد بحث برمی‌گردد مثل آنکه ساختمانی که سازه اصلی آن چوب و مصالح خطرناک می‌باشد و یا کارخانه تولید مواد شیمیایی بیش‌تر در معرض خطر می‌باشند.
- ۳- عامل خارجی: این عامل به یک امر خارج از بیمه برمی‌گردد مثل آنکه یک واحد مسکونی که در مجاورت یک مکان پرخطر مثل پمپ بنزین قرار دارد بیش‌تر از سایر منازل در معرض خطر است.

۹-۱- تغییر خطر

موقعی اتفاق می‌افتد که بیمه‌گذار پس از مدتی از شروع بیمه کاربرد مورد بیمه را تغییر دهد و یا دخل و تصرف در آن به عمل آورد که منجر به تشدید خطر شود در این‌گونه موارد حسب ماده ۱۶ قانون بیمه باید بی‌درنگ پس از تغییر خطر بیمه‌گر را مطلع سازد.

۱۰-۱- مدیریت ریسک و بیمه

تلاش برای یافتن راهکارهایی به منظور کاهش و یا جلوگیری از خطر و خسارت ناشی از حوادث از جمله موضوعات بسیار دغدغه‌آمیز انسان در طول تاریخ بوده است. بیمه یکی از کارآمدترین صنایع و یا روش‌هایی است که می‌تواند در کاهش آثار زیانبار خطر به آنان کمک می‌نماید. بنابراین می‌توان گفت؛ خطر دلیل به وجود آمدن بیمه است. حرفه بیمه و یا صنعت بیمه با پذیرش خطر و آثار احتمالی از وقوع آن با رعایت ملاحظات و بر مبنای علم ریاضی و آمار و همچنین دانش احتمالات استوار است. گفته می‌شود بیمه و خطر لازم و ملزوم یکدیگرند و با بودن خطر، بیمه معنا پیدا می‌کند.

در مدیریت ریسک، بیمه نمودن پروژه در دسته انتقال خسارت قرار می‌گیرد. بیمه‌گذار با بیمه نمودن مورد بیمه انتظار دارد در صورت بروز حادثه و خسارت مطابق قرارداد بیمه‌ای که با بیمه‌گر دارد خسارات وارده جبران گردد. در طرح‌های عمرانی و پروژه‌های زیربنایی با توجه به حجم عظیم سرمایه‌گذاری‌های انجام شده و منافع موجود در انتقال خسارت، بیمه نمودن پروژه‌ها موضوعی است که همواره به آن تاکید شده و از جهت سازمان برنامه و بودجه (مدیریت و برنامه‌ریزی پیشین) در شرایط عمومی پیمان این موضوع را مورد توجه قرار داده است.

فصل ۲

جایگاه بیمه در طرح‌های عمرانی و

زیربنایی

با توجه به اهمیت جبران خسارت در طرح‌های عمرانی و کارهای اجرایی، خسارات ناشی از حوادث و بیمه نمودن موضوع قرارداد در شرایط عمومی پیمان مورد توجه قرار گرفته است. از سوی دیگر مطابق «آیین‌نامه الزام دستگاه‌های اجرایی به اخذ پوشش‌های بیمه‌ای لازم» هیات وزیران، دستگاه‌های اجرایی موظف به بیمه نمودن کلیه اموال منقول و غیرمنقول می‌باشند. در اینجا به طور مختصر به برخی از موارد مهم مرتبط با مسوولیت‌های طرفین قرارداد و نحوی جبران خسارت اشاره می‌گردد:

۲-۱- آیین‌نامه الزام دستگاه‌های اجرایی به اخذ پوشش‌های بیمه‌ای لازم

هیات وزیران طی مصوبه شماره ۱۰۵۶۰۰/ت/۴۸۴/۴۰۴۸۴ مورخ ۱۳۹۰/۰۵/۲۳ «آیین‌نامه الزام دستگاه‌های اجرایی به اخذ پوشش‌های بیمه‌ای لازم» را تصویب نمود. سه ماده اول این آیین‌نامه عبارتند از:

ماده ۱- دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۲۲۲) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۹- موظفند با همکاری بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران تا پایان سال ۱۳۹۰ برنامه زمان‌بندی و اعتبارات لازم برای بیمه نمودن اموال منقول و غیرمنقول خود را تنظیم و به معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور ارائه نمایند، به گونه‌ای که تا پایان برنامه پنج ساله پنجم جمهوری اسلامی ایران اموال منقول و غیرمنقولی که از محل اعتبارات تملک‌داری‌های سرمایه‌ای (طرح‌های عمرانی) و مصارف سرمایه‌ای مندرج در بودجه شرکت‌های دولتی تملک، خریداری و ایجاد شده یا می‌شود را در برابر خطرات آتش‌سوزی و حوادث طبیعی از قبیل سیل و زلزله نزد شرکت‌های بیمه تجاری (دارای مجوز فعالیت از بیمه مرکزی ایران) بیمه نمایند.

ماده ۲- اخذ پوشش‌های بیمه‌ای برای طرح‌های عمرانی و پروژه‌های سرمایه‌گذاری در حال ساخت براساس ماده (۱۶۸) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۹- الزامی است.

ماده ۳- دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۱) این آیین‌نامه ترتیبی اتخاذ نمایند که پیمانکاران براساس شرایط عمومی پیمان موضوع ماده (۲۳) قانون برنامه و بودجه - مصوب ۱۳۵۱- در قراردادهای موظف شوند تمام ساختمان‌ها، تاسیسات ساخت و ابزار و وسایل کارگاه متعلق به خود و یا در اختیار را به هزینه خود بیمه نمایند.

۲-۲- قراردادهای سه‌عاملی (نشریه ۴۳۱۱) مورخ ۱۳۷۸/۳/۳

۲-۲-۱- ماده ۲۱ شرایط عمومی پیمان (حفاظت از کار و شخص ثالث، بیمه کار، مراقبت‌های لازم)

الف- پیمانکار از روز تحویل کارگاه تا روز تحویل موقت مسوول حفظ و نگهداری مصالح، تجهیزات، ماشین‌آلات و کارهای موضوع پیمان در مقابل عوامل جوی، سرقت، حریق و مانند آن می‌باشد.

ب- پیمانکار مسوول خسارت‌های وارد شده به شخص ثالث در محوطه کارگاه است و کارفرما در این مورد هیچ مسوولیتی ندارد... اگر در اثر سهل انگاری پیمانکار خسارتی به املاک و تاسیسات مجاور وارد آید، پیمانکار مسوول جبران می‌باشد.

ج- پیمانکار باید پیش از شروع کار، کارهایی را که در اسناد پیمان تعیین شده در مقابل حوادثی که در اسناد یاد شده مشخص گردیده به نفع کارفرما نزد موسسه‌ای مورد قبول کارفرما، بیمه نماید. در صورتی که تکلیف بیمه در اسناد پیمان مشخص نباشد، پیمانکار پیش از شروع کار چگونگی آن را از کارفرما استعلام می‌نماید و کارفرما در مدت ۱۰ روز کارها و حوادث مشمول بیمه را به پیمانکار ابلاغ می‌نماید.

بیمه‌نامه‌ها می‌باید تا تاریخ تحویل موقت اعتبار داشته و در صورت به تعویق افتادن تاریخ تحویل موقت، تمدید گردند. کارفرما هزینه‌های مربوط به بیمه را پرداخت می‌نماید. آن قسمت از هزینه بیمه که مربوط به مدت تاخیر غیرمجاز پیمانکار است به حساب بدهی او منظور می‌گردد. کارفرما باید به نحوی کار را بیمه نماید که خسارت دریافتی برای اعاده کارها به حالت اولیه کافی باشد.

اگر کارفرما کار را بیمه نکند، جبران خسارت‌ها به عهده او می‌باشد.

در صورت بروز حادثه، پیمانکار موظف است:

اولا مراتب را فوراً به کارفرما، مشاور و بیمه‌گر اطلاع دهد.

ثانیا طبق دستور کارفرما یا مشاور، کارها را به حالت اولیه بازگرداند.

پیمانکار برنامه زمانی انجام کارهای پیشگفته را تهیه و پس از تایید مشاور و کارفرما به اجرا درمی‌آورد. کارفرما مبلغ وصول شده از بیمه‌گر را طبق هزینه تمام شده (مستقیم یا بالاسری) به تدریج تا اعاده کار به حالت اولیه به پیمانکار پرداخت می‌نماید.

د- پیمانکار موظف است تمام ساختمان‌ها و تاسیسات موقت، ماشین‌آلات و ابزار و وسایل کارگاه را که متعلق به اوست و یا در اختیار اوست به هزینه خود بیمه نموده و رونوشت بیمه‌نامه‌ها را به کارفرما تسلیم نماید.

ماشین‌آلات و ابزاری را که کارفرما در اختیار پیمانکار می‌گذارد، کارفرما بیمه می‌نماید.

ح- هرگاه پیمانکار موارد درج شده در این ماده را به انجام نرساند کارفرما آن تعهدات را انجام داده و هزینه آن را به اضافه ۱۵٪ به حساب بدهی پیمانکار منظور می‌نماید.

۲-۲-۲ ماده ۴۳ شرایط عمومی پیمان (حوادث قهری)

جنگ، اعم از اعلام شده یا نشده، انقلاب‌ها و اعتصاب‌های عمومی، شیوع بیماری‌های واگیردار، زلزله، سیل، و طغیان‌های غیر عادی، آتش‌سوزی‌های دامنه‌دار و مهار نشدنی، طوفان، و حوادث مشابه خارج از کنترل دو طرف پیمان که در منطقه اجرای کار وقوع یابد و ادامه کار را برای پیمانکار ناممکن سازد جزء حوادث قهری به شمار می‌آید و در

صورت بروز آن‌ها، به ترتیب زیر عمل می‌شود. در بروز حوادث قهری، هیچ یک از دو طرف مسوول خسارت‌های وارده به طرف دیگر در اثر این حوادث نیست.

الف- پیمانکار موظف است؛ که حداکثر کوشش خود را برای حفاظت از کارهای اجرا شده که در وضعیت قهری رها کردن آن‌ها منجر به زیان جدی می‌شود و انتقال مصالح و تجهیزات پای کار به محل‌های مطمئن و ایمن، به کار برد. کارفرما نیز باید تمام امکانات موجود خود را در محل، در حد امکان، برای تسریع در این امر، در اختیار پیمانکار قرار دهد.

ب- در مورد خسارت‌های وارد شده به شرح زیر عمل می‌شود؛

- ۱- هرگاه خسارت‌های وارد شده به کارهای موضوع پیمان مشمول بیمه موضوع بند (ج) ماده ۲۱ باشد برای جبران آن، طبق همان ماده اقدام می‌شود.
- ۲- اگر خسارت‌های وارد شده به کارهای موضوع پیمان، مشمول بیمه موضوع بند (ج) ماده ۲۱ نیست یا میزان آن‌ها برای جبران خسارت‌ها کافی نباشد جبران خسارت به عهده کارفرما است.
- ۳- جبران خسارت‌های وارد شده به ساختمان‌ها و تاسیسات موقت، ماشین‌آلات و ابزار و وسایل پیمانکار، با توجه به بند (د) ماده ۲۱، به عهده پیمانکار است.

۲-۳- قراردادهای طرح و ساخت صنعتی (EPC) نشریه ۵۴۹۰ مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۱۴

۲-۳-۱- ماده ۱۵ شرایط عمومی EPC صنعتی (انواع بیمه‌نامه‌ها، مسوولیت تهیه آن‌ها)

۱-۱۵- پیمانکار، موظف به تهیه بیمه‌نامه‌های لازم، برای پوشش موارد تعهدات عمومی خود در رابطه با پیمان با کارفرما، و بر اساس پیوست ۶ است. همچنین وی موظف به حفظ بیمه‌نامه‌ها در مدت اعتبار آن‌ها و نیز، تمدیدهای پس از آن است. پیمانکار بدون ایجاد محدودیت در تعهدات و مسوولیت‌های خود و کارفرما، نسبت به تامین پوشش‌های بیمه‌ای اقدام می‌کند. پوشش این بیمه‌نامه، از جمله مواردی به شرح زیر است:

۱-۱-۱۵- بیمه حمل مصالح و تجهیزات پروژه، از محل‌های تولید یا فروش، تا انبارهای کارگاه.

۲-۱-۱۵- بیمه تمام خطر نصب برای پوشش هر نوع خسارت به مصالح و تجهیزات مستقر در انبارهای کارگاه و یا محل‌های ساختمان و نصب برای دوران عملیات ساختمان و نصب تا تاریخ تحویل موقت.

۳-۱-۱۵- بیمه مسوولیت، برای پوشش هر نوع خسارت منجر به آسیب دیدگی و یا مرگ کارکنان پیمانکار، کارفرما و کارکنان پیمانکاران دست دوم پیمانکار، و سایر کارکنانی که به نحوی در ارتباط با کارهای موضوع پیمان، دچار حادثه یا سانحه شوند و همچنین بیمه اشخاص ثالث برای پوشش مسوولیت ناشی از صدمات جانی یا فوت یا زیان و خسارت وارده به اموال در اثر اجرای پیمان.

۱۵-۱-۴- بیمه ماشین آلات ساختمانی سایر تسهیلات و تاسیسات مورد نیاز، برای اجرای کارهای ساختمان و نصب و همچنین، بیمه وسایل نقلیه متعلق به پیمانکار و پیمانکاران دست دوم وی، مربوط به کارهای موضوع پیمان. ۱۵-۲- بیمه کردن مصالح و تجهیزات و کارها، تنها به منظور تامین خسارت های وارده است و پیمانکار را به هیچ وجه از تعهدات خود مبری نمی‌کند.

۱۵-۳- هزینه تهیه و حفظ بیمه‌نامه از جمله پرداخت حق بیمه و فرانشیز به عهده پیمانکار است. مگر اینکه در شرایط خصوصی نحوه دیگری پیش‌بینی شده باشد.

۱۵-۴- در صورتی که پیمانکار تمام یا بخشی از بیمه‌نامه‌های یاد شده را در موعد مقرر تهیه ننماید و یا بیمه‌نامه‌های موجود را به موقع تمدید نکند، کارفرما می‌تواند رأساً اقدام به تهیه و یا تمدید بیمه‌نامه‌ها کرده، و هزینه‌های مربوط را، از جمله هرگونه هزینه بالاسری، به حساب بدهکار پیمانکار منظور دارد. هرگاه، هزینه تهیه بیمه‌نامه‌ها، به حساب بدهی پیمانکار گذاشته می‌شود. هرگاه به علت قصور پیمانکار، کار خسارت دیده تحت پوشش بیمه‌ای یاد شده قرار نگرفته باشد، پیمانکار موظف به جبران خسارت وارده تا میزان تعیین شده در ماده ۷۴ است.

۲-۳-۲- ماده ۱۷ شرایط عمومی EPC صنعتی (انواع بیمه‌نامه‌ها، مسوولیت تهیه آن‌ها)

هر گاه اخذ برخی از بیمه‌نامه‌ها طبق بند ۶-۲ پیوست ۶، در تعهد کارفرما باشد. کارفرما نسبت به دریافت آن‌ها طبق ضوابط پیش‌بینی شده در این پیوست، اقدام می‌کند.

۲-۴- قراردادهای طرح و ساخت (EPC غیر صنعتی) مورخ ۱۳۸۴/۵/۱۵

فصل ۱۸. بیمه

۱۸-۱. الزام‌های عمومی بیمه‌ها

اگر در شرایط خصوصی به گونه‌ی دیگری تعیین نشده باشد، پیمانکار، موظف به تهیه بیمه‌نامه‌های لازم، برای پوشش موارد تعیین شده در زیر و برقرار نگهداشتن آن‌ها، تا صدور گواهی تحویل است. پیمانکار، بدون ایجاد محدودیت در تعهدات و مسوولیت‌های خود و کارفرما، نسبت به تامین پوشش‌های بیمه‌ای زیر، اقدام می‌کند:

- الف- بیمه‌ی حمل مصالح و تجهیزات، از محل‌های تولید یا فروش، تا کارگاه
- ب- بیمه‌ی تمام خطر کارهای دائم، به شرح تعیین در شرایط خصوصی، برای پوشش هر نوع خسارت به مصالح و تجهیزات مستقر در کارگاه و کارهای دائم، تا تاریخ صدور گواهی تحویل.
- پ- بیمه‌ی مسوولیت به شرح درج شده در شرایط خصوصی، برای پوشش هر نوع خسارت منجر به آسیب کارکنان پیمانکار، کارکنان کارفرما و دیگر کارکنانی که به گونه‌ای در ارتباط با کارها، دچار حادثه و یا سانحه شوند، و

همچنین، بیمه اشخاص ثالث برای پوشش مسوولیت ناشی از صدمات جانی، یا فوت، یا زیان و خسارت وارده به اموال، در اثر اجرای پیمان.

ت- بیمه‌ی ماشین‌آلات پیمانکار و کارهای موقت

بیمه کردن مصالح و تجهیزات و کارها، تنها به منظور تامین هزینه‌ی جبران خسارت‌های وارده است و پیمانکار را به هیچ وجه از تعهدهای خود مبری نمی‌کند. اگر در شرایط خصوصی به گونه‌ی دیگری تعیین نشده باشد، هزینه‌ی تهیه و برقرار نگه داشتن بیمه‌نامه‌ها، از جمله پرداخت حق بیمه و فرانشیز، به عهده‌ی پیمانکار است.

۱۸-۴. بیمه‌نامه‌های در تعهد کارفرما

هرگاه اخذ برخی از بیمه‌نامه‌ها طبق شرایط خصوصی، در تعهد کارفرما باشد، کارفرما باید نسبت به دریافت آن‌ها، طبق شرایط تعیین شده، اقدام کند.

فصل ۳

تعاریف و مفاهیم بیمه مهندسی

پیش از ورود به مباحث بیمه‌های مهندسی برخی از مفاهیم و تعاریف مهم در ارتباط با بیمه‌های مهندسی توضیح داده می‌شود.

۳-۱- بیمه‌گر^۱

شرکت‌های بیمه که طبق قانون بیمه‌گری مصوب سال ۱۳۱۶ و قانون تاسیسات بیمه مرکزی مصوب سال ۱۳۵۰ و تحت نظارت بیمه مرکزی ایران فعالیت دارند و یا شرکت‌هایی که در آینده به صورت شرکت‌های بیمه خصوصی اعم از داخلی یا خارجی ایجاد می‌شوند.

۳-۲- بیمه‌گذار^۲

منظور از بیمه‌گذار شخص حقیقی یا حقوقی است که وجهی را به بیمه‌گر می‌پردازد تا پوششی را خریداری نماید. در طرح‌های عمرانی معمولاً بیمه‌گذاران عبارتند از:

- کارفرما
- مشاور
- پیمانکار اصلی و فرعی
- پیمانکار تخصصی
- شرکت تدارک کننده مصالح و تجهیزات
- شرکت حمل و نقل

۳-۳- موضوع بیمه^۳

به صورت متعارف موضوع بیمه احتمال وقوع خطرهایی است که در طول اعتبار مدت بیمه‌نامه تحت پوشش قرار می‌گیرد. در طرح‌های عمرانی موضوع بیمه کلیه خطرهایی است که احتمال وقوع دارد (به جز استثنائات). این خطرات شامل حوادث ناشی از عملیات و نظایر آن و حوادث طبیعی و یا سرقت، آتش‌سوزی، حوادث در حین اجرا، نصب، راه‌اندازی، بهره‌برداری موقت و بهره‌برداری دائم است.

1- Insurer
2- Policyholder
3- Subject matter

۳-۴- مورد بیمه

اموال، کالا، مسوولیت یا هر نفعی است که تحت پوشش بیمه قرار می‌گیرد. در طرح‌های عمرانی معمولاً مورد بیمه شامل عملیات ساختمانی (کارهای موقت و دائم) و کلیه تجهیزات مربوط، کارکنان، حمل و نقل، حقوق و عوارض گمرکی قطعات وارداتی، هزینه برداشت ضایعات و همچنین تاسیسات مجاور که به طور امانت در اختیار پیمانکار قرار گرفته، می‌باشد. همچنین تجهیزات یا مصالحی که توسط کارفرما تهیه می‌شود و مصالح و تجهیزات پای کار و نیز ماشین‌آلات ساختمانی را در بر می‌گیرد.

۳-۵- مدت بیمه^۱

عبارت است از تاریخ شروع بیمه تا تاریخ انقضای بیمه که برحسب نوع پوشش‌های مورد درخواست بیمه‌گذار تعیین می‌شود. در طرح‌های عمرانی مدت بیمه از شروع قرارداد آغاز شده و با پایان و تکمیل کارها و برحسب نوع پوشش‌ها خاتمه می‌یابد. معمولاً تاریخ شروع و خاتمه مسوولیت بیمه گر منطبق با برنامه زمانی پروژه است مگر اینکه به گونه دیگری توافق شود.

با توجه به ادامه مسوولیت کارفرما و پیمانکار در دوره تضمین، معمولاً پوشش‌های موردنیاز در قالب بیمه اصلی یا بیمه‌های تکمیلی ادامه می‌یابد. اگرچه راه‌اندازی آزمایشی و بهره‌برداری موقت در مرحله نخست متوجه بیمه ساخت و نصب است با این حال پوشش‌های مذکور برحسب مورد تحت عناوین نگهداری ساده و نگهداری گسترده، ادامه می‌یابد.

۳-۶- مبلغ بیمه^۲

حداکثر مبلغی است که بیمه‌گر در صورت تحقق خطر ممکن است به بیمه‌گذار بپردازد.

۳-۷- ارزش اموال بیمه شده^۳

ارزشی است که این اموال در لحظه شروع قرارداد دارند که به آن ارزش بیمه‌ای اطلاق می‌شود. ارزش اموال بیمه شده در لحظه وقوع خسارت ارزش جایگزینی نامیده می‌شود. مبلغ بیمه باید برابر با ارزش بیمه‌ای اموال بیمه شده باشد. در طرح‌های عمرانی معمولاً ارزش مورد بیمه برای هر جزء از مورد بیمه نظیر کارهای ساختمانی، ماشین‌آلات، مصالح و ... در بیمه‌نامه مشخص می‌شود. در مورد بیمه‌های مسوولیت، مبلغ بیمه به صورت حداکثر غرامت مورد درخواست معمولاً حداکثر برابر است با ۵۰ درصد مبلغ بیمه و ارزش برداشت ضایعات حداکثر تا ۱۰ درصد مبلغ بیمه تعیین می‌گردد.

1- Duration of Insurance

2- Sum Insured

3- Value of the Insured Property

۳-۸- حق بیمه^۱

مبلغی است که بیمه‌گذار برای خرید پوشش بیمه‌ای به صورت یک جا یا اقساط پرداخت می‌کند. میزان حق بیمه به حدود و پوشش و مدت آن و ارزیابی بیمه‌گر از عوامل ریسک در ارتباط با پوشش بیمه‌نامه بستگی دارد. اگرچه بیمه‌گران برای محاسبه حق بیمه از روش‌های مشابهی استفاده می‌نمایند ولی لزوماً دو بیمه‌گر حق بیمه یکسانی در یک مورد خاص ارائه نمی‌دهند.

حق بیمه از حاصل ضرب ضریب احتمال خطر (نرخ بیمه) در مبلغ بیمه حاصل می‌گردد. البته تغییرات غیرمعمول در طی مدت بیمه در نوع و ارزش اموال مورد بیمه و همچنین نوع کارهایی که در پیوند با اجرای قرارداد انجام می‌گیرد و مدت بیمه نیز حائز اهمیت است. حق بیمه معمولاً به صورت مقطوع یا در هزار از مبلغ بیمه ارائه می‌شود و در صورتی که به صورت اقساطی پرداخت شود تابع شرایطی است که توسط شرکت‌های بیمه اعلام شده و مورد توافق بیمه‌گذار قرار می‌گیرد.

۳-۹- فرانشیز^۲

درصد یا مبلغی از هر خسارت است که به منظور رعایت اصل نفع بیمه‌ای و جلوگیری از بی‌مبالاتی بیمه‌گذار در رعایت نکات ایمنی و انجام اقدامات پیشگیرانه، بر عهده بیمه‌گذار است و میزان آن بر اساس توافق بیمه‌گذار و بیمه‌گر تعیین می‌شود.

۳-۱۰- بیمه‌نامه^۳

بیمه‌نامه همان قرارداد بیمه است که بین بیمه‌گذار و بیمه‌گر با رعایت قوانین، ضوابط و مقررات مربوط مبادله می‌گردد. در بیمه‌نامه تمام عواملی که به عنوان ارکان بیمه معرفی گردید به وضوح درج می‌گردد. معمولاً بیمه‌نامه با پرداخت اولین حق بیمه (به صورت یک جا یا اقساطی) اعتبار می‌یابد. به روال متعارف بیمه‌نامه سندی است که به موجب آن و بر اساس پیشنهاد کتبی بیمه‌گذار و نیز به استناد پاسخ‌های مندرج در پرسش‌نامه‌ای که از طرف بیمه‌گذار تکمیل شده و سایر اظهارات کتبی وی که به منظور درج در بیمه‌نامه صورت می‌گیرد، بیمه‌گر خسارت وارده به مورد بیمه و متوجه بیمه‌گذار را در صورتی که حق بیمه را در زمان مقرر پرداخت کرده باشد با رعایت استثنائات و شرایط مندرج در آن یا مندرج در الحاقیه‌های مربوط تا میزان پیش‌بینی شده جبران خواهد کرد.

1- Premium
2- Franchise
3- Policy

۳-۱۱- انواع خطر یا حادثه^۱

۳-۱۱-۱- خطرات طبیعی^۲

خطراتی است که انسان در به وجود آمدن آن نقشی ندارد مانند سیل، زلزله، طوفان، طغیان آب، باران، برف، آتش‌فشان و ...

۳-۱۱-۲- سایر خطرات^۳

خطراتی است که انسان در به وجود آمدن آن موثر است مانند انفجار، آتش‌سوزی، سرقت، خرابه کاری، سقوط، تصادم، ریزش و ...

۳-۱۲- تمام خطر^۴

یعنی تمام خطرات به جز آنچه صراحتاً در بیمه‌نامه مستثنی شده تحت پوشش می‌باشد.

تذکر: همه بیمه‌های مهندسی به جز بیمه ریسک‌های تکمیل شده ساختمانی (CECR) و بیمه عیوب اساسی و پنهان ساختمان (LDB) تمام خطر می‌باشند.

۳-۱۳- کلوزهای بیمه‌نامه^۵

منظور از کلوز در بیمه‌نامه، شرایطی است که به موجب آن ویژگی‌های و شرایط بیمه‌نامه مطابق آن شروط تغییر می‌یابد. کلوزها همانند شرایط خصوصی بیمه‌نامه عملکرده و سبب می‌شوند برخی ویژگی‌های بیمه‌نامه تغییر یابند. هر کدام از رشته‌های بیمه مهندسی، کلوز مخصوص به خود را دارد. شماره کلوزها معمولاً به صورت کدهای سه رقمی و یا به صورت علائم اختصاری می‌باشند. در یک بیمه‌نامه ممکن است ترکیبی از کلوزها وجود داشته باشد. در صورت درخواست حذف یا اضافه نمودن برخی از کلوزها حق بیمه اضافه یا کاهش می‌یابد. با توجه به شرایط حاکم بر پروژه، ممکن است بعضی از کلوزها قابل حذف نباشند. در فصل پنجم این راهنما کلوزهای بیمه‌های مهندسی به طور کامل معرفی و برخی از پرکاربردترین آن‌ها توضیح داده شده است. تعیین کلوزهای مناسب در بیمه‌نامه از اهمیت فراوانی برخوردار است و در صورت عدم توجه به انتخاب دقیق و مناسب آن‌ها می‌تواند پرداخت خسارت بیمه را دچار مشکلات بسیاری نماید. از این رو توصیه می‌شود هنگام تهیه بیمه‌نامه و تنظیم شرایط و کلوزهای آن ضمن توجه به شرایط پروژه از افراد متخصص و خبره نیز مشورت گرفته شود.

1- Peril / Event / Occurrence
 2- Natural Perils / Acts Of God
 3- Other Perils / Human Errors
 4- All Risks
 5- Clauses / Endorsements

فصل ۴

بیمه‌های مهندسی

پیش از ورود به مبحث بیمه‌های مهندسی نیاز است با انواع بیمه‌ها و ویژگی آن‌ها آشنا شویم. بیمه انواع گوناگونی دارد که به طور کلی به دو دسته بیمه‌های اجتماعی و بیمه‌های بازرگانی تقسیم می‌شوند.

۴-۱- انواع بیمه

۴-۱-۱- بیمه‌های اجتماعی

به این نوع از بیمه‌ها، بیمه اجباری یا بیمه ناشی از قانون نیز گفته می‌شود. جوامع انسانی پس از سیر مراحل تاریخی و با سکونت دائمی در یک محل و تشکیل جمعیت‌های انسانی دارای نظم در مقابل تکالیف و تعهدات اجتماعی از حقوق اجتماعی نیز برخوردار گردیدند، یکی از این حقوق نیاز به حمایت در مقابل خطرات احتمالی از جمله بیماری، بیکاری و غیره می‌باشد اقشار کم درآمد و کارگران که نیروی مولد جامعه محسوب می‌گردند، نیاز به حمایت دارند وظیفه دولت حمایت از این اقشار بوده و هست. بیمه‌های اجتماعی با هدف تسهیل امکانات و تامین زندگی حال و آینده اشخاص در اجتماع موثر است. سلامت و اطمینان اقشار کم درآمد و کارگران و کارکنان موجب پویای جامعه، تجارت و صنعت می‌گردد. این بیمه‌ها به صورت قهری از سوی قوانین کشور مورد اجرا قرار می‌گیرند و کلیه افراد جامعه مطابق قانون موظف به رعایت مقررات آن می‌باشند.

۴-۱-۲- بیمه‌های بازرگانی

ویژگی بارز بیمه‌های بازرگانی، اختیاری بودن آنها است و اجباری برای تهیه آن‌ها وجود ندارد. هر چند ممکن است در برخی موارد مانند دستورالعمل‌های دولتی یا شرایط عمومی پیمان الزام به تهیه آن‌ها وجود داشته باشد. بیمه‌های بازرگانی به چهار بخش کلی زیر دسته‌بندی می‌شوند؛

۱- بیمه اشخاص

۲- بیمه اموال (اشیا):

الف- بیمه آتش‌سوزی، انفجار، صاعقه، سیل، زلزله، توفان، شکست شیشه، ...

ب- بیمه اتومبیل (بدنه، سرنشین، شخص ثالث)

پ- بیمه محصولات کشاورزی

ت- بیمه هواپیما

ث- بیمه مهندسی

ج- بیمه کشتی

چ- بیمه حمل و نقل کالا (زمینی، دریایی، هوایی)

ح- بیمه کامپیوتر

خ- بیمه سفینه‌های فضایی

د- ...

۳- بیمه مسوولیت (مسوولیت مدنی)

۴- بیمه زیان پولی: موضوع بیمه میزان معینی از پول است که بیمه‌گر به دلیل عدم ایفای تعهد بیمه‌گذار

می‌پردازد. (بیمه اعتبار، بیمه تضمین، بیمه عدم النفع، بیمه صداقت و امانت)

همان‌گونه که ملاحظه می‌نماید بیمه مهندسی (که در طرح‌های عمرانی و نیز کارهای ساخت و ساز کاربرد دارد) زیر

مجموعه بیمه اموال محسوب می‌شود، بیمه مسوولیت کارفرما در مقابل کارکنان هم زیر مجموعه بیمه‌های مسوولیت است.

۴-۲- اصول بیمه‌های بازرگانی^۱

با توجه به اختیاری بودن بیمه‌های بازرگانی به منظور امکان استقرار و تداوم بیمه و نفع طرفین آن (بیمه‌گر و بیمه‌گذار) اصول‌های زیر بر انواع بیمه‌های بازرگانی حاکم است که هیچ یک از طرفین قراردادهای بیمه نمی‌تواند آن‌ها را نقض نماید. در صورتی که یکی از این اصول نقض گردد، قرارداد بیمه مشمول مقررات خاص می‌شود که در ادامه به آن‌ها اشاره می‌گردد.

۴-۲-۱- اصل حسن نیت یا حد اعلی^۲

هر دو طرف بیمه‌گر و بیمه‌گذار باید در گفتار و اعمالشان صداقت و حسن نیت داشته باشند. طرفین قرارداد بیمه باید در نهایت پاکی و صداقت به تعهدات خود پای بند باشند. اصل حسن نیت، هم باید از سوی بیمه‌گر و هم از سوی بیمه‌گذار رعایت شود.

الف- در مورد بیمه‌گذار: بیمه‌گذار موظف است هنگام انعقاد قرارداد و همچنین در زمان اجرای آن، هرگونه اطلاعاتی را که در خصوص ارزیابی ریسک بیمه نیاز است به اطلاع بیمه‌گر برساند، خواه بیمه‌گر این اطلاعات را در فرم پیشنهاد بیمه‌نامه خواسته باشد و یا نخواستته باشد.

ب- در مورد بیمه‌گر: بیمه‌گر موظف است در سند بیمه کلیه تعهدات خود را به طور واضح و مشخص بیان کند و مواردی را که در پرداخت خسارت موثر است به اطلاع بیمه‌گذار برساند.

توجه: در صورت عدم رعایت این اصل از سوی هر یک از طرفین، طرف مقابل می‌تواند بیمه را باطل اعلام کند.

1- Principles of Insurance

2- Good Faith or the Utmost

۴-۲-۲- اصل علت نزدیک^۱

علت نزدیک خسارت وارده باید حادثه بیمه شده باشد تا بیمه‌گر آن را بپردازد. یعنی خسارت در نتیجه وقوع حادثه‌ای که بیمه شده، وارد آمده باشد. بیمه‌گذار در اندیشه دریافت خسارت از بیمه‌گر است و باید نشان دهد که بین وقوع حادثه و خسارت وارد شده رابطه علت و معلولی نزدیک و مستقیم وجود دارد. یعنی خسارت مستقیماً از حادثه بیمه شده ایجاد شده است هر چند ممکن است دلیل یا عواملی بین حادثه و خسارت وجود داشته باشد لیکن چنانچه بین خسارت و حادثه مورد بیمه رابطه معقول باشد بیمه‌گر مسوول است چنانچه عرف و عقل خسارت را ناشی از حادثه بداند خطر مورد بیمه محقق شده است.

خسارت وارده ممکن است ناشی از مجموعه علت‌های به هم پیوسته باشد که هر یک در پی دیگری و از نتیجه آن ناشی شود. امکان دارد این پیوستگی را علتی مستقل و بی‌ارتباط با دلایل پیش‌گفته، از هم جدا نماید. مثلاً؛ مورد بیمه، در مقابل خطر آتش‌سوزی بیمه شده که بر اثر جاری شدن سیل خسارت می‌بیند و در پی آن، آتش‌سوزی واقع می‌شود که بقایای آن را نیز منهدم می‌سازد. بیمه‌گر آتش‌سوزی تنها خسارت آتش‌سوزی را می‌پردازد چون خطر سیل در این بیمه‌نامه مورد تعهد بیمه‌گر نیست. ممکن است بیمه‌گر دیگری خطر سیل را بیمه کرده باشد که خسارت سیل جزء تعهد او خواهد بود. ولی اگر مورد بیمه قبل از وقوع آتش‌سوزی در نتیجه حادثه سیل به کلی ویران شده باشد و حادثه آتش‌سوزی تغییری در میزان خسارت نداده باشد طبعاً بیمه‌گر آتش‌سوزی تعهدی در مورد جبران خسارت ندارد. برای اینکه کل خسارت وارده ناشی از سیل است که بیمه نشده است یا فرض کنید اگر خسارت از دودی ناشی شود که نتیجه یک آتش‌سوزی به مفهوم قرارداد بیمه باشد جزء تعهدات بیمه‌گر محسوب می‌شود ولی اگر این دودزدگی از لوله بخاری باشد بیمه‌گر در خصوص جبران آن تعهدی ندارد. در مثال دیگر؛ چنانچه بیمه‌گذار به محض وقوع حریق برای خاموش کردن آن با ریختن آب سعی در اطفای حریق داشته باشد و از این طریق اشیاء به علت ریختن آب و یا پرتاب به بیرون خسارت ببیند این خسارت تحت پوشش بیمه آتش‌سوزی است. برای مهار حریق و جلوگیری از گسترش آن چاره‌ای جز خراب کردن ساختمان بیمه شده یا ایجاد انفجار نباشد در صورت انجام این اعمال خسارت تحت پوشش بیمه آتش‌سوزی می‌باشد.

۴-۲-۳- اصل تعاون و مشارکت (تعدد بیمه)^۲

در عملیات بیمه‌گری سه رابطه تعاونی و مشارکت می‌تواند وجود داشته باشد:

- کمک بیمه‌گذار به خود و بیمه‌گر جهت کاهش احتمال وقوع خسارت یا کاهش قلمرو خسارت ایجاد شده.
- بیمه‌گر بین گروه بیمه‌گذاران رابطه‌ای تعاونی جهت پرداخت خسارت برقرار می‌کند (قانون اعداد بزرگ).
- کمک چند بیمه‌گر به یکدیگر جهت پرداخت خسارات سنگین.

1- Proximate Cause

2- Cooperation & Partnership

تعدد بیمه به این معنا است که برای یک شی بیمه شده چند قرارداد بیمه مجزا وجود داشته باشد. تعدد بیمه لزوماً موجب بطلان قرارداد بیمه نمی‌شود. با این وجود اگر سه شرط زیر توأماً وجود داشته باشد، تعدد بیمه خلاف اصل غرامت بوده و قراردادهای بیمه به غیر از اولین قرارداد باطل است.

۱- جمع مبالغ بیمه شده از ارزش واقعی مورد بیمه تجاوز کند.

۲- منتفع (کسی که نفع می‌برد) از تمام بیمه‌نامه‌ها یک شخص باشد.

۳- خطرهای بیمه شده در تمام بیمه‌ها یکسان باشد.

در صورتی که هر یک از سه شرط بالا نقض شود تعدد بیمه از بین خواهد رفت و نمی‌توان آن را خلاف اصل غرامت دانست. به عنوان مثال ممکن است شرط اول به این صورت نقض شود که شخصی برای جبران فرانشیز، بیمه‌نامه‌های متعددی را تهیه کند، اما ارزش مبلغ بیمه شده در کل این بیمه‌نامه‌ها برابر ارزش واقعی بیمه شده باشد. در این حالت شروط ۲ و ۳ وجود دارند، اما چون شرط اول نقض شده، لذا کلیه بیمه‌نامه‌ها معتبر هستند. ممکن است شرط دوم به این صورت نقض شود که در مورد ارسال یک کالا، فرستنده و گیرنده، هر دو، کالا را بیمه کنند. در اینجا ممکن است ارزش مبالغ بیمه شده عملاً از ارزش واقعی کالا بیش تر شود و شرط سوم نیز محقق شود. اما چون شرط ۲ نقض شده باز هم هر دو بیمه‌نامه معتبر است. در مورد شرط سوم ممکن است بیمه‌گذار کالای خود را در مقابل چند خطر نزد بیمه‌گران متعدد بیمه کند. در این حالت اگر چه ممکن است دو شرط اول و دوم وجود داشته باشد، اما چون شرط سوم نقض شده است، لذا کلیه بیمه‌نامه‌ها معتبر است.

۴-۲-۴- اصل غرامت^۱

پرداخت غرامت باید بیمه‌گذار را به حالت قبل از وقوع خسارت برساند و نه بیش‌تر یا کم‌تر از آن. هدف نهایی از بیمه، جبران خسارت‌های ناشی از حوادث و دریافت غرامت ناشی از آن از بیمه‌گر است. به موجب این اصل، بیمه نباید به منبع درآمد و سود بیمه‌گذار تبدیل شود و جبران خسارت نباید او را در وضعیتی بهتر از قبل از حادثه قرار دهد.

تذکره: اصل غرامت در مورد بیمه‌های عمر و حوادث اشخاص صدق نمی‌کند.

تعیین سرمایه بیمه (مبلغ بیمه شده) تاثیر زیادی در پرداخت خسارت (غرامت) دارد. حالت‌های گوناگون در این ارتباط به شرح زیر می‌باشند:

الف- بالاتر بودن سرمایه از قیمت واقعی آن: این کار ممکن است به دو علت (انگیزه) صورت پذیرد:

الف-۱) با قصد تقلب:

در صورتی که بیمه‌گذار با قصد تقلب و به نیت دریافت غرامت بیش‌تر از خسارت وارده به او اموال خود را بیمه کند عقد بیمه باطل است و خسارت وارده پرداخت نمی‌شود و حق بیمه‌های دریافتی نیز مسترد نخواهد شد. (ماده ۱۱ قانون بیمه)

الف-۲) بدون قصد تقلب:

در صورتی که بیمه‌گذار سهوا و در اثر خطا اموال خود را بیش‌تر از قیمت واقعی آن بیمه کند بیمه‌گر فقط خسارت واقعی را می‌پردازد و با وجود پرداخت حق بیمه بیش‌تر مبلغ سرمایه بیمه شده پرداخت نمی‌گردد.

ب- پایین‌تر بودن سرمایه بیمه از قیمت واقعی آن: در این حالت با توجه اینکه در صورت بروز حادثه بیمه‌گذار مبلغ کم‌تری دریافت خواهد نمود، ابطال بیمه‌نامه مورد نمی‌یابد. بیمه‌گر پس از آگاهی از این امر به دو صورت ممکن است برخورد نماید:

ب-۱) اعمال قاعده نسبی سرمایه: هنگام بروز حادثه و در زمان پرداخت خسارت اگر بیمه‌گر متوجه شود که بیمه‌گذار اموال خود را به قیمتی کم‌تر از قیمت واقعی آن بیمه کرده است می‌تواند ماده ۱۰ قانون بیمه را اعمال کند. طبق این ماده «در صورتی که مال به کم‌تر از قیمت واقعی بیمه شده باشد بیمه‌گر فقط به تناسب مبلغی که بیمه کرده است با قیمت واقعی مال مسوول خسارت خواهد بود.»

ب-۲) عدول از قاعده نسبی سرمایه: در مواقع کم بیمه کردن اصل بر اعمال قاعده نسبی سرمایه است، اما ممکن است توافقات خاصی بین بیمه‌گر و بیمه‌گذار حاصل شود و این قاعده اعمال نشود، یکی از این موارد، بیمه به صورت نخستین خطر یا نخستین خسارت (First Loss) است.^۱

۴-۲-۵- اصل نفع بیمه‌ای^۲

بیمه‌گذار باید نسبت به بقای آنچه حق بیمه می‌دهد ذینفع باشد.

بر اساس این اصل، فرض بر این است که بیمه‌گذار و یا استفاده‌کننده از بیمه مایل است خطر بیمه شده به وقوع نپیوندد. شخص بیمه‌گذار باید کسی باشد که در صورت ورود خسارت، از این اتفاق دچار زیان مالی شود. برای مثال، چنانچه بیمه‌گذاری اموال بیمه شده خود را فروخته باشد یا به علل قانونی این اموال به تصرف غیر درآمده باشد، از نظر بیمه در این مورد نفع بیمه‌ای بیمه‌گذار در زمینه مورد بیمه قطع شده است. شایان ذکر است که نفع بیمه‌ای تنها به مالکان منحصر نیست و اشخاص دیگری نیز می‌توانند دارای نفع بیمه‌ای باشند مانند؛ مالک، مالکیت محدود رهن و مرتهن، موجر و مستاجر، مسوولیت قانونی، امین و وصی و قیم، طلبه کار، کارفرما و زن و شوهر.

۱- برای مطالعه بیش‌تر درباره بیمه به صورت نخستین خطر یا نخستین خسارت (First Loss) به بخش بیمه‌نامه‌های خاص این راهنما مراجعه شود.

2- Insurable Interest

۴-۲-۶- اصل جانشینی یا قائم^۱

بیمه گر پس از پرداخت خسارت به بیمه گذار، حق او برای مراجعه به مقصر حادثه و دریافت خسارت از وی را بدست می‌آورد (ماده ۳۰ قانون بیمه). (Recovery)

اصولا در بیمه، مسوولیت بیمه‌گر در مقابل بیمه‌گذار در مواردی است که در اثر عمل بیمه‌گذار (یا بیمه شده) و یا قوه قهریه خسارتی به مورد بیمه وارد شده باشد، اما اگر افراد دیگری باعث بروز حادثه و یا ایجاد خسارت شوند، از نظر قانونی، بیمه‌گر مسوول پرداخت خسارت نیست و باید از وارد کننده خسارت، هزینه آن طلب شود. اما برای راحتی بیمه‌گذار، در این مواقع شرکت‌های بیمه خسارت وارده را به بیمه‌گذار می‌پردازند و خود به عنوان جانشین او خسارت را از وارد کننده آن دریافت می‌کنند.

۴-۲-۷- اصل اتکایی^۲

در مواردی که بیمه‌گر با ریسک‌های بزرگ یا ناشناخته مواجه است جهت اجتناب از متحمل شدن بار مالی خسارات سنگین، بر اساس قوانین و مقررات موجود در کشور خود قسمتی از ریسک را به بیمه‌گران اتکایی منتقل می‌کند. توزیع ریسک، پایه و اساس اصل اتکایی را تشکیل می‌دهد. بر این مبنا بیمه‌گر برای اینکه ریسک پذیرفته شده را تا حد ممکن سرشکن و بین بیمه‌گران دیگر توزیع نماید از بیمه اتکایی استفاده می‌نماید. با این کار بیمه‌گر امکان آن را می‌یابد که ریسک‌های خیلی بزرگ را که به تنهایی از عهده آن بر نمی‌آید قبول و مازادش را به بیمه‌گران دیگر واگذار کند.

۴-۲-۸- اصل داوری^۳

هرگونه اختلاف و مشکلی که بین بیمه‌گر و بیمه‌گذار بروز نماید، به ویژه از نظر فنی، قبل از طرح آن در دادگاه، ترجیحا از طریق سازش و توافق حل و فصل می‌شود. این کار هم برای بیمه‌گر و هم برای بیمه‌گذار فوایدی را در پی خواهد داشت: برای بیمه‌گذار به خاطر صرفه‌جویی در وقت و رها شدن از پی‌گیری‌های مداوم و برای بیمه‌گر از جهت لطمه به حیثیت کاری و مسایل دیگر. ساز و کار اصل داوری به این صورت است که وقتی بیمه‌گر و بیمه‌گذار پس از انعقاد قرارداد (و عموما در هنگام بروز حادثه و ایجاد خسارت) بر سر موضوعی با هم به توافق نرسند، اگر طرفین توافق کنند موضوع به یک داور واحد ارجاع می‌شود در غیر این صورت هر یک از طرفین اختلاف، یک داور انتخاب می‌کند که مشترکا به موضوع اختلاف رسیدگی نماید. در این مرحله نیز اگر موضوع اختلاف حل نشود یا داوران در مورد نکته خاصی هم رأی نداشته باشند سرداور انتخاب می‌شود که به موضوع رسیدگی می‌کند و رأی هیات داوران به طرفین برای اجرا ابلاغ می‌شود. هر کدام از طرفین قرارداد حق الزحمه داور خود را می‌پردازد و حق الزحمه سرداور، بالمناصفه بین

1- Subrogation

2- Reinsurance

3- Arbitration

طرفین تقسیم می‌شود. هرگاه یکی از طرفین یا هر دو طرف، در مدت تعیین شده، داور خود را انتخاب و معرفی نکنند یا اینکه در انتخاب سرداور به توافق نرسند پیش‌بینی می‌شود که مرجع صلاحیت داری مثل اتاق بازرگانی یا دادگاه محل در مورد انتخاب داور یا سرداور تصمیم بگیرد. نتیجه مذاکرات و رای گیری این هیات سه نفره برای طرفین لازم اجراست. اما در نهایت حتی پس از داوری، اگر یکی از طرفین به حکم صادره اعتراض داشته باشد می‌تواند آن را از طریق مراجع ذی صلاح و دادگاه پیگیری نماید.

۴-۳- تاریخچه بیمه مهندسی

بیمه‌های مهندسی نسبت به سایر رشته‌های بیمه‌ای فعالیت جدیدی در صنعت بیمه محسوب می‌شود. استفاده از ماشین بخار در نیمه اول قرن نوزدهم باعث به وجود آمدن انفجارهایی گردید که خسارت‌های شدیدی به جان و مال افراد وارد کرد. از این رو استفاده کنندگان را واداشت تا در خصوص محافظت و جلوگیری از بروز چنین خسارت‌هایی چاره‌اندیشی نمایند. در سال ۱۸۵۴ تعدادی از مصرف کنندگان دیگ‌های بخار در شهر منچستر به منظور جلوگیری از انفجار دیگ‌های بخار و کاهش زیان‌های اقتصادی «سازمان مصرف کنندگان دیگ بخار منچستر» را تاسیس کردند و برای هر یک از اعضا حق عضویت و حق کارشناسی تعیین کردند. در سال ۱۸۵۸ تعدادی از اعضای این سازمان اولین شرکت بیمه مهندسی به نام شرکت بیمه دیگ‌های بخار را تاسیس کردند این شرکت کار خود را فقط در رشته بیمه بویلرها شروع کرد به تدریج که دامنه فعالیت شرکت گسترش یافت، بیمه انواع ماشین‌های بخار نیز به آن اضافه شد. بیمه ماشین بخار در سال ۱۸۷۲ شروع گردید. متعاقب آن بیمه تجهیزات الکتریکی و بیمه مهندسی انواع کارخانجات متداول شد.

در آلمان و سوییس بیمه مهندسی با بیمه ماشین آلات پیمانکاران در سال ۱۹۰۰ آغاز به کار کرد و در ایران نیز در اوایل دهه ۴۰ (ه. ش) با مساعدت شرکت بیمه‌ای «مونخ ری» آلمان بیمه‌های مهندسی شروع به فعالیت نمود و اولین بیمه مهندسی در سال ۱۳۴۲ برای سد لتیان صادر گردید. اکنون انواع بیمه‌های مهندسی توسط شرکت‌های بیمه‌ای فعال در صنعت بیمه کشور صادر و بخش قابل توجهی از پرتفوی این شرکت‌ها را تشکیل می‌دهند.

۴-۴- ویژگی‌های بیمه‌های مهندسی

بیمه‌نامه‌های مهندسی با توجه به ماهیت خطرات تحت پوشش و نیز شرایط ویژه‌ای که پروژه‌ها و موضوع بیمه‌نامه‌های مهندسی دارند نسبت به سایر رشته‌های بیمه‌ای دارای ویژگی‌های منحصر به فردی هستند که در اینجا به برخی از آن‌ها اشاره می‌شود.

۱- زمان و ارزش اموال بیمه شده: در قراردادهای عمرانی و مقاطعه کاری، ارزش اموال بیمه شده در ابتدای زمان اجرا کم است و به تدریج سرمایه درگیر با خطرهای اجرایی افزایش می‌یابد. این ویژگی سبب می‌گردد ارزش اموال بیمه شده با پیشرفت کارهای پیمان اضافه شده و در پایان مدت قرارداد به کل مبلغ پیمان برسد. از این

رو برنامه زمان بندی اجرای پیمان در تعیین میزان تاثیر ریسک های پروژه و احتمال وقوع خسارت تاثیر بسیار زیادی دارد. لذا ارزش اموال در معرض خطر نه تنها به مبلغ پیمان بلکه به جدول زمانی بستگی داشته و در صورت تغییر در آن احتمال وقوع خطرات و خسارت تغییر می نماید.

۲- **مدت بیمه نامه:** مدت بیمه نامه در بیمه های مهندسی تمام خطر مربوط به دوران ساخت بر اساس پیمان منعقد شده بین کارفرما و پیمانکار که کل مدت اجرای قرارداد می باشد را شامل می شود. حق بیمه نیز بر مبنای مدت مندرج در پیمان محاسبه و برخلاف سایر رشته های بیمه ای ضریب سال اعمال نمی گردد. به طور مثال در بیمه نامه آتش سوزی حق بیمه برای بیمه نامه ۳ ساله ابتدا حق بیمه یک ساله محاسبه و ضریب ۳ سال اعمال می گردد ولی در بیمه های مهندسی مربوط به دوران احداث حق بیمه بر اساس مدت پیمان محاسبه و چنانچه فرضاً حق بیمه ای برای مدت یک سال A ریال باشد برای مدت ۳ سال به صورت (A*3) ریال محاسبه نمی شود بلکه کم تر از آن تعیین می گردد. از سوی دیگر برخی بیمه نامه های مهندسی ممکن است برای مدت بسیار کوتاهی صادر شوند به عنوان نمونه بیمه نامه نصب یک چیلر ممکن است تنها چند روز و حتی چند ساعت باشد.

۳- **پوشش بیمه نامه:** پوشش بیمه ای در کلیه رشته های مهندسی به استثنای «بیمه ریسک های تکمیل شده ساختمانی (C.E.C.R)» و «بیمه عیوب اساسی و پنهان ساختمان _ تضمین کیفیت ساختمان (L.D.B)» به صورت تمام خطر ارائه می شود. همچنین بیمه های مهندسی تمام خطر پیمانکاران و تمام خطر نصب دارای دو بخش است، بخش اول پوشش اموال بیمه گذار و بخش دوم پوشش مسوولیت جانی و مالی در برابر اشخاص ثالث، برای سایر بیمه های مهندسی نیز می توان با الحاق کلوز مربوطه مسوولیت جانی و مالی در برابر اشخاص ثالث را تحت پوشش قرارداد.

۴- **بیمه گذار:** در بیمه های مهندسی تمام خطر مربوط به دوران ساخت یا نصب که کارفرما به عنوان صاحب کار و اینکه پرداخت حق بیمه در تعهد وی است و نیز پیمانکار به عنوان مجری و پیشنهاد دهنده قرارداد بیمه ای توأماً و مشترکاً بیمه گذار تلقی و در متن بیمه نامه هر دو به عنوان بیمه گذار درج می گردد. البته مطابق بیمه نامه، خسارت در وجه کارفرما پرداخت می گردد.

۵- **فرانشیز:** فرانشیز بر خلاف سایر رشته های بیمه ای که به صورت واحد برای تمام خطرات تحت پوشش مشخص می شود در بیمه های مهندسی برای خطرات طبیعی (با توجه به این که خطرات طبیعی نسبت به سایر خطرات در صورت وقوع خسارت های سنگینی را به موضوع بیمه وارد می نماید لذا میزان حداقل آن بیش تر است) و سایر خطرات به صورت جداگانه و متفاوت تعیین می گردد.

۴-۵- انواع بیمه‌های مهندسی

بیمه‌های مهندسی نیز دارای انواع گوناگونی است که با توجه به ماهیت پروژه‌ها ویژگی‌های خاص متفاوتی با یکدیگر دارند. بیمه‌های مهندسی شامل موارد زیر می‌باشند؛

۴-۵-۱- بیمه‌های دوره احداث^۱

- بیمه تمام خطر پیمانکاران (CAR)
- بیمه تمام خطر نصب (EAR)
- بیمه جامع پروژه CPI مانند CAR است و استثنای آن را نیز پوشش می‌دهد. (Onshore)
- بیمه WelCar مانند CPI است و مخصوص پروژه‌های دریایی است و از سال ۲۰۰۱ تا ۲۰۱۰ ورژن دارد. (Offshore)

۴-۵-۲- بیمه‌های دوره بهره‌برداری (Operation)

- بیمه تجهیزات و ماشین‌آلات پیمانکاران (CPM)
  - بیمه ریسک‌های تکمیل شده ساختمانی (CECR) {تمام خط نیست}
  - بیمه شکست ماشین‌آلات (MB)
  - بیمه تجهیزات الکترونیک (EE)
  - بیمه فساد کالا در سردخانه (DOS)
  - بیمه عیوب اساسی و پنهان ساختمان (LDB) {تمام خط نیست}
  - بیمه عدم النفع ناشی از شکست ماشین‌آلات (MLOP)
- انتخاب نوع بیمه مورد نیاز برای هر طرح و پروژه بستگی به شرایط کار و ماهیت آنان دارد. تشخیص بیمه مناسب یکی از مهم‌ترین تصمیماتی است که مدیران در خصوص بیمه نمودن پروژه اتخاذ می‌نمایند. پر کاربردترین نوع بیمه‌های مهندسی در طرح‌های عمرانی بیمه تمام خطر پیمانکاران (CAR) و بیمه تمام خطر نصب (EAR) می‌باشد. علاوه بر این بیمه تجهیزات و ماشین‌آلات پیمانکاران (CPM) و بیمه ریسک‌های تکمیل شده ساختمانی (CECR) کاربرد زیادی دارند. در ادامه ضمن توضیح درباره هر کدام از بیمه‌های مهندسی، شرایط انتخاب و کلوزهای مهم آنان بررسی می‌گردد.

۴-۶- بیمه تمام خطر پیمانکاران (ساخت)^۱

بیمه‌ای است که پروژه‌های در حال ساخت عمرانی و ساختمانی که ارزش مصالح در آن‌ها از ارزش اقلام مورد نصب بیش تر می‌باشد از قبیل ساختمان، پل، سد، راه، تونل، موج‌شکن، پروژه‌های آبیاری زهکشی و مانند آن را تحت پوشش قرار می‌دهد.

بیمه‌نامه تمام خطر پیمانکاران شامل دو بخش است:

- بخش یک خسارات مادی را تحت پوشش بیمه‌ای قرار می‌دهد.
  - بخش دو مسوولیت‌های مدنی بیمه‌گذار را نسبت به اشخاص ثالث بیمه می‌نماید.
- در ادامه ضمن معرفی بیش تر این نوع بیمه‌ها شرایط عمومی، استثنائات و سایر نکات مهم آن‌ها بررسی می‌گردد.

۴-۶-۱- مدارک لازم برای ارائه نرخ و شرایط در بیمه CAR

- ۱- کپی قرارداد یا موافقتنامه
- ۲- کپی جدول زمان‌بندی اجرای پروژه
- ۳- کپی نقشه محل یا مسیر پروژه
- ۴- پرسش‌نامه تکمیل شده با مهر و امضای بیمه‌گذار

۴-۶-۲- سرمایه مورد بیمه در بیمه CAR

- ۱- مبلغ قرارداد (مطابق پیمان)
- ۲- مصالح یا اقلام تهیه شده توسط کارفرما (در صورت وجود که در مبلغ پیمان منظور نشده باشد)
- ۳- تعدیل (از آنجا که در پروژه‌های در حال احداث با مدت زمان چند ساله، ارزش کالا و خدمات در سنوات بعدی اجرای پروژه از ارزش آن در سال اول بیش تر بوده ولی مبلغ مورد بیمه در بیمه‌نامه ثابت می‌باشد، برای اینکه خسارت وارده به ارزش روز پرداخت گردد، در صورت تمایل بیمه‌گذار مبلغی مشخص با توجه به پیش‌بینی افزایش قیمت‌ها، به عنوان تعدیل تحت پوشش بیمه‌نامه قرار می‌گیرد)
- ۴- لوازم و تجهیزات ساختمانی (بزار کار پیمانکاران از قبیل داربست، اطاقک‌های موقت، انواع موتور، پمپ، ژنراتور، دستگاه جوش، کمپرسور و ...) بوده که با خود از یک پروژه به پروژه دیگری می‌برند)
- ۵- برداشت ضایعات^۲ (مبلغی که برای پاک‌سازی محل کارگاه پروژه از ضایعات ناشی از خسارت یا تخریب قسمت‌های غیرقابل استفاده در صورت تمایل بیمه‌گذار به سرمایه مورد بیمه اضافه می‌شود که معمولاً بین ۲ تا

1- C.A.R Contractors' All Risks-

۲- به توضیحات کلوز ۰۲۰ مراجعه شود.

۱۰ درصد مبلغ قرارداد می‌باشد)

- ۶- اموال مجاور^۱ (اموال متعلق یا در اختیار کارفرما و یا سایر پیمانکاران که در مجاورت پروژه قرار داشته و تحت پیمان پروژه مورد بیمه نمی‌باشد ولی از آنجایی که کارفرما احتمال خسارت وارد به آن‌ها را در هنگام اجرای پروژه می‌دهد، می‌تواند آن‌ها را نیز تحت پوشش بیمه قرار دهد)
- ۷- مسوولیت در قبال اشخاص ثالث (میزان حد غرامت جانی و مالی قابل پرداخت به اشخاص ثالث به غیر از پرسنل کارفرما، مشاوران و پیمانکاران پروژه مورد بیمه که طبق نظر بیمه‌گذار تعیین می‌شود)

۴-۶-۳- شرایط عمومی بیمه تمام خطر پیمانکاران

در شرایط عمومی این بیمه موارد متعدد و مهمی تعیین شده است که عبارتند از؛ (شرایط عمومی بیمه نامه C.A.R. در پیوست این راهنما موجود است)

۴-۶-۳-۱- مدت بیمه CAR:

مدت بیمه نامه مطابق مدت قرارداد بوده و بیمه‌گذار می‌تواند دوره نگهداری (تحویل موقت) را نیز تحت پوشش قرار دهد. (کلوزهای ۰۰۳ و ۰۰۴)

شروع بیمه‌نامه	دوره تجهیز کارگاه (پیش انبارداری)	دوره احداث (انبارداری در طی دوره)	دوره نگهداری (تحویل موقت)	پایان بیمه‌نامه (تحویل دائم)
	پوشش بیمه‌ای تمام خطر می‌باشد			

- شروع دوره مسوولیت بیمه‌گر: هم‌زمان با شروع کار یا پس از آن که اقلام مذکور در جدول مشخصات در محل نصب تخلیه شود (ولو این که تاریخ مقدم دیگری در جدول مشخصات قید شده باشد)
- پایان دوره مسوولیت بیمه‌گر: به محض تحویل کار یا حداکثر چهار هفته بعد از شروع آزمایش‌ها هر کدام زودتر انجام شود. مگر آن که قبلاً به طور کتبی توافق دیگری شده باشد.
- اگر آزمایش و یا بهره‌برداری یا تحویل تنها نسبت به بخشی از تاسیسات یا نسبت به یک یا چند ماشین انجام گیرد، تامین بیمه‌گر و کلیه مسوولیت‌های مربوط به این بخش از تاسیسات و ماشین یا ماشین‌ها خاتمه می‌پذیرد و نسبت به قسمت‌های دیگر تاسیسات یا ماشین‌های دیگر ادامه می‌یابد.
- نسبت به اشیای دست دوم مورد نصب تعهد بیمه‌گر در لحظه شروع آزمایش خاتمه می‌یابد.

۱- به توضیحات کلوز ۱۱۹ مراجعه شود.

- اعتبار بیمه حداکثر در تاریخی که در جدول مشخصات قید شده منقضی می‌شود و تمدید مدت آن تنها با موافقت قبلی و کتبی بیمه‌گر ممکن می‌باشد.

۴-۶-۳-۲- پوشش بیمه‌نامه تمام خطر پیمانکاران

همان‌گونه که در نام بیمه‌نامه نیز مشخص است، این بیمه‌نامه از دسته بیمه‌های تمام خطر بوده و به عبارت دیگر کلیه خسارات و زیان‌های وارده به اموال بیمه شده را به هر علت به جز مواردی که مشخصاً در بیمه‌نامه مستثنی شده باشد را جبران می‌نماید. به طور کلی برخی از مهم‌ترین خطرات تحت پوشش این بیمه‌نامه عبارتند از؛

- ۱- صاعقه - انفجار - آتش‌سوزی
- ۲- زلزله - زلزله دریایی - آتشفشان
- ۳- رانش زمین - نشست زمین - لغزش زمین - ریزش کوه یا صخره
- ۴- تگرگ - یخ زدگی - یخ شناور
- ۵- سیل - آب گرفتگی - امواج دریا یا آب
- ۶- طوفان - گردباد - تندباد
- ۷- عدم مهارت - اجرا با کیفیت نازل
- ۸- غفلت - سهل‌انگاری - خطای غیر عمد
- ۹- خسارت‌های هنگام تمیز کردن یا تعمیر کردن
- ۱۰- اموال مجاور^۱ - برداشت ضایعات^۲
- ۱۱- خسارت‌های وارد به ابزار، لوازم و تجهیزات
- ۱۲- خسارت‌های جانی یا مالی وارد به اشخاص ثالث
- ۱۳- مسوولیت بیمه‌گذار طی دوره نگهداری
- ۱۴- دزدی
- ۱۵- خسارت‌های وارد به سازه ساخته شده یا اقلام نصب شده
- ۱۶- خسارت‌های وارد به مصالح یا اقلام دپو شده یا انبار شده در محدوده کارگاه پروژه
- ۱۷- خسارت‌های هنگام بازدید کردن یا باز و بسته کردن
- ۱۸- باران - برف - بهمن - نشت یا نفوذ آب
- ۱۹- تصادم - سقوط اشیا - واژگونی

۱- به توضیحات کلوز ۱۱۹ مراجعه شود.

۲- به توضیحات کلوز ۰۲۰ مراجعه شود.

- ۲۰- خسارت‌های ناشی از کاربرد آب یا سایر اقدامات جهت اطفای حریق
- ۲۱- خرابه کاری غیر گروهی
- ۲۲- اتصال کوتاه - نوسان برق - قطع برق، آب، گاز یا هر سوخت دیگر
- ۲۳- سایر حوادث به جز آنچه صراحتاً در بیمه‌نامه مستثنی شده است.

۴-۶-۳-۳- استثنائات بیمه CAR

با وجود اینکه بیمه CAR از نوع تمام خطر می باشد اما برخی از خطرات از استثنائات آن محسوب شده و تحت پوشش نمی باشند. این خطرات مطابق موارد مندرج در شرایط بیمه‌نامه CAR می باشد که از اهم آن می توان جنگ، واکنش‌های هسته‌ای، اعمال عمدی بیمه‌گذار یا کارکنان وی، توقف کار، فرسودگی و پارگی، خوردگی، زنگ زدگی، خرابی به علت عدم استفاده و یا معلول شرایط عادی جوی و ... را نام برد.

۴-۶-۳-۳-۱- استثنائات عمومی بیمه تمام خطر پیمانکاران

الف- جنگ، هجوم، عمل دشمن خارجی، عملیات خصمانه، جنگ داخلی، یافی‌گری، بلوا، انقلاب یا قیام، شورش، اعتصاب کارگران یا تعطیل کارخانه از طرف کارفرما در مقابله با اعتصاب کارگران، جنبش‌های دسته جمعی، در دست گرفتن قدرت به وسیله قوای نظامی یا از طریق غیر قانونی یا از طرف اشخاصی با سوء نیت که به نام یا با ارتباط با هرگونه تشکیلات سیاسی انجام گیرد. توطئه، توقیف، ضبط و مصادره، تخریب یا زیان وارد به اموال، بنا به دستور دولت عملی یا قانونی (DE JURE OR DE FACTO) یا هر مقام صلاحیت‌دار عمومی.

توجه: با کلوز ۰۰۱ زیان یا خسارت ناشی از اعتصاب، شورش، اغتشاش تحت پوشش قرار می‌گیرند.

ب- واکنش‌های هسته‌ای، تشعشعات اتمی یا آلودگی‌های رادیو اکتیو

ج- عمل یا سهل انگاری عمدی بیمه‌گذار یا نمایندگان وی.

د- توقف کار به طور کلی یا جزئی.

تذکر مهم: هرگاه در جریان طرح یا تعقیب دعوای قضایی یا هرگونه دادرسی دیگر، بیمه‌گر به استناد استثنائات «بند

الف» اعلام دارد که از بین رفتن، ویرانی، آسیب دیدگی، یا مسوولیتی مشمول این بیمه نیست. اثبات این که چنین مواردی مشمول بیمه می‌باشد به عهده بیمه‌گذار است.

۴-۶-۳-۳-۲- استثنائات ویژه بخش یک (خسارات مادی) بیمه تمام خطر پیمانکاران

الف- در هر حادثه، فرانشیز مذکور در جدول مشخصات به عهده بیمه‌گذار است.

ب- خسارت‌های غیرمستقیم از هر قبیل و به هر صورت از جمله جرایم قراردادی، خسارت‌های ناشی از تاخیر در

انجام کار، عدم اجرای قرارداد و از دست دادن آن.

ج- از بین رفتن یا آسیب‌دیدگی معلول طراحی غلط

- توجه: با کلوز ۱۱۵ یا کلوز ۲۰۰ (حسب مورد) ریسک‌های طراحی تحت پوشش قرار می‌گیرد.
- د- هزینه‌های تعویض، تعمیر یا رفع نواقص کار یا مصالح ساختمانی، این استثنا محدود به مصالح معیوب یا انجام کار غیراصولی خواهد بود و شامل آسیب یا زیان به مواردی که به طور صحیح اجرا شده و در نتیجه حوادث ناشی از چنین مصالح معیوب یا کار غیر اصولی باشد، نخواهد شد.
- ه- فرسودگی، خوردگی، فساد در اثر مواد شیمیایی، زنگ زدگی و همچنین خرابی معلول عدم استعمال و شرایط عادی جوی.
- و- شکستگی مکانیکی یا الکتریکی و همچنین اختلال در کار تاسیسات و ماشین‌آلات و تجهیزات کارگاه.
- ز- زیان یا آسیب وارد به وسایل نقلیه مجاز برای عبور و مرور در جاده‌های عمومی یا وسایل موتوری آبی یا هوایی.
- ح- از بین رفتن یا آسیب وارد به پرونده‌ها، نقشه‌ها، صورت‌حساب‌ها، فاکتورها، پول‌های رایج، تمبرها، اسناد، برات و سفته، اسکناس، اوراق بهادار، چک‌ها.
- ط- خسارت‌هایی که در هنگام صورت‌برداری موجودی کشف می‌شود.

۴-۶-۳-۳-۳- استثنائات ویژه بخش دو (مسوولیت مدنی کارفرما در قبال اشخاص ثالث) بیمه تمام خطر پیمانکاران

- ۱- در هر حادثه فرانشیز مذکور در جدول مشخصات به عهده بیمه‌گذار است.
- ۲- هزینه‌های مربوط به انجام یا تجدید یا جبران یا تعمیر یا تعویض هر آنچه که در بخش یک بیمه شده یا قابل بیمه شدن بوده است.
- ۳- خسارت وارد به اموال یا زمین یا ساختمان در نتیجه تکان خوردن یا جابه‌جا کردن یا تضعیف تکیه‌گاه و همچنین خسارت‌های وارد به اموال یا صدمات جسمانی به اشخاص که به وسیله یا در نتیجه هر یک از این حوادث وارد آمده باشد.
- توجه: با کلوز ۱۲۰ می‌توان این استثناء را حذف نمود.
- ۴- مسوولیت‌های ناشی از:

- الف- صدمات جسمانی یا بیماری کارمندان یا کارگران پیمانکار یا پیمانکاران یا صاحبه کار یا هر موسسه دیگری که در انجام تمام یا بخشی از طرح بیمه شده در بخش یک دخالت دارد و همچنین اعضای خانواده آنان.
- ب- زیان یا آسیب وارد به اموال متعلق یا در اختیار یا امانت یا در مراقبت پیمانکار یا پیمانکاران یا صاحبه کار یا هر موسسه دیگر مرتبط با اجرای طرح که تمام یا قسمتی از آن در بخش یک بیمه‌نامه بیمه شده، یا هر یک از کارمندان و کارگران موسسات و اشخاص مزبور.
- توجه: با کلوز ۱۱۹ اموال مجاور تحت پوشش قرار می‌گیرد.
- ج- حوادث ناشی از وسایل نقلیه مجاز به عبور و مرور در جاده‌های عمومی یا وسایل موتوری آبی یا هوایی.

ه- هرگونه موافقت بیمه گذار برای پرداخت هر مبلغی به عنوان غرامت یا به هر عنوان دیگر مگر آن که بدون چنین موافقتی نیز مسوولیت و میزان آن محرز باشد.

۴-۶-۴ نکات مهم در بیمه تمام خطر پیمانکاران CAR_

- ۱- در صورتی که پیمانکار بخواهد بخشی از مبلغ یا بخشی از مدت پیمان را بیمه کند باید نامه تایید و تعیین کارفرما را داشته باشد.
- ۲- در صورت درخواست پیمانکار و با تایید کارفرما در مواقع مشخص نبودن زمان شروع پروژه، دوره پیش انبارداری یا تجهیز کارگاه را می‌توان به تنهایی بیمه نمود.
- ۳- در صورت درخواست پیمانکار و با گرفتن حق بیمه اضافی می‌توان پوشش بیمه‌های دوره نگهداری را نیز تمام خطر نمود.
- ۴- پس از تعیین قطعی میزان خسارت واقعی مواضع خسارت دیده توسط بیمه گر، بیمه گذار موظف است نسبت به اخذ پوشش مجدد این مواضع به میزان مبلغ تعیین شده اقدام نماید، در غیر این صورت خسارت مجدد به مواضع آسیب دیده قابل پرداخت نخواهد بود.
- ۵- اگر پروژه به هر دلیل متوقف گردد از آنجائی که «توقف کار» جزء استثنائات بیمه نامه می‌باشد پوشش بیمه‌ای به طور خودکار متوقف خواهد شد، در این حالت در صورت تمایل بیمه گذار به پوشش بیمه‌ای خطرات مورد نظر در زمان توقف (Silent Risks) که با نظر خود بیمه گذار تعیین می‌گردد (Named Perils) با صدور الحاقی توقف و اخذ حق بیمه اضافی، پروژه تا مدت معینی تحت پوشش بیمه‌ای زمان توقف خواهد بود و پس از آن با صدور الحاقی دیگری مجدداً ادامه پوشش بیمه‌ای تمام خطر برقرار خواهد شد. بدیهی است که در الحاقی دوم باید تاریخ‌های انقضای پوشش دوره احداث و مدت دوره نگهداری به میزان زمان توقف پروژه جابه‌جا گردد.
- ۶- مسوولیت بیمه گر به محض تحویل کار به کارفرما یا شروع بهره‌برداری از موضوع مورد بیمه (برای قسمت‌های تحویل داده شده یا به بهره‌برداری رسیده) به اتمام خواهد رسید.
- ۷- افزایش مقادیر کار، تغییرات در طرح و کارهای جدید تا حداکثر ۲۵٪ مبلغ قرارداد قابل بیمه شدن می‌باشد مشروط بر آنکه بیمه‌گذار مبلغ آن را به مبلغ قرارداد مندرج در بخش یک اضافه نماید.

۴-۶-۵ فرانشیز بیمه تمام خطر پیمانکاران CAR_

- حوادث طبیعی ۱۰٪ هر خسارت حداقل ..... ریال در هر حادثه
- سایر حوادث ۱۰٪ هر خسارت حداقل ..... ریال در هر حادثه
- دوره آزمایش ۲۰٪ هر خسارت حداقل ..... ریال در هر حادثه
- دوره نگهداری ۱۰٪ هر خسارت حداقل ..... ریال در هر حادثه
- ثالث مالی ۱۵٪ هر خسارت حداقل ..... ریال در هر حادثه

۴-۷- بیمه تمام خطر نصب^۱

این نوع بیمه مشابه بیمه تمام خطر پیمانکاران است و در پروژه‌های درحال ساخت تاسیساتی و سازه‌ای که ارزش اقلام مورد نصب در آن‌ها از ارزش مصالح بیش تر باشند مانند کارخانه، نیروگاه، پالایشگاه، خطوط انتقال نیرو، پتروشیمی، سیستم‌های مخابراتی، اسکله‌های نفتی و... به کار گرفته می‌شوند. بیمه‌نامه تمام خطر نصب نیز شامل دو بخش است:

- بخش یک خسارات مادی را تحت پوشش بیمه‌ای قرار می‌دهد.

- بخش دو مسوولیت‌های مدنی بیمه‌گذار را نسبت به اشخاص ثالث بیمه می‌نماید.

با توجه به نزدیکی و مشابه بودن مشخصات و سایر بخش‌های این بیمه‌نامه با بیمه‌نامه تمام خطر پیمانکاران (C.A.R.) از تکرار مطالب خودداری می‌شود. در بخش کلوزهای مهم بیمه مهندسی توضیحات مربوط به کلوزهای این بیمه‌نامه ارائه شده است. (شرایط عمومی بیمه‌نامه E.A.R. در پیوست این راهنما موجود است)

۴-۸- بیمه شکست ماشین‌آلات^۲

این بیمه‌نامه جایگزین «بیمه تمام خطر نصب - E.A.R.» در زمان بهره‌برداری از پروژه می‌باشد، به عبارت دیگر تمام موضوعات بیمه‌ای که در زمان ساخت می‌تواند دارای پوشش بیمه EAR باشند، در زمان بهره‌برداری می‌توانند تحت پوشش بیمه شکست ماشین‌آلات MB قرار داده شوند و خسارات ناشی از شکست ماشین‌آلات و شکست ابزارهای مکانیکی و الکتریکی داخل یا خارج آن‌ها از طریق این بیمه جبران گردد. کلیه هزینه‌های نجات، ایاب و ذهاب به تعمیرگاه، تعویض قطعات و اجرت تعمیرات تحت پوشش این بیمه می‌باشد. این بیمه از نوع تمام خطر بوده و کلیه خسارات به جز آنچه که در بیمه‌نامه به صراحت مستثنا شده باشد را پوشش می‌دهد. اشتباه در طراحی، خطاهای نصب ماشین، معایب در ریخته‌گری و مواد اولیه، نداشتن مهارت و سهل‌انگاری، تقصیر و خطا، حرکات عمدی خرابه کارانه، افتادن اشیای خارجی به داخل ماشین، انفجار فیزیکی از جمله مهم‌ترین پوشش‌های این بیمه است.

مهم‌ترین استثنائات این بیمه‌نامه عبارتند از؛ سیل، آتش‌سوزی، سرقت، توفان، زلزله، انفجار شیمیایی، ابزارهای قابل تعویض مانند قالب‌ها، خساراتی که سازنده، پیمانکار یا تعمیرکار براساس قانون یا قرارداد مسوول آن باشد، خساراتی که در زمان شروع بیمه‌نامه وجود داشته است، اعمال عمدی بیمه‌گذار یا کارکنان وی، جنگ، واکنش‌های هسته‌ای، فرسودگی و پارگی، ساییدگی، خوردگی، زنگ‌زدگی، جرم‌گرفتگی و... با پرداخت حق بیمه اضافی می‌توان خطر آتش‌سوزی یا سرقت را نیز تحت پوشش قرارداد.

1- E.A.R - Erection All Risks

2- M.B. - Machinery Breakdown

سرمایه بیمه شده در بیمه شکست ماشین آلات باید با ارزش جایگزینی نو ماشین آلات بیمه شده برابر باشد (ارزش نو ماشین آلات به علاوه حقوق و عوارض گمرکی، هزینه‌های حمل و نقل، هزینه‌های نصب و راه‌اندازی). در صورت بروز حادثه تحت پوشش دو حالت وجود دارد؛

الف- خسارت جزئی و نیاز به تعمیرات: در این صورت هزینه قطعات نو جایگزین قطعات ماشین که معمولاً مستهلک یا کهنه هستند می‌شود و دستمزد تعمیرکاران، هزینه پیاده و سوار کردن ماشین، کرایه حمل عادی، حقوق و عوارض گمرکی و سایر هزینه‌های مرتبط مطابق بیمه‌نامه نیز پرداخت می‌شود. در این حالت استهلاک در پرداخت خسارت جزئی در نظر گرفته نمی‌شود.

ب- خسارت کلی (از بین رفتن کامل): خسارت واقعی بر اساس ارزش بازار شیء خسارت دیده در روز وقوع حادثه محاسبه و پرداخت می‌شود. در واقع استهلاک ماشین در این حالت در محاسبه خسارت منظور می‌گردد. مدت این بیمه‌نامه معمولاً یک سال است که قابلیت تمدید آن نیز وجود دارد.

۴-۹- بیمه تجهیزات و ماشین آلات پیمانکاران^۱

این بیمه تجهیزات و ماشین آلات ساختمانی (معمولاً متحرک و سنگین) از قبیل لودر، بولدوزر، گریدر، جرثقیل، سنگ‌شکن، کارخانه تولید بتن، لیفتراک و مانند آن که ابزار کار برای اجرای کار پروژه‌ها هستند را پوشش بیمه‌ای می‌دهد. این بیمه‌نامه مانند بیمه بدنه اتومبیل است که در آن تعهدات بیمه‌گر عبارتند از؛ جبران خسارت‌های فیزیکی وارده به بدنه خارجی ماشین ناشی از حوادث و سایر خطرهای بیمه شده (به استثنای شکست ماشین). البته اگر خسارت به بدنه خارجی سبب شکست مکانیکی ماشین شود، خسارت آن نیز در تعهد بیمه‌گر می‌باشد. این بیمه مختص وسایل نقلیه‌ای است که تنها در کارگاه تردد می‌نمایند و فاقد پلاک شهرداری هستند مانند لودر، گریدر، بچینگ پلنت، بیل مکانیکی، بولدوزر، تراکتور، جرثقیل. وسایل نقلیه‌ای که در جاده‌ها رفت و آمد می‌کنند از استثنای ویژه این بیمه می‌باشند و می‌بایست تحت بیمه وسایل نقلیه موتوری بیمه شوند. کلیه ماشین‌هایی که در کارهای زیرزمینی فعالیت می‌نمایند نیز از دیگر استثناهای این نوع بیمه می‌باشند.

با توجه به تمام خطر بودن این بیمه، کلیه زیان یا خسارت با منشا بیرونی را که به هر علت (جز موارد مستثنی شده) در زمان احداث یا بهره‌برداری، هنگام تعطیلی کارگاه و یا زمان نگهداری به ماشین آلات وارد آید، تحت پوشش هستند. مدت این بیمه‌نامه یک ساله است که قابلیت تمدید آن وجود دارد. مبلغ بیمه شده ارزش ماشین آلات (شامل ارزش جایگزینی نوی مورد بیمه مشابه با احتساب حقوق و عوارض گمرکی، هزینه حمل و هزینه نصب در صورت وجود) می‌باشد.

۴-۹-۱- استثنائات بیمه CPM

مطابق موارد مندرج در بیمه نامه CPM که اهم آن عبارتند از خسارت به علت از کارافتادگی وسایل برقی یا مکانیکی داخل ماشین‌آلات، انجماد خنک‌کننده یا سیالات دیگر، نقص یا قطع در سیستم روغن‌کاری یا خنک‌کاری، خسارت وارد به قطعات قابل تعویض مانند فیوزها، لامپ‌ها و تسمه‌پروانه‌ها، غوطه‌ور شدن کلی یا جزئی در آب‌های جزر و مددار، فرسودگی و پارگی، خوردگی، زنگ‌زدگی و ...

۴-۹-۲- مبلغ بیمه شده

مبلغ بیمه شده نباید کم‌تر از هزینه جایگزینی اقلام بیمه شده با اقلام جدید از همان نوع و با همان ظرفیت باشد، بدین معنی که هزینه‌های جایگزینی شامل کرایه، حقوق و عوارض گمرکی متعلقه (اگر وجود داشته باشد) و هزینه‌های نصب می‌باشد. اگر مبلغ بیمه شده کم‌تر از ارزش واقعی آن باشد خسارت به تناسب مبلغ بیمه شده به مبلغ واقعی پراخت خواهد شد. در صورتی که اقلام خسارت دیده بیش از یک مورد باشد، این شرط نسبت به هر یک از آن‌ها به طور جداگانه اعمال می‌شود. (ماده ۱۰ قانون بیمه)

۴-۹-۳- اساس پرداخت خسارت

در صورت وقوع حادثه مشمول این بیمه‌نامه، خسارت به ترتیب زیر جبران می‌شود:

الف- در صورتی که آسیب وارده به یکی از اقلام مورد بیمه قابل تعمیر باشد، بیمه‌گر هزینه‌های ضروری انجام شده به منظور بازگرداندن اقلام آسیب دیده به حالت اولیه به علاوه هزینه پیاده کردن و نصب مجدد آن با احتساب کرایه از محل تاسیسات تا تعمیرگاه و بالعکس و حقوق و عوارض گمرکی متعلقه را در صورتی که چنین هزینه‌هایی در مبلغ بیمه شده منظور شده باشد جبران خواهد کرد. هر گاه تعمیرات در کارگاه متعلق به بیمه‌گذار انجام پذیرد، بیمه‌گر ارزش لوازم و دستمزد تعمیر باضافه درصد معقولی برای هزینه‌های بالاسری به بیمه‌گذار پرداخت خواهد نمود. هیچ هزینه‌ای بابت استهلاک قطعات تعویض شده کسر نمی‌شود ولی ارزش بازیافتی در محاسبه منظور می‌گردد.

کلیه خسارت‌های قابل تعمیر باید تعمیر شود ولی اگر هزینه تعمیرات فوق‌الذکر معادل و یا متجاوز از ارزش واقعی آن بلافاصله قبل از حادثه باشد، نحوه جبران مطابق بند «ب» زیر خواهد بود.

ب- در صورتی که یکی از اقلام مورد بیمه دچار خسارت کلی شود، بیمه‌گر ارزش واقعی قبل از حادثه آن را مشتمل بر هزینه‌های عادی حمل، هزینه نصب و عوارض گمرکی متعلقه (اگر وجود داشته باشد) مشروط بر این که چنین هزینه‌هایی در مبلغ بیمه شده منظور شده باشد جبران خواهد کرد.

در محاسبه ارزش واقعی، هزینه استهلاک مناسب از ارزش جایگزینی مورد خسارت دیده کسر خواهد شد، ضمناً ارزش بازیافتی بایستی در نظر گرفته شود. هرگونه هزینه اضافی برای اضافه کاری، کار در شب، کار در تعطیلات رسمی و حمل و نقل سریع، تنها در صورتی مشمول بیمه خواهد بود که توسط الحاقی مورد توافق قرار گرفته باشد. هزینه هرگونه تغییرات، اضافات، بهسازی یا تعمیرات ادواری تحت پوشش این بیمه نامه نمی باشد. هرگونه هزینه‌های تعمیرات موقت در صورتی مورد قبول بیمه‌گر خواهد بود که جزء هزینه‌های تعمیرات نهایی بوده و از کل هزینه‌های تعمیر تجاوز نکند.

۴-۹-۴- نکات مهم در بیمه CPM

- ۱- مشخصات هر یک از ماشین‌آلات باید حداقل شامل نوع، مدل، سازنده، سال ساخت، ظرفیت و شماره سریال باشد.
- ۲- بیمه‌گذار می‌تواند ماشین‌آلات مورد بیمه را به ارزش واقعی آن (با احتساب عمر کارکرد) بیمه نماید، در آن صورت در صورت وقوع خسارت از قیمت نوی مورد خسارت دیده به نسبت قیمت بیمه شده به قیمت نو بابت استهلاک کم شده و مابقی پس از کسر فرانشیز به بیمه‌گذار پرداخت خواهد شد.
- ۳- اگر بیمه‌گذار ارقام مورد بیمه را به ارزش جایگزینی نو نیز بیمه نماید در صورت بروز خسارت کلی به دلیل اصل غرامت از اصول بیمه، قیمت واقعی مورد بیمه (قیمت کارکرده) به بیمه‌گذار پرداخت خواهد شد.
- ۴- کلیه هزینه‌های نجات، ایاب و ذهاب به تعمیرگاه، تعویض قطعات و اجرت تعمیرات تحت پوشش این بیمه می‌باشد.
- ۵- در صورتی که بیمه‌گذار تمایل به پوشش بیمه‌ای ماشین‌آلات خود در طی جابه‌جایی از یک کارگاه به کارگاه دیگر را داشته باشد با افزایش حق بیمه و الحاق کلوز مربوطه این امکان میسر خواهد شد.
- ۶- بسیاری از شرکت‌های فروش لیزینگ ماشین‌آلات سنگین و نیمه سنگین برای بازاریابی فروش خود از شرکت‌های بیمه تقاضای ارائه پوشش بیمه‌ای برای ماشین‌آلات فروخته شده دارند و یا به دلیل گستردگی کارگاه‌های پیمانکار و محل کار برخی از ماشین‌آلات به طور مداوم تغییر می‌نماید. در این حالت از آنجا که محل فعالیت ماشین‌آلات مذکور مشخص نیست بیمه‌گر باید محل مورد بیمه را سراسر ایران در نظر بگیرد.
- ۷- اگر ماشین‌آلات بیمه شده در طول یک سال پوشش بیمه‌ای، در دو یا چند سایت مشخص فعالیت کرده یا مرتباً بین آن‌ها جابه‌جا می‌گردند، بیمه‌گر می‌تواند در ابتدای بیمه‌نامه آدرس تمام سایت‌های مذکور را به عنوان محل مورد بیمه قید نماید.

۴-۱۰- بیمه ریسک‌های تکمیل شده ساختمانی^۱

بیمه CECR تمام موضوعاتی را که در زمان ساخت می‌توانند تحت پوشش «بیمه تمام خطر پیمانکاران - CAR» قرار گیرند در زمان بهره‌برداری می‌توانند تحت پوشش این بیمه قرار داده شوند. نکته مهم در این بیمه‌نامه آن است که پوشش بیمه‌ای آن تمام خطر نبوده و موضوع بیمه تنها در مقابل خطرات تعیین شده در بیمه‌نامه پوشش خسارت بیمه‌ای دارد و تنها خسارات غیرقابل پیش‌بینی که در اثر عوامل و حوادثی که در بیمه‌نامه نام برده شده خسارت ببیند را تحت پوشش قرار می‌دهد. مدت این بیمه‌نامه حداکثر یک سال است که می‌تواند تمدید گردد. برخی از مهم‌ترین خطراتی که می‌توانند تحت پوشش این بیمه‌نامه قرار گیرند عبارتند از:

- ۱- صاعقه - انفجار - آتش‌سوزی
- ۲- زلزله - زلزله دریایی - آتشفشان
- ۳- رانش زمین - نشست زمین - لغزش زمین - ریزش کوه یا صخره
- ۴- سرما - برف - بهمن - یخبندان
- ۵- سیل - طغیان آب - امواج دریا
- ۶- طوفان - گردباد - تندباد
- ۷- تصادم با یا سقوط اشیا از هر وسیله نقلیه زمینی، هوایی یا آبی
- ۸- خسارت‌های ناشی از کاربرد آب یا سایر اقدامات به منظور اطفای حریق
- ۹- سقوط - تصادم - واژگونی
- ۱۰- خرابه کاری غیر گروهی

سرمایه مورد بیمه در بیمه CECR شامل دو بخش زیر است؛

- ارزش سازه: شامل ارزش ساخت مجدد مورد بیمه مشابه با احتساب حقوق و عوارض گمرکی و هزینه حمل مصالح و تجهیزات (در صورت وجود).
- برداشت ضایعات^۲: مبلغی که برای پاک‌سازی محل مورد بیمه از ضایعات ناشی از خسارت یا تخریب قسمت‌های غیرقابل استفاده در صورت تمایل بیمه‌گذار به سرمایه مورد بیمه اضافه می‌شود (معمولاً بین ۲ تا ۱۰ درصد ارزش سازه)

1- C.E.C.R. - Civil Engineering Completed Risks

۲- به توضیحات کلوز ۰۲۰ مراجعه شود.

۴-۱۱- بیمه تجهیزات الکترونیک^۱

تجهیزات و دستگاه‌هایی که ارزش قطعات الکتریکی و الکترونیکی آن‌ها از ارزش قطعات مکانیکی بیش‌تر باشد مانند تجهیزات کامپیوتری، نقشه برداری، رادیو تلویزیونی، مخابراتی، آزمایشگاهی، تحقیقاتی، اندازه‌گیری، پزشکی و ... تحت پوشش این بیمه قرار می‌گیرند. تجهیزات الکترونیک در صورتی تحت پوشش این بیمه قرار می‌گیرند که قیمت اجزا یا وسایل الکترونیکی بیش‌تر از وسایل مکانیکی آن دستگاه باشد، در غیر این صورت مطابق بیمه شکست ماشین‌آلات یا ریسک‌های تکمیل شده تحت پوشش قرار می‌گیرد.

این بیمه از نوع تمام خطر است. مدت آن حداکثر یک سال است و قابلیت تمدید دارد. مهم‌ترین استثنائات بیمه EE عبارتند از؛ توفان، زلزله، آتشفشان، زلزله دریایی، سرقت، معایبی که در زمان شروع بیمه‌نامه وجود داشته، قطع یا نوسان گاز، آب یا برق، خسارات وارد به قطعات قابل تعویض مانند فیوزها، جنگ، واکنش‌های هسته‌ای، اعمال عمدی بیمه‌گذار یا کارکنان وی، خساراتی که سازنده یا فروشنده تجهیزات به موجب قانون یا قرارداد مسوول آن است، فرسودگی و پارگی، ساییدگی، خوردگی، زنگ‌زدگی، قشرگرفتگی و ...

اطلاعات (Data) تجهیزات الکترونیکی، غیرقابل بیمه شدن هستند. ضمناً نوسان برق و خسارت ناشی از ویروس‌های رایانه‌ای تحت پوشش این بیمه نمی‌باشد.

۴-۱۲- بیمه فساد کالا در سردخانه^۲

خسارت‌های وارد به مواد یا کالاهای انبار شده در سردخانه را که به دلیل بروز اشکال در سیستم تبرید سردخانه بروز می‌نمایند، تحت پوشش این بیمه قرار می‌گیرند. مبلغ بیمه شده معادل ارزش کالای انبار شده در روزی است که انتظار می‌رود کالا به فروش برسد. اگر خسارتی به کالا برسد، تعیین قطعی خسارت موکول به روزی است که پیش‌بینی فروش کالا در آن روز بوده است. اگر قیمت کالا در آن روز کم‌تر از سرمایه بیمه شده باشد، بیمه‌گر تنها قیمت واقعی (روز) را پرداخت می‌نماید و اگر قیمت در آن روز بیش‌تر باشد، خسارت با توجه به مبلغ بیمه شده پرداخت می‌گردد.

این بیمه نیز تمام خطر بوده و استثنائات آن در شرایط عمومی بیمه‌نامه D.O.S. درج شده است که اهم آن عبارتند از؛ انقباض، عیوب یا امراض ذاتی، انبار کردن نامناسب، خسارت به بسته‌بندی، فساد یا گندیدگی طبیعی، کافی نبودن جریان هوا، جنگ، واکنش‌های هسته‌ای، اعمال عمدی بیمه‌گذار یا کارکنان وی، آتش‌سوزی، صاعقه، انفجار شیمیایی، سرقت، سیل، زلزله، نشست یا رانش زمین، طوفان، آتشفشان و ...

دوره عدم بروز خسارت عبارت است از مدت زمانی بلافاصله بعد از پایان سردکنندگی که در خلال آن با پلمپ نمودن اتاق سردخانه هیچ فسادی اتفاق نمی‌افتد. دوره عدم بروز خسارت از زمان توقف سیستم تبرید سردخانه که بسته به نوع

1- E.E.- Electronic Equipment

2- D.O.S. - Deterioration of Stock in Cold Storage

کالای انبار شده متفاوت می‌باشد. مدت بیمه‌نامه حداکثر یک سال است که قابلیت تمدید آن وجود دارد. با توجه به ریسک‌ها و عوامل موثر در این بیمه، **فرانشیز** آن بین ۵ تا ۵۰ درصد و گاهی بیش‌تر تعیین می‌شود. یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های این نوع بیمه مطابق شرایط عمومی آن است که بیمه‌گذار می‌تواند این بیمه‌نامه را در هر زمان که مایل باشد فسخ نماید. در آن صورت بیمه‌گر حق بیمه را براساس نرخ کوتاه مدت برای مدت اعتبار بیمه‌نامه محاسبه خواهد کرد. بیمه‌گر نیز می‌تواند با اخطار یک هفته‌ای این بیمه‌نامه را فسخ نماید، در آن صورت بیمه‌گر موظف است حق بیمه دریافتی را نسبت به مدتی که مورد بیمه تحت پوشش نمی‌باشد پس از کسر هزینه‌های کارشناسی و هرگونه تخفیف بلند مدت اعمال شده به بیمه‌گذار مسترد دارد. بنابراین بیمه فساد کالا در سردخانه را می‌توان جزء قراردادهای جایز تلقی نمود.

۴-۱۳- بیمه عیوب اساسی و پنهان ساختمان - تضمین کیفیت ساختمان^۱

هدف از ارائه این بیمه کمک به حفظ ثروت‌های ملی، توسعه امنیت سازندگان و سرمایه‌گذاران بخش ساختمان، حفظ و حمایت حقوق مصرف‌کنندگان، ارتقای کیفیت ساختمان‌ها و رعایت اصول فنی و استاندارد ساختمان است. این بیمه‌نامه هرگونه خسارت وارد به سازه‌های اصلی و جانبی ساختمان ناشی از طراحی غلط (خلاف استانداردها، قوانین و مقررات، انجام محاسبات نادرست و ...)، مواد یا مصالح معیوب و اجرای نادرست کار (اجرای ضعیف یا نادرست توسط پیمانکار یا مجری در بخش‌های سازه‌ای، مکانیکال یا الکتریکال) که در طی اعتبار بیمه‌نامه به بیمه‌گر اعلام می‌شود و در زمان اتمام عملیات ساختمانی و ابلاغ گزارش تایید بازرس فنی بیمه‌گر، آشکار نشده باشد در بر می‌گیرد.

سازه‌های اصلی ساختمان (معمولا ۳۵٪ مبلغ برآورد انجام کار): تمام اجزای سازه داخلی و خارجی برابر که برای پایداری یا استحکام بنا ضروری هستند شامل پی‌ها، ستون‌ها، کف‌ها، تیرها، بادبندها، تمام دیوارها و سقف‌ها.

سازه‌های جانبی ساختمان (معمولا ۶۵٪ مبلغ برآورد انجام کار): کلیه اجزای غیر برابر ساختمان مانند در و پنجره‌ها، گچ‌کاری‌ها، کاشی‌کاری‌ها، کف‌پوش‌ها، نازک‌کاری‌ها، فاضلاب‌های داخلی، تاسیسات الکتریکی و مکانیکی ثابت به استثنای مواردی که تحت عنوان سازه‌های اصلی ساختمان تعریف شده‌اند.

کلیه سازندگان یا مالکین اولیه ساختمان می‌توانند این بیمه‌نامه را اختیار نمایند.

پوشش بیمه‌نامه پس از اتمام عملیات ساختمانی و بلافاصله پس از اخذ پایان کار، به شرط تایید کیفیت ساختمان توسط بازرس فنی بیمه‌گر، آغاز خواهد شد. پوشش این بیمه‌نامه از تاریخ صدور گواهی پایان کار کلی ساختمان آغاز و مطابق تاریخ‌های زیر پایان خواهد یافت (مگر اینکه توافق دیگری صورت گیرد).

- سازه‌های ساختمان شامل پی، اسکلت، سقف و سفت‌کاری، ده سال.

- نمای ساختمان، پنج سال.

- عایق‌های رطوبتی ساختمان، پنج سال.
  - تجهیزات و تاسیسات مکانیکی و تاسیسات برقی، آسانسورها، سه سال.
- تذکر مهم: صدور بیمه‌نامه هم‌زمان با شروع فعالیت ساخت و ساز است ولی تاریخ شروع پوشش بیمه‌ای، سرمایه قطعی بیمه‌نامه و حق بیمه قطعی براساس گزارش بازرس فنی بیمه‌گر و طی الحاقیه‌ای پس از تکمیل کار یا تحویل ساختمان، به بیمه‌گذار ابلاغ می‌گردد.
- این بیمه‌نامه خسارات مالی ناشی از عیوب پنهان را به شرح زیر تامین می‌نماید:
- ۱- ویرانی کل ساختمان یا خسارت وارده به ساختمان.
  - ۲- هزینه‌هایی که به منظور جلوگیری از تخریب یا توسعه خسارت صورت می‌گیرد.
  - ۳- هزینه‌های لازم برای پاک‌سازی محل و برداشت ضایعات.
- این بیمه از نوع تمام خطر نمی‌باشد، از مهم‌ترین استثنائات این بیمه‌نامه عبارتند از:
- ۱- خسارت‌هایی که عمدا یا سهوا توسط بیمه‌گذار یا ذینفع به موضوع بیمه وارد می‌شود.
  - ۲- آسیب‌های ناشی از آتش‌سوزی یا انفجار به استثنای مواردی که آتش‌سوزی یا انفجار به طور مستقیم ناشی از خسارت تحت پوشش این بیمه‌نامه باشد.
  - ۳- خسارت ناشی از سیل، آتشفشان، طوفان، صاعقه و همچنین زلزله مگر اینکه توافق دیگری صورت گرفته باشد.
  - ۴- خسارات ناشی از رانش یا جابه‌جایی زمین و همچنین نشست مگر اینکه ناشی از عیوب پنهان باشد.
  - ۵- خسارت ناشی از ساختمان‌های مجاور، نشت لوله‌های آب و فاضلاب عمومی یا آب‌های زیرزمینی.
  - ۶- هرگونه خطا، نقص یا اشتباه در طرح، اجرا یا مصالح مربوط به سازه‌های جانبی، تجهیزات، لوازم و اثاث یا اجزای خارجی ساختمان و نازک کاری.
  - ۷- هرگونه تغییر در رنگ، نما، لکه شدن یا خرابی ظاهری و سطحی.
  - ۸- هر نوع خسارت ناشی از عایق کاری ساختمان، پشت بام، لوله‌های فاضلاب، مخزن یا تجهیزات تحت پوشش. مگر اینکه توافق دیگری صورت گرفته باشد.
  - ۹- خسارات ناشی از هر موضوعی که بازرس فنی کتبا به بیمه‌گذار ابلاغ نموده و یا در گواهی تایید مقید به شرطی شده است، مگر اینکه متعاقبا اصلاح شده و مورد تایید بیمه‌گر نیز قرار گرفته باشد یا مستقیما ناشی از آن نباشد.

۴-۱۴- بیمه عدم النفع ناشی از شکست ماشین‌آلات^۱

هرگاه بر اثر یکی از خطرات تحت پوشش در بیمه شکست ماشین‌آلات، خط تولید یک کارگاه یا کارخانه با توقف ناخواسته مواجه شود در آن صورت سود از دست رفته ناشی از وقفه در کار تحت پوشش این بیمه خواهد بود. منظور از

1- M.L.O.P. - Machinery Loss of Profit

سود در این بیمه، سود ناخالص است که مجموع «سود خالص» و «هزینه‌های ثابت» (حقوق و دستمزد و هزینه‌های ویژه ناشی از توقف تولید) می‌باشد. مبلغ بیمه شده سالانه رقم ثابتی است که بر اساس دفاتر بیمه‌گذار تعیین و مبنای محاسبه حق بیمه قرار می‌گیرد. در بیمه عدم النفع ماشین‌آلات نباید تمام ماشین‌های واحد تولیدی بیمه شوند بلکه تنها ماشین‌هایی که در معرض خطر شکست قرار دارند و در صورت شکسته شدن موجب توقف تولید شده و زیان سنگینی به بار می‌آورند می‌بایست تحت پوشش قرار گیرند. این بیمه از نوع تمام خطر بوده ولی استثنائات مهم آن عبارتند از؛ آتش سوزی، صاعقه، انفجار شیمیایی، زلزله، سیل، طغیان آب، نشست زمین، رانش زمین، آتشفشان، سرقت، جنگ و ... معمولاً این بیمه نام همراه با بیمه شکست ماشین‌آلات تهیه می‌شود.

به منظور جلوگیری از مراجعه زیاد بیمه‌گذار برای دریافت خسارت‌های جزیی و کوچک، دوره انتظار در بیمه‌نامه تعیین می‌شود که در صورت توقف تولید کم‌تر از آن خسارتی پرداخت نخواهد شد. دوره انتظار که به طور معمول ۷ روز در نظر گرفته می‌شود، را می‌توان فرانشیز این نوع بیمه دانست که بیمه‌گر تعهدی در این مدت ندارد، با این وجود مدت پرداخت خسارت از زمانی که ماشین شکسته شود محاسبه می‌گردد.

۴-۱۵- بیمه مسوولیت مدنی کارفرما در قبال کارکنان^۱

علی‌رغم آنکه این بیمه از جمله بیمه‌های مهندسی محسوب نمی‌شود، ولی به دلیل اهمیت فوق‌العاده آن به ویژه در پروژه‌های عمرانی و نیز در هنگام بهره‌برداری از پروژه‌ها و تاسیساتی که نیازمند استفاده از نیروی انسانی دارند، در این راهنما بدان اشاره می‌گردد.

بر اساس قانون مسوولیت مدنی و سایر قوانین کشور، هر شخصی که در نتیجه فعالیت خود باعث ایجاد خسارت به اشخاص دیگر شود موظف است خسارت وارده را جبران کند. کارفرمایان نیز که انجام امور مورد نظر خود را به افرادی که دارای رابطه استخدامی مستقیم یا غیرمستقیم واگذار می‌نمایند، در مقابل خساراتی که از ناحیه کارهای واگذار شده به آن‌ها وارد شود، مسوول می‌باشند. برای آنکه مسوولیت مدنی تحقق پیدا کند باید زیان و خسارت اتفاق افتاده و زیان دیده ای وجود داشته باشد. همچنین رابطه علیت بین خسارت وارده و فعل عامل زیان وجود داشته باشد. در یک تعریف مسوولیت مدنی چنین بیان گردیده است: «مسوولیت مدنی عبارتست از تعهد و التزامی که شخص نسبت به جبران زیان وارد به دیگری دارد، اعم از آنکه زیان مذکور در اثر عمل شخص مسوول یا اعمال اشخاص وابسته به او و یا ناشی از اشیاء و اموال تحت مالکیت یا تصرف وی محقق شده باشد».

مسوولیت مدنی را می‌توان به انواع زیر دسته‌بندی نمود؛

الف-مسئولیت عمومی: خسارت جانی و مالی وارد به اشخاص ثالث که در اثر فعالیت روزمره فرد یا افراد ایجاد می‌گردد و به موجب قانون عامل زیان شناخته می‌شوند. مانند؛ مسئولیت پیمانکاران در قبال اشخاص ثالث و مسئولیت شهرداری‌ها، مسئولیت موسسات انتقال نیرو و آبرسانی.

ب- مسئولیت حرفه‌ای: عبارتست از مسوولیتی که برای صاحبان حرفه‌ها به موجب قانون در مقابل کسانی که در رابطه با حرفه آنان دچار خسارت می‌گردند به وجود می‌آید. مسوولیت حرفه‌ای پزشکان، مسوولیت حرفه‌ای مهندسیین، مسوولیت حرفه‌ای، نمایندگان بیمه و مسوولیت هتل‌داران از جمله این دسته از مسوولیت‌ها می‌باشند.

ج- مسوولیت قراردادی: عبارت از آنست که یک طرف قرارداد به علت تخلف از شرایط مندرج در قرارداد (عدم انجام تعهدات خود یا انجام تعهد به طور ناقص) باعث زیان طرف دیگر شود. مثل؛ مسوولیت مستاجر در قبال موجر و بالعکس، مسوولیت متصدیان حمل و نقل اعم از زمینی، دریایی و هوایی (تعهدات که متصدی حمل به موجب قرارداد حمل در مقابل صاحب کالا به عهده می‌گیرد).

کارفرما شخص حقیقی یا حقوقی است که یک واحد اقتصادی را با استفاده از توان یک یا چند نیروی انسانی اداره می‌کند. معمولا در محیط‌های کاری وسایل و تجهیزاتی وجود دارند که کم یا بیش خطرزا هستند و می‌توانند صدماتی به کارکنان وارد کنند. مدیریت کارگاه و روش کار بر عهده کارفرماست و مسوولیت آن هم منحصرأ متوجه وی می‌باشد. به عبارت دیگر هر حادثه‌ای که رخ دهد و آثار زیان بار آن متوجه نیروی انسانی شاغل در کارگاه شود، موجب مسوولیت کارفرما خواهد بود و این مسوولیت نیازی به اثبات تقصیر و یا کوتاهی کارفرما ندارد و به اصطلاح حقوقی یک مسوولیت فرضی و یا قانونی است و فقط با اثبات خلاف آن مثلا اثبات اینکه کارگری به عمد خود را در موقعیت خطرناک قرارداده است، می‌توان کارفرما را از مسوولیت مبرا ساخت که البته اثبات این امر بسیار مشکل است.

بر این اساس بیمه مسوولیت مدنی کارفرما در قبال کارکنان، خسارت‌های ناشی از حوادثی که به موجب قصور یا تقصیر کارفرما به کارکنان تحت امر وی وارد آید و کارفرما مسوول جبران آن شناخته شود، تحت پوشش بیمه‌ای قرار می‌دهد و جبران هزینه‌های پزشکی و غرامت صدمه جسمی، نقص عضو و فوت کارکنان بیمه‌گذار ناشی از حادثه موضوع بیمه را در تعهد بیمه‌گر می‌گذارد.

این بیمه‌نامه را کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی از جمله شرکت‌ها، سازمان‌ها، کارخانجات و کارگاه‌هایی که در امور تولید، تعمیرات و خدمات فعال هستند و همچنین مجریان پروژه‌های عمرانی و ساخت وسازهای بناهای مسکونی و تجاری که در مقابل کارکنان خود برای خسارات بدنی ناشی از سهل‌انگاری و قصور در نظارت و استفاده از وسایل بی‌حفاظ و معیوب در حین کار و ضعف اقدامات ایمنی مسوول هستند، می‌توانند تهیه نمایند. مهم‌ترین گروه‌های بیمه مسوولیت مدنی عبارتند از؛ بیمه‌های مسوولیت حرفه‌ای پزشکان، پیراپزشکان، کارفرما در مقابل کارکنان ساختمانی، کارگران واحدهای صنعتی، مدیران و ناجیان استخرها، هتل‌ها در مقابل میهمانان و نگهداری آسانسورها و مالکین املاک در مقابل مستاجرین.

از آنجایی که ارتباط قراردادی کارفرما و کارگر (نوع استخدام) رافع یا محدودکننده مسوولیت کارفرما در مقابل کارکنان در خصوص غرامت‌های ناشی از حوادث کار نمی‌باشد، بیمه‌نامه مسوولیت مدنی کلیه کارکنان شاغل را اعم از رسمی، پیمانی، روزمزد، قراردادی که به صورت تمام وقت یا پاره وقت در محدوده مورد بیمه فعالیت دارند، تحت پوشش بیمه‌ای دارد. در این بیمه‌نامه با توجه به ماهیت فعالیت مورد بیمه، چنانچه کارکنان بیمه‌گذار متغیر باشند الزامی برای بیمه‌گذار، برای ارائه اسامی کارکنان به بیمه‌گر نمی‌باشد، مگر در مواردی که با توجه به نوع کار، بیمه‌گذار از کارکنان ثابت استفاده می‌نماید و ارائه اسامی پرسنل تحت امر و همچنین تغییرات احتمالی آنان برای بیمه‌گذار مقدور باشد. در مجموع این گونه نتیجه‌گیری می‌شود که صدور بیمه‌نامه مسوولیت مدنی در برابر کارکنان، بدون ذکر اسامی کارکنان و تعریف کامل محدوده زمانی و مکانی مورد بیمه میسر است. با توجه به موارد بالا، اساساً این بیمه‌نامه بدون ذکر اسامی بیمه‌شدگان صادر می‌گردد و لذا برای فراهم شدن امکان کنترل موضوع، برای هر پروژه خاص یک بیمه‌نامه صادر می‌گردد و مشخصات موضوع کار و محدوده محل کار بایستی به دقت در شرایط خصوصی بیمه‌نامه درج گردد و پوشش بیمه‌ای منحصر به آن موارد از حوادثی است که ناشی از اجرای کار در محل مورد بیمه اتفاق افتاده باشد.

یکی از نکات بسیار مهم این بیمه‌نامه عبارت است از تحت پوشش قراردادن کلیه کارکنان شاغل در پروژه علی‌رغم اینکه مستقیماً جزء کارکنان تحت امر بیمه‌گذار نباشد. در بیش‌تر پروژه‌ها کارفرما یا صاحب کار تمام امور پروژه را راساً انجام نمی‌دهد و کارفرما انجام کار را به پیمانکاران مختلف واگذار می‌نماید و پیمانکاران فرعی نیز در انجام پروژه حضور دارند. همان‌گونه که فعالیت‌های این مجموعه در ارتباط با یکدیگر هستند و مسوولیت‌های آنان در برابر کارکنان نیز مرتبط با یکدیگر است و در نتیجه عملکرد و مشکلات هر یک در کل کار موثر است. به همین منوال حوادث ناگوار برای هر یک از نام بردگان معضلی برای پروژه مورد بیمه ایجاد خواهد نمود. لذا جهت حل این مساله و حفظ جامعیت بیمه‌نامه، پوشش این بیمه‌نامه کلیه خطرات احتمالی برای تمامی کارکنان شاغل را مد نظر قرارداده که عبارت است از اینکه مسوولیت کلیه اشخاص حقیقی یا حقوقی که اجرای بخشی یا بخش‌هایی از کار مورد تعهد بیمه‌گذار را در محل مورد بیمه به‌عهده دارند، مسوولیت بیمه‌گذار تلقی می‌شود.

در طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی کارفرمایان و پیمانکاران ساختمانی می‌توانند مسوولیت خود را در مقابل خسارت‌های جانی وارده به کارکنان شاغل در محل کار تحت پوشش قرار دهند. کارفرما می‌تواند با توجه به متغیر بودن فرم کاری کارگران، آن‌ها را بدون نام تحت پوشش بیمه و مسوولیت مدنی قرار دهد. براساس قانون بیمه حداکثر تعهد قابل پذیرش برای شرکت بیمه برای هر کارگر در هر حادثه حداکثر معادل دیه یک مرد مسلمان خواهد بود، ضمن اینکه حداکثر تعهد در هزینه‌های پزشکی ناشی از حادثه نیز تا ۱۰ درصد مبلغ دیه کامل یک مرد مسلمان است.

نکته بسیار مهم: برخی بر این باورند که با داشتن بیمه تامین اجتماعی برای کارکنان، از خرید بیمه‌نامه‌های مسوولیت بی‌نیاز خواهند شد. نکته قابل توجه این است که پوشش‌های این دو بیمه‌نامه کاملاً متفاوت می‌باشند. سازمان تامین اجتماعی تعهدی در قبال پرداخت خساراتی که مسوول آن کارفرما باشد، نداشته و یا اگر خسارات مذکور را جبران نماید طبق ماده ۶۶ قانون تامین اجتماعی، نسبت به باز یافت آن از کارفرما اقدام می‌نماید، در حالی که در بیمه مسوولیت

کارفرما این مورد تحت پوشش قرار می‌گیرد. به عبارت دیگر چنانچه کارگری دچار نقص عضو یا فوت گردد، بیمه تامین اجتماعی صرفاً مستمری پرداخت نموده و تعهدی در قبال دیه فوت یا نقص عضو نخواهد داشت ضمناً آنکه مطابق تبصره ۱ ماده ۶۶ قانون تامین اجتماعی مستمری پرداختی را نیز از کارفرمای مقصر مطالبه می‌نماید، در حالی که بیمه مسوولیت متعهد پرداخت خسارت‌ها، دیه و حتی با اخذ کلوز مطالبات تامین اجتماعی از کارفرما می‌باشد.

۴-۱۵-۱- شرایط بیمه‌نامه مسوولیت مدنی کارفرما در مقابل کارکنان

شورای عالی بیمه در جلسه مورخ ۱۳۹۱/۱۱/۳ «شرایط عمومی بیمه مسوولیت مدنی حرفه‌ای کارفرما در قبال کارکنان» را مشتمل بر ۲۷ ماده و ۴ تبصره تصویب نمود که به آیین‌نامه شماره ۸۰ معروف است و جهت مطالعه در انتهای این مجموعه آورده شده است. این نوع بیمه‌نامه مسوولیت‌های قانونی کارفرما را در مقابل کارکنان در جریان کار و در صورت وقوع حوادث کارگاهی تحت پوشش قرارداده و خسارات جانی حاصله را جبران می‌نماید، بدین معنی که چنانچه در جریان انجام کار در محل کار، در اثر حادثه خسارت بدنی به کارکنان شاغل بیمه گذار وارد آید و مسوولیت بیمه گذار در این ارتباط برای بیمه گر محرز گردد خسارت وارده جبران خواهد شد. منظور از جبران خسارت بدنی، شامل پرداخت هزینه‌های پزشکی و غرامت نقص عضو و فوت کارکنان می‌باشد.

کارکنان در حین انجام کار در معرض خطر یا خطراتی بسیاری قرار دارند که بسیاری از آنها اجتناب‌ناپذیر می‌باشند. در صورت وقوع حادثه ناشی از کار و فعالیت ... که منجر به هزینه پزشکی، نقص عضو و یا فوت کارکنان (اعم از استخدامی، قراردادی، روزمزد و...) شود، در بسیاری از موارد کارفرما مقصر شناخته شده و ناچار به جبران خسارت وارده و در صورت فوت، پرداخت دیه خواهد بود. شما می‌توانید با خرید بیمه‌نامه مسوولیت کارفرما در قبال کارکنان هزینه‌ها را جبران نمایید.

برخی از کارفرمایان بر این باورند که با داشتن بیمه تامین اجتماعی برای کارکنان، از خرید بیمه‌نامه‌های مسوولیت بی‌نیاز خواهند شد. نکته قابل توجه این است که پوشش‌های این دو بیمه‌نامه کاملاً متفاوت می‌باشند. بدین معنا که سازمان تامین اجتماعی تعهدی در قبال پرداخت خساراتی که مسوول آن کارفرما باشد، نداشته و یا اگر خسارات مذکور را جبران نماید طبق ماده ۶۶ قانون تامین اجتماعی، نسبت به باز یافت آن از کارفرما اقدام می‌نماید، در حالیکه در بیمه مسوولیت کارفرما این مورد تحت پوشش می‌باشد. به عبارت دیگر چنانچه کارگری دچار نقص عضو یا فوت گردد، بیمه **تامین اجتماعی** صرفاً مستمری پرداخت نموده و تعهدی در قبال دیه فوت یا نقص عضو نخواهد داشت در حالیکه بیمه مسوولیت متعهد پرداخت دیات مذکور می‌باشد.

رعایت اصول حفاظتی جهت پیشگیری از وقوع حوادث کار برای کلیه کارفرمایان الزامی است، اما قصور در اجرای صحیح این اصول، منشاء بروز صدمات و زیان به کارکنان می‌گردد جبران غرامت فوت و نقص عضو ناشی از حوادث کار با بیمه مسوولیت مدنی کارفرما قابل تامین است کلیه کارکنان شاغل در محدوده کارگاه تحت پوشش این بیمه خواهند بود مگر آنکه طبق قانون به عنوان کارگر طرف قرارداد کارفرما تلقی نگردند .

مبنای تعیین مسوولیت کارفرما در مقابل کارکنان در هر کشوری، قانون موضوعه در این ارتباط می باشد و در جمهوری اسلامی ایران قانونی که حدود و ثغور مسوولیت کارفرما در مقابل کارکنان را مشخص میکند، **قانون کار** که مشتمل بر ۲۰۳ ماده و ۱۲۱ تبصره می باشد و در تاریخ بیست و نهم آبانماه یکهزار و سیصد و شصت و نه به تصویب نهائی رسیده است.

طبق این بیمه نامه چنانچه در جریان انجام کار در محل کار، در اثر حادثه خسارت بدنی به کارکنان شاغل بیمه‌گذار وارد آید و مسوولیت بیمه‌گذار در این ارتباط برای بیمه‌گر محرز گردد، خسارت وارده جبران خواهد شد. منظور از جبران خسارت بدنی مذکور در متن بیمه نامه، تامین و جبران هزینه های پزشکی و همچنین جبران زیان های نقص عضو یا فوت ناشی از حوادث مشمول بیمه نامه برای زیان دیدگان می باشد. (ماده ۱ شرایط عمومی بیمه نامه)

در این بیمه نامه با توجه به ماهیت پروژه مورد بیمه، چنانچه کارکنان بیمه‌گذار متغیر باشند، الزامی برای متقاضی بیمه، جهت ارائه اسامی کارکنان به بیمه‌گر نمی باشد. مگر در مواردی که با توجه به نوع کار، بیمه‌گذار از کارکنان ثابت استفاده می نماید و ارائه اسامی پرسنل تحت امر و همچنین تغییرات احتمالی آنان برای بیمه‌گذار مقدور باشد. در این بیمه نامه کلیه خطرات احتمالی برای تمامی کارکنان شاغل مدنظر گرفته شده که این موضوع در ماده ۳۷ از شرایط عمومی بیمه نامه به شرح زیر تصریح گردیده:

«مسوولیت کلیه اشخاص حقیقی یا حقوقی که اجرای بخش یا بخش هایی از کار مورد تعهد بیمه‌گذار را در محل مورد بیمه به عهده دارند، مسوولیت بیمه‌گذار تلقی می گردد».

۴-۱۵-۲- انواع بیمه مسوولیت کارفرما در قبال کارکنان

این بیمه نامه را کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی می توانند تهیه نمایند از جمله شرکت ها، سازمان ها، کارخانجات و کارگاه هایی که در امور تولید، تعمیرات و خدمات فعال هستند و همچنین مجریان پروژه های عمرانی و ساخت و سازهای بناهای مسکونی و تجاری. به طور کلی سه دسته بیمه مسوولیت کارفرما در مقابل کارکنان وجود دارد؛

- بیمه مسوولیت کارفرما در قبال کارگران ویژه پروژه های ساختمانی
- بیمه نامه مسوولیت کارفرما در قبال کارگران ویژه پروژه های عمرانی
- بیمه نامه مسوولیت کارفرما در قبال کارگران ویژه پروژه های تجاری، خدماتی، صنعتی، بازرگانی

۴-۱۵-۳- پوشش های اصلی بیمه نامه

پوشش های اصلی (اجباری) در بیمه نامه مسوولیت مدنی کارفرما در مقابل کارکنان عبارتند از؛ غرامت فوت و نقص عضو و هزینه های پزشکی.

۴-۱۵-۴- موارد خارج از پوشش (استثنائات) بیمه‌نامه

- موارد زیر جزء استثنائات بیمه‌نامه مسوولیت مدنی کارفرما در مقابل کارکنان محسوب می‌شود و لذا بیمه‌گر در صورت اثبات هر کدام از آن‌ها خسارتی را پرداخت نخواهد نمود.
- هر نوع حادثه ای که قبل از تاریخ صدور بیمه‌نامه اتفاق افتاده باشد.
  - حوادث ناشی از انفجارات اتمی و تشعشعات هسته‌ای.
  - عوامل مستقیم یا غیر مستقیم جنگ داخلی و خارجی، تهاجم، عملیات خصمانه، اعتصاب، شورش، اغتشاش، تصرف و ...
  - عمد یا تقلب بیمه‌گذار.
  - حوادثی که طبق قانون بیمه‌گذار مسوول آن نمی‌باشد.
  - هر نوع حادثه ای که در خارج از کارگاه و یا اماکن وابسته به کارگاه از قبیل اقامتگاه، رستوران، حمام، سالن ورزشی و ... اتفاق افتاده باشد. (با اضافه کردن کلوزهای مربوطه می‌توان این موارد را نیز تحت پوشش قرار داد)

۴-۱۵-۵- تعهدات بیمه‌گذار

- بیمه‌گذار برای آنکه هنگام بروز خسارت بتواند از طریق بیمه‌نامه خسارت خود را دریافت نماید می‌بایست موارد زیر را رعایت نماید، در غیر این صورت بیمه‌گر می‌تواند از پرداخت خسارت خودداری نماید و صرف داشتن بیمه‌نامه برای بیمه‌گذار سودی نداشته باشد.
- بیمه‌گذار در هنگام انعقاد قرارداد بیمه، موظف است اطلاعات خود را در مورد کیفیت خطر بیمه شده به طور کامل در اختیار بیمه‌گذار قرار دهد. در صورتی که بیمه‌گذار عمداً از بیان مطلبی که موضوع خطر را تغییر دهد، خودداری کند و یا اظهار خلاف واقع نماید؛ حتی اگر مطلب کتمان شده یا خلاف واقع اظهار شده هیچ تاثیری در وقوع حادثه نداشته باشد، قرارداد بیمه از تاریخ انعقاد، باطل و بلااثر خواهد بود.
  - پرداخت حق بیمه باید پس از انعقاد قرارداد داد بیمه و یا دست کم قبل از وقوع حادثه حتماً صورت بگیرد و الا بیمه‌گر تعهدی در جبران خسارت ندارد. پرداخت حق بیمه باعث رسمیت یافتن قرارداد داد بیمه است و صرف صدور بیمه‌نامه تعهدی را برای بیمه‌گر ایجاد نمی‌نماید و گویی بیمه‌نامه‌ای وجود ندارد.
  - اگر در طول مدت بیمه تغییراتی در کیفیت و یا وضعیت موضوع بیمه به وجود آید که باعث افزایش احتمال بروز حادثه شود، بیمه‌گذار موظف است این موضوع را به اطلاع بیمه‌گر برساند. مانند تغییر تعداد پرسنل شاغل در کارگاه، تغییر در شرایط کاری و احتمال افزایش بروز حوادث نسبت به شرایط اولیه.
  - بیمه‌گذار موظف است برای جلوگیری از وقوع حادثه و افزایش خسارت وارده به موضوع بیمه، اقدامات و احتیاط‌های لازم را که هرکس عرفاً از مال خود می‌کند به عمل آورد. در صورتی که ثابت شود که بیمه‌گذار

عمدا از انجام این اقدامات خودداری کرده، بیمه‌گر می‌تواند به نسبت تاثیر اهمال بیمه‌گذار، خسارت پرداختی را کاهش دهد.

- مطابق قانون، بیمه‌گذار موظف است در کوتاه‌ترین زمان ممکن و حداکثر ظرف ۵ روز، وقوع حادثه را اعلام نماید. همچنین بیمه‌گذار موظف است مدارک مورد نیاز و سایر اطلاعات مربوط به حادثه و تعیین میزان خسارت را در اختیار بیمه‌گر قرار دهد.
- بیمه‌گذار باید جهت بازدید از محل حادثه و انجام امور کارشناسی، همکاری لازم را با بیمه‌گر به عمل آورد.
- بیمه‌گذار موظف است در صورت تغییر نشانی و محل اقامت قانونی خود فوراً مراتب را به صورت کتبی به اطلاع بیمه‌گر برساند. در صورت تغییر نشانی و عدم اعلام آن به بیمه‌گر، نشانی و محل اقامت قبلی بیمه‌گذار معتبر شناخته می‌شود.

۴-۱۵-۶- تعهدات بیمه‌گر

همان‌گونه که بیمه‌گذار وظایفی در تهیه بیمه‌نامه دارد، شرکت بیمه (بیمه‌گر) نیز که به منظور پوشش خسارت احتمالی نسبت به صدور بیمه‌نامه و دریافت حق بیمه اقدام نموده است نیز دارای تعهدات و مسوولیت‌هایی است که عمده آن‌ها به شرح زیراند.

- مهم‌ترین تعهد بیمه‌گر که اصولاً بیمه برای آن تهیه می‌شود، پرداخت خسارت به طور کامل و در سریع‌ترین زمان ممکن به بیمه‌گذار زیان‌دیده است.
- بیمه‌گر موظف است تمام تعهدات و تکالیف بیمه‌گذار را در زمینه وظایف او هنگام بروز حوادث، تشدید خطر و کلاً در تمام مدت اعتبار بیمه‌نامه و ... در هنگام انعقاد قرارداد بیمه، اعلام نماید تا هیچ‌گونه حق و حقوقی از وی ضایع نشود.
- مواردی که موجب از بین رفتن حق و حقوق بیمه‌گذار می‌شود را به طور واضح و دقیق در قرارداد بیمه قید و به آگاهی بیمه‌گذار برساند.
- در هنگام انعقاد قرارداد بیمه، بیمه‌گذار ممکن است اطلاعاتی به بیمه‌گر بدهد که در حکم اسرار زندگی و کار او تلقی شود. بیمه‌گر موظف است این اسرار را نزد خود حفظ کند و در اختیار اشخاص ثالث قرار ندهد.
- سایر تعهداتی که به موجب قانون به عهده طرفین معامله است و در شرایط خصوصی بیمه‌نامه درج شده است.

۴-۱۵-۷- پوشش‌های تکمیلی (کلوزهای) بیمه‌نامه مسوولیت مدنی کارفرما در مقابل کارکنان

یکی از عوامل مهمی که بر میزان نرخ حق بیمه مسوولیت کارفرما در قبال کارگران و کارکنان تاثیر می‌گذارد، کلوزهای بیمه‌نامه هستند. کلوزها در بیمه مسوولیت مدنی کارفرما، شرایطی هستند که به بیمه‌نامه اضافه شده و پوشش‌هایی را به بیمه‌نامه می‌افزایند که همین اضافه پوشش منجر به افزایش نرخ حق بیمه و افزایش تعهدات بیمه‌گر خواهند شد. در

فصل پنجم به بررسی کلوزهایی که تاکنون در بیمه مسوولیت مدنی کارفرما در مقابل کارکنان مطرح شده و بیمه‌گران نسبت به فروش آن اقدام می‌نمایند، می‌پردازیم.

فصل ۵

کلوزهای بیمه مهندسی

کلوز در بیمه‌نامه، شرایطی است که به موجب آن ویژگی‌های و شرایط بیمه‌نامه مطابق آن شروط تغییر می‌یابد. هر رشته بیمه مهندسی، کلوز مخصوص به خود را دارد. کلوزها در بیمه مهندسی، بین المللی بوده و معمولاً به صورت کدهای ۳ رقمی و یا به صورت علائم اختصاری نام برده می‌شوند. در صورت درخواست حذف یا اضافه نمودن برخی از کلوزها حق بیمه اضافه یا کاهش می‌یابد. با توجه به شرایط حاکم بر پروژه، ممکن است بعضی از کلوزها قابل حذف نباشند. در یک بیمه‌نامه ممکن است ترکیبی از کلوزها وجود داشته باشد. چهار دسته کلوز برای تغییر در شرایط بیمه‌نامه‌های مهندسی وجود دارد:

الف - کلوزهای افزایش دهنده پوشش: این گونه کلوزها با افزایش سطح پوشش بیمه‌ای نسبت به خطرات استثناء شده، آن‌ها را نیز تحت پوشش قرار می‌دهند. این نوع کلوزها به دلیل گسترده نمودن سطح پوشش بیمه‌نامه با افزایش حق بیمه همراه هستند مانند؛ کلوز ۰۰۱ (خرابه کاری گروهی) کلوز ۰۰۳ یا ۰۰۴ (دوره نگهداری ساده یا گسترده) کلوز ۰۰۶ (هزینه اضافه کاری، کار در شب، کار در تعطیلات رسمی و حمل سریع) و ...

ب - کلوزهای کاهش دهنده پوشش: کلوزهایی هستند که با کاهش سطح پوشش برخی از خطرات که در آن‌ها مشخص شده است، خطرات تعیین شده در آن‌ها از پوشش بیمه‌نامه خارج می‌گردد. این گونه کلوزها حق بیمه را کاهش می‌دهند و در عوض در صورت بروز خسارت ناشی از خطرات نام برده شده در کلوز، بیمه‌گر تعهدی برای جبران خسارت نخواهد داشت. برخی از معروف ترین این دسته کلوزها عبارتند از؛ کلوز ۰۰۹ (استثناء زلزله) کلوز ۰۱۰ (استثناء سیل و طغیان آب) کلوز ۰۱۲ (استثناء طوفان و باد) و ...

ج - کلوزهای محدودکننده پوشش: این دسته از کلوزها برای جبران خسارت محدودیت‌هایی را اعمال می‌کنند به گونه‌ای که بیمه‌گر برای جبران خسارت تنها به میزان محدوده‌ای که در کلوز مشخص شده است تعهد دارد و خسارت مازاد بر عهده بیمه‌گذار می‌باشد مانند؛ کلوز ۰۰۵ (حد جدول زمان بندی) کلوز ۱۰۹ (حد دیوی مصالح پایکار) کلوز ۲۱۷ (حد کانال روباز) و ...

د - کلوزهای شرط گذارنده برای پوشش: این طبقه از کلوزها موجب می‌شوند که بیمه‌گر تنها در صورت رعایت شروط اعلام شده در کلوز نسبت به جبران خسارت متعهد باشد، به عبارت دیگر بیمه‌گذار تنها در صورتی می‌تواند خسارات وارد شده را از بیمه‌گر دریافت نماید که ثابت کند شروط تعیین شده در این دسته از کلوزها را پیش از وقوع حادثه رعایت نموده است، این کلوزها موجب کاهش حق بیمه می‌شوند مانند؛ کلوز ۰۰۸ (رعایت آیین نامه مقاوم سازی در برابر زلزله)، کلوز ۱۰۲ (شرایط ویژه مربوط به کابل‌ها، لوله‌ها و سایر وسایل نصب شده در زیرزمین)، کلوز ۱۰۷ (شرایط مربوط به کمپ‌ها و انبارها)، کلوز ۲۰۶ (شرایط مربوط به تجهیزات اطفای حریق) و ...

در این فصل از راهنما کلوزهای بیمه‌های مهندسی به طور کامل معرفی و برخی از پرکاربردترین آن‌ها توضیح داده شده است. تعیین کلوزهای مناسب در بیمه‌نامه از اهمیت فراوانی برخوردار است و در صورت عدم توجه به انتخاب دقیق و

مناسب آن‌ها می‌تواند پرداخت خسارت بیمه را دچار مشکلات بسیاری نماید. از این رو توصیه می‌شود هنگام تهیه بیمه‌نامه و تنظیم شرایط و کلوزهای آن ضمن توجه به شرایط پروژه از افراد متخصص و خیره نیز مشورت گرفته شود. برخی از کلوزها در بیمه‌های مهندسی به صورت مشترک بین کلیه بیمه‌نامه‌ها کاربرد دارند که به آن‌ها کلوزهای مشترک بیمه‌های مهندسی می‌گویند. در این بخش کلوزهای بیمه‌نامه‌های مهندسی معرفی و برخی از پر کاربردترین آن‌ها توضیح داده می‌شوند.

۵-۱- کلوزهای مشترک بیمه‌های مهندسی

این کلوزها در همه بیمه‌نامه‌های مهندسی قابل کاربرد هستند. کد کلوزهای مشترک با شماره صفر شروع می‌شوند. لیست آن‌ها به شرح زیر است؛

جدول ۵-۱- فهرست کلوزهای مشترک (Common Clause)

شماره کلوز	عنوان کلوز (با عدد صفر شروع می‌شوند)
۰۰۱	پوشش زیان یا خسارت ناشی از اعتصاب، شورش، اغتشاش
۰۰۲	پوشش مسوولیت متقابل
۰۰۳	پوشش دوره نگهداری ساده
۰۰۴	پوشش دوره نگهداری گسترده
۰۰۵	شرایط مخصوص مربوط به جدول زمان‌بندی عملیات ساختمانی و/یا نصب
۰۰۶	پوشش هزینه‌های اضافی مربوط به اضافه کاری، کار در شب، کار در تعطیلات عمومی و حمل سریع
۰۰۷	پوشش هزینه‌های اضافی مربوط به حمل هوایی
۰۰۸	تضمین مربوط به سازه‌های واقع در مناطق زلزله‌خیز
۰۰۹	استثناء مربوط به زیان، خسارت یا مسوولیت ناشی از زلزله
۰۱۰	استثناء مربوط به زیان، خسارت یا مسوولیت مستقیم یا غیر مستقیم ناشی از سیل و طغیان آب
۰۱۱	خسارات پشت سرهم
۰۱۲	استثناء مربوط به اتلاف، خسارت یا مسوولیت ناشی از طوفان یا خسارت آبی ناشی از باد
۰۱۳	موال در انبار خارج از سایت
۰۱۴	استثناء زیان، خسارت یا مسوولیت ناشی از تروریسم
۰۱۵	شرط کنترل دعاوی
۰۱۶	فزایش سرمایه
۰۱۷	شرط ۷۲ ساعت
۰۱۸	سایر کلوز
۰۱۹	تجدید پوشش
۰۲۰	برداشت ضایعات
۰۲۱	سلب اختیار
۰۲۲	استثنای از بین رفتن یا خسارت ناشی از اجرای نادرست

ادامه جدول ۵-۱- فهرست کلوزهای مشترک (Common Clause)

شماره کلوز	عنوان کلوز (با عدد صفر شروع می‌شوند)
۰۲۳	نشت، آلودگی و آلاینش صنعتی
۰۲۴	خسارات پنهان ۵۰/۵۰
۰۲۵	شرط جرقه‌های دو تایی
۰۲۶	شرط خاص برای سازه‌های دریایی
۰۲۷	عملیات پمپاژ آب‌های سطحی
۰۲۸	استثناء کپک‌های سمی و آزیست (پنبه نسوز)
۰۲۹	استثناء ضایعات، گل و لای، فرسایش و ریزش کوه
۰۳۰	حق‌الزحمه آرشیتکت‌ها، مشاوران و کارشناسان طبق تعرفه
۰۳۷	تخلیه آب
۰۵۶۲	شرط ویژه مربوط به اسقاط حق جانشینی

در ادامه برای آشنایی بیشتر کلوزهای مشترک بیمه‌های مهندسی بررسی می‌گردد. خاطر نشان می‌دارد بیمه‌گذار می‌بایست متن کامل کلوزها و سایر شرایط بیمه‌نامه را مطالعه نماید. توضیحات این راهنما تنها برای روشن شدن بیشتر ارائه شده است لذا تصمیم‌گیری برای انتخاب یا عدم انتخاب هر کدام از کلوزهای بیمه می‌بایست با توجه به شرایط پروژه و متن کلوز و شرایط بیمه‌نامه صورت پذیرد.

۵-۱-۱- کلوز ۰۰۱ (پوشش زیان یا خسارت ناشی از اعتصاب، شورش، اغتشاش)^۱

این کلوز از انواع کلوزهای افزاینده پوشش می‌باشد. در شرایط عمومی بیمه‌نامه اعتصاب، شورش و اغتشاش از جمله استثنائات بیمه‌نامه ذکر شده است اما می‌توان با اضافه نمودن این الحاقیه و با پرداخت حق بیمه اضافی، از بین رفتن موارد بیمه شده یا خسارات وارد به آن‌ها در صورتی که مستقیماً از اعتصاب، شورش و اغتشاش ناشی شده باشد تحت شرایط ویژه‌ای که در کلوز آمده است، دارای پوشش بیمه‌ای قرار گیرد.

۵-۱-۲- کلوز ۰۰۲ (پوشش مسوولیت متقابل)^۲

چنانچه پیمانکاران متعددی تحت پوشش یک بیمه‌نامه قرار داشته باشند با ضمیمه نمودن این کلوز هرکدام دارای همان پوشش بخش دو بیمه‌نامه به طور جداگانه خواهند بود. به عبارت دیگر به موجب این کلوز اگر پیمانکاران فرعی پروژه (که اسمشان در لیست بیمه‌نامه نیست) به اشخاص ثالث خسارت مالی یا جانی وارد نمایند نیز به میزان تعهدات خریداری شده در بخش دو بیمه‌نامه (مسوولیت شخص ثالث) تحت پوشش خواهند بود.

1- Cover for Loss or Damage due to Strike, Riot and Civil Commotion

2- Cover for Cross Liability

این کلوز موجب می‌گردد، پوشش مسوولیت شخص ثالث بیمه‌نامه نسبت به بیمه‌گذاران مذکور در جدول مشخصات به نحوی اعمال خواهد شد که گویی برای هر یک از آنان بیمه‌نامه جداگانه‌ای صادر شده است. با این وجود مجموع تعهدات بیمه‌گر در قبال بیمه‌گذاران در هر حادثه یا مجموع حوادثی که دارای منشا واحد باشند از سقف تعهدات مذکور در جدول مشخصات تجاوز نخواهد کرد. این کلوز حق بیمه را افزایش می‌دهد.

۵-۱-۳- کلوز ۰۰۳ (پوشش دوره نگهداری ساده)^۱

استثنائات و مقررات مندرج در بیمه‌نامه یا ضمایم آن و مشروط بر آنکه بیمه‌گذار حق بیمه اضافی را پرداخت کرده باشد، مدت بیمه‌نامه برای دوره نگهداری (دوره تضمین) مندرج در این کلوز، صرفاً جهت پوشش خساراتی تمدید می‌یابد که پیمانکاران بیمه شده حین عملیاتی که به منظور اجرای شرایط دوره نگهداری قرارداد صورت می‌گیرد، به کارهای مورد قرارداد وارد می‌کنند. منظور از این عبارات آن است که پوشش بیمه‌ای تنها برای خسارت‌هایی که هنگام عملیات رفع نواقص احتمالی پروژه ممکن است به وجود آید در تعهد بیمه‌گر است و بدیهی است سایر خسارت‌های ناشی از خطرات دیگر مانند سیل، زلزله، آتش‌سوزی، رانش زمین و ... تحت پوشش نمی‌باشد و برای آن‌ها می‌بایست بیمه‌نامه جداگانه و مناسب مانند CECR یا MB تهیه شود.

۵-۱-۴- کلوز ۰۰۴ (پوشش دوره نگهداری گسترده)^۲

در کلوز دوره نگهداری گسترده علاوه بر پوشش‌های مندرج در کلوز ۰۰۳، خساراتی که منشا آن به زمان اجرای پروژه مربوط می‌شود ولی در دوره نگهداری بروز می‌نمایند نیز تحت پوشش قرار می‌گیرد، به عبارت دیگر موارد زیر به پوشش بیمه‌نامه اضافه می‌شود.

الف- خسارت‌هایی که در حین عملیات پیمانکاران بیمه شده به منظور اجرای شرایط دوره نگهداری قرارداد، حادث می‌شود.

ب- خسارت‌هایی که در دوره نگهداری حادث می‌شود مشروط بر آنکه منشا چنین خساراتی در دوره ساخت و/یا نصب در سایت و قبل از امضای صورتجلسه تحویل موقت برای بخش خسارت دیده باشد.

- تفاوت کلوزهای دوره نگهداری ۰۰۳ و ۰۰۴

کلوز ۰۰۳ (دوره نگهداری ساده) فقط خسارات ناشی از عملکرد بیمه‌گذار در دوره نگهداری به منظور انجام تعهدات خود جهت رفع نواقص کار، تحت پوشش است ولی در کلوز ۰۰۴ (دوره نگهداری گسترده) علاوه بر موارد بالا خساراتی که منشا آن به دوره احداث برگشته ولی در دوره نگهداری بروز کرده است نیز تحت پوشش قرار می‌گیرد.

1- Maintenance Visits Cover

2- Extended Maintenance Cover

خاطر نشان می‌دارد این کلوزها (۰۰۳ و ۰۰۴) تنها خطرات ناشی از موارد که در دوره ساخت به وجود آمده یا در مراحل رفع نقص یا تعمیرات بروز نمایند را پوشش می‌دهند و سایر خطرها تحت پوشش قرار نمی‌گیرند، به طور مثال در صورت بروز سیل یا زلزله در دوره بهره‌برداری، به بیمه‌گذار از طریق این کلوز خسارتی پرداخت نمی‌شود. برای تحت پوشش قرار گرفتن مورد بیمه در دوره بهره‌برداری می‌بایست سایر بیمه‌نامه‌های مناسب مانند بیمه‌نامه ریسک‌های تکمیل شده ساختمانی (CECR) یا بیمه شکست ماشین‌آلات (MB) را برای تحت پوشش قرار گرفتن مورد بیمه، تهیه نماید.

۵-۱-۵- کلوز ۰۰۵ (شرایط مخصوص مربوط به جدول زمان‌بندی عملیات ساختمانی و/ یا نصب)^۱

این کلوز از نوع کلوزهای محدود کننده پوششی می‌باشد. با این کلوز انحراف از جدول زمان‌بندی اجرای پروژه تنها تا مدت ذکر شده در کلوز تحت پوشش می‌باشد و در صورت عدم رعایت برنامه زمان‌بندی منظم به بیمه‌نامه شرایط پوشش خسارت تغییر می‌یابد. بنابراین در هنگام تهیه بیمه‌نامه و اضافه نمودن این کلوز می‌بایست به شرایط اجرایی پروژه و تاکید بر رعایت برنامه‌زمان‌بندی آن توجه ویژه نمود.

به موجب این کلوز موارد زیر به بیمه‌نامه اعمال خواهد شد:

- جدول زمان‌بندی عملیات ساختمانی و/ یا نصب و هر نوع اطلاعات کتبی دیگر از قبیل اطلاعات فنی که بیمه‌گذار به منظور اخذ بیمه‌نامه ارائه نموده، در اینجا لحاظ می‌گردد.
- بیمه‌گران مسوول جبران زیان یا خسارت یا تشدید خسارت‌های ناشی از انحراف از جدول زمان‌بندی عملیات ساختمانی و/ یا نصب بیش از تعداد هفته‌های ذکر شده تحت این کلوز نخواهند بود مگر آنکه پیش از وقوع هر نوع خسارت بیمه‌گران موافقت کتبی خود را با این گونه تغییرات اعلام کرده باشند. مدت مجاز انحراف از جدول زمانی با درج مدت به هفته تعیین می‌شود.

۵-۱-۶- کلوز ۰۰۶ (پوشش هزینه‌های اضافی مربوط به اضافه کاری، کار در شب، کار در تعطیلات عمومی و حمل سریع)^۲

با اخذ این کلوز، بیمه‌نامه هزینه‌های اضافه کاری (برای جبران خسارت‌های وارده و برگرداندن نواحی خسارت دیده به وضعیت پیش از حادثه) کار در شب، کار در تعطیلات عمومی و حمل سریع (باستثنای حمل هوایی) را پوشش می‌دهد. در هر حال چنین هزینه‌هایی تنها در صورتی پرداخت خواهند شد که در ارتباط با خسارت وارد به ارقام بیمه شده و قابل جبران تحت بیمه‌نامه، صرف شده باشند. در صورتی که ارزش ارقام خسارت دیده کم‌تر از ارزشی باشد که برای بیمه نمودن آن‌ها لازم است، تعهد بیمه‌گر در جبران این هزینه‌های اضافی به نسبت کاهش خواهد یافت. حد

1- Special Conditions Concerning the Construction and/ or Erection Time Schedule

2- Cover of Extra Charges for Overtime, Night Work, Work on Public Holidays, Express Freight

غرامت این خسارات ۲۰٪ هزینه‌های اضافی در هر خسارت است. این کلوز افزایش دهنده پوشش می‌باشد و به این جهت موجب افزایش حق بیمه نیز می‌گردد.

۵-۱-۷- کلوز ۰۰۷ (پوشش هزینه‌های اضافی پوشش هزینه‌های اضافی مربوط به حمل هوایی)^۱

این کلوز سبب می‌شود هزینه‌های اضافی ناشی از حمل هوایی نیز تحت پوشش بیمه‌نامه قرار گیرد. در هر حال چنین هزینه‌هایی در صورتی که در رابطه با زیان یا خسارت اقلام بیمه شده باشد قابل جبران است. حداکثر مبلغ قابل پرداخت تحت این کلوز در رابطه با هزینه حمل هوایی از مبلغ مندرج در آن در خلال مدت بیمه‌نامه تجاوز نخواهد کرد. معمولاً حد غرامت آن نیز ۲۰٪ هزینه‌های اضافی مربوط به حمل هوایی در هر خسارت می‌باشد. این کلوز افزایش دهنده پوشش می‌باشد و به این جهت موجب افزایش حق بیمه نیز می‌گردد.

۵-۱-۸- کلوز ۰۰۸ (تضمین مربوط به سازه‌های واقع در مناطق زلزله‌خیز)^۲

این کلوز که از جمله کلوزهای شرط گذارنده برای پوشش است، بیمه‌گذار را موظف به رعایت آیین‌نامه مقاوم‌سازی سازه در برابر زلزله می‌نماید. به موجب این کلوز، بیمه‌گران تنها در صورتی متعهد جبران خسارت یا مسوولیت ناشی از خطر زلزله خواهند بود که بیمه‌گذار ثابت نماید که در طراحی کار مورد اجرا، خطر زلزله براساس آیین‌نامه رسمی ساخت و ساز مربوطه در نظر گرفته و محاسبه شده است و کیفیت مواد، نحوه اجرای کار و ابعاد مورد محاسبه مطابق با آیین‌نامه می‌باشد. در صورت وجود این کلوز در بیمه‌نامه، بهتر است در شرایط خصوصی شماره و تاریخ آیین‌نامه مرتبط همراه با مدارک مورد نیاز برای اثبات طراحی سازه در برابر زلزله درج گردد تا در زمان پرداخت خسارت اختلافی بین بیمه‌گر و بیمه‌گذار رخ ندهد.

۵-۱-۹- کلوز ۰۰۹ (استثناء مربوط به زیان، خسارت یا مسوولیت ناشی از زلزله)^۳

این کلوز یکی از مهم‌ترین کلوزهای کاهنده پوشش بیمه‌ای است. همان‌طور که گفته شد، بیمه‌های مهندسی تمام خطر، تمامی خطرات پوشش می‌دهند مگر آنکه استثنا شده باشند. به موجب این کلوز، بیمه‌گر تعهدی نسبت به بیمه‌گذار در قبال جبران زیان، خسارت یا مسوولیت مستقیم یا غیرمستقیم ناشی از زلزله نخواهند داشت و بنابراین هنگام تهیه بیمه‌نامه و پیوست نمودن این کلوز می‌بایست خطرات ناشی از زلزله و میزان خسارت‌های محتمل آن بررسی و با توجه به مدیریت ریسک پروژه نسبت به این کلوز تصمیم‌گیری شود. این کلوز موجب کاهش حق بیمه می‌گردد.

1- Cover of Extra Charges for Airfreight

2- Warranty Concerning Structures in Earthquake Zones

3- Exclusion of Loss, Damage or Liability due to Earthquake

۵-۱-۱۰ - کلوز ۰۱۰ (استثناء مربوط به زیان، خسارت یا مسوولیت مستقیم یا غیر مستقیم ناشی از سیل و طغیان آب)^۱

این کلوز نیز یکی دیگر از کلوزهای مهم کاهنده پوشش بیمه‌ای است. به موجب این الحاقیه، بیمه‌گران تعهدی نسبت به بیمه‌گذار در قبال جبران زیان، خسارت یا مسوولیت مستقیم یا غیرمستقیم ناشی از سیل و طغیان آب نخواهند داشت. بنابراین پروژیهایی که در آنها احتمال وقوع سیل و طغیان آب وجود دارد، با اضافه نمودن این کلوز بخش بزرگی از خسارت‌های احتمالی را از تعهدات بیمه‌گر خارج می‌نمایند، لذا برای تصمیم‌گیری در ارتباط با وجود یا عدم وجود این کلوز می‌بایست شرایط پروژه و نیز ریسک‌های محتمل بررسی گردد. این کلوز نیز موجب کاهش حق بیمه می‌شود.

۵-۱-۱۱ - کلوز ۰۱۱ (خسارات پشت سرهم)^۲

با الحاق این کلوز برای خسارت‌های متوالی فرانشیزهای صعودی در نظر گرفته می‌شود و شرط زیر برای بیمه‌نامه به کار برده می‌شود:

اتلاف یا خسارت به علت طراحی غلط (اگر به وسیله الحاقی تحت پوشش قرار گرفته باشد)، مواد معیوب و / یا اجرای نادرست ناشی از همان دلیل به سازه‌ها، بخش‌هایی از سازه‌ها و ماشین‌آلات یا همان نوع تجهیزات، مطابق با مقیاس زیر پس از اعمال فرانشیز بیمه‌نامه برای هر خسارت، قابل جبران خواهد بود:

— ۱۰۰٪ دو خسارت اول

— ۸۰٪ خسارت سوم

— ۶۰٪ خسارت چهارم

— ۵۰٪ خسارت پنجم

خسارات بعدی قابل جبران نخواهد بود.

۵-۱-۱۲ - کلوز ۰۱۲ (استثناء مربوط به اتلاف، خسارت یا مسوولیت ناشی از طوفان یا خسارت آبی ناشی از باد)^۳

این کلوز از دسته کلوزهای کاهنده پوشش بیمه‌ای می‌باشد و به موجب آن، بیمه‌گران تعهدی نسبت به بیمه‌گذار در قبال جبران اتلاف یا خسارت یا مسوولیت مستقیم یا غیرمستقیم به علت یا در نتیجه طوفان با قدرتی بیش از ۸ درجه در مقیاس بیوفورت (یعنی سرعت باد بیش از ۶۲ Km/h) یا هر نوع خسارت آبی که در ارتباط یا پیامد این قبیل طوفان‌ها باشد، نخواهند داشت.

1- Exclusion of Loss, Damage or Liability due to Flood and Inundation

2- Serial Losses

3- Exclusion of Loss, Damage or Liability due to Windstorm or Wind Related Water Damage

۵-۱-۱۳- کلوز ۰۱۳ (پوشش اموال خارج از انبار سایت)^۱

این کلوز که از انواع کلوزهای افزایش پوشش بیمه‌ای است، با پرداخت حق بیمه اضافی سبب می‌گردد بخش اول بیمه نامه برای پوشش اتلاف یا خسارت به اموال بیمه شده (به جز کالاهای در حال ساخت، در حال فرآوری یا انبار شده در محل کارخانه سازنده، پخش کننده یا تهیه کننده) در انبار خارج از سایت با محدودیت‌های مکانی که در این کلوز تعیین شده گسترش یابد.

بیمه گر تعهدی نسبت به جبران خسارت یا زیان ناشی از غفلت، در اقدامات احتیاطی پذیرفته شده برای جلوگیری از خسارت در انبارها یا واحدهای نگهداری ندارد. این قبیل اقدامات احتیاطی به طور خاص عبارتند از:

- اطمینان از این که محل انبار متناسب با نوع و موقعیت کالای انبار شده، محصور شده باشد (به وسیله ساختمان یا حداقل با نرده)، نگهداری شده باشد و محفوظ در برابر آتش باشد.
- واحدهای انبار به وسیله دیوارهای ضد آتش یا با یک فاصله حداقل ۵۰ متری جدا شده باشند.
- جانمایی و طراحی انبارها طوری باشد تا از خسارت به علت تجمع آب یا سیل ناشی از باران یا به وسیله سیل با دوره بازگشت کم‌تر از ۲۰ سال، جلوگیری کند.
- محدود کردن ارزش (کالاهای انبار شده) در هر واحد انبار.
- محدودیت‌های مکانی: .....
- حداکثر سرمایه در هر انبار .....
- حد غرامت (در هر حادثه): .....
- فرانشیز: ..... % هر خسارت، حداقل ..... در هر حادثه

۵-۱-۱۴- کلوز ۰۱۴ (استثناء زیان، خسارت یا مسوولیت ناشی از تروریسم)^۲

این کلوز استثناء کننده سبب می‌شود؛ بیمه‌گران تعهدی نسبت به بیمه‌گذار در قبال جبران اتلاف، خسارت یا مسوولیت مستقیم یا غیرمستقیم به علت، ناشی از یا در ارتباط با هر نوع اقدامات تروریستی بدون در نظر گرفتن هم‌زمانی یا پی‌آمد با هر علت یا حادثه دیگر، نخواهند داشت.

منظور از اقدامات تروریستی در این کلوز اقداماتی است که شامل مواردی از قبیل استفاده از قدرت یا خشونت و یا تهدید توسط هر شخص یا گروهی از اشخاص باشد. چه این اقدامات تروریستی به تنهایی یا از طرف سازمان یا حکومت‌هایی با اهداف سیاسی، مذهبی، ایدئولوژیک یا نژادی یا به قصد تحت تاثیر قراردادن هر حکومت و یا تهدید جامعه یا هر بخش دیگری از آن، انجام شود.

1- Property in Off-Site Storage

2- Exclusion of Loss, Damage or Liability due to Terrorism

این کلوز زیان، خسارت یا هرگونه هزینه ای که به طور مستقیم یا غیرمستقیم ناشی از هر نوع فعالیت به منظور کنترل، جلوگیری، فرونشاندن اقدامات تروریستی باشد یا هزینه هر فعالیتی که مربوط به هرگونه اقدام تروریستی باشد را نیز جبران نخواهد کرد.

علیرغم مطالب بالا استثناهای گفته شده در جایی که علت اصلی خسارت عمل دزدی یا سرقت باشد، اعمال نمی‌گردد.

۵-۱-۱۵- کلوز ۱۵ (شرط کنترل دعاوی)

این کلوز مربوط به روابط بیمه‌گر اصلی و بیمه‌گران اتکایی است و بر اساس آن و بدون اینکه این شرط در تعارض با دیگر شرایط، مقررات و استثنائات مندرج در بیمه‌نامه یا ضمایم آن باشد، تمامی تعهدات بیمه‌گر مشروط به رعایت این شرط می‌باشد که بیمه‌شده اتکایی (شرکت بیمه‌گر مستقیمی که خود نزد شرکت بیمه‌گر اتکایی دیگری براساس توافق بیمه می‌شود) می‌بایست بلافاصله پس از اطلاع از وقوع هرگونه خسارت یا خساراتی که بر طبق این بیمه‌نامه ممکن است موجب طرح ادعای خسارت شود، مراتب را به بیمه‌گران اتکایی اعلام نماید و کلیه اطلاعات و مدارک مربوط به خسارت یا خسارات را در اختیار بیمه‌گران اتکایی قرار دهد و بیمه‌گران اتکایی این حق را خواهند داشت تا کارشناسان و ارزیابان خسارت منتخب خود را به منظور کنترل تمامی مذاکرات، تعدیلات، پرداخت و تسویه در ارتباط با چنین خسارت یا خساراتی اعزام نمایند.

۵-۱-۱۶- کلوز ۱۶ (افزایش سرمایه)^۱

این کلوز سبب می‌شود اگر در طول مدت پوشش بیمه‌ای، ارزش پروژه از میزان برآورد شده در قرارداد بیش‌تر شود، میزان سرمایه در بخش یک بیمه‌نامه به طور خودکار افزایش یابد اما این افزایش ارزش نباید از ۱۵٪ مبلغ اصلی مندرج در جدول مشخصات بیمه‌نامه بیش‌تر شود و ارزش واقعی قرارداد می‌بایست به طور رسمی به بیمه‌گر اعلام شود. این کلوز برای پروژه‌هایی که برآورد اولیه آن‌ها با دقت زیادی تعیین نشده‌اند یا احتمال افزایش در آن‌ها وجود دارد، بسیار مناسب می‌باشد و بروز اختلاف بین بیمه‌گر و بیمه‌گذار را در ارتباط با اعمال ماده ده قانون بیمه (کم بیمه‌شدگی) کاهش می‌دهد.

۵-۱-۱۷- کلوز ۱۷ (شرط ۷۲ ساعت)^۲

براساس این کلوز کلیه حوادثی که در یک دوره زمانی ۷۲ ساعته اتفاق افتاده و ناشی از یک علت مشترک باشند را به عنوان یک حادثه واحد تلقی می‌نماید و فقط یک فرانشیز واحد برای آن اعمال می‌نماید. تعیین شروع هر دوره ۷۲ ساعته به اختیار بیمه‌گذار است اما اگر مدت وقوع حادثه بیش از ۷۲ ساعت گردد در این صورت نمی‌بایست بین دو یا چند دوره ۷۲ ساعته تلاقی وجود داشته باشد.

1- Escalation

2- 72 Hours Clause

۵-۱-۱۸- کلوز ۰۱۸ (سایبر کلوز)^۱

به موجب این کلوز خسارت‌های مستقیم یا غیر مستقیم ناشی از عوامل زیر تحت پوشش این بیمه‌نامه قرار نداشته و به طور مشخص استثناء شده‌اند:

- الف- استفاده یا سوء استفاده از اینترنت یا وسایل و امکانات مشابه؛
- ب- هرگونه انتقال الکترونیکی داده‌ها و سایر اطلاعات؛
- ج- هرگونه ویروس کامپیوتری و مشکلات مشابه؛
- د- استفاده یا سوء استفاده از هرگونه آدرس اینترنتی، وب سایت یا وسایل و امکانات مشابه؛
- ه- هرگونه داده‌ها یا اطلاعات عرضه شده بر روی وب سایت یا وسایل و امکانات مشابه؛
- و- هرگونه تلف یا زیان وارد به سیستم کامپیوتری شامل و نه محدود به نرم افزار یا سخت افزار (مگر اینکه تلف یا زیان مذکور ناشی از حریق، صاعقه، انفجار، سقوط هواپیما یا برخورد وسایط نقلیه، سقوط اشیاء، طوفان، تگرگ، تورنادو، سایکلون، طوفان دریایی (هاریکن)، زلزله، آتشفشان، زلزله دریایی (سونامی)، سیل، انجماد (یخ زدگی) و یا سنگینی برف باشد)

۵-۱-۱۹- کلوز ۰۱۹ (تجدید پوشش)^۲

براساس این کلوز سرمایه بیمه شده پس از تسویه خسارت از طرف بیمه‌گر با دریافت حق بیمه اضافی از بیمه‌گذار، مجدداً به مقدار اولیه خود تا پایان مدت پوشش بیمه‌ای رسیده و کاهش نمی‌یابد، مشروط بر آنکه بیمه‌گذار حق بیمه اضافی محاسبه شده به صورت روزشمار و براساس نرخ مندرج در بیمه‌نامه را از تاریخ وقوع خسارت یا خسارات تا انقضای مدت بیمه‌نامه، به بیمه‌گر پرداخت نماید.

در صورت عدم موافقت بیمه‌گذار نسبت به پرداخت حق بیمه اضافی درخواستی توسط بیمه‌گران برای پوشش مجدد کل سرمایه مورد بیمه، سرمایه بیمه شده مندرج در بیمه‌نامه به مقدار خسارت پرداختی کاهش یافته و حد اولین خسارت نسبت به خسارت یا خسارات بعدی از سرمایه بیمه‌نامه کسر خواهد شد.

۵-۱-۲۰- کلوز ۰۲۰ (برداشت ضایعات)^۳

این کلوز یکی از مهم‌ترین کلوزهای بیمه مهندسی است. در ابتدای کلوز مفهوم برداشت ضایعات را تعریف نموده، موارد و مصادیق آن را توضیح می‌دهد و موارد قابل پرداخت بودن یا نبودن آن را در بیمه‌نامه مشخص می‌نماید.
تعریف ضایعات: موارد زیر در بیمه‌نامه تمام خطر پیمانکاران و نیز تمام خطر نصب در زمره ضایعات تعریف شده‌اند؛

1- Cyber Clause
2- Reinstatement
3- Clearance of Debris

- باقیمانده هر چیز شکسته یا نابود شده
- آشغال، خرده‌ریز
- هر نوع ماده شامل آشغال‌های شناور در آب
- رسوب معلق یا گل و لای ته‌نشین شده در مجاری آب که توسط جریان آب حرکت داده شود.
- یک توده جمع شده
- موادی که حاصل تخریب و انهدام نباشند (نظیر شن، پاره آجر، خرده ریزه‌های ناشی از فرسایش، ماسه و غیره) بدون در نظر گرفتن اینکه این مواد در کارگاه به وجود آمده باشند و یا از محیط همجوار توسط آب به محل کارگاه آورده شده باشند.

بنابراین اولاً ضایعات ترکیبی از اجزاء مختلف حاصل از یک بنای ویران شده می‌باشد، ثانیاً ضایعات مشتمل بر قسمت‌های سالمی است که می‌بایست برای شروع مجدد ساخت، تخریب گردد. این تعریف از واژه ضایعات نشان می‌دهد که هرگونه هزینه برداشت مواد حاصل از تخریب یا انهدام بنا و یا پاک‌سازی کارگاه تنها طبق بند «برداشت ضایعات» تحت پوشش می‌باشد و بیمه تمام خطر پیمانکاران/ نصب‌انچنان‌که طراحی شده، فقط برای تحت پوشش قراردادن خسارت مادی وارد به کارهای مورد قرارداد بیمه شده است. گل و لای، گرفتگی محیط انجام کار حتی اگر مانع ادامه کار گردد خسارت مادی محسوب نمی‌شود، زیرا هیچ‌گونه خسارت مشهودی که نیازمند انجام عملیات تعمیراتی باشد وجود ندارد. به همین نحو عملیات پاک‌سازی بعد از وقوع خسارت مادی، بازسازی قلمداد نمی‌شود.

در بسیاری از موارد پاک‌سازی محیط کارگاه قبل از شروع مجدد عملیات ساخت ضروری می‌باشد، اما این قبیل هزینه‌ها جزء جبران خسارت مادی به شمار نمی‌رود. (شرایط عمومی بیمه‌نامه) هزینه‌های پاک‌سازی و برداشت ضایعات تنها زمانی قابل پرداخت است که برای آن سقف مشخصی از تعهدات در جدول مشخصات بیمه‌نامه قید شده باشد. مبلغ مجاز برای هزینه‌های برداشت ضایعات نبایستی خیلی کم در نظر گرفته شود، در پاره‌ای از موارد هزینه‌های صرف شده رقم قابل توجهی را به خود اختصاص می‌دهد.

به طور خلاصه هنگامی که بیمه‌گذار هزینه‌های برداشت ضایعات پرداخت می‌گردد که مبلغی جداگانه با عنوان «برداشت ضایعات» برای آن در جدول مشخصات ذکر گردیده و این مبلغ تحت پوشش هزینه‌های جبران خسارت مادی نباشد. با توجه به ماهیت بیمه تمام خطر پیمانکاران/ نصب که بین هزینه‌های برداشت ضایعات و جبران خسارت مادی تفاوت قائل است ذکر حداکثر سقف پرداخت برای برداشت ضایعات ضروری است. بیمه‌گذار می‌بایستی در زمان ارائه درخواست برای بیمه‌نامه تمام خطر پیمانکاران/نصب نسبت به این موارد آگاهی داشته باشد. مبلغ تعیین شده برای هزینه‌های برداشت ضایعات نبایستی خیلی کم در نظر گرفته شود زیرا در پاره‌ای از موارد هزینه‌های صرف شده برای برداشت ضایعات رقم قابل توجهی را به خود اختصاص می‌دهد. میزان هزینه برداشت ضایعات در بخش یک بیمه‌نامه به طور مجزا درج می‌شود و به تناسب آن حق بیمه افزایش می‌یابد.

۵-۱-۲۱- کلوز ۲۱ (سلب اختیار)^۱

در صورتی که کارفرمای پروژه نسبت به تمام یا قسمتی از پروژه سلب اختیار گردد (تغییر یابد) پوشش بیمه‌ای برای بخش سلب اختیار شده به طور خودکار بعد از ۱۴ روز از تاریخ سلب اختیار پایان می‌یابد. با اخذ این کلوز در بیمه‌نامه، با اطلاع دادن مراتب در مدت ۱۴ روز از تاریخ سلب اختیار، بیمه‌گران موظفند نسبت به بیمه نمودن مالکین جدید با همان نرخ و شرایط اقدام نمایند.

۵-۱-۲۲- کلوز ۲۲ (استثناء از بین رفتن یا خسارت ناشی از اجرای نادرست)^۲

با توجه به تمام خطر بودن بیمه‌های پیمانکار و نصب، در صورتی که بر اثر اجرای نادرست کار (بدون عمد) خسارتی بروز نماید، بیمه‌گر متعهد به جبران خسارت می‌باشد. این کلوز که در دسته کلوزهای کاهش دهنده پوشش بیمه‌ای جای دارد، موجب می‌گردد بیمه‌گران مسوولیتی در قبال پرداخت هزینه تعویض، تعمیر و یا اصلاح اجراهای نادرست نداشته باشند، اما این استثناء تنها محدود به اقلامی است که بلافاصله پس از اجرا خسارت دیده‌اند و شامل از بین رفتن یا خسارت وارد به اقلامی که به شکل صحیح اجرا شده‌اند و به علت حادثه ناشی از اجراهای معیوب خسارت دیده‌اند، نمی‌شود.

۵-۱-۲۳- کلوز ۲۳ (نشت، آلودگی و آلاینش صنعتی)^۳

این کلوز نیز از جمله کلوزهای کاهش دهنده پوشش است که به موجب آن بیمه‌نامه هر نوع مسوولیت ناشی از موارد زیر را تحت پوشش قرار نخواهد داد:

- ۱- صدمات جانی یا حیثیتی یا از بین رفتن یا خسارت به اموال و یا زیان ناشی از استفاده از اموالی که این خسارات به طور مستقیم یا غیرمستقیم به علت نشت، آلودگی یا آلاینش ایجاد شده باشد، مگر در مواردی که مسوولیت ناشی از صدمات جانی و غیرجانی یا زیان ناشی از خسارت فیزیکی یا نابودی مشهود اموال و یا زیان ناشی از عدم استفاده از اموال خسارت دیده یا نابود شده بر اثر نشت، آلودگی یا آلاینش به علت یک واقعه ناگهانی، غیرعمدی و پیش‌بینی نشده در خلال مدت این بیمه‌نامه به وقوع پیوسته باشد.
- ۲- هزینه زدودن، خنثی‌سازی یا پاک‌سازی مواد نشت کننده، آلاینده یا آلاینشی، مگر آنکه این نشت، آلودگی یا آلاینش به علت یک واقعه ناگهانی، غیر عمودی و پیش‌بینی نشده در خلال مدت بیمه‌نامه به وقوع پیوسته باشد.
- ۳- خسارت‌های ناشی از جرایم یا مجازات‌های مالی، بدنی و یا تنبیهی.

این کلوز موجب آن نمی‌شود تا مسوولیتی که در صورت عدم درج این کلوز در تعهد بیمه‌گر نبوده است، تحت پوشش قرار گیرد.

1- Divestment

2- Exclusion of Loss or Damage due to Bad Workmanship

3- Industries Seepage, Pollution and Contamination

۵-۱-۲۴ - کلوز ۲۴ (خسارات پنهان ۵۰/۵۰)^۱

این کلوز یکی از کلوزهای مهم در ارتباط با پروژه‌هایی است که در آن‌ها کالاهای بسته‌بندی شده پس از ورود به سایت از بسته‌بندی خارج می‌شوند (مانند پمپ‌ها، شیرآلات، ...). در صورتی که بعد از بازگشایی بسته‌بندی خسارتی کشف گردد، در صورتی که مشخص شود این خسارت قبل یا بعد از رسیدن کالا به محل کارگاه به وقوع پیوسته است، خسارت تحت پوشش بیمه باربری یا بیمه اجرای قرارداد (بیمه مهندسی) قرار می‌گیرد. اما اگر نتوان تشخیص داد که این آسیب قبل از ورود کالا به سایت در جریان حمل به وقوع پیوسته و یا مربوط به جابه‌جایی کالاها در داخل سایت می‌باشد، تسویه خسارت به صورت ۵۰/۵۰ بین بیمه باربری و بیمه مهندسی تقسیم می‌گردد. علاوه بر آن در صورت تسویه هرگونه خسارت تحت شرایط این کلوز، بیمه‌گران نسبت به کاهش ۵۰٪ فرانشیز از سهم ۵۰٪ خود نسبت به خسارت تعیین شده، اقدام می‌نمایند.

بازگشایی و بازرسی کالاهای بسته‌بندی شده طی مدت حداکثر ۱۸۰ روز از تاریخ ورود کالا به محوطه کارگاه جزء شروط این کلوز می‌باشد.

۵-۱-۲۵ - کلوز ۲۵ (شرط جرثقیل‌های دو تایی)^۲

این کلوز جزء کلوزهای شرط گذارنده برای پوشش می‌باشد. در صورت وجود آن در بیمه‌نامه هر نوع اتلاف یا خسارت ناشی از عملیات جابه‌جایی وارد به مورد بیمه مندرج در بخش یک بیمه‌نامه، به هنگام استفاده هم‌زمان از دو جرثقیل فقط هنگامی قابل پرداخت خواهد بود که نسبت به موارد ذیل اطمینان حاصل گردد:

- فقط کارکنان مجرب و آموزش دیده در عملیات جابه‌جایی دخیل باشند.
- افراد درگیر در عملیات جابه‌جایی در تمام مدت با یکدیگر در ارتباط باشند.
- تمام عملیات جابه‌جایی توسط شخصی معین، از محلی که دید کامل بر جرثقیل‌ها داشته و با دیگر افراد دخیل در عملیات نیز در ارتباط باشد، نظارت گردد.

۵-۱-۲۶ - کلوز ۲۶ (شرط خاص برای سازه‌های دریایی)^۳

این کلوز استثناء کننده سازه‌های دریایی است و مطابق آن بیمه‌گر تعهدی به پرداخت خسارت‌های مربوط به برخی از سازه‌های دریایی نخواهد داشت. این کلوز شامل دو بخش زیر است؛

الف- بدین وسیله گواهی و تایید می‌گردد که با در نظر گرفتن کلیه شرایط، استثنائات و مقررات مندرج در بیمه‌نامه یا ضمایم آن، بیمه‌گران در موارد زیر متعهد پرداخت خسارت نخواهند بود:

1- Concealed Damages 50/50

2- Tandem Lift Clause

3- Special Condition for Wet Risks

- ۱- از بین رفتن یا خسارت وارد به لنگرگاه‌ها، باراندازها، جتی‌ها (اسکله‌های نفتی) و محل‌هایی از این قبیل به علت نشست و یا غوطه‌وری خود آن‌ها.
  - ۲- از بین رفتن، خسارت یا مسوولیت اجتناب‌ناپذیر به علت جزر و مد، جریان یا امواج دریایی که اعمال طبیعی دریا به شمار رفته و از لحاظ آماری در طی یک دوره ۲۰ ساله یا کم‌تر از آن انتظار وقوع آن می‌رود.
  - ۳- از بین رفتن، خسارت یا مسوولیت غیر قابل اجتناب ناشی از فرسایش خاک.
  - ۴- هزینه‌های لایروبی مجدد قسمت‌هایی که قبلاً لایروبی شده و یا در حال لایروبی است.
  - ۵- خسارت ناشی از خاکریزی (پر کردن).
  - ۶- خسارت وارده به ستون‌ها ناشی از شمع کوبی، کوبیدن، استخراج، جابه‌جایی و یا جابه‌جایی غلط و خسارت وارده به ستون‌های رها شده در ارتباط با کارهای شمع کوبی.
  - ۷- (خسارت وارد به) هرگونه شناور و دیگر تجهیزات از قبیل محفظه‌های شناور، بارچ‌ها و چیزهایی از این قبیل و مسوولیت ناشی از آن‌ها.
  - ۸- هرگونه هزینه تجهیزسازی یا برچیدن و یا دیگر هزینه‌های ناشی از انتظار یا توقف کار به دلایل جوی، در تاسیسات ساخت دریایی.
  - ۹- از بین رفتن یا خسارت وارد به کابل‌های کشنده، لنگرها، زنجیرها و اجسام شناور.
  - ۱۰- خسارت یا هزینه وارد به مورد بیمه به علت وجود توده‌های ناهموار و یا لغزش دورانی.
  - ۱۱- از بین رفتن یا خسارت ناشی از برخورد کشتی.
  - ۱۲- مسوولیت بیمه‌های دریایی (باربری).
- ب- تعهدات بیمه‌گذار: بدین‌وسیله گواهی و تایید می‌گردد که با در نظر گرفتن کلیه شرایط، استثنائات و مقررات مندرج در بیمه‌نامه یا ضمایم آن بیمه‌گذار باید:
- ۱- پس از دریافت اخطار ۱۲ ساعت قبل از طوفان قریب‌الوقوع، در تماس مداوم با اداره هواشناسی باشند.
  - ۲- ترتیبی اتخاذ شود که رفت و آمد عمومی دریایی حداقل در ۲۰۰ متری محل اجرای کار انجام پذیرد.

۵-۱-۲۷- کلوز ۰۲۷ (عملیات پمپاژ آب‌های سطحی)^۱

این کلوز نیز موجب محدود شدن تعهدات بیمه‌گر در پرداخت خسارت می‌گردد. مطابق این کلوز بیمه‌گر مسوولیتی در قبال موارد زیر نخواهد داشت:

- الف- اتلاف یا خسارت ناشی از خرابی سیستم پمپاژ آب‌های سطحی مگر اینکه امکانات پمپاژ رزرو، معادل با حداقل ظرفیت قابل قبول برای پمپاژ، نصب شده و آماده برای به کارگیری فوری پیش از آغاز عملیات پمپاژ باشد.

ب- هر نوع هزینه به وجود آمده در رابطه با عملیات پمپاژ آب‌های سطحی.

۵-۱-۲۸- کلوز ۰۲۸ (استثناء کپک‌های سمی و آزبست (پنبه نسوز))^۱

این کلوز که کاهنده پوشش بیمه‌ای است، بیمه‌گذار را در خصوص هرگونه ادعا، زیان، مسوولیت یا هزینه‌های مستقیم یا غیرمستقیم ناشی از یا به هر شکلی مرتبط با آزبست و یا کپک‌ها تحت پوشش قرار نمی‌دهد. در این کلوز کپک به معنی هر نوع گیاه قارچی یا ترکیبات قارچی یا هر نوع محصولات فرعی یا هر نوع موجودات به وجود آمده از قارچ یا ترکیبات قارچی می‌باشد و تنها به کپک، زنگ گیاهی، سموم قارچی، هاگها یا هر نوع به وجود آورنده موجودات معلق در هوا محدود نمی‌گردد.

در مورد هر ادعا یا اقدام یا دعوی قضایی و یا دیگر مراحل رسیدگی قضایی از طرف بیمه‌گذار مبنی بر ادعای موارد تحت پوشش بیمه‌نامه، اثبات اینکه این موارد جزء بند استثنائات بیمه‌نامه نمی‌باشد، بعهدہ بیمه‌گذار است. جهت وضوح این استثناء قابل ذکر است که این کلوز در مورد هر ادعا، زیان، مسوولیت یا هزینه مستقیم یا غیرمستقیم ناشی از کوتاهی در عدم پوشش بیمه‌ای حوادث نام برده شده فوق یا هر خطا یا کوتاهی در انجام وظایف از جانب بیمه‌گذار یا هر شخص یا شرکتی که از طرف بیمه‌گذار عمل می‌نماید، به کار نمی‌رود. در صورتی که معلوم گردد بخشی از استثنائات این کلوز غیر معتبر یا غیر قابل اعمال است، مابقی بخش‌های آن معتبر و لازم‌الاجرا می‌باشد.

۵-۱-۲۹- کلوز ۰۲۹ (استثناء ضایعات، گل و لای، فرسایش و ریزش کوه)^۲

این کلوز کاهنده پوشش است و بیمه‌گران متعهد جبران خسارت به بیمه‌گذار در موارد زیر نخواهند بود:

- ۱- هزینه‌های ناشی از برداشت ضایعات خارجی، شن و ماسه، گل و لای ته‌نشین شده به علت ریزش کوه، باد، سیل و مواردی از این قبیل در محل کارگاه و یا کار.
- ۲- هزینه‌های ناشی از مرمت فرسایش سطوح شیب دار یا دیگر نواحی مندرج در بالا یا پایین سطح آب در صورت قصور بیمه‌گذار در انجام اقدامات دوره‌ای و سنجش‌های پیشگیرانه کافی با در نظر گرفتن ماهیت کار، نوع خاک، زمین‌شناسی و توپوگرافی کارگاه و محیط آن.
- ۳- از بین رفتن یا خسارت ناشی از ایجاد موانع به وجود آمده به وسیله پسماندهای موجود در محل کارگاه یا انجام کار، آنچنان که در بند یک فوق تعیین شد و یا در نتیجه قصور بیمه‌گذار در انجام اقدامات کافی در ایمن‌سازی محیط کار بلافاصله بعد از فرسایش سطوح شیب‌دار و نواحی مندرج آنچنان که در بند دو فوق تشریح گردید.

1- Asbestos and Toxic Mould Exclusion

2- Exclusion of Debris, Silt, Erosion and Landslip

۵-۱-۳۰- کلوز ۰۳۰ (حق الزحمه آرشیوتکت‌ها، مشاوران و کارشناسان طبق تعرفه)^۱

به طور معمول در صورت بروز خسارت ممکن است برای بازگرداندن وضعیت مورد بیمه به شرایط پیش از حادثه نیاز باشد تا مهندس مشاور یا کارشناسان و معماران طراحی‌هایی را انجام دهند که این امر نیازمند پرداخت دستمزد آنان است که در شرایط عادی جزء تعهدات بیمه‌گر نمی‌باشد. کلوز ۰۳۰ موجب افزایش پوشش بیمه‌نامه به این نوع هزینه‌ها می‌گردد و بر اساس آن مبلغ بیمه شده (سرمایه) مندرج در بخش یک بیمه‌نامه شامل مبلغی است که به آرشیوتکت‌ها، مهندسان مشاور و کارشناسان که ضرورتاً بعد از وقوع اتلاف، خرابی یا خسارت وارد به مورد بیمه، در اعاده مورد بیمه به حالت اولیه دخیل خواهند بود، به عنوان حق الزحمه پرداخت می‌شود. مبالغ قابل پرداخت برای این‌گونه حق الزحمه‌ها هیچ‌گاه از مبلغ مندرج در تعرفه مخصوص اشخاص فنی بیش تر نخواهد بود. در این کلوز مبلغ حد غرامت بابت حق الزحمه‌های پیش گفته تعیین می‌شود.

۵-۱-۳۱- کلوز ۰۳۷ (تخلیه آب)^۲

این کلوز با کاهش پوشش بیمه‌ای سبب می‌شود بیمه‌گر متعهد به جبران خسارت در موارد زیر نباشد:

- ۱- هزینه‌های اضافی تخلیه آب به علت افزایش سطح آب خارج از انتظار اولیه.
  - ۲- هزینه‌های اضافی برای نصب تجهیزات اضافی برای تخلیه و یا تخلیه فوران آب‌های زیرزمینی.
  - ۳- اتلاف یا خسارت به علت نقصان در سیستم تخلیه آب، چنانچه این چنین نقص‌ها به وسیله تجهیزات مناسب و کافی رزرو قابل اجتناب می‌بود.
  - ۴- هزینه‌هایی که برای تعمیر ترک‌ها و یا برای جلوگیری از نشت آب به داخل حفاری‌ها و گودبرداری‌ها انجام می‌شود.
- فرق این کلوز با کلوز ۰۲۷ آن است که در این کلوز کلیه حالات تخلیه آب (سطحی و زیرزمینی) استثنا شده است.

۵-۱-۳۲- کلوز ۰۵۶۲ (شرط ویژه مربوط به اسقاط حق جانشینی)^۳

به موجب این کلوز و با پرداخت حق بیمه اضافی، بیمه‌گر نسبت به افرادی که با رضایت بیمه‌گذار از موارد بیمه استفاده می‌کنند، همه حقوق جانشینی ناشی از اتلاف یا خسارت قابل جبران در بیمه‌نامه را از خود اسقاط می‌کند. همان‌طور که در بخش.... توضیح داده شد مطابق اصل جانشینی، بیمه‌گر به میزانی که خسارت را جبران می‌نماید، جانشین بیمه‌گذار برای دریافت خسارت از مقصر حادثه است. با اضافه شدن این کلوز، این حق از بیمه‌گر سلب می‌شود و نمی‌تواند خسارت‌های پرداختی خود به بیمه‌گذار را از مقصر حادثه طلب نماید. بیمه‌گران نسبت به این کلوز حساس

1- Professional Fees to Architects, Consultants, Surveyors at Scale

2- Dewatering

3- Special Condition Concerning Waiver of Subrogation

می‌باشند و تنها در موارد خاص و اطمینان از عدم تبانی احتمالی بین مقصر احتمالی حادثه و بیمه‌گذار با اضافه شدن این کلوز (البته با دریافت حق بیمه اضافی) موافقت می‌نمایند.

۵-۲- کلوزهای بیمه تمام خطر پیمانکاران^۱

این کلوزها مختص بیمه تمام خطر پیمانکاران هستند. کد کلوزهای این نوع از بیمه‌نامه با شماره یک شروع می‌شوند. لیست آن‌ها به شرح زیر است؛

جدول ۵-۲- فهرست کلوزهای بیمه تمام خطر پیمانکاران (C.A.R.)

شماره کلوز	عنوان کلوز (با عدد یک شروع می‌شوند)
۱۰۰	پوشش دوره آزمایش ماشین‌آلات و تاسیسات
۱۰۱	شرایط ویژه مربوط به ساختمان تونل‌ها، راهروها، ساختمان یا تاسیسات موقت یا دائم زیرزمینی
۱۰۲	شرایط ویژه مربوط به کابل‌ها، لوله‌ها و سایر وسایل نصب شده در زیرزمین
۱۰۳	استثناهای مربوط به از بین رفتن یا خسارت وارد به محصولات، جنگل‌ها و مزروعات
۱۰۴	شرایط ویژه مربوط به احداث سد و مخازن آب
۱۰۵	پوشش مربوط به ساختمان‌های موجود و تاسیسات مجاور
۱۰۶	تضمین مربوط به بخش‌ها (خاکریزها، برش‌ها، پله‌بندی‌ها، آبروها، کانال‌ها یا کارهای جاده‌ای)
۱۰۷	تضمین مربوط به کمپ‌ها و انبارها
۱۰۸	تضمین مربوط به دستگاه‌ها، تجهیزات و ماشین‌آلات ساختمانی
۱۰۹	تضمین مربوط به مصالح ساختمانی
۱۱۰	شرایط ویژه مربوط به اقدامات ایمنی در خصوص بارش، سیل و طغیان آب
۱۱۱	شرایط ویژه مربوط به برداشت ضایعات ناشی از ریزش خاک و سنگ
۱۱۲	شرایط ویژه مربوط به تجهیزات آتش‌نشانی و اقدامات ایمنی در برابر آتش در کارگاه‌های ساختمانی
۱۱۳	حمل و نقل داخلی
۱۱۴	خسارات پشت سرهم
۱۱۵	پوشش ریسک طراح
۱۱۶	پوشش قسمت‌هایی از کارهای قرارداد مورد بیمه که تحویل داده شده یا مورد بهره‌برداری قرار گرفته
۱۱۷	شرایط ویژه نصب لوله‌های آبرسانی و فاضلاب
۱۱۸	عملیات حفاری چاه‌های آب
۱۱۹	اموال موجود یا اموال متعلق به یا تحت مراقبت یا در امانت و یا در اختیار بیمه‌گذار (اموال مجاور)
۱۲۰	ارتعاش، برداشتن یا سست کردن استحکامات
۱۲۱	شرایط ویژه مربوط به شمع‌کوبی فونداسیون و نگهداری دیوارهای حائل
۱۲۲	تضمین پوشش مربوط به ارتفاع موج
۱۲۳	تضمین پوشش مربوط به موج شکن

در ادامه برای آشنایی بیش‌تر برخی از مهم‌ترین و کاربردی‌ترین کلوزهای بیمه تمام خطر پیمانکاران بررسی می‌گردد. مجدداً خاطر نشان می‌دارد بیمه‌گذار می‌بایست متن کامل کلوزها و سایر شرایط بیمه‌نامه را مطالعه نماید. توضیحات این راهنما تنها برای روشن شدن بیش‌تر ارائه شده است لذا تصمیم‌گیری برای انتخاب یا عدم انتخاب هر کدام از کلوزهای بیمه می‌بایست با توجه به شرایط پروژه و متن کلوز و شرایط بیمه‌نامه انجام گردد.

۵-۲-۱- کلوز ۱۰۰ (پوشش دوره آزمایش ماشین‌آلات و تاسیسات)^۱

این کلوز پوشش بیمه‌نامه را افزایش می‌دهد و با اضافه شدن آن، دوره بهره‌برداری آزمایشی یا آزمایش با بار، حداکثر به مدت چهار هفته از زمان شروع آزمایش تحت پوشش بیمه‌نامه قرار می‌گیرد. اگر آزمایش یا بهره‌برداری و یا تحویل، در مورد بخشی از تاسیسات یا یک یا چند ماشین صورت گیرد؛ پوشش بیمه‌نامه نسبت به آن بخش از تاسیسات یا ماشین‌ها و نیز مسوولیت ناشی از آن‌ها خاتمه می‌پذیرد ولی پوشش بیمه‌ای برای سایر قسمت‌ها ادامه می‌یابد. ضمناً این کلوز با تغییر در بندهای (ت) و (پ) از استثنائات بخش یک شرایط عمومی بیمه‌نامه، خطای در نصب را نیز تحت پوشش قرار می‌دهد. نکته مهم در این کلوز آن است که تعهد بیمه‌گر نسبت به اقلام دست دوم به محض شروع آزمایش خاتمه می‌یابد.

۵-۲-۲- کلوز ۱۰۱ (شرایط ویژه مربوط به ساختمان تونل‌ها، راهروها، ساختمان یا تاسیسات موقت یا دائم زیرزمینی)^۲

این کلوز کاهنده پوشش بیمه‌ای است و در موارد زیر بیمه‌گر نسبت به جبران هزینه‌های به وجود آمده تعهدی نخواهد داشت:

- تغییرات در روش ساخت یا تغییرات به دلیل وضعیت‌ها یا موانع پیش‌بینی نشده زمین،
- اقداماتی که جهت بهبود یا تثبیت وضعیت زمین یا به منظور جلوگیری از ورود آب لازم می‌شود، مگر این‌که این اقدامات به منظور بازسازی اتلاف یا خسارت تحت پوشش در بیمه‌نامه ضرورت داشته باشد.
- برداشت مواد حفاری شده یا برداشت مازاد حفاری مقطع طراحی شده و یا پرکردن مجدد حفره‌های ناشی از عملیات فوق.
- تخلیه آب مگر اینکه این اقدامات به منظور بازسازی اتلاف یا خسارت تحت پوشش در بیمه‌نامه ضرورت داشته باشد.
- اتلاف یا خسارت معلول از کارافتادگی سیستم تخلیه آب در صورتی‌که این قبیل اتلاف یا خسارت با استفاده از وسایل موجود قابل اجتناب بوده باشد.
- ترک مالکیت یا بازیافت ماشین‌های حفاری تونل.

1- Cover for Testing of Machinery and Installations

2- Special Conditions Concerning the Construction of Tunnels, Galleries, Temporary or Permanent Subsurface Structures or Installations

– از بین رفتن گل حفاری، ملات، یا هر نوع موادی که برای حفظ وضعیت حفاری یا به عنوان عامل تثبیت کننده زمین به کار گرفته شده است.

۵-۲-۳- کلوز ۱۰۲ (شرایط ویژه مربوط به کابل‌ها، لوله‌ها و سایر وسایل نصب شده در زیرزمین)^۱

در پروژه‌هایی که نیاز به حفاری وجود دارد احتمال برخورد با تاسیسات زیرزمینی مانند کابل و لوله زیاد است. اگر محدوده پروژه در مناطق شهری یا مسکونی یا صنعتی قرار گرفته باشد این احتمال بیش تر خواهد بود. بیمه‌گذاران معمولاً پیش از شروع عملیات حفاری استعلام وضعیت و شرایط این گونه تاسیسات را از سازمان‌ها و مراجع ذیربط می‌نمایند و محل و عمق قرارگیری آن‌ها را مشخص می‌کنند. با توجه به ریسک بالای این گونه تاسیسات و احتمال بروز خسارت‌های فراوان بیمه‌گران تمایل دارند کلوز ۱۰۲ را به بیمه‌نامه این نوع پروژه‌ها ضمیمه نمایند. این کلوز شروطی را برای پوشش بیمه‌ای تعیین می‌کند و به موجب آن بیمه‌گر در مورد از بین رفتن یا خسارت وارد به کابل‌ها و/یا لوله‌ها یا سایر وسایل نصب شده در زیرزمین تنها در صورتی متعهد خواهد بود که بیمه‌گذار قبل از شروع به کار محل دقیق آن‌ها را از مقامات ذیربط استعلام کرده و کلیه اقدامات لازم را به منظور پیشگیری از ورود خسارت به آن‌ها به عمل آورده باشد.

در صورتی که وسایل مذکور دقیقاً براساس نقشه‌های جانمایی زیرزمینی قرار گرفته باشد از بین رفتن یا خسارت وارد به آن‌ها پس از اعمال فرانشیزی به میزان ۲۰ درصد مبلغ خسارت یا حداقل مقرر در بند «الف» این کلوز، هر کدام که بیش تر باشد قابل جبران است.

هرگاه از بین رفتن یا خسارت وارد به وسایل نصب شده در زیرزمین معلول نقشه جانمایی زیرزمینی غلط باشد، چنین خسارتی پس از کسر فرانشیز مقرر در بند «ب» این کلوز قابل پرداخت خواهد بود. در هر حال پرداخت غرامت منحصر به هزینه‌های تعمیر کابل‌ها، لوله‌ها یا سایر وسایل زیرزمینی خواهد بود و هرگونه خسارت تبعی و جرایم از شمول تعهدات بیمه‌گر خارج است.

۵-۲-۴- کلوز ۱۰۳ (استثناء مربوط به از بین رفتن یا خسارت وارد به محصولات، جنگل‌ها و مزروعات)^۲

با این کلوز بیمه‌گر از بین رفتن، خسارت یا مسوولیت مستقیم یا غیرمستقیم بیمه‌گذار را که به محصولات، جنگل‌ها و/یا هرگونه مزروعات در حین اجرای عملیات مورد قرارداد وارد آید، جبران نخواهد کرد.

۵-۲-۵- کلوز ۱۰۴ (شرایط ویژه مربوط به احداث سد و مخازن آب)^۳

این کلوز از نوع کاهنده پوشش بوده و موارد زیر پوشش بیمه‌ای نخواهند داشت:

– دوغاب ریزی (ریختن ملات رقیق) در سطوح سنگی سست و/یا انجام اقدامات ایمنی دیگر

1- Special Conditions Concerning Underground Cables, Pipes and Other Facilities

2- Exclusion of Loss of or Damage to Crops, Forests and Cultures

3- Special Conditions Concerning the Construction of Dams and Water Reservoirs

- هزینه‌های تخلیه آب حتی اگر میزان آب اساساً بیش از میزان پیش‌بینی شده اولیه باشد.
- از بین رفتن یا خسارت ناشی از کار افتادگی سیستم تخلیه آب در صورتی که از کار افتادگی مذکور با استفاده از سیستم‌های رزرو (موجود در محل) قابل اجتناب بوده باشد.
- هزینه‌های ناشی از آب‌بندی و عایق‌کاری اضافی و وسایل اضافی تخلیه آب‌های سطحی و/ یا زیرزمینی.
- از بین رفتن یا خسارت ناشی از نشست زمین در صورتی که محل اجرای عملیات به اندازه کافی کوبیده یا فشرده نشده باشد.
- ترک و نشستی.

۵-۲-۶- کلوز ۱۰۵ (پوشش مربوط به ساختمان‌های موجود و اموال مجاور)^۱

این کلوز افزایش‌دهنده پوشش است و با اضافه نمودن آن که مستلزم پرداخت حق بیمه اضافی است، با در نظر گرفتن شرایط زیر، از بین رفتن یا خسارت مادی ناگهانی و غیر منتظره وارد به ساختمان‌های مشخص شده در این کلوز در اثر عملیات ساختمانی یا نصب اقلام بیمه شده تحت بخش یک ناشی از ارتعاش (لرزه)، تضعیف بنا، برداشت شمع‌ها (تیرک‌های محافظ)، پایین آمدن آب‌های سطحی، پی‌بندی، نقب زدن یا سایر عملیاتی که برای تقویت عناصر یا خاک لازم باشد مشمول بیمه خواهد بود. از بین رفتن یا خسارت وارد به ساختمان‌های مشمول این کلوز تنها در صورتی پوشش خواهد داشت که ساختمان‌ها پیش از شروع عملیات در شرایط مناسب قرار داشته و یا اقدامات ایمنی لازم در مورد آن‌ها به عمل آمده باشد. بیمه‌گذار موظف است گزارشی حاکی از شرایط ساختمان‌ها قبل از شروع عملیات به بیمه‌گر تسلیم نماید. ضمناً موارد زیر مشمول بیمه نخواهد بود.

- ۱- از بین رفتن یا خسارت قابل اسناد به اشتباهات یا غفلت در طراحی کارها.
  - ۲- زیان یا خسارت ترک‌هایی که به استحکام ساختمان خللی وارد نیامد و امنیت استفاده‌کنندگان به خطر نیندازد.
- اگر در جریان عملیات ساختمانی اقدامات احتیاطی بیش‌تری لازم باشد هزینه‌های مربوطه به اقدامات مزبور تحت این بیمه‌نامه قابل جبران نخواهد بود. در این کلوز حد غرامت در هر حادثه و نیز جمع کل غرامت تحت پوشش تعیین می‌گردد.

۱- برای مقایسه این کلوز با کلوز اموال مجاور به توضیحات کلوز ۱۱۹ مراجعه شود.

۵-۲-۷ - کلوز ۱۰۶ (تضمین مربوط به بخش‌ها (خاکریزها، برش‌ها، پله‌بندی‌ها، آبروها، کانال‌ها یا کارهای جاده‌ای)^۱

این کلوز یکی از کلوزهای مهم کاهش دهنده تعهدات بیمه‌گر است. به موجب این الحاقیه بیمه‌گر تنها در صورتی خسارت وارد به خاکریزها، برش‌ها و پله‌بندی‌ها، آبروها، کانال‌ها یا کارهای جاده‌ای را جبران می‌نماید که طول آن‌ها از طول کل ذکر شده در تحت این کلوز تجاوز نکند. به عبارت دیگر هنگام اجرای این بخش‌ها می‌بایست حداکثر طول اجرایی مطابق طول درج شده در این کلوز باشد تا تحت پوشش بیمه قرار گیرد. صرفنظر از اعلام هزینه کارهای توسط بیمه‌گذار، پرداخت غرامت برای هر خسارت، محدود به هزینه تعمیر هر یک از بخش‌ها خواهد شد.

۵-۲-۸ - کلوز ۱۰۷ (تضمین مربوط به کمپ‌ها و انبارها)^۲

این کلوز یکی از الحاقیه‌های مهم شرط‌گذارنده پوشش بیمه‌ای است و هنگام تهیه بیمه‌نامه می‌بایست با توجه به شرایط و چگونگی استقرار کمپ‌ها و انبارهای کارگاه نسبت به جلوگیری از بروز خسارات احتمالی تدابیر لازم اندیشیده شود و بر اساس آنالیز ریسک‌های محتمل در خصوص اضافه نمودن این کلوز تصمیم‌گیری شود. این کلوز موجب می‌شود پوشش خسارت بیمه‌ای انبارها و کمپ‌ها ناشی از آتش سوزی و طغیان رودخانه تنها با رعایت شرایط درج شده در کلوز برقرار بماند. این شرایط عبارتند از:

۱- کمپ‌ها و انبارها در محلی استقرار یافته باشند که بالاتر از حداکثر سطح آب ثبت شده در سراسر کارگاه در ۲۰ سال گذشته باشد.

۲- واحدهای انبارهای اختصاصی حداقل ۵۰ متر از یکدیگر فاصله داشته یا به وسیله دیوارهای مقاوم در برابر آتش از هم جدا شده باشند.

ضمناً حداکثر تعهدات بیمه‌گر (با رعایت شرایط پیش گفته) برای هر حادثه در هر کمپ یا انبار مشخص می‌گردد و خسارت بیش از آن قابل پرداخت نخواهد بود.

۵-۲-۹ - کلوز ۱۰۸ (تضمین مربوط به دستگاه‌ها، تجهیزات و ماشین‌آلات ساختمانی)^۳

این کلوز برای پرداخت خسارت شرایطی را در نظر گرفته است و موجب می‌گردد دستگاه‌ها، تجهیزات، ماشین‌آلات ساختمانی و مسوولیت ناشی از آن‌ها تنها در صورتی تحت پوشش خسارت ناشی از سیل و طغیان آب قرار بگیرند که نگهداری آن‌ها در محل‌هایی باشد که در طول ۲۰ سال گذشته در معرض خطر سیل قرار نگرفته باشد.

1- Warranty Concerning Sections

2- Warranty Concerning Camps and Stores

3- Warranty Concerning Construction Plant, Equipment and Machinery

۵-۲-۱۰- کلوز ۱۰۹ (تضمین مربوط به مصالح ساختمانی)^۱

این کلوز نیز یکی از کلوزهای شرط گذارنده مهم می باشد و بر اساس آن خسارت وارد به مصالح ساختمانی در اثر سیل و طغیان آب تنها با رعایت دو شرط زیر قابل پرداخت خواهد بود؛

۱- مقدار مصالح ساختمانی از مصرف ۳ روز بیش تر نباشد.

۲- مصالح مازاد بر مصرف ۳ روز در محلی که در ۲۰ سال گذشته سیلی نداشته، نگهداری گردد.

۵-۲-۱۱- کلوز ۱۱۰ (شرایط ویژه مربوط به اقدامات ایمنی در خصوص بارش، سیل و طغیان آب)^۲

این کلوز شرط گذارنده است و برای جبران خسارت ناشی از بارش، سیل و طغیان آب تنها در صورتی که «در طراحی و اجرای پروژه اقدامات ایمنی مناسب» با در نظر گرفتن اطلاعات آماری اداره هواشناسی در خصوص میزان بارش و احتمال وقوع سیل در ۲۰ سال گذشته، منظور شده باشد، متعهد خواهد بود. علاوه بر این شرایط، خسارات ناشی از عدم برداشت سریع موانع (از قبیل شن و ماسه، درختان) از سرراه مجاری آب در محل احداث، به منظور رهاسازی جریان آب، در تعهد بیمه‌گر نیست.

این کلوز یکی از محدود کننده‌ترین کلوزهایی است که در بسیاری مواقع بیمه‌گران به استناد آن خسارت های ناشی از سیل را پرداخت نمی‌کنند. لذا در صورتی که این کلوز در بیمه‌نامه وجود داشته باشد، بیمه‌گذاران می‌بایست کلیه اسناد و مدارکی که نشان می‌دهد در طراحی و اجرای پروژه اقدامات احتیاطی لازم مطابق شرایط توضیح داده شده در کلوز رعایت شده (مانند طراحی کلیه آبروها، سیستم‌های انحراف آب، سرریزها براساس سیل با دوره بازگشت بیش از ۲۰ سال) را به طور مستند نگهداری کنند و در صورت بروز سیل نیز با ارائه مدارک و مستندات اقدامات انجام شده برای برداشت سریع موانع از مسیر عبور جریان آب را ثابت نمایند.

۵-۲-۱۲- کلوز ۱۱۱ (شرایط ویژه مربوط به برداشت ضایعات ناشی از ریزش خاک و سنگ)^۳

این کلوز محدود کننده پوشش بیمه است و بیمه‌گر در موارد زیر تعهدی نخواهد داشت:

- هزینه‌های برداشت ضایعات ناشی از ریزش خاک و سنگ مازاد بر هزینه‌های خاکبرداری اولیه از منطقه وقوع ریزش.
- هزینه‌های تعمیر فرسایش شیب‌ها یا مناطق با شیب منظم در صورتی که بیمه‌گذار در انجام اقدامات لازم قصور ورزیده و یا به موقع عمل نکرده باشد.

1- Warranty Concerning Construction Material

2- Special Conditions Concerning Safety Measures with respect to Precipitation, Flood and Inundation

3- Special Conditions Concerning Removal of Debris from Landslides

۵-۲-۱۳- کلوز ۱۱۲ (شرایط ویژه مربوط به تجهیزات آتش‌نشانی و اقدامات ایمنی در برابر آتش در کارگاه‌های ساختمانی)^۱

این کلوز شرط گذارنده موجب می‌شود بیمه‌گر خسارات ناشی از آتش‌سوزی و انفجار را در صورتی پرداخت نماید که کلیه شرایط درج شده در این کلوز رعایت شده باشد. این شرایط عبارتند از:

۱- تجهیزات و لوازم مهار و اطفاء آتش به حد کافی و متناسب با پیشرفت کار، آماده و در دسترس باشند. شیرهای آب آتش‌نشانی کاملاً آماده استفاده باشند، یک درجه پایین‌تر از بالاترین سطح انجام کار نصب و با درپوش‌های موقتی پلمپ شده باشند؛

۲- کابین‌های حاوی شیلنگ‌های اطفای حریق و کیسول‌های قابل حمل آتش‌نشانی در فواصل منظم و حداقل هفته‌ای دوبار بازرسی شوند؛

۳- ایستگاه‌های مهار و اطفای آتش مطابق قوانین محلی می‌بایستی به محض برداشت قالب‌ها نصب گردند. دهانه‌های ورودی چاهک آسانسورها، مجاری و کانال‌های سرویس رسان و فضا‌های خالی می‌بایستی در اسرع وقت، حتی به صورت موقتی و حداکثر تا پیش از شروع به تکمیل کار مسدود گردند؛

۴- مواد زاید به طور مرتب و پسماندهای قابل اشتعال در پایان هرروز کاری از روی سطوح در حال ساخت جمع‌آوری گردند؛

۵- تعبیه سیستمی برای صدور مجوز برای انجام کار، برای تمام پیمانکاران فعال در بخش «کار گرم» به هر شکل که فقط محدود به موارد زیر نگردد:

– انجام عملیات سنگ‌کاری، برش و جوشکاری

– به کارگیری چراغ لحیم‌کاری و مشعل جوشکاری

– به کارگیری قیر داغ و یا هر نوع عملیاتی که مستلزم تولید حرارت باشد.

«کار گرم» فقط می‌بایستی در حضور کارگری آموزش دیده که به وسیله وسایل اطفای حریق مجهز گردیده انجام

پذیرد. محل مخصوص انجام «کار گرم» می‌بایستی در ساعات پس از پایان ساعات کاری کنترل و یا بازرسی گردد.

۶- ذخیره نمودن مواد برای استفاده در عملیات ساخت و یا نصب می‌بایستی به صورت بخش‌های کوچک‌تر و جزئی در داخل انبار تقسیم و ارزش هر یک از آنها نمی‌بایستی از حدود مقرر مندرج در ذیل این کلوز و به ازای هر انبار تجاوز نماید. هر واحد انبار خاص می‌بایست ۵۰ متر از هم فاصله داشته و یا با دیوارهای ضد آتش از یکدیگر جدا شده باشند.

تمام مواد قابل اشتعال خصوصاً مواد مایع قابل اشتعال و گازها می‌بایستی با فاصله زیاد و کافی از محل انجام عملیات ساخت یا نصب و هر کار گرم انبار گردند.

1- Special Conditions Concerning Fire-Fighting Facilities and Fire Safety on Construction Sites

۷- فردی به عنوان هماهنگ کننده رعایت مسایل ایمنی منصوب گردد. یک سیستم قابل اطمینان اعلام وقوع آتش نصب و ارتباط با نزدیک ترین ایستگاه آشنشانی در نزدیک ترین زمان ممکن ایجاد گردد. طرحی درخصوص حفاظت در برابر آتش و انجام عملیات مقابله با آن در کارگاه تهیه و به صورت مرتب به روز گردد. پرسنل پیمانکاران در جهت اطفای حریق و استفاده از ابزار و ادوات این کار به صورت هفتگی تحت آموزش قرار گیرند. نزدیک ترین ایستگاه آشنشانی با موقعیت کارگاه آشنا و امکان دسترسی آنان در تمام اوقات فراهم گردد؛

۸- محوطه انجام عملیات محصور و ورود و خروج به آن کنترل گردد.

۵-۲-۱۴- کلوز ۱۱۳ (حمل و نقل داخلی)^۱

این کلوز از دسته افزایش دهنده پوشش بیمه‌ای می‌باشد و طبق آن در بخش یک بیمه‌نامه هزینه‌های از بین رفتن یا خسارت وارد به اموال مورد بیمه ناشی از حمل و نقل به کارگاه اجرای قرارداد به جز از طریق راه‌های آبی یا حمل هوایی در محدوده داخلی کشور تحت پوشش قرار می‌گیرد، مشروط برآنکه حداکثر مبلغ قابل پرداخت از مقدار تعیین شده در این کلوز در هر حمل تجاوز ننماید.

۵-۲-۱۵- کلوز ۱۱۴ (خسارات پشت سرهم)^۲

این کلوز که در دسته کلوزهای شرط گذارنده قرار می‌گیرد و طبق آن خسارات ناشی از طراحی غلط (اگر به وسیله الحاقی تحت پوشش قرار گرفته باشد)، مواد معیوب، اجرای نادرست کار و مانند آن را با اعمال درصد‌های تعیین شده در دفعات مختلف پرداخت می‌نماید و برای خسارت ششم به بعد نیز خسارتی قابل پرداخت نخواهد بود. درصد‌های کاهنده خسارت قابل پرداخت در این کلوز عبارتند از: ۱۰۰٪ - دو خسارت اول - ۸۰٪ - خسارت سوم - ۶۰٪ - خسارت چهارم - ۵۰٪ - خسارت پنجم

۵-۲-۱۶- کلوز ۱۱۵ (پوشش ریسک طراح)^۳

این کلوز با افزایش دامنه پوشش بیمه‌ای یکی از مهم‌ترین استثنائات شرایط عمومی بیمه‌نامه را تغییر می‌دهد. در بندهای (پ) و (ت) استثنائات ویژه بخش یک بیمه تمام خطر پیمانکاران گفته شده است «از بین رفتن یا آسیب دیدگی معلول طراحی غلط» و «هزینه‌های تعویض، تعمیر یا رفع نواقص کار یا مصالح معیوب یا انجام کار غیراصولی» جزء استثنائات بوده و در حالت کلی تحت پوشش بیمه نمی‌باشد ولی با اخذ این کلوز خسارات ناشی از طراحی غلط (بند پ) از استثنائات بیمه‌نامه حذف و بند «ت» که استثنائات بیمه‌نامه را توضیح می‌دهد به صورت زیر تغییر می‌یابد؛

1- Inland Transit
2- Serial Losses
3- Cover for Designer's Risk

«(ت) هزینه جایگزینی، تعمیر یا اصلاح اتلاف یا خسارت وارد به اقلام مورد بیمه به علت مواد معیوب و/یا اجرای نادرست کار و/یا طراحی غلط، اما این استثنا محدود به اقلامی است که مستقیماً به این دلایل خسارت دیده‌اند ولی اتلاف یا خسارت وارد به اقلامی که به نحو صحیح به اجرا در آمده ولی در اثر حادثه‌ای به علت به کار بردن مواد معیوب و/یا اجرای نادرست کار و/یا طراحی غلط دچار خسارت شده باشند، مشمول این استثنا نخواهد بود.»

۵-۲-۱۷- کلوز ۱۱۶ (پوشش قسمت‌هایی از کارهای قرارداد مورد بیمه که تحویل داده شده یا مورد بهره‌برداری قرار گرفت)^۱

این کلوز موجب افزایش مدت پوشش بیمه‌ای می‌گردد و بر اساس آن خسارات وارد به قسمت‌هایی از کارها که تحویل شده یا مورد بهره‌برداری قرار گرفته‌اند نیز تحت پوشش این بیمه‌نامه خواهد بود، مشروط بر اینکه اتلاف یا خسارت مذکور معلول ساخت اقلام بیمه شده تحت بخش یک بیمه‌نامه بوده و در طول مدت پوشش بیمه‌ای به وقوع پیوسته باشد.

یادآور می‌گردد این کلوز تنها خطراتی که منشا آن‌ها در دوره ساخت باشد را تحت پوشش قرار می‌دهد و مانند کلوزهای (۰۰۳) و (۰۰۴) سایر خطرهای محتمل تحت پوشش قرار نمی‌گیرند، به طور مثال در صورت بروز سیل یا زلزله در دوره بهره‌برداری، بیمه‌گذار از طریق این کلوز نمی‌تواند خسارت دریافت نماید و برای تحت پوشش قرار گرفتن مورد بیمه می‌بایست سایر بیمه‌نامه‌های مناسب مانند بیمه‌نامه ریسک‌های تکمیل شده ساختمانی (CECR) یا بیمه شکست ماشین‌آلات (MB) را برای تحت پوشش قرار گرفتن مورد بیمه، تهیه نماید.

۵-۲-۱۸- کلوز ۱۱۷ (شرایط ویژه نصب لوله‌های آبرسانی و فاضلاب)^۲

این کلوز که از جمله کلوزهای مشهور شرط گذار است و به «کلوز سطح مقطع» مشهور می‌باشد. در هنگام اجرای پروژه‌های لوله‌گذاری ممکن است پیمانکار به دلایل مختلف نسبت به حفاری کانال اقدام نماید و بدون آنکه لوله‌گذاری را درون کانال به تناسب اجرا و آن را به پوشاندن، کانال را برای مدت طولانی به همان صورت باقی گذارد، این کار موجب افزایش ریسک بروز خسارت به ویژه در مناطقی که مستعد سیل و طغیان آب هستند، می‌شود. برای کنترل ریسک این‌گونه پروژه‌ها، بیمه‌گران تمایل دارند کلوز ۱۱۷ را به بیمه‌نامه اضافه نمایند. این کلوز سبب می‌گردد در لوله‌ها، کانال‌ها یا محورها بیمه‌گر برای جبران خسارت ناشی از سیل یا پر شدن گل و لای تنها با رعایت شرایط ویژه زیر متعهد به جبران خسارت باشد؛

۱- حداکثر طول کانال روباز در حفاریهای کلی یا جزئی از مقدار ذکر شده در این کلوز در هر حادثه تجاوز نکند.

۲- کانال‌ها بلافاصله پس از عملیات لوله‌گذاری، پر شوند.

1- Cover for Insured Contract Works Taken over or Put into Service

2- Special Conditions for Laying Water Supply and Sewer Pipes

- ۳- دهانه لوله‌ها بلافاصله پس از عملیات لوله‌گذاری، مسدود شوند.
- ۴- کانال‌های بخش‌هایی که لوله‌های آن تحت آزمایش فشار قرار گرفته است، بلافاصله پس از تکمیل آزمایش پر شوند. بر اساس این کلوز پیمانکار می‌بایست مقطع به مقطع کار را به اتمام رساند و سپس پیشروی نماید. معمولاً حداکثر طول مجاز روباز کانال را ۱۰٪ طول کل پروژه یا ۳ کیلومتر (هر کدام کمتر باشد) در نظر گرفته می‌شود.

۵-۲-۱۹- کلوز ۱۱۸ (عملیات حفاری چاه‌های آب)^۱

این کلوز محدود کننده پوشش است و موجب می‌گردد خطرات تحت پوشش بیمه نامه در عملیات حفر چاه از حالت تمام خطر خارج و محدود به خطرات نام برده شده در این کلوز گردد. خطرات تحت پوشش این کلوز عبارتند از:

- زلزله، آتشفشان، زلزله دریایی (سونامی)
  - توفان، گردباد، سیل، طغیان آب، ریزش خاک و سنگ
  - خروج ناگهانی گاز و/یا فرورفتگی
  - آتش‌سوزی/ انفجار
  - فوران ناگهانی آب (آرتزین)
  - اتلاف ناشی از گل و لای که با هیچ روش شناخته شده‌ای نتوان آن را کنترل نمود.
  - فرو ریختگی حفره شامل ریزش دیواره حفره به علت فشار غیر عادی یا طبله کردن سنگ‌های رسی که با هیچ روش شناخته شده‌ای نتوان آن‌ها را کنترل نمود.
- علاوه بر نام برده شدن خطرات استثنائات ویژه‌ای نیز به شرح زیر در آن وجود دارد؛
- اتلاف یا خسارت وارد به لوازم و تجهیزات حفاری (برای چنین مواردی پیمانکار حفاری می‌تواند پوشش بیمه‌ای جداگانه‌ای اخذ نماید)
  - هزینه‌های انجام هر نوع عملیات پاک‌سازی
  - هزینه‌های پوشاندن چاه و انجام هر نوع عملیات به منظور برگرداندن چاه به شرایط مطلوب (از قبیل تزریق اسید، ایجاد شکاف و غیره).

۵-۲-۲۰- کلوز ۱۱۹ (اموال موجود یا اموال متعلق به یا تحت مراقبت یا در امانت و یا در اختیار بیمه گذار (اموال مجاور))^۲

در حالت کلی بیمه تمام خطر پیمانکاران، اموال متعلق به بیمه گذاران از جمله کارفرما، پیمانکاران، مشاوران و سایر عواملی که به نحوی در اجرای پروژه دخالت دارند را پوشش نمی‌دهد. در صورت اضافه شدن این کلوز به بیمه نامه،

1- Drilling Work for Water Wells

2- Existing Property or Property Belonging to or Held in Care, Custody or Control by the Insured

ساختمان ها و تاسیسات متعلق یا تحت مراقبت یا در امانت و یا در اختیار بیمه گذار (اموال مجاور) نیز تحت پوشش قرار می گیرند. نام اموال مجاور و مبلغ آن ها در بیمه نامه درج می گردد.

توضیح ضروری: اصطلاح «اموال مجاور» بسیار با اهمیت است زیرا ممکن است با اموال شخص ثالث اشتباه شود. اموال مجاور در بیمه نامه های مهندسی اموالی است که در مجاورت محل مورد بیمه قرار داشته و متعلق به یکی از عوامل دخیل در اجرای پروژه مانند کارفرما، پیمانکار، مشاور باشد. به عنوان مثال در صورتی که شرکت (الف) قصد داشته باشد در کنار ساختمان های موجود اداری خود رستورانی احداث نماید که زمین رستوران در مجاورت ساختمان شرکت (ب) باشد، کلیه ساختمان های شرکت (الف) در بیمه نامه احداث رستوران اموال مجاور محسوب می شوند ولی ساختمان شرکت (ب) اموال شخص ثالث محسوب می شود و می بایست از طریق بخش دوم بیمه نامه (مسئولیت در قبال شخص ثالث) آن ها را تحت پوشش بیمه قرارداد.

۵-۲-۲۰-۱- فرق کلوز ۱۰۵ با کلوز ۱۱۹

همان گونه که در توضیحات این دو کلوز گفته شد، در کلوز ۱۰۵ تنها ساختمان های مجاور پروژه بدون توجه به مالک آن (اعم از کارفرما، پیمانکار، شخص ثالث) تحت پوشش قرار می گیرد ولی در کلوز ۱۱۹ کلیه اموال مانند ساختمان، تاسیساتی که مالک آن ها کارفرما یا پیمانکار یا یکی از عوامل دخیل در پروژه باشند را شامل می شود.

۵-۲-۲۱- کلوز ۱۲۰ (ارتعاش، برداشتن یا سست کردن استحکامات)^۱

این کلوز افزایش پوشش بیمه ای است و بخشی از بند (۳) استثنائات ویژه بخش دو بیمه نامه (مسئولیت شخص ثالث) حذف می شود و ضمن گسترده شدن پوشش بخش دوم، خسارات کلی یا جزئی ناشی از ارتعاش، جداسازی یا سستی تکیه گاه که به اشخاص ثالث وارد می شود به شرط این که پیش از شروع عملیات اجرایی کاملاً سالم باشند، قابل پرداخت خواهد بود. بیمه گذار در صورت لزوم باید قبل از شروع عملیات ساختمانی و به هزینه خود، گزارشی از شرایط اموال یا زمین یا ساختمان در معرض خطر را آماده کند. ضمناً بیمه گران در قبال مسوولیت های زیر به بیمه گذار غرامت پرداخت نخواهند کرد:

- اتلاف یا خسارتی که با توجه به ماهیت کار ساختمانی یا روش اجرای کار قابل پیش بینی است.
- خسارت سطحی که نه به استحکام اموال، زمین یا ساختمان لطمه ای وارد نموده و نه استفاده کنندگان از آن را در معرض خطر قرار می دهد.
- هزینه هایی که برای جلوگیری از خسارت یا اقدامات لازم برای کاهش آن در طول دوره بیمه ضرورت پیدا می کند.

۵-۲-۲۲- کلوز ۱۲۱ (شرایط ویژه مربوط به شمع کوبی فونداسیون و نگهداری دیوارهای حائل)^۱

این کلوز که جزء کلوزهای شرط گذارنده است، سبب می‌شود خسارات وارد به ستون‌ها یا اجزای فونداسیون و یا دیوارهای حائل به دلایل تعیین شده در زیر مستثنی و از تعهدات بیمه‌گر خارج گردند؛

- ۱- برای جایگزینی یا اصلاح شمع‌های اجزای دیوارحایل که:
  - الف- در زمان کارگذاری، شمع‌ها به صورت غیر اصولی یا کج و یا ضعیف اجرا شده‌اند.
  - ب- مفقود یا معیوب شده یا در طی اجرا یا کشش دچار خسارت شده‌اند.
  - ج- به خاطر فشرده شدن، ضایع شده یا تجهیزات یا پوشش‌های پایه‌های آن خسارت دیده باشند.
  - ۲- برای اصلاح سپرهای آهنی که در هنگام نصب غیر اصولی و یا ضعیف اجرا شده‌اند.
  - ۳- برای اصلاح هر نشتی یا نفوذ مواد از هر نوع.
  - ۴- برای پر کردن فضاهای خالی و یا بنتونیت کم شده.
  - ۵- استفاده از اجزاء هر شمع یا پی که در آزمایش عبور بار برشی مردود شناخته شده‌اند یا به عبارت دیگر به ظرفیت بار برشی طراحی‌شان نرسیده‌اند.
  - ۶- برای پروفیل‌ها یا قاب‌های بازسازی شده.

این کلوز برای اتلاف یا خسارت ایجاد شده به وسیله حوادث طبیعی به کار نمی‌رود. مسوولیت ایجاد این گونه اتلاف یا خسارت به عهده بیمه‌گذار می‌باشد.

۵-۲-۲۳- کلوز ۱۲۲ (تضمین پوشش مربوط به ارتفاع موج)^۲

این کلوز که محدود کننده پوشش بیمه‌ای است، موجب می‌شود تعهدات بیمه‌گر در پرداخت خسارات ناشی از امواج به موج‌هایی که ارتفاع آن‌ها بیش از بالاترین موج ایجاد شده در ۴ سال گذشته است، محدود شود. به عبارت دیگر خسارات ناشی از امواج با ارتفاع کم‌تر پرداخت نمی‌شود.

۵-۲-۲۴- کلوز ۱۲۳ (تضمین پوشش مربوط به موج شکن)^۳

این کلوز شرط گذارنده موجب می‌شود؛ پرداخت خسارت توسط بیمه‌گر در صورتی انجام شود که طول هر قسمت در حال ساخت موج شکن از لایه یا سازه محافظ بعدی کم‌تر از بیست (۲۰) متر باشد.

1- Special Conditions Concerning Piling Foundation & Retaining Wall Works

2- Warranty Concerning Wave Height

3- Warranty Concerning Breakwater

۵-۳- کلوزهای بیمه تمام خطر نصب^۱

همان گونه که گفته شد، این نوع بیمه نامه برای پروژه‌هایی که ارزش مصالح و تجهیزات نصبی آن از نسبت بیش‌تری نسبت به سایر اجزای پروژه برخوردارند، استفاده می‌شود. کلوزها بیمه تمام خطر نصب به شرح زیر هستند که کد کلوزهای آن با شماره دو شروع می‌شوند.

جدول ۵-۳- فهرست کلوزهای بیمه تمام خطر نصب (E.A.R.)

شماره کلوز	عنوان کلوز (با عدد دو شروع می‌شوند)
۲۰۰	پوشش خطر کارخانه سازنده
۲۰۱	پوشش دوره تضمین
۲۰۲	پوشش ماشین‌آلات ساختمانی و نصب
۲۰۳	استثناء مربوط به ماشین‌آلات مستعمل
۲۰۴	شرط مخصوص شماره ۱ برای صنایع پردازش هیدروکربن
۲۰۵	شرط مخصوص شماره ۲ برای پوشش کاتالیزورهای صنایع پردازش هیدروکربن
۲۰۶	شرایط ویژه مربوط به تجهیزات اطفای حریق
۲۰۷	تضمین مربوط به کمپ‌ها و انبارها
۲۰۸	تضمین مربوط به کابل‌ها و لوله‌های زیرزمینی
۲۰۹	استثناء اتلاف یا خسارت وارد به محصولات، جنگل‌ها و مزروعات
۲۱۱	پوشش عناصر سوخت هسته‌ای
۲۱۲	پوشش هزینه‌های رفع آلودگی
۲۱۳	پوشش مخزن تحت فشار رآکتور با اجزای داخلی آن
۲۱۴	استثناء اتلاف یا خسارت به علت نشست زمین
۲۱۷	شرایط ویژه برای کانال‌های روباز در طی عملیات لوله‌گذاری، مجراگذاری و کابل‌گذاری
۲۱۸	پوشش هزینه‌های نشت‌یابی هنگام لوله‌گذاری
۲۱۹	شرایط حفاری جهت‌دار افقی مسیرهای خط لوله در زیر رودخانه‌ها، خاکریزهای راه‌آهن، خیابان‌ها و غیره
۲۲۰	حمل و نقل داخلی
۲۲۱	شرایط مخصوص مربوط به اقدامات ایمنی در مقابل بارش، سیل و طغیان آب
۲۲۲	استثناء اتلاف، خسارت یا مسوولیت ناشی از حفاری جهت‌دار افقی
۲۲۳	استثناء پوشش‌های نسوز

با توجه به نزدیکی شرایط و عملیات مرتبط با «بیمه نامه تمام خطر نصب» و «بیمه تمام خطر پیمانکاران»، برخی از کلوزها می‌توانند در هر دو بیمه‌نامه به کار گرفته شوند.

۵-۳-۱- کلوزهای مشترک در دو بیمه «تمام خطر پیمانکاران» و «تمام خطر نصب»

جدول ۴-۵- فهرست کلوزهای مشترک در دو بیمه «تمام خطر پیمانکاران» و «تمام خطر نصب»

شماره کلوز	استفاده مشترک برای هر دو بیمه‌نامه
۱۰۵	پوشش مربوط به ساختمان‌های موجود و تاسیسات مجاور
۱۱۳	حمل و نقل داخلی
۱۱۴	خسارات پشت سر هم
۱۱۵	پوشش ریسک طراح
۱۱۶	پوشش آن قسمت از کارهای قراردادی مورد بیمه که تحویل داده شده یا مورد بهره‌برداری قرار گرفته است.
۱۱۹	اموال واقع یا اموال متعلق یا تحت مراقبت یا در امانت و یا در اختیار بیمه‌گذار (اموال مجاور)
۲۰۲	پوشش ماشین‌آلات
۲۱۴	استثناء زیان یا خسارت ناشی از نشست زمین

۵-۳-۲- کلوزهای مشابه در دو بیمه «تمام خطر پیمانکاران» و «تمام خطر نصب»

جدول ۵-۵- فهرست کلوزهای مشابه در دو بیمه «تمام خطر پیمانکاران» و «تمام خطر نصب»

شماره کلوز تمام خطر پیمانکاران_C.A.R.	شماره مشابه تمام خطر نصب_E.A.R.
۱۰۲	۲۰۸
۱۰۳	۲۰۹
۱۰۷	۲۰۷
۱۱۰	۲۲۱
۱۱۲	۲۰۶
۱۱۵	۲۰۰
۱۱۷	۲۱۷

۵-۳-۳- کلوز ۲۰۰ (پوشش خطر کارخانه سازنده)^۱

این کلوز افزاینده‌ی پوشش موجب می‌گردد بخشی از استثنائات شرایط عمومی بیمه‌نامه حذف شود به طوری که بند زیر جایگزین بند «پ» از «استثنائات ویژه بخش یک» بیمه‌نامه می‌شود:

«پ) کلیه هزینه‌های مربوط به تعمیر و/یا جایگزینی قطعات و/یا اقلام که به طور مستقیم به علت طراحی غلط، مواد یا ریخته‌گری معیوب و یا اجرای نادرست کار باشد، به جز هزینه‌هایی که بیمه‌گذار برای اصلاح این خطای اولیه در نصب، در صورت کشف آن قبل از وقوع خسارت متحمل می‌شد.»

در هر صورت این کلوز در مورد قطعات و اقلام بخش‌های مهندسی ساختمان به کار نمی‌رود.

۵-۳-۴ - کلوز ۲۰۱ (پوشش دوره تضمین)^۱

با این کلوز دوره تضمین قرارداد نصب نیز تحت پوشش بیمه‌ای قرار می‌گیرد. نکته مهم آن است که پوشش بیمه‌ای این کلوز تمام خطر نبوده و صرفاً برای پوشش اتلاف یا خسارت وارد به اقلام مورد بیمه در نتیجه خطای در نصب، طراحی غلط، مواد یا ریخته‌گری معیوب و/یا اجرای نادرست کار توسعه داده می‌شود، ولی هزینه‌هایی که بیمه‌گذار برای اصلاح این خطای اولیه در نصب، در صورت کشف آن قبل از وقوع خسارت متحمل می‌شود، مستثنی می‌باشد.

تأمین‌های دوره تضمین شامل اتلاف‌ها یا خساراتی که به طور مستقیم یا غیرمستقیم ناشی از یا در ارتباط با آتش‌سوزی، انفجار و/یا هر نوع خطرات طبیعی و نیز مسوولیت در قبال اشخاص ثالث به وجود آمده باشد، نخواهد بود.

۵-۳-۵ - کلوز ۲۰۲ (پوشش ماشین‌آلات ساختمانی و نصب)^۲

این کلوز موجب می‌گردد، پوشش بخش یک بیمه‌نامه، به اتلاف یا خسارت وارد به ماشین‌آلات ساختمانی و نصب که در لیست پیوست ماشین‌آلات درج شده اند تعمیم یابد، با این وجود بیمه‌گر در موارد زیر تعهدی نخواهد داشت:

- اتلاف یا خسارت به علت شکست الکتریکی یا مکانیکی، گسیختگی، شکستگی یا اختلال، انجماد خنک کننده یا سیال دیگر، عیب در سیستم روغن‌کاری یا فقدان روغن یا خنک‌کننده، اما اگر در نتیجه این گونه شکستگی یا اختلال حادثه‌ای اتفاق افتد که منجر به خسارت بیرونی (خسارت به سایر اجزای ماشین‌آلات) گردد، این‌گونه خسارات تبعی قابل جبران خواهد بود.
- اتلاف یا خسارت وارد به وسایل نقلیه مجاز برای عبور و مرور در جاده‌های عمومی یا وسایل نقلیه آبی یا هواپیما.

مبالغ بیمه شده ماشین‌آلات ساختمانی و نصب باید معادل ارزش روز جایگزینی آن‌ها با ماشینی نواز همان نوع و ظرفیت باشد.

۵-۳-۶ - کلوز ۲۰۳ (استثنای مربوط به ماشین‌آلات مستعمل)^۳

این کلوز محدودکننده پوشش سبب می‌شود بیمه‌گر اتلاف یا خسارت وارد به اقلام بیمه شده مستعمل را در موارد زیر جبران ننماید:

- زیان یا خسارتی که قابل استناد به دوره کارکرد قبلی باشد.
- زیان یا خسارتی که قابل استناد به عملیات پیاده کردن اجزای ماشین‌ها باشد (در صورتی که عملیات پیاده کردن از شمول پوشش خارج باشد).
- زیان یا خسارت وارد به اجزاء غیرفلزی.

1- Guarantee Cover

2- Cover of Construction/Erection Machinery

3- Exclusion Concerning Used Machinery

۵-۳-۷- کلوز ۲۰۴ (شرط مخصوص شماره ۱ برای صنایع پردازش هیدروکربن)^۱

این کلوز از دسته کلوزهای شرط‌گذارنده است و استثنائات و مقررات زیر را در ارتباط با مواد هیدروکربن به بیمه‌نامه اضافه می‌نماید؛

«از ابتدای ورود هر نوع هیدروکربن به داخل دستگاه‌ها:

۱- مبلغ ..... به عنوان فرانشیز بخش یک این بیمه‌نامه مقرر می‌گردد که خسارت آتش‌سوزی و انفجار نیز مشمول این فرانشیز خواهد بود،

۲- بیمه‌گر در موارد زیر برای اتلاف یا خسارت تعهدی نخواهد داشت:

الف- خسارت وارد به کاتالیزورها مگر این‌که از طریق الحاقیه تحت پوشش قرار گرفته باشد،^۲

ب- خسارت وارد به واحدهای تبدیل‌کننده به علت حرارت بیش از حد یا ترک‌خوردگی هر نوع لوله لاستیکی،

ج- خسارت وارد به دستگاه‌های بیمه شده به علت حرارت بیش از حد یا ترک‌خوردگی در پی واکنش‌های گرمازا.

د- خسارت وارد به دستگاه‌های بیمه شده به علت به کارنگرفتن عمدی تکنیک‌های مقرر یا به علت حذف

وسایل ایمنی،

همچنین هرگونه مسوولیت ناشی از موارد فوق.»

۵-۳-۸- کلوز ۲۰۵ (شرط مخصوص شماره ۲ برای پوشش کاتالیزورهای صنایع پردازش هیدروکربن)^۳

این کلوز که مکمل کلوز ۲۰۴ بوده و پوشش بیمه‌ای را مطابق توضیحات زیر نسبت به کلوز مذکور افزایش می‌دهد؛

بند الف) از ماده «۲» شرط مخصوص شماره ۱ برای صنایع پردازش هیدروکربن (مندرج در کلوز شماره ۲۰۴) با

عبارت زیر جایگزین می‌شود: «خسارت وارد به کاتالیزورها مگر این‌که این‌گونه اتلاف یا خسارت خود در اثر یک اتلاف یا

خسارت قابل جبران به دستگاه‌ها و/یا لوازم بیمه شده به وجود آمده باشد.»

۵-۳-۹- کلوز ۲۰۶ (شرایط ویژه مربوط به تجهیزات اطفای حریق)^۴

این کلوز شرایط اضافی برای جبران خسارت می‌گذارد و به موجب آن؛ بیمه‌گران اتلاف یا خسارت مستقیم یا

غیرمستقیم ناشی از آتش‌سوزی و/یا انفجار را تنها با رعایت شرایط زیر از سوی بیمه‌گذار به وی پرداخت خواهند کرد:

۱- تجهیزات آتش‌نشانی می‌بایستی همراه با ادوات مناسب و کافی به منظور استفاده فوری همواره در دسترس باشد.

۲- مامورین آتش‌نشان آموزش دیده برای استفاده از تجهیزات مذکور می‌بایستی به تعداد کافی برای دخالت فوری

در زمان ضرورت، در دسترس باشند.

1- Special Condition 1 for Hydrocarbon Processing Industries

۲- به توضیحات کلوز ۲۰۵ مراجعه شود.

3- Special Condition 2 for Hydrocarbon Processing Industries Cover of Catalysts

4- Special Conditions Concerning Fire Fighting Facilities

- ۳- اگر انبار کردن مصالح برای ساخت یا نصب کارهای مربوط به قرارداد ضروری باشد، نگهداری آن‌ها باید در انبارهای کوچک‌تر صورت پذیرد به طوری که ارزش آن‌ها در هر واحد انبار از ..... متجاوز نگردد.
- انبارها می‌بایستی یا به وسیله دیوارهای مقاوم در مقابل آتش از یکدیگر مجزا شده باشند و یا فاصله آن‌ها از یکدیگر حداقل ۵۰ متر باشد.
- هرگونه مواد قابل اشتعال (نظیر تخته‌بندی‌های قالبه کاری که مناسب عملیات سیمان کاری نباشند، پسماند و غیره) و به ویژه تمام مایعات و گازهای قابل اشتعال باید در محلی کاملاً دور از محل عملیات ساختمانی یا نصب و هر نوع کار با مواد گرمازا قرار داشته باشند.
- ۴- جوشکاری، لحیم کاری یا استفاده از شعله روباز در نزدیکی مواد قابل احتراق فقط در صورتی مجاز است که حداقل یک مامور ورزیده و مجهز آتش‌نشانی همراه با وسایل اطفاء حریق در محل حاضر باشد.
- ۵- در شروع آزمایش باید تمامی وسایل آتش‌نشانی طراحی شده برای به کارگیری در کارخانه، نصب شده و قابل استفاده باشند.

۵-۳-۱۰- کلوز ۲۰۷ (تضمین مربوط به کمپ‌ها و انبارها)^۱

این کلوز شرط گذارنده است و بنابر آن؛ بیمه‌گر خسارت وارد به کمپ‌ها و انبارها در اثر آتش‌سوزی، سیل یا طغیان آب و نیز مسوولیت مستقیم یا غیرمستقیم ناشی از آن‌ها را تنها در صورتی جبران خواهد کرد که کمپ‌ها و انبارها در محلی قرار گرفته باشند که بالاتر از حداکثر سطح آب ثبت شده در سراسر کارگاه در ۲۰ سال گذشته بوده و انبارها حداقل ۵۰ متر از یکدیگر فاصله داشته یا به وسیله دیوارهای ضد آتش از هم جدا شده باشند.

همچنین موافقت می‌گردد که حداکثر تعهد بیمه‌گر در هر حادثه به شرح زیر باشد:

برای کمپ‌ها: .....

برای هر واحد انبار اختصاصی: .....

۵-۳-۱۱- کلوز ۲۰۸ (تضمین مربوط به کابل‌ها و لوله‌های زیرزمینی)^۲

این کلوز شرط گذارنده موجب می‌شود؛ بیمه‌گران در رابطه با اتلاف یا خسارت وارد به کابل‌ها و/یا لوله‌ها یا سایر تاسیسات زیرزمینی موجود، تنها در صورتی غرامت پرداخت نمایند که قبل از شروع کار، بیمه‌گذار از مقامات مربوط درباره محل دقیق کابل‌ها، لوله‌ها یا سایر تاسیسات زیرزمینی اطلاع کسب کرده باشد.

جبران غرامت در هر مورد محدود به هزینه‌های تعمیر این گونه کابل‌ها، لوله‌ها یا سایر تاسیسات زیرزمینی خواهد بود، هرگونه خسارت غیرمستقیم مستثنی می‌باشد.

1- Warranty Concerning Camps and Stores

2- Warranty Concerning Underground Cables and Pipes

۵-۳-۱۲- کلوز ۲۰۹ (استثنای اتلاف یا خسارت وارد به محصولات، جنگل‌ها و مزروعات)^۱

این کلوز محدود کننده پوشش بیمه‌ای بوده و مطابق آن؛ بیمه‌گران در قبال اتلاف، خسارت یا مسوولیت مستقیم یا غیرمستقیم بیمه گذار نسبت به محصولات، جنگل‌ها و/یا هرگونه مزروعات در طی اجرای عملیات مورد قرارداد، غرامتی پرداخت نخواهند کرد.

۵-۳-۱۳- کلوز ۲۱۱ (پوشش عناصر سوخت هسته‌ای)^۲

این کلوز افزایش دهنده و پوشش بیمه‌نامه را به پوشش عناصر سوخت هسته‌ای مطابق با شرایط مطرح شده زیر افزایش می‌دهد؛

۱- تعریف: یک عنصر سوختی شامل موارد زیر می‌شود:

- ماده سوختی (قابل تجزیه، قابل غنی شدن، قابل ترکیب و ماده آلیاژی)؛
- پوشش محافظ سوخت؛
- سازه محافظ.

۲- مدت پوشش

این پوشش تنها تا زمانی که بیمه‌نامه دارای اعتبار است بایستی وجود داشته باشد و باید آغاز آن پس از زمان تخلیه در کارگاه محل نصب و انتهای آن پس از قرارگیری عنصر سوختی در محل خود در مخزن تحت فشار رآکتور باشد.

اگر میانگین مدت این پوشش از ..... ماه تجاوز نماید، بیمه‌گذار باید از بیمه‌گر درخواست تمدید نماید.

۳- پرداخت خسارت

در هنگام اتلاف یا خسارت همه هزینه‌های تعمیر اتلاف یا خسارت مواد پس از اعمال فرانشیز باید پرداخت شود. این هزینه‌ها به عنوان مثال موارد زیر را شامل می‌شود:

- الف- هزینه‌های استخراج سوخت از عناصر سوختی خسارت دیده و بازدید و انبار آن؛
- ب- هزینه‌های تعمیر یا جایگزینی پوشش و سازه محافظ سوخت؛
- ج- هزینه‌های فرآورش مجدد ماده سوختی خسارت دیده؛
- د- هزینه‌های جایگزینی ماده سوختی تلف شده یا خسارت دیده؛
- ه- هزینه‌های مونتاژ ماده سوختی، پوشش محافظ سوخت و سازه محافظ جهت تشکیل عناصر سوختی؛
- و- هزینه‌های حمل و نقل و بیمه شامل هزینه‌های اخذ مجوزهای لازم برای ورود و حمل و نقل.

1- Exclusion of Loss of or damage to Crops, Forests and Cultures

2- Cover of Nuclear Fuel Elements

- در هر حال پرداخت خسارت برای هر یک از عناصر سوختی خسارت دیده نباید بیش تر از مبلغ بیمه شده متناسب برای چنین عنصری باشد.
- ۴- فرانشیز در هر خسارت .....
- ۵- حق بیمه این پوشش اضافی باید ..... در هزار به صورت سالیانه نسبت به ارزش واقعی عناصر سوختی بیمه شده اعمال شود.
- ارزش واقعی عنصر سوختی: .....
- تاریخ: .....
- وزن سوخت (تن): .....
- ارزش واقعی: .....

۵-۳-۱۴- کلوز ۲۱۲ (پوشش هزینه‌های رفع آلودگی)^۱

- این کلوز افزایش پوشش بیمه‌ای است و مطابق آن؛ پوشش هزینه اضافی برای رفع آلودگی اقلامی که رادیواکتیو شده‌اند در دوره عملیات عادی و اقلامی که به علت یک خسارت قابل پرداخت در بیمه‌نامه آسیب دیده‌اند، تعمیر خواهد یافت.
- این هزینه رفع آلودگی به عنوان نمونه موارد زیر را شامل می‌شود:
- الف- هزینه‌های صرف شده تا قبل از اینکه تعمیر اقلام خسارت دیده به طور مناسب امکان پذیر باشد، برای مثال هزینه رفع آلودگی اقلام در معرض اشعه یونیزه شده در دوره عملیات عادی؛
- ب- هزینه‌های صرف شده به منظور قابل دسترسی ساختن اقلام خسارت دیده، مثلاً برای برداشت و جایگزینی دیوارهای سپر و محافظ؛
- ج- هزینه صرف شده به منظور محافظت از پرسنل تعمیر خسارت، مثلاً برای لباس محافظ، وقفه در کار یا محدودسازی قرارگیری در معرض اشعه و غیره؛
- د- هزینه اضافی صرف شده برای اقلام خسارت دیده‌ای که نمی‌توانند تعمیر شوند و باید به دلیل آلودگی که در دوره عملیات عادی پیدا نموده‌اند، تعویض شوند؛
- ه- هزینه آن‌گونه تست‌ها، کنترل‌ها و بازرسی‌های تاییدی که انجام آن پس از تعمیر قطعات زیان دیده الزامی می‌باشد؛
- و- هزینه برداشت و دفع ضایعات رادیواکتیو؛
- با این وجود، جمع کل مبلغ قابل پرداخت تحت این کلوز از مبلغ ..... در هر حادثه تجاوز نخواهد کرد.

در هر حال حد تعیین شده فوق در مورد هزینه تعمیرات عادی اقلام خسارت دیده، تحت پوشش در بخش یک بیمه‌نامه به کار نخواهد رفت.

۵-۳-۱۵- کلوز ۲۱۳ (پوشش مخزن تحت فشار رآکتور با اجزای داخلی آن)^۱

این کلوز افزاینده بوده و پوشش بیمه‌نامه به پوشش مخزن تحت فشار رآکتور و اجزای داخلی آن (به استثنای سوخت و عناصر جذب کننده)^۲ تعمیم خواهد یافت. در این مورد تفاوتی بین هزینه تعمیرات عادی و هزینه رفع آلودگی وجود ندارد. کل غرامت قابل پرداخت تحت این کلوز از مبلغ ..... برای هر حادثه تجاوز نخواهد کرد. حدود خارجی مخزن تحت فشار رآکتور می‌بایست در نقشه‌های منضم به بیمه‌نامه مشخص شوند.

۵-۳-۱۶- کلوز ۲۱۴ (استثنای اتلاف یا خسارت به علت نشست زمین)^۳

این کلوز که محدود کننده پوشش است، سبب می‌شود اگر زمین به علت متراکم‌سازی (کوبیدن) ناکافی یا اصلاح نامناسب خاک بستر زمین و یا در نتیجه شمع کوبی غیر صحیح یا ناکافی، نشست نماید و منجر به خسارت شود، بیمه‌گر تعهدی برای جبران خسارت نداشته باشد.

۵-۳-۱۷- کلوز ۲۱۷ (شرایط ویژه برای کانال‌های روباز در طی عملیات لوله‌گذاری، مجراگذاری و کابل‌گذاری)^۴

این کلوز همانند کلوز ۱۱۷ شرایطی را برای جبران خسارت در پروژه‌های لوله‌گذاری و اجرای کابل‌های زیرزمینی تعیین می‌کند. مطابق این کلوز؛ بیمه‌گر درقبال هر نوع اتلاف یا خسارت به علت توفان، باران، سیل، طغیان آب از قبیل پر شدن کانال از تجمع ماسه، ته‌نشینی رسوب، گل و لای، فرسایش، ریزش و شناور شدن لوله‌ها، مجراها یا کابل‌ها در نتیجه باز بودن کانالی که به طور کامل یا جزئی حفاری شده و/یا اقلامی که در داخل آن قرار داده شده باشد، حداکثر تا ..... کیلومتر کانال روباز در هر حادثه خسارت پرداخت خواهد کرد.

بیمه‌گذار بایستی از دردسترس بودن تجهیزات لازم جهت مسدود نمودن لوله‌ها در نزدیکی دو انتهای لوله برای مواقع اضطراری اطمینان حاصل کرده و درمورد مسدود بودن دو انتهای لوله‌های در معرض سیل، قبل از هرگونه توقف کار در زمان عدم اجرای کار مثل شبها و تعطیلات اطمینان حاصل نماید.

معمولا حداکثر طول مجاز کانال روباز را ۳ کیلومتر یا ۱۰٪ طول کل پروژه (هر کدام کم‌تر باشد) در نظر می‌گیرند.

1- Cover of Reactor Pressure Vessel with Internals

۲- عناصر سوخت؛ ماده سوختی (شکافتپذیر، قابل غنی شدن، ماده ترکیبی و آلیاژی)، پوشش سوخت بعلاوه سازه‌های محافظ وابسته. عناصر جذب کننده، میله‌های مسدود کننده، میله‌های کنترل و میله‌های فاصله پرکن به علاوه ماده سازه‌های وابسته.

3- Exclusion of Loss or Damage due to Subsidence

4- Special Conditions for Open Trenches during Laying of Pipelines, Ducts and Cables

۵-۳-۱۸- کلوز ۲۱۸ (پوشش هزینه‌های نشت یابی هنگام لوله‌گذاری)^۱

این کلوز محدودی پوشش بیمه‌ای را افزایش داده و مطابق آن؛ بیمه‌گر برای اقلام زیر در این بیمه‌نامه به بیمه‌گذار خسارت پرداخت خواهد کرد:

الف- هزینه‌های نشتیابی بابت تست هیدرواستاتیک (شامل هزینه اجاره دستگاه‌های ویژه، هزینه به کارگیری و حمل و نقل این‌گونه دستگاه‌ها)؛

ب- عملیات خاکی روی کانالی که خودش خسارتی ندیده است، (اما این گونه عملیات خاکی در جستجو برای کشف و مرمت نشتی‌ها ضروری می‌باشد، برای مثال حفاری، برداشتن خاک از روی خط لوله، پرکردن مجدد؛ به شرطی که:

– نشت در اثر یک حادثه قابل پرداخت به وجود آمده یا به اجرای غلط (کار) در سایت مربوط شود، و

– ..... % از درزهای جوش تحت آزمایش X-ray قرار گرفته باشند و هرگونه عیب کشف شده از این طریق به طور مناسب برطرف شده باشد.

خسارت قابل پرداخت در مجموع به مبالغ زیر محدود خواهد شد،

برای هر بخش تست:

در طی یک دوره بیمه‌نامه:

هزینه‌های ناشی از تعمیر نادرست درزهای جوش از پوشش بیمه‌ای مستثنی خواهد بود.

۵-۳-۱۹- کلوز ۲۱۹ (شرایط حفاری جهت دار افقی مسیرهای خط لوله در زیر رودخانه‌ها، خاکریزهای راه‌آهن، خیابان‌ها و غیره)^۲

این کلوز شرط‌گذارنده موجب می‌شود؛ بیمه‌گر تنها در صورتی که یک تجزیه و تحلیل خاکی (نمونه‌های خاک، گمانه‌زنی، تحلیل دانه‌بندی و غیره) مورد نیاز برای عملیات حفاری صحیح مطابق با آخرین استانداردهای فنی، پیش از شروع کار انجام شده باشد و پیمانکار با فن حفاری آشنا باشد، تا سقف مبلغ مورد بیمه یا حد گرامت تعیین شده در زیر برای خسارت در طی عملیات حفاری جهت دار افقی در زیر رودخانه‌ها، خاکریزهای راه‌آهن، آزادراه‌ها و غیره به بیمه‌گذار خسارت پرداخت خواهد نمود.

همچنین بیمه‌گر برای اتلاف یا خسارت‌های در اثر یا ناشی از موارد زیر به بیمه‌گذار خسارت پرداخت نخواهد کرد:

– گم کردن نقطه هدف حفاری، انحراف از مسیر برنامه‌ریزی شده؛

– اتلاف یا تغییر (کیفیت) در گل حفاری (برای مثال بنتونیت)؛

1- Cover of Leak Search Costs when Laying Pipelines

2- Conditions for Horizontal Directional Drilling of Pipeline Routes below Rivers, Railway Embankments, Streets, etc

- خسارت به عایق بیرونی خط لوله در حوزه حفاری جهت‌دار افقی.

مبلغ بیمه شده^۱ (هزینه های حفاری + ارزش مادی خط لوله‌ای که قرار است در زیر زمین کشیده شود + ارزش تجهیزات حفاری): .....

حد پرداخت خسارت در هر حفاری: .....

فرانشیز: ۲۰٪ هر خسارت، حداقل ..... در هر حادثه

۵-۳-۲۰- کلوز ۲۲۰ (حمل و نقل داخلی)^۲

این کلوز پوشش بیمه‌نامه را افزایش می‌دهد به گونه‌ای که؛ بخش یک بیمه‌نامه هزینه‌های اتلاف یا خسارت وارد به اموال بیمه شده را که در داخل (کشور) تامین می‌گردند تحت شرایط زیر جبران خواهد نمود:

- خسارت در مدت زمانی که محموله به سایت اجرای قرارداد حمل می‌شود، به جز از طریق راه‌های آبی یا حمل هوایی در محدوده داخلی (کشور)

- خسارت ناشی از تصادم، ضربه، سیل، زلزله، طغیان آب، ریزش خاک یا سنگ، نشست زمین، سرقت با شکست حرز یا آتش‌سوزی باشد،

- مشروط بر آنکه اموال بیمه شده به طور مناسب بسته بندی شده و یا آماده حمل باشند به طوری که فضای کافی برای چیدمان محموله در هنگام حمل موجود باشد،

- و مشروط بر آنکه حداکثر مبلغ قابل پرداخت تحت این کلوز از ..... در هر وسیله نقلیه تجاوز ننماید.

ضمناً چنانچه انبارداری، خارج از سایت اجرای قرارداد ضرورت داشته باشد، کلوزهای ۲۰۶ و ۲۰۷ نیز باید به بیمه‌نامه اضافه گردد.

ارزش کل اموال جابه‌جا شده در داخل (کشور): .....

فرانشیز: .....

۵-۳-۲۱- کلوز ۲۲۱ (شرایط مخصوص مربوط به اقدامات ایمنی در مقابل بارش، سیل و طغیان آب)^۳

این کلوز که از جمله کلوزهای شرط‌گذارنده است سبب می‌شود تعهد جبران خسارت بیمه‌گر مشروط به رعایت شرایط تعیین شده در این کلوز گردد. در این صورت بیمه‌گر تنها در صورتی اتلاف، خسارت یا مسوولیت مستقیم یا غیرمستقیم ناشی از بارش، سیل یا طغیان آب را جبران خواهد کرد که در طراحی و اجرای پروژه اقدامات ایمنی مناسب به عمل آمده باشد.

۱- در هر حادثه، مبلغ بیمه شده باید بمیزان خسارت پرداخت شده کاهش یابد و تجدید پوشش مبلغ بیمه شده ممکن است ضروری باشد.

2- Inland Transit

3- Special Conditions Concerning Safety Measures with Respect to Precipitation, Flood and Inundation

منظور از اقدامات ایمنی مناسب، پیش‌بینی‌هایی است که با در نظر گرفتن اطلاعات آماری تهیه شده توسط ادارات هواشناسی در خصوص میزان بارش، وقوع سیل و طغیان آب در یک دوره بازگشت ۲۰ ساله در محل مورد بیمه و احتمال وقوع این خطرات در تمام مدت بیمه‌نامه صورت گیرد.

اتلاف، خسارت یا مسوولیت ناشی از عدم برداشت فوری موانع (مانند شن و ماسه، درختان) از سد راه مجاری آب در محل پروژه، به منظور رهاسازی جریان آب اعم از این که در این مجاری، آبی جریان داشته یا نداشته باشد، در تعهد بیمه‌گر نیست.

۵-۴- کلوز ۲۲۲ (استثنای اتلاف، خسارت یا مسوولیت ناشی از حفاری جهت‌دار افقی)^۱

این کلوز محدود کننده پوشش بیمه‌ای است و بر اساس آن؛ بیمه‌گر برای اتلاف، خسارت یا مسوولیت در اثر موارد زیر به بیمه‌گذار خسارت پرداخت نخواهد کرد:

- (خسارت) مستقیم یا غیرمستقیم در نتیجه حفاری جهت‌دار افقی؛
- (خسارت) به خود خطوط لوله در حوزه مسیرهای ایجاد شده به وسیله حفاری جهت‌دار افقی.

۵-۴-۱- کلوز ۲۲۳ (استثنای پوشش‌های نسوز)^۲

این کلوز محدود کننده بوده و سبب می‌شود؛ بیمه‌گر برای اتلاف یا خسارت وارد به پوشش‌های نسوز از زمان اولین حرارت‌دهی خسارتی پرداخت ننماید.

1- Exclusion of Losses, Damage or liabilities Arising from Horizontal Directional Drilling

2- Refractory Linings Exclusion

۵-۵- کلوزهای بیمه شکست ماشین‌آلات - M.B.

جدول ۵-۶- فهرست کلوزهای شکست ماشین‌آلات (M.B.)

شماره کلوز	عنوان کلوز (با عدد سه شروع می‌شوند)
۳۰۲	اموال مجاور و مسوولیت اشخاص ثالث
۳۱۱	پوشش خطر بدنه - به استثنای حمل و نقل
۳۱۲	پوشش خطر بدنه - با حمل و نقل
۳۳۱	تعدیل استهلاک برای سیم پیچی مجدد ماشین‌آلات الکتریکی (مانند موتورهای، ژنراتورها، ترانسفورماتورها)
۳۴۳	تعمیرات کلی موتورهای برقی
۳۴۴	تعمیرات کلی توربین های بخاری، گازی، آبی و توربوژنراتورها
۳۴۵	بازرسی و تعمیرات کلی بویلرها

۵-۵-۱- کلوز ۳۰۲ - اموال مجاور و مسوولیت اشخاص ثالث^۱

به موجب این کلوز و ضمن رعایت شرایط، استثنائات و مقررات مندرج در بیمه نامه یا ضمایم آن و مشروط بر آنکه بیمه گذار حق بیمه اضافی مورد توافق را پرداخت کرده باشد، این کلوز در خصوص اقلام مندرج در ردیف شماره .... جدول مشخصات بیمه نامه، اتلاف یا خسارت فیزیکی ناگهانی و غیرقابل پیش بینی وارد به اموال بیمه گذار را (به جز اقلام قابل بیمه شدن تحت این بیمه نامه نظیر تجهیزات، ماشین‌آلات و ادوات متعلق به بیمه گذار) و نیز زیان‌هایی را که بیمه گذار قانوناً مسوول آن بوده و بر اثر عوامل ذیل به وجود آمده باشد، تحت پوشش قرار می دهد:

الف- ایجاد صدمات بدنی (مرگبار و یا غیر مرگبار) و یا بیماری اشخاص ثالث بر اثر اعمال بیمه گذار در چهارچوب مقررات و شرایط بیمه نامه،

ب- اتلاف یا خسارت وارد به اموال اشخاص ثالث مستقیماً بر اثر و یا در نتیجه انفجار، ریزش، پارگی و یا از هم پاشیدگی ناشی از نیروی گریز از مرکز به وجود آمده توسط مورد بیمه مندرج در ردیف شماره فوق.

علاوه بر خسارات قابل پرداخت طبق شرایط مندرج در این کلوز موارد ذیل نیز تحت پوشش می‌باشند:

الف- تمام هزینه‌ها و مخارج ناشی از روند رسیدگی به دعاوی که توسط بیمه گذار به مدعی پرداخت گردیده باشد.

ب- تمام هزینه‌ها و مخارجی که بیمه گر به صورت کتبی موافقت خود را با پرداخت آن اعلام کرده باشد.

در هر صورت تعهدات بیمه‌گران از حداکثر مبالغ ذکر شده در ذیل این کلوز فراتر نخواهد رفت.

شرایط ویژه:

۱- بیمه‌گران متعهد به پرداخت خسارت ناشی از موارد ذیل نخواهند بود:

الف- هزینه‌های ناشی از بهینه سازی، تعمیر و یا تعویض اقلامی که تحت پوشش این بیمه نامه قرار داشته یا می‌توانسته تحت پوشش قرار گیرد.

ب- مسوولیت‌های ناشی از موارد ذیل:

- صدمات بدنی و بیماری (مرگبار و غیرمرگبار) کارمندان، کارکنان و اعضای خانواده بیمه گذار بر اثر اعمال بیمه گذار؛
- هرگونه توافق بیمه گذار در جهت تسویه خسارت مگر زمانی که این مسوولیت بدون اظهار هرگونه توافقی محقق باشد.

- ۲- هرگونه پذیرش، پیشنهاد و یا تعهدی در جهت جبران خسارت (وارد به اشخاص ثالث) توسط و یا از طرف بیمه گذار بدون رضایت کتبی بیمه‌گران فاقد اعتبار می باشد. بیمه‌گران حق جانشینی بیمه گذار یا از طرف و یا به نام بیمه گذار در جهت هرگونه سازش، دفاع، تسویه هر نوع زیان یا خسارت و یا تحت تعقیب قضایی قرار دادن در خصوص هر نوع دعوی را در جهت حفظ مصالح خویش برای خود محفوظ می‌دارند، بیمه‌گر در این خصوص با صلاحدید تمام می‌تواند هرگونه اقدامات و یا مصالحه هر نوع دعوی را انجام داده و بیمه گذار نیز می‌بایست در صورت درخواست بیمه‌گر با در اختیار گذاشتن تمام اطلاعات و همکاری کامل وی را در این خصوص یاری دهد.
- ۳- بیمه‌گران نسبت به تسویه خسارت یا خسارات مورد ادعا و مربوط به حوادث تحت پوشش تا حدود تعیین شده یا مبالغ ادعا شده هر کدام که کم تر باشد در وجه بیمه گذار اقدام می‌نمایند (اما مبلغ یا مبالغی که قبلاً در این خصوص پرداخت گردیده از این مبلغ کسر می‌گردد) و پس از آن تحت هیچ عنوان مسوولیت بیش تری در قبال این گونه حوادث نخواهند داشت.

۵-۵-۲- کلوز ۳۱۱ - پوشش خطر بدنه - باستثناء حمل و نقل^۱

به موجب این الحاقیه، بیمه‌گر در قبال اتلاف یا خسارت وارد به ماشین‌آلات مندرج در جدول مشخصات بیمه‌نامه بر اثر سیل، زلزله، طغیان آب، رانش زمین یا سنگ، نشست زمین، سرقت با شکست حرز یا آتش سوزی به بیمه گذار متعهد خواهد بود. این پوشش تا زمانی قابل اعمال خواهد بود که ماشین‌آلات یا تجهیزات بیمه شده در ساختمان‌ها یا محل‌های ذکر شده در بیمه‌نامه واقع شده باشند. بیمه گذار می‌بایست در صورت وقوع اتلاف یا خسارت ناشی از سرقت با شکست حرز، مراتب را به مقامات انتظامی اطلاع دهد.

۵-۵-۳- کلوز ۳۱۲ - پوشش خطر بدنه - با حمل و نقل^۲

این کلوز همانند کلوز ۳۱۱ است و در زمان حمل و نقل را نیز پوشش می‌دهد. در این کلوز عبارت «در محدوده جغرافیایی ..... واقع شده یا در حال جابه‌جایی باشند» به جای عبارت «محل‌های ذکر شده در بیمه‌نامه» جایگزین شده است.

1- Cover for Hull Risk - Transport Excluded

2- Cover for Hull Risk - Transport Included

۵-۵-۴ - کلوز ۳۳۱ - تعدیل استهلاک برای ماشین آلات الکتریکی، سیم پیچی سری، نظیر (موتورها، ژنراتورها، ترانسفورماتورها)^۱

به موجب این الحاقیه، موارد ذیل در بیمه‌نامه اعمال خواهد شد:

- در زمان وقوع خسارت جزئی از ماشین آلات الکتریکی اگر تعمیرات لازم در خصوص سیم پیچی های برقی صورت گیرد، تنها هزینه تعمیرات انجام شده بر روی سیم پیچی و آبکاری تحت بیمه‌نامه قابل جبران خواهد بود.
- نحوه محاسبه استهلاک مشروط به نرخ استهلاک سالانه در زمان وقوع خسارت و براساس ماشین آلات نو بجای کهنه خواهد بود. این نرخ سالیانه کمتر از ۵ درصد و نیز بیش از ۶۰ درصد در مجموع نخواهد بود.

۵-۵-۵ - کلوز ۳۴۴ - تعمیرات کلی توربین‌های بخاری، آبی، گازی و توربوژنراتورها^۲

این کلوز از جمله کلوزهای شرط گذار برای پرداخت خسارت است و در صورت پیوست بودن آن در بیمه‌نامه، بیمه‌گذار مسوولیت دارد مطابق شرایط آن نسبت به بازدیدهای دوره‌ای و تجهیزات کنترلی و سایر شرایط درج شده در کلوز اقدام نماید.

به موجب این الحاقیه و با توجه به شرایط، مقررات و استثنائات مندرج در بیمه‌نامه یا ضمایم آن، موارد زیر در بیمه‌نامه اعمال خواهد شد:

بیمه‌گذار می‌بایست به هزینه خود تعمیرات کلی تمام و یا قسمتی از دستگاه‌های توربین را به شرح بازدیدهای دوره‌ای ذیل انجام داده و حداقل دو هفته قبل از انجام تعمیرات کلی به بیمه‌گر اعلام نماید تا نمایندگان بیمه‌گر با هزینه بیمه‌گر، در طول مدت تعمیرات کلی در محل کار بیمه‌گذار حضور یابند:

الف- توربین‌ها و توربوژنراتورهای بخاری که غالباً به طور مداوم در حال تولید برق می‌باشند باید مجهز به مجموعه‌ای از تجهیزات کنترل مطابق با استانداردهای فنی مدرن باشند که امکان کنترل کامل عملیاتی آن‌ها را حداقل چهار سال یک بار فراهم می‌کند.

این مربوط به شماره مشخصات توربین‌هایی است که در جدول مشخصات بیمه‌نامه موجود می‌باشند.

ب- برای توربین‌ها و توربوژنراتورهای بخاری که در طبقه‌بندی اشاره شده بالا قرار نگیرند، می‌بایست حداقل هر سه سال یک بار تعمیرات کلی بر روی آن‌ها انجام شود.

این مربوط به شماره مشخصات توربین‌هایی است که در جدول مشخصات بیمه‌نامه موجود می‌باشند.

ج- برای توربین‌ها و توربوژنراتورهای آبی می‌بایست با در نظر گرفتن توصیه‌های شرکت سازنده، تعمیرات کلی بر روی آن‌ها انجام شده و به هر صورت حداقل هر دو سال یک بار تحت تعمیرات کلی قرار گیرند.

1- Depreciation Adjustment for the Rewinding of Electric Machines (egMotors,Generators,Transformers)

2- Overhaul of Steam , Water & Gas Turbines & Turbo- Generator Sets

د- برای توربین‌ها و توربوژنراتورهای گازی می‌بایست با در نظر گرفتن توصیه‌های شرکت سازنده، تعمیرات کلی بر روی آن‌ها انجام شود.

این مدت‌ها بدون توجه به شروع این پوشش بیمه‌ای، از زمان اولین عملیات راه‌اندازی یا آخرین تعمیرات کلی توربین یا توربو ژنراتور و یا قسمتی از آن‌ها، آغاز می‌شود.

بیمه‌گذار موظف است هرگونه تغییرات مهمی را که در نحوه کارکرد توربوژنراتورها مشاهده نمود، به بیمه‌گران اعلام نماید و هر دو طرف (بیمه‌گذار و بیمه‌گر) می‌بایست در هرگونه تصمیم‌گیری در این خصوص مشارکت داشته باشند. بیمه‌گذار ممکن است مبادرت به تمدید فاصله زمانی بین تعمیرات کلی بنماید. این امر در صورت حصول اطمینان بیمه‌گران از اینکه چنین تمدیدی میزان خطر را افزایش نمی‌دهد، امکان‌پذیر خواهد بود.

اگر خسارت قابل جبرانی بعد از زمان‌های اشاره شده در بندهای «الف» تا «د» در خصوص هر یک از ماشین‌ها وارد آید، بیمه‌گران تنها هزینه‌های اضافی مربوط به تعمیر ماشین را جبران خواهند نمود. هزینه‌های بازکردن، دوباره مونتاژ نمودن و دیگر هزینه‌های مشابه بدلیل تعمیرات کلی مورد نیاز در این مرحله از شمول این بیمه نامه مستثنی خواهند بود. هزینه‌های بازکردن، دوباره مونتاژ نمودن و سایر فعالیت‌های معمول در تعمیرات کلی می‌بایست در چهارچوب هزینه‌های تعمیرات کلی در نظر گرفته شوند.

اگر بیمه‌گذار از انجام الزامات اشاره شده در این کلوز کوتاهی نماید، بیمه‌گران هیچ‌گونه تعهدی نسبت به جبران از بین رفتن یا خسارت و نیز عواقب بعدی هرگونه خسارتی که می‌تواند پس از انجام یک تعمیرات کلی آشکار شود، نخواهند داشت.

۵-۵-۶- کلوز ۳۴۵ - بازرسی و تعمیرات کلی بویلرها^۱

به موجب این الحاقیه، موارد زیر در بیمه‌نامه در مورد شماره ارقام مندرج در جدول مشخصات اعمال خواهد شد: بیمه‌گذار باید به هزینه خود عملیات بازرسی از بویلرها را به طور سالیانه یا در فواصلی که مطابق قانون به او توصیه شده است، انجام دهد. بیمه‌گذار همچنین باید به هزینه خود برنامه هر تعمیرات کلی مورد نیاز توسط مقامات ذیصلاح یا سازنده را به فواصل مورد نیاز برقرار سازد. بیمه‌گذار باید انجام اینگونه بازرسی یا تعمیرات کلی را حداقل ۲ هفته جلوتر به بیمه‌گران اطلاع دهد تا اینکه نمایندگان بیمه‌گران با هزینه بیمه‌گران بتوانند در طی عملیات بازرسی یا تعمیرات کلی در محل کار بیمه‌گذار حضور یابند.

این شرایط باید بدون توجه به تاریخ شروع پوشش بیمه‌ای در زمان خود به اجرا گذاشته شود.

بیمه‌گذار ممکن است تقاضای تمدید بیمه‌نامه را بین دو زمان بازرسی و / یا تعمیرات کلی بنماید. اینگونه تمدیدها به شرط موافقت بازرسان یا مقامات ذیصلاح و در صورتی که از نظر بیمه‌گران خطر تشدید نگردیده باشد، انجام‌پذیر خواهد بود.

اگر بیمه‌گذار از انجام الزامات اشاره شده در این کلوز کوتاهی نماید، بیمه‌گران هیچ‌گونه تعهدی نسبت به جبران از بین رفتن یا خسارت و نیز عواقب بعدی هرگونه خسارتی که می‌تواند پس از انجام یک بازرسی و / یا تعمیرات کلی آشکار شود، نخواهند داشت.

۵-۶- کلوزهای بیمه ماشین‌آلات پیمانکار C.P.M.

جدول ۵-۷- فهرست برخی از کلوزهای بیمه ماشین‌آلات پیمانکار (C.P.M.)

شماره کلوز	عنوان کلوز (با عدد چهار شروع می‌شوند)
۴۰۰	پوشش ماشین‌آلات و تجهیزات زیرزمینی
۴۰۱	پوشش حمل و نقل داخلی
۴۱۰	تعدیل مبلغ مورد بیمه و حق بیمه
۴۲۰	پوشش دکل و تجهیزات حفاری نفت، گاز و/یا زمین حرارتی
۴۲۱	پوشش دکل و تجهیزات حفاری چاه آب

۵-۶-۱- کلوز ۴۰۰ - پوشش ماشین‌آلات و تجهیزات زیرزمینی^۱

این کلوز پوشش مورد بیمه را افزایش می‌دهد به طوری که بیمه‌گر اتلاف یا خسارت وارد به ارقام بیمه شده مندرج در ردیف(های) شماره ..... جدول مشخصات بیمه‌نامه را به علت سیل، طغیان آب، رانش زمین یا صخره، نشست زمین، فروریختگی ورودی‌ها، گالری‌ها، تونل‌ها و نظایر آن حداکثر تا مبلغ ..... در هر حادثه تحت پوشش قرار می‌دهد. در هر حال، اتلاف یا خسارت به علت ترک مالکیت این ارقام از پوشش بیمه‌ای مستثنی خواهد بود.

۵-۶-۲- کلوز ۴۰۱ - پوشش حمل و نقل داخلی^۲

به موجب این الحاقیه، پوشش بیمه‌ای به اتلاف یا خسارت وارد به ارقام بیمه شده در طی حمل و نقل در منطقه‌ای که در این کلوز تعیین می‌شود، گسترش می‌یابد.

۵-۶-۳- کلوز ۴۱۰ - تعدیل مبلغ مورد بیمه و حق بیمه^۳

به موجب این کلوز، تغییر زیر در شرط ۱ مقررات عمومی بیمه‌نامه تمام خطر ماشین‌آلات پیمانکاری (مبلغ بیمه شده)، اعمال خواهد شد:

1- Cover for Underground Machinery and Equipment

2- Cover for Inland Transit

3- Adjustment of Sum Insured and Premium

بیمه‌گران از حق اعمال کم‌بیمه‌گی صرف‌نظر خواهند کرد (ماده ۱۰ قانون بیمه)، مشروط بر آنکه مبلغ مورد بیمه در شروع بیمه‌نامه بدرستی تعیین شده و حق بیمه همچنین مبالغ مورد بیمه در هر تاریخ تمدید (به طور سالیانه) با تغییرات در ارزش تولید ماشین‌آلات و هزینه‌های کاری تعدیل شود. این‌گونه تعدیل‌ها باید مطابق با فرمول زیر باشد:

$$S = S_0 \frac{E}{E_0}$$

$$P = P_0 \left(0.3 \frac{E}{E_0} + 0.7 \frac{L}{L_0} \right)$$

S = مبلغ مورد بیمه در سال جاری

S_0 = مبلغ مورد بیمه در شروع بیمه‌نامه

E = شاخص قیمت تولید ماشین‌آلات در سال جاری

E_0 = شاخص قیمت تولید ماشین‌آلات در شروع بیمه‌نامه

P = حق بیمه در سال جاری

P_0 = حق بیمه در شروع بیمه‌نامه

L = شاخص هزینه‌های کاری در سال جاری

L_0 = شاخص هزینه‌های کاری در شروع بیمه‌نامه

۵-۶-۴ - پوشش دکل و تجهیزات حفاری نفت، گاز و/یا زمین حرارتی^۱

این کلوز که افزایش دهنده پوشش بیمه است، سبب می‌شود، پوشش بیمه‌نامه بمراد زیر گسترش یابد؛

۱- طبق آنچه که در جدول مشخصات فهرست شده، تجهیزات حفاری و تجهیزات سرویس چاه نفت و گاز، همچنین قطعات یدکی، دکل حفاری، بویلرها، لوله‌های حفاری، ابزار و متعلقات گوناگون اتفاقی روی آن و به کار برده شده در ارتباط با آن یا به کار گرفته شده به وسیله بیمه‌گذار یا برای آنکه بیمه‌گذار ممکن است مسوول آن باشد؛

طبق آنچه که در جدول مشخصات فهرست شده، گردونه‌های ریل‌دار، سیمان، گل، اجزای حفاری، مواد شیمیایی، بدنه‌ها، راه‌های سواره‌رو، راه‌های خاکی، گودال‌های زمینی، چاپ‌های اوزالید، مشخصات نقشه‌ها، ثبت‌ها، اقلامی که در انبار در هریک از مخازن یا انبار روباز نگهداری می‌شوند تنها در صورتی که صراحتاً مورد توافق قرار گرفته باشند؛

۲- اقلام فهرست شده در جدول مشخصات در طی مدت زمانی که در محدوده ذکر شده در جدول قرار داشته و روی مخازن یا بارهای حفاری واقع یا نصب نشده باشند؛ اما بدین وسیله موافقت می‌گردد در وضعیتی که این اقلام از محدوده‌ای به محدوده دیگر جابجا می‌شوند، پوشش بیمه‌نامه برای آنها ادامه داشته باشد به شرط اعلام

1- Cover for Oil, Gas and/or Geothermal Drilling Rigs and Equipment

قبلی ظرف مدت ۱۰ روز و تجدید حق بیمه؛

۳- خصوصاً هر اتلاف یا خسارت فیزیکی ناگهانی و پیش‌بینی نشده به علت:

- ترکیدگی، ایجاد دهانه،

- بالا آوردن/پایین آوردن پایه دکل یا تیرک حفاری،

- از هم‌گسیختگی، متوقف شدن دکل یا تیرک حفاری،

- حمل و نقل (استثنای «ح» شرایط عمومی بیمه‌نامه حذف می‌شود)،

۴- اتلاف یا خسارت وارد به ابزار حفاری، تجهیزات، ماشین‌آلات یا قطعات متعلق به آن در حال کار در زیرزمین،

تنها در صورتی که در اثر ترکیدگی، ایجاد دهانه، آتش‌سوزی و انفجار باشد.

واژه «ترکیدگی» باید به عنوان یک خروج ناگهانی سیال حفاری (گل، آب) به دنبال سیلان غیرقابل کنترل نفت، گاز یا آب

از چاه تعریف شود که در هنگامی که فشار نفت، گاز یا آب نفوذ کرده به چاه در عمقی پایین‌تر از سطح، از فشار اعمال شده به وسیله ستون سیال حفاری در چاه بیش‌تر باشد، اتفاق می‌افتد و در نتیجه چاه به طور کامل خارج از کنترل می‌گردد.

واژه «ایجاد دهانه» باید به عنوان یک شبه حوزة در حال باز شدن در سطح زمین در اطراف یک چاه تعریف شود که

در اثر فرسایش و عمل فوران گاز و/یا نفت و/یا آب بدون محدودیت جریان می‌یابد.

این کلوز اتلاف یا خسارت به محلولهای کف یا سایر مواد اطفای حریق همچنین همه مواد دیگری که در طی اطفای

حریق، ترکیدگی یا ایجاد دهانه، مفقود شده، مصرف شده یا از بین رفته باشد را پوشش نمی‌دهد. همچنین هر هزینه

دیگر مصروف شده برای اطفای حریق، کنترل یا کوشش در کنترل ترکیدگی یا ایجاد دهانه تحت پوشش نخواهد بود.

همچنین مورد موافقت قرار می‌گیرد که:

- جلوگیری کننده‌های استاندارد از ترکیدگی باید روی سطح بدنه کار گذاشته شده، به طور یکسان نصب شده و

به طور منظم مطابق با الگوی صحیح میدان نفتی آزمایش شوند، کلیه ثبت‌های متعلقه باید حفظ و نگهداری

گردند (این تضمین برای ابزار کابل دکل‌ها به کار برده نمی‌شود)،

- نفت و/یا هوا یا گل هواخورده نباید به عنوان یک سیال حفاری به کار برده شود؛ اما این استثناء به کارگیری

گل پایه نفتی (برعکس) یا به کارگیری روغن برای «حفاری داخلی» یا به کارگیری روغن برای «شستشوی از

بالا» یا سایر مقاصد «پشتیبانی» را شامل نمی‌شود،

- نظر به اینکه حفاری دوار و/یا واحدهای کار از بالا، مستلزم توجه در به کارگیری هدایت عملیات و در تمام

مدت رعایت کلیه قوانین و مقررات حفاری حکومتی و عملیات کار از بالای مقرر شده توسط دولت،

کمیسیون‌ها، استان‌ها یا توافقنامه‌های تنظیمی کشورها می‌باشد، مجوز و اختیار قانونی به کارگیری این

تجهیزات را داشته باشند،

- ارقام بیمه شده باید تنها به وسیله بیمه‌گذار یا پرسنل بیمه‌گذار به کار گرفته شوند، مگر اینکه قبلاً توسط

الحاقی توافق دیگری شده باشد.

این بیمه نباید به وسیله اسقاط حق جانشینی در برابر سازمان خدمات دهنده و/یا مالکان اجاره دهنده‌ای که قرارداد اجاره‌شان مسوولیت را از آن‌ها سلب میکند، نقض گردد.

۵-۶-۵ - پوشش دکل و تجهیزات حفاری چاه آب^۱

این کلوز که همراه با افزایش حق بیمه است، پوشش بیمه‌نامه را به موارد زیر تعمیم می‌دهد؛ دکل و تجهیزات حفاری تضمین شده‌ای که این گونه تجهیزات برای حفاری نفت، گاز و/یا زمین حرارتی یا برای کار بر روی چاه‌های نفت، گاز و/یا زمین حرارتی موجود به کار برده نمی‌شود. همچنین، استثناس ۱ مندرج در شرایط عمومی بیمه‌نامه به عبارت زیر تغییر داده می‌شود:

«اتلاف یا خسارت به لوله‌های حفاری، بست‌ها، سرمته‌های صخره‌ای، برقوها، تثبیت کننده‌ها، لوله‌های نمونه‌برداری، تجهیزات ارتباطی، بدنه و ابزار همه انواع میز دوار پایین و/یا سطح زمین پایین. با این وجود اقلام بالا اگر اتلاف یا خسارت در اثر زلزله، آتشفشان، سونامی، طوفان، گردباد، سیل، طغیان آب، آتش‌سوزی، انفجار و چاه آرتزین باشد، تحت پوشش بیمه خواهد بود.»

۵-۷ - کلوزهای بیمه تجهیزات الکترونیکی E.E.

جدول ۵-۸ - فهرست برخی از کلوزهای بیمه تجهیزات الکترونیکی (E.E.)

شماره کلوز	عنوان کلوز (با عدد پنج شروع می‌شوند)
۵۳۴	ضمانت نامه در خصوص دستگاه تهویه مطبوع
۵۳۵	استثناسات هزینه داربست و نردبان
۵۳۶	استثناسات هزینه فعالیت های سنگ کاری
۵۳۸	تعهد به استفاده از وسایل حفاظت در برابر صاعقه و افزایش ولتاژ ^۲
۵۶۲	شرط ویژه مربوط به اسقاط حق جانشینی
۵۶۴	شرایط ویژه درخصوص تاخیر در انجام تعمیرات
۵۹۲	تفاوت بین قرارداد خدمات نگهداری و پوشش بیمه‌ای

۵-۷-۱ - کلوز ۵۳۸ - تعهد به استفاده از وسایل حفاظت در برابر صاعقه و افزایش ولتاژ^۲

این کلوز از دسته شرط گذارنده است و پرداخت خسارت را منوط به رعایت شرایط زیر می‌نماید. به موجب این کلوز، بیمه‌گر تنها در صورتی در موارد اتلاف یا خسارت وارد به تجهیزات الکترونیکی یا واسطه‌های اطلاعاتی و یا افزایش هزینه‌های کاری ناشی از صاعقه یا افزایش ولتاژ، خسارت پرداخت خواهد کرد که تجهیزات

1- Cover for Water Well Drilling Rigs and Equipment

2- Warranty for Lightning and Overvoltage Protection Devices

الکترونیکی بیمه شده مجهز به وسایل حفاظت از صاعقه و افزایش ولتاژ و سیستم اعلام خطر بوده و نصب و تعمیر این وسایل مطابق با توصیه‌های سازندگان تجهیزات الکترونیکی و وسایل حفاظت در برابر صاعقه و افزایش ولتاژ باشد. این بدان معنی است که وسایل حفاظت در برابر صاعقه و افزایش ولتاژ و سیستم اعلام خطر می‌بایستی: به طور منظم توسط پرسنل متخصص کارخانه سازنده یا تهیه کننده سرویس شوند، تحت نظارت پرسنل آموزش دیده نگهداری شوند، مجهز به سیستم قطع اتوماتیک جریان برق مطابق با آخرین استانداردهای اجباری در خصوص تجهیزات الکترونیکی و توصیه‌های سازندگان این قبیل وسایل باشد.

۵-۷-۲- کلوز ۵۶۲ - شرط ویژه مربوط به اسقاط حق جانشینی^۱

به موجب این الحاقیه و مشروط بر آنکه بیمه‌گذار حق بیمه اضافی مورد توافق را پرداخت کرده باشد، بیمه‌گر نسبت به افرادی که با رضایت بیمه‌گذار از موارد بیمه استفاده می‌کنند، همه حقوق جانشینی ناشی از اتلاف یا خسارت قابل جبران تحت این بیمه‌نامه را از خود اسقاط می‌کند. این کلوز اصل جانشینی بیمه‌گر را در دریافت خسارت از مسوول حادثه منتفی می‌نماید و هنگامی برای بیمه‌گذار مفید خواهد بود که احتمال داده شود یکی از وابستگان به وی موجب بروز خسارت احتمالی به موضوع بیمه گردد. معمولاً بیمه‌گران تنها در صورت وجود دلایل موجه حاضر به پذیرش این کلوز خواهند بود.

۵-۷-۳- کلوز ۵۶۴ - شرایط ویژه در خصوص تاخیر در انجام تعمیرات^۲

به موجب این الحاقی، بیمه‌گر در طی دوران توافق شده پرداخت غرامت، مسوول هزینه‌های ناشی از تاخیر در انجام تعمیرات تجهیزات الکترونیکی ساخت خارج بدلیل دوری محل انجام تعمیرات یا کارخانه سازنده، تاخیر در انجام تعمیرات بدلیل تهیه قطعات یدکی یا ماشین‌آلات یدکی واقع در خارج از کشور، بکارگیری متخصصین خارجی، ارسال تجهیزات آسیب‌دیده به خارج و بازگشت آن و نظیر اینچنین عوامل، حداکثر تا مدت ۴ هفته می‌باشد.

۵-۷-۴- کلوز ۵۹۲ - تفاوت بین قرارداد خدمات نگهداری و پوشش بیمه‌ای^۳

به موجب این الحاقی، خدمات نگهداری در خلال مدت بیمه‌نامه به قرار ذیل تعریف می‌گردند:

- کنترل‌های ایمنی
- سرویس‌های پیشگیرانه

1- Special Condition Concerning Waiver of Subrogation

2- Special Condition Concerning Delay in Repair

3- Distinction between Maintenance Contract Services and Insurance Cover

- رفع عیب یا خسارت ناشی از عملکرد طبیعی دستگاه بوده یا ناشی از فرسودگی که مستلزم تعمیر، تعویض قطعات یا مدول‌ها (مدارات الکترونیکی روی صفحات پلاستیکی یا مقوایی) و یا لوازم است، باشد. طبق شرایط این کلوز کلیه هزینه‌های انجام شده برای تامین این قبیل خدمات تعمیر و نگهداری از شمول تعهدات بیمه‌نامه خارج و قابل پرداخت نمی‌باشد.

۵-۸ - کلوزهای بیمه فساد کالا در سردخانه D.O.S.

جدول ۵-۹ - فهرست کلوزهای بیمه فساد کالا در سردخانه (D.O.S.)

شماره کلوز	عنوان کلوز (با عدد نه شروع می‌شوند)
۹۰۲	بیمه فساد کالا در سردخانه تحت شرایط اتمسفر کنترل شده
۹۰۳	قطع برق شهری
۹۰۴	قطع برق غیر شهری

۵-۹ - کلوزهای بیمه ریسک‌های تکمیل شده ساختمانی C.E.C.R

جدول ۵-۱۰ - فهرست کلوزهای بیمه ریسک‌های تکمیل شده ساختمانی (C.E.C.R.)

شماره کلوز	عنوان کلوز
۱۰۰۰	Cover for loss of profits following loss or damage covered under C.E.C.R.

۵-۱۰ - کلوزهای بیمه مسوولیت کارفرما در قبال کارکنان

بیمه مسوولیت کارفرما در قبال کارکنان از جمله بیمه‌های مهندسی نمی‌باشد ولی به دلیل اهمیت فوق‌العاده آشنایی دست‌اندرکاران پروژه‌های عمرانی و نیز بهره‌برداری از طرح‌ها و تاسیساتی که نیاز به استفاده از نیروی انسانی دارند، در این راهنما به آن اشاره شده است. این بیمه به صورت کلی غرامت فوت و نقص عضو و هزینه‌های پزشکی را تحت پوشش قرار می‌دهد. شرایط عمومی این بیمه‌نامه توسط شورای عالی بیمه و تحت آیین‌نامه شماره ۸۰ ابلاغ گردیده است. مطابق ماده ۱۴ این آیین‌نامه، پوشش‌های اصلی بیمه‌نامه عبارتند از:

۱- غرامت فوت، صدمه جسمی و نقص عضو دائم اعم از کلی و جزئی برای هر نفر در هر حادثه موضوع بیمه حداکثر به میزان مندرج در شرایط خصوصی بیمه‌نامه.

۲- هزینه‌های پزشکی برای هر نفر در هر حادثه موضوع بیمه پس از تایید پزشک معتمد و حداکثر به میزان مندرج در شرایط خصوصی بیمه‌نامه.

تبصره- غرامت فوت، صدمه جسمی یا نقص عضو با توافق بیمه‌گر و بیمه‌گذار یا بر مبنای درصد مسوولیت بیمه‌گذار در مراجع قضایی تعیین می‌شود و اعمال آن بر روی معادل ریالی ارزان‌ترین دیه رایج روز محاسبه می‌شود. در هر صورت حداکثر مبلغ قابل پرداخت در هر حادثه موضوع بیمه برای هر نفر از مبلغ مندرج در شرایط خصوصی بیمه‌نامه بیش‌تر نخواهد بود.

مطابق ماده ۱۵ با در خواست بیمه‌گذار و موافقت بیمه‌گر و با پرداخت حق بیمه اضافی می‌توان پوشش‌های دیگری نیز به آن اضافه نمود. با افزودن کلوزهای ویژه این بیمه‌نامه، تغییراتی در آن به وجود می‌آید که در زیر به آن‌ها اشاره شده است. خاطر نشان می‌دارد، شماره کلوزهای این بیمه‌نامه بر خلاف بیمه‌های مهندسی به صورت یکسان بین شرکت‌های مختلف بیمه‌گر استفاده نمی‌شود و لازم است در کلیه موارد عنوان و شرح کلوز یا شرایط بررسی گردد.

جدول ۵-۱۱- پوشش‌های اضافی (کلوزها) بیمه مسوولیت کارفرما در مقابل کارکنان

ردیف	شرح
۱	پوشش تعدد دیات (خسارت بیش از یک دیه)
۲	تحت پوشش قرار گرفتن ماموریت‌های خارج از کارگاه
۳	تحت پوشش قرار گرفتن اماکن وابسته به کارگاه (مانند رستوران حمام و سالن ورزشی و ...)
۴	پوشش مجری ذیصلاح پروژه
۵	تحت پوشش قرار گرفتن خسارت‌های ناشی از حوادث وسایل نقلیه موتوری
۶	تحت پوشش قرار گرفتن مسوولیت پیمانکاران فرعی
۷	تحت پوشش قرار گرفتن مسوولیت مهندسین ناظر و مشاور
۸	پرداخت خسارت بدون رای دادگاه
۹	پرداخت هزینه‌های پزشکی طبق صورتحساب و بدون در نظر گرفتن تعرفه‌های دولتی
۱۰	تحت پوشش قرار گرفتن مطالبات سازمان تامین اجتماعی از کارفرما (ماده ۶۶ قانون تامین اجتماعی) تا سقف ..... ریال
۱۱	تحت پوشش قرار گرفتن حوادث شخص کارفرما یا پیمانکار
۱۲	تحت پوشش قرار گرفتن مسوولیت کارفرما در برابر خسارات جانی وارد به اشخاص ثالث
۱۳	پرداخت دیه به ارزش روز حداکثر یک تا سه سال پس از شروع بیمه‌نامه
۱۴	پرداخت غرامت روزانه به کارگران حادثه دیده از روز چهارم به بعد و حداکثر ۹۰ روز سقف ..... ریال برای کارگران ساده
۱۵	تحت پوشش قرار گرفتن حوادثی که منجر به خسارت بدنی کارگران می‌شود اما با فعالیت اصلی کارگر بی‌ارتباط است
۱۶	مسوولیت متقابل کارکنان - اهمال غیرعمدی کارکنان نسبت به یکدیگر در اثر بروز حوادث مربوط به موضوع این بیمه‌نامه
۱۷	عدم اعمال قاعده نسبی در صورت اعلام نشدن افزایش احتمالی تعداد کارکنان نسبت به تعداد مندرج در بیمه‌نامه (حداکثر تا سقف ۲۰ درصد افزایش)

۵-۱۰-۱- کلوز پوشش تعدد دیات (خسارت بیش از یک دیه)

طبق قانون مجازات اسلامی هر یک از اندام‌های بدن دیه معین و مشخصی دارد. لذا در حوادثی که به طور هم‌زمان چندین عضو یا اندام آسیب ببینند مجموع دیه آن‌ها ممکن است از دیه فوت یک انسان بیش تر شود. به عنوان مثال نابینا شدن هر دو چشم یا ناشنوا شدن هر دو گوش به طور هم‌زمان دو دیه کامل دارد (هر کدام یک دیه) این در حالی‌ست که فوت همان فرد یک دیه دارد بنابراین ممکن است بر اثر وقوع حادثه به چندین عضو یک نفر آسیب وارد گردد و به تبع آن مبلغ دیه از یک دیه کامل انسان بیش تر شود. این گونه موارد که به تعدد دیات معروف است تحت پوشش تعهدات اصلی بیمه‌نامه مسوولیت مدنی کارفرما قرار ندارد و می‌بایست این کلوز به بیمه‌نامه اضافه گردد. به موجب این کلوز مسوولیت بیمه‌گذار ناشی از تعدد دیات (بیش از یک دیه) به ازاء هر دیه اضافی، برابر با تعهد ریالی فوت و نقص عضو

مندرج در شرایط خصوصی بیمه نامه برای یک دیه تحت پوشش قرار می گیرد. حق بیمه این کلوز حدود پنج درصد حق بیمه پایه است.

۵-۱۰-۲- کلوز ماموریت خارج از کارگاه

تعهدات بیمه نامه مربوط به حوادثی است که در محل مورد بیمه اتفاق بیفتد این در حالی است که اگر پرسنل تحت امر کارفرما در حین ماموریت و خارج از محل مورد بیمه دچار حادثه شوند کارفرما مسوول جبران خسارت خواهد بود. لذا کارفرمایانی که شرایط شغلی آنها ایجاب می کند پرسنل خود را به بیرون از کارگاه اعزام نمایند، می بایست با خرید این کلوز و ارایه اسامی این افراد (که معمولاً حداکثر ۲۰٪ تعداد نیروی کار تحت پوشش بیمه نامه است) تعهدات بیمه نامه خود را افزایش دهند.

به موجب این الحاقی و با رعایت شرایط بیمه نامه، مسوولیت بیمه گذار برای صدمات جسمانی کارکنان در محل اقامت وابسته به کارگاه و ماموریت های خارج از کارگاه مشروط بر اینکه بیمه گذار حق بیمه اضافی متعلقه را پرداخت کرده باشد در تعهد بیمه گر می باشد. در این کلوز بیمه گذار می تواند کارکنان خود را در طول روز به ماموریت های خارج از کارگاه اعزام نماید. آنچه که در این کلوز بایستی به آن توجه داشت این است که خسارت هایی تحت پوشش می باشند که در راستای اهداف سازمان بوده باشد، مثلاً اگر کارگری در حین ماموریت به انجام کارهای غیرمرتبط در راستای ماموریت بپردازد بیمه گران نسبت به پرداخت خسارت تعهدی نخواهد داشت. برای مثال اگر در پروژه ای آقای (الف) یکی از کارگران به دستور کارفرمای خود برای خرید قطعه ایی به بیرون از کارگاه اعزام شود و نامبرده خارج از وظایف محوله اش برای تفریح به مجموعه ورزشی نزدیک محل کار خود رفته و در آنجا بر اثر زمین خوردن دچار آسیب شود، این خسارت تحت پوشش بیمه گر نخواهد بود.

در هر حال صدمات جسمانی کارکنان ناشی از وسایل نقلیه موتوری استثنا است و برای تحت پوشش قرار گرفتن این موارد نیاز به کلوز است که در این بخش معرفی خواهد شد. حق بیمه این کلوز با توجه به تعداد افراد مامور بین پنج تا سی و پنج درصد حق بیمه پایه است.

۵-۱۰-۳- کلوز اماکن وابسته به کارگاه

در بیمه نامه مسوولیت مدنی کارفرما، حوادثی تحت پوشش است که صرفاً در محل مورد بیمه اتفاق افتاده باشد و از طرفی گاهی اوقات بعضی از کارفرمایان اماکنی همچون سالن ورزشی، رستوران، حمام و ... را در خارج از محل مورد بیمه با هدف استراحت یا آموزش یا تفریح برای پرسنل خود فراهم می کنند که در محدوده پوشش بیمه ای قرار ندارد، در این گونه مواقع بیمه گذار می تواند با خرید این کلوز و ارائه نشانی این قبیل اماکن پوشش لازم را برای حوادث فراهم نمایند. به موجب این الحاقی و با رعایت شرایط بیمه نامه مسوولیت بیمه گذار برای صدمات جسمانی کارکنان در اماکن وابسته به کارگاه مانند رستوران، حمام، سالن ورزشی و ... مشروط بر اینکه بیمه گذار حق بیمه اضافی متعلقه را پرداخت

کرده باشد، تحت پوشش قرار می‌گیرد. نکته قابل توجه اینکه حوادث ناشی از استفاده از وسایل حرارتی و برودتی غیر استاندارد و یا نصب غیراستاندارد در زمان و در محل استراحت تحت پوشش نمی‌باشد. به طور مثال اگر بر اثر استفاده از گاز مسافرتی (پیک نیکی) غیر استاندارد توسط کارگر ساختمانی در محل استراحت انفجار رخ دهد و کارگر آسیب ببیند یا فوت کند، به دلیل عدم رعایت مقررات و استانداردهای ایمنی بیمه‌گر می‌تواند از پرداخت خسارت سرباز زند. حق بیمه این کلوز حدود پنج درصد حق بیمه پایه است.

۵-۱۰-۴- کلوز پوشش مجری ذیصلاح پروژه

در بیمه‌نامه مسوولیت مدنی کارفرما در مقابل کارکنان پروژه‌های ساختمانی مسوولیت کارفرما تحت پوشش است اما مسوولیت مجری ذیصلاح در تعهد بیمه‌گر نیست. لذا ضروریست در پروژه‌هایی که اجرای آن‌ها به عهده مجری ذیصلاح می‌باشد با خرید این کلوز مسوولیت مجری ذیصلاح در حوادث احتمالی تحت پوشش قرار گیرد. البته امکان تهیه بیمه‌نامه‌ای مستقل برای تحت پوشش قرار گرفتن مسوولیت‌های مجری پروژه وجود دارد.

۵-۱۰-۵- کلوز حوادث ناشی از وسایل نقلیه موتوری

این کلوز تنها حوادثی را که ناشی از وسایط نقلیه موتوری و در داخل کارگاه اتفاق افتاده باشد، تحت پوشش قرار می‌دهد. به موجب این الحاقی و با رعایت شرایط بیمه‌نامه (مشروط به پرداخت حق بیمه اضافی متعلقه) بر خلاف بند ۲ از ماده ۲۱ شرایط عمومی بیمه‌نامه مسوولیت (آیین‌نامه شماره ۸۰) بیمه‌گذار برای صدمات جسمانی کارکنان ناشی از حوادث نقلیه موتوری مفروض و قطعی تلقی می‌گردد. خسارت وارده مشروط بر اینکه بیمه‌گذار حق بیمه اضافی متعلقه را پرداخت کرده باشد با رعایت موارد زیر جبران خواهد شد:

- ۱- حداکثر تعهد بیمه‌گر در طول مدت بیمه‌نامه می‌بایست مشخص باشد.
  - ۲- در صورتی که وسیله نقلیه عامل حادثه متعلق و یا در اختیار بیمه‌گذار بوده و دارای بیمه‌نامه شخص ثالث باشد، تعهدات بیمه‌گر محدود به مازاد تعهدات بیمه‌نامه مذکور می‌باشد در صورت عدم وجود بیمه‌نامه شخص ثالث، کل خسارت در تعهد بیمه‌گر است.
  - ۳- در صورتی که وسیله نقلیه عامل حادثه متعلق به بیمه‌گذار یا در اختیار وی نباشد پس از پرداخت خسارت توسط بیمه‌گر کلیه حقوق بیمه‌گذار و زیان‌دیده در قبال مقصر حادثه به بیمه‌گر منتقل می‌گردد. بیمه‌گذار موظف است از هر عملی که دعوی بیمه‌گر را علیه مسوول خسارت دچار اشکال مینماید خودداری کند.
- در حالتی دیگر ممکن است حادثه در خارج از کارگاه اتفاق بیفتد در چنین حالتی ابتدا بررسی می‌گردد که آیا وسیله نقلیه دارای بیمه‌نامه شخص ثالث است یا خیر؟ اگر وسیله نقلیه دارای بیمه‌نامه شخص ثالث باشد، خسارت از بیمه شخص ثالث مقصر حادثه پرداخت می‌شود ولی اگر وسیله نقلیه فاقد بیمه‌نامه شخص ثالث بود باید بررسی نمود که آیا بیمه‌نامه دارای کلوز ماموریت خارج از کارگاه و کلوز وسایط نقلیه موتوری می‌باشد یا خیر؟ اگر جواب مثبت است چنین

خسارتی قابل پرداخت می باشد. بنابراین می توان چنین نتیجه گرفت که کلوز وسایط نقلیه موتوری فقط حوادثی را که ناشی از وسایط نقلیه موتوری باشد و در داخل کارگاه رخ دهد تحت پوشش قرار می دهد و خسارت های خارج از کارگاه تحت پوشش نمی باشد. بنابراین کلوزهای ماموریت خارج از کارگاه و کلوز وسایط نقلیه موتوری به یکدیگر وابسته و پیوسته می باشند، هر چند بیمه گذار می تواند هر یک از کلوزها را به تنهایی خریداری نماید. یادآوری می نماید این کلوز هرگز جایگزین بیمه نامه شخص ثالث اجباری موضوع قانون بیمه اجباری خسارت وارد شده به اشخاص ثالث در اثر حوادث ناشی از وسایل نقلیه (مصوب ۱۳۹۵/۲/۲۰) و تعهدات صندوق تامین خسارت های بدنی نیست و پوشش آن محدود به مواردی است که علی رغم وجود بیمه نامه شخص ثالث، مسوولیت حادثه بر عهده بیمه گذار بوده و از محل بیمه نامه اجباری فوق الذکر یا صندوق تامین خسارت های بدنی قابل پرداخت نباشد.

حق بیمه این کلوز معمولاً، بیست و چهار درصد حق بیمه پایه است.

۵-۱۰-۶- کلوز مسوولیت پیمانکاران فرعی

هر شخص حقیقی یا حقوقی که بخشی از یک پروژه را به عهده دارد می بایست برای خود یک بیمه نامه مسوولیت مستقل تهیه کند، اما صرفاً در بخش ساختمان با خرید این کلوز مسوولیت کلیه پیمانکاران شاغل در پروژه تحت پوشش بیمه مسوولیت قرار می گیرند. به عبارت دیگر اگر در یک حادثه کارگر یکی از پیمانکاران به عنوان مثال کارگر آرماتوربند فوت نماید و بر اساس نظر بازرس اداره کار ۳۰٪ کارفرما و ۶۰٪ پیمانکار و ۱۰٪ کارگر مسوول شناخته شوند، بیمه نامه ای که دارای این کلوز باشد، با تحت پوشش قرار دادن کارفرما و پیمانکار ۹۰٪ خسارت را پرداخت خواهد کرد (به میزانی که کارگر مسوول خسارت اعلام شود، پرداختی به وی نخواهد شد). اگر بیمه نامه بدون این کلوز باشد فقط سهم کارفرما یا همان ۳۰٪ را پرداخت می شود.

این کلوز در فعالیتهای ساختمانی اجباری است. اگر بیمه نامه با نام صادر گردد نمی توان این کلوز را برای این بیمه نامه انتخاب کرد اگر بیمه گذار بخواهد فقط کارگر پیمانکار اصلی را بیمه نماید، باید بیمه نامه با نام صادر شود و گرنه این کلوز بایستی خریداری شود. حق بیمه کلوز معمولاً، ده درصد حق بیمه پایه است.

۵-۱۰-۷- کلوز مسوولیت مهندسین ناظر و مشاور

در پروژه های ساختمانی صرفاً مسوولیت کارفرما و با خرید کلوز بالا مسوولیت پیمانکاران تحت پوشش قرار دارد. این در حالیست که ممکن است حوادثی رخ دهد که درصدی از تقصیر به عهده مهندس ناظر یا مشاور قرار گیرد. لذا این افراد یا می بایست درصد خسارت تعیین شده را از محل بیمه نامه مسوولیت حرفه ای خود پرداخت کنند و یا اینکه کلوز مسوولیت مهندسین ناظر و مشاور توسط کارفرما برای ایشان خریداری شده باشد. با عنوان مثال در صورت فوت کارگر جوشکار یک پروژه ساختمانی ممکن است نظر بازرس اداره کار در مورد میزان تقصیر به شرح زیر باشد: کارفرما ۴۰٪ - پیمانکار ۴۰٪ - مهندس ناظر ۲۰٪

این درصدهای بدین معنی است که از مبلغ دیه فوت کارگر ۴۰٪ را می‌بایست کارفرما و ۴۰٪ دیگر را پیمانکار و ۲۰٪ آن را مهندس ناظر پرداخت کنند. حال اگر این کلوز خریداری شده باشد سهم ۲۰٪ دیه‌ای که به عهده مهندس ناظر بود، علاوه بر سهم کارفرما و پیمانکار توسط شرکت بیمه پرداخت خواهد شد. حق بیمه این کلوز حدود پنج درصد حق بیمه پایه است.

۵-۱۰-۸- کلوز بدون رای دادگاه

با خرید این کلوز شرکت بیمه متعهد می‌گردد دیه فوت و یا نقص عضو را پس از احراز مسوولیت بیمه‌گذار بدون نیاز به رای دادگاه پرداخت کند. در این حالت غرامت فوت براساس سرمایه مندرج در شرایط خصوصی بیمه نامه و یا معادل ریالی ارزان‌ترین نوع دیه رایج هر کدام که کم‌تر باشد، محاسبه می‌گردد و دیه نقص عضو مصدوم توسط پزشک معتمد شرکت بیمه تعیین و احراز مسوولیت معمولاً بواسطه گزارش بازرسی اداره کار محقق می‌گردد. حق بیمه این کلوز معمولاً، پانزده درصد حق بیمه پایه است.

۵-۱۰-۹- کلوز هزینه‌های پزشکی بدون اعمال تعرفه‌های دولتی

به موجب این الحاقی و با رعایت شرایط بیمه‌نامه (مشروط به پرداخت حق بیمه اضافی متعلقه) هزینه‌های پزشکی تحت پوشش بیمه نامه بدون اعمال تعرفه جبران می‌گردد. هر ساله وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی کشور تعرفه کلیه هزینه‌های درمانی را به دو بخش خصوصی و دولتی را اعلام می‌نماید. بنابراین اگر بیمه‌گذاری چنین کلوزی را خریداری نموده باشد بیمه‌گران کلیه هزینه‌های درمانی زیان‌دیدگان را تا سقف تعهدات خریداری شده در بخش هزینه‌های پزشکی را به طور کمال پرداخت خواهند نمود. بنابراین در صورتی که بیمه‌گذاری این کلوز را نخریده باشد هزینه‌های درمانی بیمارستانی بر اساس تعرفه دولتی پرداخت خواهد شد، مشروط بر اینکه از سقف تعهدات بیمه‌گر برای هر نفر در هر حادثه فراتر نباشد. در واقع با داشتن این کلوز بیمه‌گذار در شرایط دشوار پس از وقوع حادثه قدرت انتخاب بیمارستان‌های بهتری را برای درمان حادثه دیده خواهد داشت. حق بیمه این کلوز معمولاً، پانزده درصد حق بیمه پایه است.

۵-۱۰-۱۰- کلوز تامین مطالبات تامین اجتماعی و خدمات درمانی

به موجب این الحاقی و با رعایت شرایط بیمه‌نامه (مشروط به پرداخت حق بیمه اضافی متعلقه) مطالبات سازمان تامین اجتماعی و یا سازمان خدمات درمانی از بیمه‌گذار بابت هزینه‌های مربوط به معالجه، غرامت، مستمری و ... تعیین شده و به لحاظ فوت، نقص عضو، بروز جراحت و بیماری، کارکنان را براساس مفاد قانون تامین اجتماعی از جمله تبصره

۱ ماده ۶۶ قانون مذکور^۱ توسط شرکت بیمه جبران می‌گردد. حداکثر تعهد بیمه‌گر جهت پرداخت هزینه‌های مذکور برای هر نفر از مبلغ ..... ریال تجاوز نخواهد کرد.

به طور مثال برای تعیین مبلغ ده سال مستمری اگر حقوق حادثه دیده در لیست بیمه تامین اجتماعی حداقل حقوق یا کارگر دارای سابقه بیمه پایین باشد، با احتساب حقوق ۱.۵ میلیون تومان در ماه، این مبلغ حدود ۱۸۰ میلیون تومان است. به عبارتی در صورت فوت کارگر کارفرما علاوه بر پرداخت دیه کامل به وراثت وی می‌بایست مبلغ ۱۸۰ میلیون تومان نیز به سازمان تامین اجتماعی بپردازد.

۵-۱۰-۱۱- کلوز پوشش بیمه ای برای شخص کارفرما یا پیمانکار

به موجب این الحاقی و با رعایت شرایط بیمه نامه (مشروط به پرداخت حق بیمه اضافی متعلقه) صدمات جسمانی وارد به بیمه‌گذار، شخص کارفرما، شخص پیمانکار، مهندس ناظر، مهندس طراح، مهندس مشاور و مجری ذیصلاح (بیمه حوادث) در اثر خطرات مورد بیمه با رعایت سقف تعهدات مندرج در بیمه نامه جبران می‌گردد. این کلوز تنها در محل مورد بیمه تحت پوشش است و سایر اماکن تحت پوشش نخواهد بود، مگر آنکه کلوز مأموریت خارج از کارگاه را خریداری کرده باشد. در این کلوز باید شخص کارفرما و همچنین پیمانکار را جزء تعداد نفرات کارگران محسوب نمود تا بتوان با این کلوز آنان را تحت پوشش قرار داد. به طور مثال؛ در صورتی که در یک کارگاهی تعداد کارگران ۲۰ نفر اعلام شده باشد و بخواهیم شخص کارفرما و پیمانکار را نیز تحت پوشش بیمه نامه در آوریم، می‌بایست شخص کارفرما و پیمانکار را به تعداد ۲ نفر به مجموع کارگران اعلام شده اضافه نمود. یعنی تعداد نفرات اعلام شده ۲۲ نفر خواهد بود. در این کلوز همچنین شخص کارفرما و پیمانکار فقط در محل مورد بیمه تحت پوشش خواهند بود به جزء آن که کلوز مأموریت خارج از کارگاه را اخذ نموده باشد و نام آنان در لیست مأموران به بیمه‌گر اعلام شده باشد. حق بیمه این کلوز معمولاً، پنج درصد حق بیمه پایه است.

۵-۱۰-۱۲- کلوز پوشش بیمه‌ای خسارات جانی دیه اشخاص ثالث

در تعهدات اصلی بیمه‌نامه مسوولیت مدنی کارفرما در مقابل کارکنان، صرفاً مسوولیت بیمه‌گذار در برابر حوادث احتمالی کارکنان تحت پوشش قرار گرفته است. اما ممکن است شخصی که هیچ نوع رابطه استخدامی با کارفرما ندارد مانند مهمان، بازدید کننده، کارگر یک شرکت یا کارخانه دیگر و ... در محل مورد بیمه دچار حادثه گردد که در

۱- به استناد ماده ۶۶ از قانون تامین اجتماعی مصوب تیرماه ۱۳۵۴ که مشتمل بر ۱۱۸ ماده و ۴۰ تبصره می‌باشد. سازمان مذکور حق دارد در صورتی که ثابت شود وقوع حادثه ناشی از تقصیر کارفرما است، تمام هزینه‌های پرداختی به کارگر و یا بابت کارگر را از کارفرما مطالبه و وصول نماید. ماده ۶۶ - در صورتی که ثابت شود وقوع حادثه مستقیماً ناشی از عدم رعایت مقررات حفاظت فنی و بروز بیماری ناشی از عدم رعایت مقررات بهداشتی و احتیاط لازم از طرف کارفرمایان یا نمایندگان او بوده، سازمان تامین اجتماعی و سازمان خدمات درمانی، هزینه‌های مربوط به معالجه، غرامات، مستمری و غیره را پرداخته و طبق ماده ۵۰ این قانون از کارفرما مطالبه و وصول خواهد نمود. تبصره (۱): مقصر می‌تواند با پرداخت معادل ده سال مستمری موضوع این ماده به سازمان از این بابت بری الذمه شود.

این صورت کارفرما مسوول جبران خسارت وارده خواهد بود. اما چون شخص مذکور جزو کارکنان کارفرما نیست در صورتی خسارت از محل این نوع بیمه‌نامه‌ها قابل پرداخت است که این کلوز خریداری شده باشد. در صورتی که بیمه‌گذار این کلوز را خریداری نموده باشد در صورت خرید بیمه‌نامه مسوولیت ناشی از اجرای عملیات ساختمانی به طور هم‌زمان دیگر نیازی به خرید پوشش جانی در بیمه‌نامه ناشی از اجرای عملیات ساختمانی نیست. مگر آن که بیمه‌گذار بخواهد مازاد بر تعهد این کلوز تعهد بالاتر را خریداری نماید. حق بیمه این کلوز معمولاً، ده درصد حق بیمه پایه است.

۵-۱۰-۱۳- کلوز دیه روز

طبق قانون مبلغ دیه به صورت یوم الادا یعنی به قیمت روزی که دیه پرداخت می‌شود محاسبه می‌گردد، نه روزی که حادثه اتفاق افتاده است. از طرفی همه ساله مبلغ دیه با توجه به تورم افزایش می‌یابد و این درحالیست که شرکت بیمه برای دیه یک مبلغ ثابت را در بیمه‌نامه در نظر گرفته است. از سوی دیگر در اغلب موارد فاصله زمانی زیادی بین وقوع حادثه و صدور حکم دادگاه مبنی بر محکومیت کارفرما و زمان پرداخت دیه وجود دارد که اختلاف مبلغی را بین دیه زمان وقوع حادثه و زمان پرداخت آن به وجود می‌آورد که در حالت عادی این اختلاف را شرکت بیمه تقبل نمی‌کند و کارفرما می‌بایست آن را بپردازد. با اضافه نمودن این کلوز بیمه‌گر این تفاوت قیمت را نیز پرداخت خواهد کرد.

به موجب این الحاقی و با رعایت شرایط بیمه‌نامه (مشروط به پرداخت حق بیمه اضافی متعلقه) تعهدات بیمه‌گر به ارزش روز دیه زمان پرداخت خسارت افزایش می‌یابد. این افزایش به ارزش ریالی دیه (به عدد سال) (به حروف سال) از تاریخ شروع بیمه‌نامه محدود می‌گردد. در این کلوز مابه‌التفاوت دیه سال‌های آتی از زمان شروع بیمه‌نامه برای یکسال، دوسال و یا سه سال تحت پوشش قرار می‌گیرد که متناسب با آن حق بیمه افزایش می‌یابد و انتخاب آن بر عهده بیمه‌گذار است. حق بیمه این کلوز معمولاً برای یکبار ۲۵٪ برای دو بار ۳۵٪ و برای سه بار ۴۰٪ حق بیمه پایه است.

۵-۱۰-۱۴- کلوز غرامت روزانه

تعهد شرکت بیمه در بیمه‌نامه مسوولیت کارفرما در مقابل کارکنان جبران هزینه‌های پزشکی و پرداخت غرامت فوت و نقص عضو می‌باشد و پرداخت غرامت دستمزد روزانه برای ایامی که مصدوم قادر به فعالیت نباشد، در تعهدات اصلی تحت پوشش نیست. لذا در صورت تمایل می‌توان با پرداخت حق بیمه اضافی از روز چهارم تا حداکثر نود روز حقوق روزانه مشخصی را برای کارکنان حادثه دیده تعیین و خریداری کرد.

به موجب این الحاقی و با رعایت شرایط بیمه‌نامه مسوولیت بیمه‌گذار در ارتباط با غرامت روزانه ناشی از حوادث مورد بیمه برای کارگران ساده و فنی به شرح زیر تحت پوشش این بیمه‌نامه قرار می‌گیرد. یعنی با اخذ این کلوز کارکنان بیمه‌گذار در زمانی که کارگرمصدوم شده و با دستور پزشک مشغول استراحت می‌باشد می‌توانند از بیمه‌گر روزانه غرامت دریافت نمایند.

میزان تعهد بیمه‌گر:

- غرامت روزانه برای کارگران ساده به ازای هر روز ..... ریال
- غرامت روزانه برای کارگران فنی به ازای هر روز ..... ریال
- غرامت روزانه از روز چهارم وقوع حادثه در تعهد بیمه‌گر است.
- حداکثر تعهد بیمه‌گر برای غرامت روزانه هر نفر از کارگران ساده و فنی از ۹۰ روز تجاوز نخواهد کرد.
- تعهد بیمه‌گر از محل این کلوز از پنجاه درصد حداکثر تعهد بیمه‌گر در طول مدت بیمه‌نامه تجاوز نخواهد کرد.

۵-۱۰-۱۵- کلوز پوشش بیمه‌ای صدمات جسمانی کارکنان بر اثر حوادث نامرتبط به فعالیت بیمه شده

بر اساس تعاریف شرایط عمومی بیمه‌نامه مسوولیت کارفرما در مقابل کارکنان (آیین‌نامه شماره ۸۰ شورای عالی بیمه) حوادثی تحت پوشش بیمه خواهد بود که به مناسبت انجام کار و مرتبط با موضوع فعالیت کارفرما باشد. «موضوع بیمه: عبارت است از مسوولیت مدنی حرفه‌ای بیمه‌گذار در قبال پرداخت هزینه‌های پزشکی و غرامت صدمه جسمی، نقص عضو و فوت کارکنان بیمه‌گذار ناشی از حادثه موضوع بیمه.

کار موضوع بیمه: هر نوع وظیفه شغلی که بر حسب ارجاع کارفرما، کارکنان موظف به انجام آن هستند.

حادثه موضوع بیمه: رویدادی است که حین و به مناسبت انجام کار موضوع بیمه و در مدت اعتبار بیمه‌نامه اتفاق افتد و منجر به صدمه جسمی، نقص عضو، از کارافتادگی یا فوت کارکنان گردد و بیمه‌گذار مسوول جبران خسارت یا پرداخت غرامت ناشی از آن شناخته شود.

تبصره- کلیه حوادثی که در جریان امور روزمره و جاری و در محل استراحت و غذاخوری و نظافت و امثال آن در

محدوده مکانی موضوع بیمه برای کارکنان اتفاق می‌افتد، حادثه موضوع بیمه تلقی می‌گردد.»

لذا برای گسترش دامنه پوشش این بیمه‌نامه و تحت پوشش قرار گرفتن حوادثی که منجر به جراحت یا فوت و یا نقص عضو کارگر شده لیکن با فعالیت محل مورد بیمه هیچ‌گونه ارتباطی ندارد از این کلوز استفاده می‌شود. منظور از فعالیت غیرمرتبط، کلیه امور اعم از جزئی یا کلی است که خارج از فرآیند شرح کار مورد بیمه می‌باشد.

به موجب این الحاقی با رعایت شرایط بیمه‌نامه مسوولیت بیمه‌گذار منجر به صدمات جسمانی کارکنان ناشی از حوادثی که ارتباط به نوع فعالیت بیمه شده ندارد با رعایت شرایط این بیمه‌نامه و در محدوده محل مورد بیمه تحت پوشش بیمه‌نامه قرار می‌گیرد. حق بیمه کلوز معمولاً، ده درصد حق بیمه پایه است.

۵-۱۰-۱۶- کلوز مسوولیت متقابل کارکنان - اهمال غیرعمدی کارکنان نسبت به یکدیگر

در بیمه‌نامه مسوولیت مدنی کارفرما در مقابل کارکنان، بیمه‌گر تنها مسوولیت‌های کارفرما را تحت پوشش قرار می‌دهد و در قبال خساراتی که مسوول آن افرادی دیگر از جمله کارکنان وی باشند، تعهدی ندارد. اما در صورت خریداری پوشش مربوط به پوشش اضافی غرامت جانی ناشی از حوادث حین کار که به دلیل قصور و اشتباه و یا اهمال

غیرعمدی توسط کارکنان بیمه‌گذار در محدوده تحت پوشش به وجود می‌آید، این خسارات قابل پرداخت توسط بیمه‌گر خواهد بود. با خرید این کلوز اهمال غیرعمدی کارکنان نسبت به یکدیگر در اثر بروز حوادث مربوط به موضوع بیمه‌نامه نیز تحت پوشش بیمه‌نامه مسوولیت مدنی کارفرما قرار می‌گیرد. در برخی شرکت‌های بیمه، این کلوز وجود ندارد و به جای آن در متن بیمه‌نامه اهمال کارکنان نسبت به یکدیگر تحت پوشش قرار داده شده است. خاطر نشان می‌دارد خساراتی را که کارگر به سبب اهمال به خود وارد کند از شمول این کلوز خارج می‌باشند.

۵-۱۰-۱۷- کلوز عدم اعمال قاعده نسبی در صورت افزایش احتمالی تعداد کارکنان

عدم اعمال قاعده نسبی (ماده ۱۰ قانون بیمه) در صورت اعلام نشدن افزایش احتمالی تعداد کارکنان نسبت به تعداد مندرج در بیمه‌نامه، معمولاً حداکثر تا سقف ۲۰ درصد افزایش کارکنان در این کلوز تحت پوشش قرار می‌گیرد.

۵-۱۰-۱۸- نکات مهم در بیمه مسوولیت مدنی کارفرما در برابر کارکنان

- ۱- مدت زمان این بیمه‌نامه یک سال یا کم‌تر از یک سال می‌تواند باشد.
- ۲- افراد بیمه شده می‌توانند با نام و یا بی نام باشند. چنانچه که اسامی بیمه شدگان اعلام گردد تخفیفی (حدود ۲۰٪) در نظر گرفته می‌شود.
- ۳- چنانچه بیمه شدگان تحت پوشش بیمه تامین اجتماعی باشند و تعهدات بیمه گر جهت مازاد بر خسارت پرداخت شده از سوی سازمان تامین اجتماعی باشد تخفیفی (حدود ۲۰٪) در نظر گرفته می‌شود.
- ۴- بیمه‌گذار می‌تواند شخص حقیقی یا حقوقی و یا یک نفر یا چند نفر باشد که در صورتی که چند نفر باشند نام یکی به عنوان بیمه‌گذار اصلی و بقیه با عنوان سایر بیمه‌گذاران در جدول مشخصات (بیمه‌نامه) ثبت می‌شود.
- ۵- در زمان خرید بیمه‌نامه اعلام تعداد کارکنان کم‌تر از میزان واقعی موجب می‌شود تا در زمان پرداخت خسارت، خسارت به نسبت حق بیمه تعیین شده به حق بیمه متناسب با خطر مشدد پرداخت گردد. (اعمال قاعده نسبی موضوع ماده ۱۳ قانون بیمه)
- ۶- برخی از فعالیت‌ها که از ریسک بالائی برخوردار هستند دارای نرخ حق بیمه بالاتر و شرایط خاص می‌باشند، مانند کار با مواد نارپه و یا کارکنانی که به حفر چاه‌های آب و فاضلاب مشغول هستند.
- ۷- اگر زیان دیده یا ذینفع یا قائم مقام قانونی آنها ظرف ۱۵ روز از تاریخ ابلاغ رأی قطعی یا پانزده روز پس از قطعی شدن رأی ابلاغی با مدارک لازم به بیمه‌گر مراجعه نکنند، موجب افزایش تعهدات بیمه‌گر نخواهد بود. ضمناً بیمه‌گر مکلف است خسارت قطعی شده را حداکثر ظرف مدت سی روز (به شرط کامل بودن مدارک) از تاریخ دریافت تقاضا پرداخت نماید. (ماده ۱۶ آیین‌نامه ۸۰)
- ۸- تعهدات بیمه‌گر منحصر به مسوولیت بیمه‌گذار برای حوادثی است که در مدت اعتبار بیمه‌نامه رخ دهد و ادعای خسارت حداکثر ظرف دو سال پس از انقضای بیمه‌نامه به بیمه‌گر اعلام شود. (ماده ۲۵ آیین‌نامه ۸۰)

- ۹- از جمله مهم‌ترین در موارد استثنائات این بیمه‌نامه عبارتند از؛
- الف- خسارت‌های ناشی از عمد و تقلب بیمه‌گذار و کارکنان وی در ایجاد حادثه موضوع بیمه با تشخیص مراجع ذیصلاح در طول مدت اعتبار بیمه‌نامه.
  - ب- حوادث ناشی از درگیری و نزاع.
  - ج- حوادث ناشی از مصرف مسکرات، موادمخدر یا روان‌گردان توسط کارکنان.
  - د- محکومیت به جزای نقدی به نفع دولت و مجازات‌های قابل خرید.
  - ه- غرامت و خسارت وارده به کارکنانی که سن آن‌ها کمتر از پانزده سال تمام باشد.
  - و- غرامت و خسارت وارد به اتباع خارجی فاقد مجوز معتبر کار از مراجع ذی صلاح. خسارت مربوط به کارکنان با تابعیت غیرایرانی تنها در صورتی قابل پرداخت می‌باشد که دارای اقامت با حق کار مشخص بوده و پروانه کار دریافت نموده باشند.
  - ز- خسارت می‌باید حداکثر تا مدت ۲ سال پس از انقضای بیمه‌نامه به بیمه‌گر اعلام شود.

فصل ٦

تهیه بیمه مهندسی

همان گونه که گفته شد، هدف از تهیه بیمه نامه، تامین خسارت احتمالی در صورت وقوع حادثه می باشد. لذا بی دقتی در تهیه بیمه نامه می تواند مشکلات فراوانی را هنگام دریافت خسارت به وجود آورد. لذا دست اندر کاران طرح می بایست وظایف و مسؤولیت های خود را به خوبی شناخته و با توجه به ویژگی های انواع بیمه نامه ها و کلوزهای مربوط به آن ها با آگاهی کامل نسبت به تهیه بیمه نامه اقدام نمایند. در اینجا به برخی از مهم ترین نکات لازم برای خرید بیمه نامه اشاره می گردد.

- توضیح ضروری درباره متعهدین تهیه بیمه نامه قراردادهای عمرانی

در هر کدام از انواع قراردادهای تعهدات طرفین (کارفرما، پیمانکار) برای تهیه بیمه نامه متفاوت است. ضمناً در قراردادهای طرح و ساخت و EPC ممکن است مطابق مدارک پیمان بخشی از تعهدات تهیه بیمه نامه را کارفرما بر عهده گیرد، این بخش به صورت کلی تعهدات طرفین قراردادهای را بیان داشته و جنبه راهنمایی دارد و هنگام بررسی و تعیین متعهدین تهیه بیمه نامه می بایست به متن قرارداد رجوع شود.

۶-۱- بیمه های در تعهد کارفرما

مطابق شرایط عمومی پیمان های سه عاملی کارفرما می بایست موضوع قرارداد را بیمه نماید، به تعهدات کارفرما در تامین بیمه نامه پروژه در سایر انواع قراردادهای در بخش «جایگاه بیمه در طرح های عمرانی و زیربنایی» این راهنما اشاره شده است. به طور خلاصه موارد زیر از جمله مواردی است که می بایست کارفرما در تهیه بیمه نامه قرارداد به آن ها توجه نماید. یادآور می گردد تعهدات کارفرما و سایر عوامل پروژه برای تامین بیمه نامه ها و نحوی پرداخت هزینه های آن مطابق اسناد و مدارک پیمان می باشد و توضیحات ارائه شده در این راهنما جنبه عمومی داشته و بسته به شرایط پروژه و قرارداد می تواند متفاوت باشد، لذا هر کدام از عوامل پروژه می بایست با توجه به تعهدات خود در پیمان نسبت به تامین بیمه نامه های مورد نیاز اقدام نمایند.

- بیمه موضوع پیمان (مطابق توضیحات شرایط عمومی و شرایط خصوصی):

- مبلغ اولیه پیمان
  - مبلغ تعدیل (پیش بینی)
  - تمدید بیمه نامه در دوره مجاز پیمان
  - ماشین آلات و ابزار کارفرما (که در اختیار پیمانکار گذارده شده است)
- مصالح یا اقلام تهیه شده توسط کارفرما (در صورت وجود)
- برداشت ضایعات (معمولاً بین ۲ تا ۱۰ درصد مبلغ قرارداد)
- اموال مجاور^۱ (اموال متعلق به کارفرما در مجاورت پروژه)

۱- به توضیحات کلوز ۱۱۹ مراجعه شود.

- مسوولیت در قبال اشخاص ثالث (جانی و مالی) (با توجه به شرایط پروژه و اسناد قرارداد)
- سایر بیمه‌نامه‌ها مطابق اسناد پیمان

۲-۶- بیمه‌های در تعهد پیمانکار

پیمانکار نیز ملزم به بیمه نمودن اموال و مسوولیت‌های خود در مقابل اشخاص ثالث است. در برخی از انواع قراردادها مانند EPC ممکن است پیمانکار ملزم به بیمه نمودن بخش‌های دیگری نیز باشد که می‌بایست در هر مورد به متن قرارداد مراجعه نمود. به طور خلاصه برخی از مهم‌ترین تعهدات پیمانکار در تامین بیمه‌نامه عبارتند از:

- بیمه تجهیز کارگاه
- بیمه مسوولیت مدنی در برابر کارکنان خود
- بیمه ماشین‌آلات پیمانکار
- لوازم و تجهیزات ساختمانی (ابزار کار پیمانکاران)
- مسوولیت در قبال اشخاص ثالث (جانی و مالی)
- بیمه موضوع پیمان در دوره تمدید غیر مجاز
- سایر بیمه‌نامه‌ها مطابق اسناد پیمان

۳-۶- افراد دارای صلاحیت ارائه اطلاعات بیمه پروژه (با توجه به تعهدات قراردادی طرفین)

- ۱- مدیر عامل (کارفرما یا پیمانکار اصلی)
  - ۲- مجری طرح - مدیر پروژه (نماینده کارفرما)
  - ۳- مدیر امور مالی (کارفرما یا پیمانکار اصلی)
  - ۴- مشاور امور بیمه‌ای (کارفرما یا پیمانکار اصلی)
  - ۵- رئیس کارگاه (نماینده پیمانکار اصلی با ارائه معرفی نامه)
- توجه: در بیمه‌های تمام خطر پیمانکاران و تمام خطر نصب، کارفرما، پیمانکاران اصلی و کلیه پیمانکاران فرعی بیمه‌گذار محسوب می‌گردند. در هر صورت بیمه‌نامه‌هایی که پیمانکار وظیفه تهیه آن را دارد ولی حق بیمه را کارفرما پرداخت می‌نماید، پیمانکار موظف از پیش از تهیه بیمه‌نامه شرایط بیمه و پوشش‌های لازم را از کارفرما استعلام نماید.

۴-۶- موارد مهم در هنگام تهیه بیمه‌نامه‌های پروژه‌های عمرانی

- الف- در بیمه‌نامه‌ها، به جز در مورد کارکنان و ماشین‌آلات پیمانکار، باید نام کارفرما به عنوان ذینفع درج شود.
- ب- هر نوع تغییر در محتوا و یا زمان پایان اعتبار بیمه‌نامه‌ها، باید با اطلاع قبلی کارفرما باشد.

- پ- در همه‌ی بیمه‌نامه‌ها، بیمه‌گذار، موضوع بیمه و طرف ذینفع آن، باید به وضوح بیان شده باشد.
- ت- مفاد بیمه‌نامه‌ها، باید خواسته‌های تعیین شده (در صورت وجود) در شرایط خصوصی را برآورده کند.
- ث- اگر در شرایط خصوصی به گونه‌ی دیگری بیان نشده باشد، بیمه‌نامه‌ی حمل، تا زمان ورود کالا به کارگاه و دیگر بیمه‌نامه‌ها تا زمان صدور گواهی تحویل موقت، باید اعتبار داشته باشد.
- ج- در متن بیمه‌نامه‌ها، احتمال تحویل قسمت‌هایی از کارها، پیش از تحویل همه‌ی کارها بر اساس بند (ب) ماده ۳۹ شرایط عمومی پیمان [بیمه‌نامه‌ها در شرایط تحویل قسمتی از کارها]، باید تصریح شود.
- چ- در بیمه‌نامه‌ها، پرداخت‌ها در برابر خسارت یا خرابی باید به همان میزانی باشد که برای جبران خسارت یا خرابی لازم است.

۵-۶- مدارک لازم برای ارائه نرخ و شرایط بیمه‌نامه

- ۱- کپی قرارداد یا موافقتنامه
- ۲- جدول زمان‌بندی اجرای پروژه
- ۳- نقشه محل یا مسیر پروژه
- ۴- پرسش‌نامه تکمیل شده با مهر و امضای بیمه‌گذار
- ۵- فهرست و قیمت ماشین‌آلات و تجهیزات (در صورتی که کارفرما بخواهد ماشین‌آلات و تجهیزاتی را که در اختیار پیمانکار قرار داده است خود بیمه نماید یا پیمانکار بخواهد بیمه‌نامه‌ای مستقل برای خود تهیه نماید).

- پرسش‌نامه بیمه‌نامه

شرکت‌های بیمه‌گر معمولاً پرسش‌نامه‌هایی را برای شناسایی شرایط پروژه و میزان ریسک‌های آن به بیمه‌گذار ارائه می‌نمایند. بیمه‌گذار موظف است مطابق اصل حد اعلا‌ی حسن نیت، نسبت به تکمیل درست و دقیق این پرسش‌نامه‌ها اقدام نماید. در صورت ارائه اطلاعات نادرست بیمه‌گر می‌تواند از جبران خسارت‌های احتمالی شانه خالی نماید، لذا توصیه اکید می‌گردد پرسش‌نامه و سایر اطلاعاتی که بیمه‌گران برای برآورد مبلغ بیمه‌نامه درخواست می‌نمایند توسط افراد با دانش کافی و با دقت تکمیل و ارائه گردد. در پیوست این راهنما پرسش‌نامه بیمه تمام خطر پیمانکاران ارائه شده است.

۶-۶- اجزای بیمه‌نامه مهندسی

بیمه‌نامه‌های مهندسی معمولاً از چهار بخش تشکیل شده است.

الف- جدول مشخصات بیمه‌نامه

ب- شرایط عمومی بیمه‌نامه

پ- کلوزهای بیمه‌نامه

ت- سایر شرایط بیمه‌نامه

۶-۶-۱- جدول مشخصات بیمه‌نامه

در جدول مشخصات بیمه خلاصه ای از مشخصات و شرایط بیمه‌نامه را نشان می‌دهد. موضوعات زیر در جدول مشخصات بیمه‌نامه تمام خطر پیمانکاران (CAR) وجود دارد.

- نام و نشانی کارفرما و پیمانکار
- موضوع بیمه
- نشانی پروژه (محل کارگاه در پروژه‌های خطی و یا کارگاه‌هایی خارج از سایت اصلی پروژه نیز ذکر گردد)
- خسارت مادی تحت پوشش بیمه‌نامه (بخش یک):
  - مبلغ پیمان
  - تعدیل
  - مصالح یا اقلام تهیه شده توسط کارفرما (در صورت وجود)
  - لوازم و تجهیزات ساختمانی
  - ماشین‌آلات ساختمانی
  - برداشت ضایعات^۱
  - اموال مجاور کارفرما^۲
  - افزایش مبلغ پیمان (کارهای اضافی)
  - متمم پیمان
- مسوولیت مدنی بیمه‌گذار در قبال اشخاص ثالث (بخش دو):
  - خسارات بدنی اشخاص (گرامت فوت، نقص عضو، صدمات جسمانی)
  - خسارات مالی
- تاریخ شروع و پایان بیمه‌نامه
- فرانشیزها
- حدود غرامت
- فهرست کلوزها
- شرایط اختصاصی

۱- به توضیحات کلوز ۰۲۰ مراجعه شود.

۲- به توضیحات کلوز ۱۱۹ مراجعه شود.

- مبلغ حق بیمه

نمونه‌ای از جدول مشخصات بیمه‌نامه CAR در زیر ارائه شده است.

شماره بیمه نامه: CAR ۸۸/ [REDACTED]

جدول مشخصات بیمه
تمام خطر بیمه‌گذاران

شماره بیمه نامه: CAR ۸۸/ [REDACTED] واحد معرف: [REDACTED]

نام بیمه‌گذار	به عنوان کارفرما و [REDACTED]	به عنوان بیمه‌گر اصلی
نفع	[REDACTED]	
نشانی بیمه‌گذار	آدرس کارفرما: [REDACTED] آدرس بیمه‌گذار: [REDACTED]	
موضوع بیمه	طبق پیمان شماره [REDACTED]	
محل	[REDACTED]	

(۱) خسارات فیزیکی وارد به اموال بیمه شده (بخش یک)

مورد بیمه	مبلغ بیمه شده (ریال)
۱-۱ - مبلغ پیمان	۷۴۹,۹۵۰,۰۰۰,۰۰۰
۱-۲ - دستگاه TBM	تحت پوشش نمی باشد
جمع مبلغ بیمه شده بخش یک	۷۴۹,۹۵۰,۰۰۰,۰۰۰

(۲) مسئولیت مدنی بیمه‌گذار در قبال اشخاص ثالث (بخش دو):

مورد بیمه	حد اکثر تعهدات بیمه‌گر (ریال)
۲-۱ - فراموشی فورت و ضمانت جسمانی در هر حادثه و حداکثر در طول مدت اعتبار این بیمه نامه تا مبلغ	۴۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰
۲-۲ - خسارات مالی وارد به اموال اشخاص ثالث در هر حادثه	۶۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰
۲-۳ - خسارات مالی وارد به اموال اشخاص ثالث در کل مدت اعتبار بیمه نامه	۹,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰
جمع مبلغ بیمه شده بخش دو	۱۰۹,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰

(۳) پوشش‌های اضافی و کلوزهای پیوست

شرح پوشش‌های اضافی و کلوزها	مبلغ بیمه شده (ریال)
۳-۱ - برداشت ضایعات و پاک‌سازی در طول مدت اعتبار بیمه نامه طبق کلوز ۰۲۰	۸,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰
۳-۲ - هزینه‌های مربوط به اطفاء حریق در طول مدت اعتبار بیمه نامه تا مبلغ	۵۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰
۳-۳ - به حد اقل رساندن خسارت در هر حادثه و در طول مدت اعتبار این بیمه نامه	۵۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰
۳-۴ - کلوز تسریع در کار (اضافه کاری و حمل سریع کالا) : ۰۰۶	۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰
حداکثر تا سقف خسارت	۱۶۷,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰

شماره بیمه نامه: CAR ۸۸۷

۳۶ ماه	۳-۵- کلوز دوره نگهداری ۰۰۳
به شرح پیوست	۳-۶- تعهد بیمه گر مربوط به سازه های واقع در منطقه بندی زلزله ۰۰۸
به شرح پیوست	۳-۷- CLAIMS CONTROL CLAUSE ۰۱۵
به شرح پیوست	۳-۸- شرایط خاص مربوط به ساخت تونل و راهروها
به شرح پیوست	۳-۹- پوشش مسوولیت متقابل ۰۰۲ و ۰۱۰ و ۰۱۰۶ و ۰۱۰۷ و ۱۰۹

(۴) فرانشیزها (مبلغ قابل کسر در هر خسارت)

- ۴-۱- فرانشیز رانش و ریزش، زلزله، طغیان آب، سیل و دوره نگهداری: ۱۵٪ هر خسارت حداقل ۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال در هر حادثه
  - ۴-۲- سایر خطرات طبیعی: ۸٪ هر خسارت حداقل ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال
  - ۴-۳- سایر خطرات بخش یک: ۷٪ هر خسارت حداقل ۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال در هر حادثه
  - ۴-۴- خسارات مالی وارد به اموال اشخاص ثالث: ۱۵٪ هر خسارت حداقل ۳,۰۰۰,۰۰۰ ریال در هر حادثه
- (۵) مدت بیمه:

از ساعت ۲۴ مورخ ۸۸/۰۷/۲۷ لغایت ساعت ۲۴ مورخ ۱۳۹۲/۰۲/۰۱ به انضمام ۳۶ ماه دوره نگهداری

(۶) ضمايم و شرایطی که جزء لاینفک جدول مشخصات می باشند

- ۶-۱- بیمه نامه شامل شرایط عمومی و استثنائات
- ۶-۲- هرگونه خسارت وارد به دستگاه TBM و هزینه های نجات آن خارج از تعهدات بیمه گر می باشد.
- ۶-۳- تعهد بیمه گر در ارتباط با مسوولیت بیمه‌کنگر در برابر اهالی روستاهایی که در حریم محور تونل قرار دارند در مقابل خسارت مالی ناشی از تقلیل تراز آب های زیرزمینی یا تقلیل دبی آب های سطحی مورد مصرف شرب یا کشاورزی در صورتی که مسوولیت بیمه گذار محرز گردد حداکثر ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال در هر حادثه و ۹,۰۰۰,۰۰۰ ریال در کل مدت اعتبار بیمه نامه می باشد، که در هر حال از حداکثر تعهدات مندرج در ۲-۲ جدول فوق بیشتر نخواهد شد. بدیهی است در زمان خسارت نظر مراجع ذیصلاح قضائی با صدور رای محکومیت علیه [redacted] به دلیل تحقق ریسک یاد شده ملاک عمل تسویه خسارت خواهد بود.
- ۶-۴- طیر عم مهلت تعیین شده در بند ۴ از شرایط عمومی پیوست، مهلت اعلام خسارت در این بیمه نامه ۳۰ روز از تاریخ وقوع حادثه تعیین می گردد. بدیهی است در صورت عدم اعلام خسارت ظرف مدت مذکور بیمه گر هیچگونه تعهدی در قبال حوادث تحقق یافته نخواهد داشت.

(۷) حق بیمه:

حق بیمه بخش یک: ۱۳,۲۰۰,۷۶۵ ریال +	حق بیمه بخش دو: ۵۰,۶۸۸,۰۰۰ ریال +
۳٪ مالیات و عوارض: ۲۲,۹۶۲,۳۹۶ ریال	ریال ۱,۵۲۰,۶۴۰
جمع حق بیمه ۲۸۸,۳۷۵,۵۹۶ ریال	ریال ۵۲,۲۰۸,۶۴۰
جمع کل حق بیمه معادل: ۸۴,۰۵۸,۲۳۶ ریال	

مهر و امضاء بیمه گر

۶-۶-۲- شرایط عمومی بیمه‌نامه

هر کدام از بیمه‌های مهندسی شرایط عمومی ویژه خود را دارا هستند. لذا آگاهی از شرایط عمومی بیمه‌نامه‌ها و دانستن استثنائات آن‌ها بسیار مهم می‌باشد. در این راهنما و با توجه به پرکاربرد بودن «بیمه تمام خطر پیمانکاران (C.A.R.)»، شرایط عمومی این نوع از بیمه‌های مهندسی در بخش معرفی آن به تفصیل بررسی گردیده است. «شرایط عمومی بیمه تمام خطر نصب (E.A.R.)» نیز برای آشنایی بیش‌تر معرفی می‌گردد.

۶-۶-۳- کلوزهای بیمه‌نامه

همان‌گونه که در بخش تعاریف گفته شد، کلوزها موجب تغییراتی در شرایط بیمه‌نامه‌ها می‌گردند که هنگام تهیه بیمه‌نامه می‌بایست به آن‌ها توجه نمود زیرا وجود یا عدم وجود کلوز می‌تواند در پرداخت خسارات به وقوع پیوسته سرنوشت ساز باشد. با توجه به اهمیت کلوزها در بیمه‌نامه، برخی از کلوزهای مهم بررسی خواهند شد.

۶-۶-۴- سایر شرایط بیمه‌نامه

در صورتی که نیاز به توضیح موارد یا شرایط دیگری به جز آنچه که در بخش‌های پیشین بیمه‌نامه لازم باشد، آن‌ها را در سایر شرایط بیمه‌نامه درج می‌نمایند.
نکته مهم: در بیمه‌نامه اولویت اسناد به ترتیب با شرایط خصوصی و پس از آن شرایط عمومی بیمه‌نامه می‌باشد.

۶-۶-۷- تهیه بیمه‌نامه پروژه

به منظور تهیه بیمه‌نامه مناسب برای پوشش خطرات و ریسک‌های پروژه می‌بایست شناخت و آگاهی کافی نسبت به شرایط کار و نیز بیمه‌نامه‌های مهندسی وجود داشته باشد. ریسک‌های پروژه‌ها و طرح‌های عمرانی و زیربنایی با توجه به موضوع پروژه، قیمت، محل اجرا، زمان و مدت اجرا بسیار متفاوت هستند و ضروری است با توجه به تفاوت بین آن‌ها نوع و میزان پوشش‌های بیمه‌ای مناسب برای هر پروژه بررسی و انتخاب گردد. براین اساس کارفرما، مشاور و پیمانکار ابتدا می‌بایست ضمن توجه به ریسک‌های پروژه، پوشش‌های بیمه‌ای مناسب را با توجه به نیاز پروژه و نیز شرایط هر کدام از بیمه‌نامه‌ها تهیه نمایند. استفاده از تکنیک‌های مدیریت ریسک بهترین روش برای تعیین خطرات و آثار احتمالی آنان بر روی پروژه و تصمیم‌گیری برای انتخاب نوع و پوشش بیمه پروژه می‌باشد. فرم (الف) برای کمک به تعیین خطرات و ریسک‌های محتمل پروژه و راهنمایی برای تصمیم‌گیری در ارتباط با نوع و پوشش بیمه‌نامه مورد نیاز طراحی شده است. بدیهی است این فرم و سایر فرم‌های این راهنما تنها به عنوان نمونه و آشنایی با برخی از موارد مرتبط با بیمه‌های مهندسی ارائه شده‌اند و بیمه‌گذاران و بیمه‌گران می‌بایست با شناخت دقیق از شرایط کار نسبت به تعیین موارد خطر و تهیه بیمه‌نامه اقدام نمایند.

ادامه فرم ۶-۱- لیست خطرات و ریسک‌های محتمل پروژه

خطرات و ریسک‌های محتمل پروژه		موضوع
خطرات و ریسک‌های محتمل پروژه	موضوع	
آتش‌سوزی، انفجار، صاعقه	محصولات، جنگل‌ها، مزارع، مراتع، ...	آبزیان، پرندگان، ...
طراحی غلط		ساختمان‌های مجاور
سیل، طغیان آب		
نفوذ آب زیر زمینی		
نفوذ آب‌های سطحی		
نشبت یا نفوذ آب		
خسارات پشت سرهم		
رازش زمین، نشست زمین - لغزش زمین - ریزش کوه یا صخره		
تگرگ، یخ زدگی، یخ شناور		
دزدی		
زلزله، آتشفشان		
تصادم - سقوط اشیا...		
تفعل کوتاه - نوسان برق - قطع برق، آب، گاز یا هر سوخت دیگر		
خفگی، سهل‌انگاری، خطای غیر عمد		
بارش (باران، برف، تگرگ، بخرمفی...)		
حمل سریع		
حمل دریایی، هوایی		
ارتعاش، برداشتن یا سست کردن استحکامات		
خشک شدن، کاهش دبی، ریزش دیواره چه، قنات...		
تغییرات برنامه زمان بندی		
سایر موارد یا ذکر نام		

پس از نهایی شدن خطرات محتمل پروژه و تعیین نیازهای بیمه‌ای، می‌بایست نوع بیمه‌نامه مناسب و کلوزهای لازم مشخص گردد. نوع بیمه‌نامه با کمک توضیحات هر کدام از بیمه‌نامه‌های مهندسی انتخاب می‌شود و موضوعات و محدوده پوشش بیمه‌ای و مسوول تامین هر کدام بر اساس تعهدات طرفین قرارداد تعیین می‌گردد. با مشخص شدن این موارد فرم (۶-۲) «نوع و پوشش بیمه‌ای پروژه» تکمیل می‌گردد.

شرایط و کلوزهای مورد نیاز بیمه‌نامه می‌بایست با کمک فرم‌های (۶-۱) و (۶-۲) و بهره‌گیری از تجربیات پیشین و در صورت امکان مشورت با کارشناسان آگاه به مسایل فنی و بیمه‌ای تهیه و فرم (پ) تکمیل گردد.

همان‌گونه که در توضیحات بیمه‌نامه‌ها گفته شد، بیمه‌گذار می‌بایست مبالغ مورد نظر خود برای هر بخش از بیمه‌نامه را تعیین نماید، لذا می‌بایست برای هر کدام از بخش‌ها و در مواردی برای کلوزهای مورد نیاز، مبلغ و در برخی موارد موضوع بیمه درج گردد. فرم (ت) بدین منظور طراحی گردیده است.

فرم ۶-۲- نوع و پوشش بیمه‌ای مورد نیاز پروژه

پوشش‌های بیمه‌ای											نوع بیمه	مسوول تامین پوشش بیمه		
موضوع قرارداد		مسوولیت مدنی		اموال مجاور		تجهیز کارگاه		ماشین‌آلات		سایر				
بیمه تمام خطر پیمانکاران	بیمه تمام خطر نصب	طراحی	اموال ثالث	ثالث بدنی	کارکنان	اموال کارفرما	اموال پیمانکار	سایر اموال مجاور	اموال و تجهیزات در سایت	سایر	کارفرما	پیمانکار	سایر	نیاز به بیمه‌های تکمیلی

* این فرم با توجه به شرایط قرارداد و مسوولیت‌های هر کدام از طرفین مطابق اسناد قرارداد تکمیل شود.

فرم ۶-۳- کلوزهای بیمه^۱ و شرایط خصوصی بیمه‌نامه

پوشش‌های بیمه‌ای											نوع بیمه	شماره کلوز مورد نیاز یا شرایط خاص پروژه		
موضوع قرارداد		مسوولیت مدنی		اموال مجاور		تجهیز کارگاه		ماشین‌آلات		سایر				
بیمه تمام خطر پیمانکاران	بیمه تمام خطر نصب	طراحی	اموال ثالث	ثالث بدنی	کارکنان	اموال کارفرما	اموال پیمانکار	سایر اموال مجاور	اموال و تجهیزات در سایت	سایر	کارفرما	پیمانکار	سایر	بیمه‌های تکمیلی

* این فرم با توجه به فرم‌های (۶-۱) و (۶-۲) و سایر توضیحات این راهنما تکمیل گردد.

۱- به منظور راهنمایی به بخش کلوزهای توصیه شده پروژه‌های ساخت در فصل ششم مراجعه شود.

فرم ۶-۴- تعیین مبلغ بیمه خسارت‌های مادی

مبلغ بیمه	موارد بیمه	خسارت‌های مادی
	مبلغ قرارداد (ارزش کارهای ساختمانی / نصب...) ^۱	
	مصالح یا اقلام تهیه شده توسط کارفرما	
	تعدیل (افزایش مبلغ) ^۲	
	ماشین‌آلات	
	تجهیزات	
	اموال مجاور ^۳	
	برداشت ضایعات ^۴	

فرم ۶-۵- تعیین مبلغ بیمه مسوولیت شخص ثالث

مبلغ بیمه	موارد بیمه	مسوولیت شخص ثالث
	غرامت بدنی برای هر شخص ^۵	
	غرامت بدنی برای کل اشخاص ^۶	
	غرامت مالی در هر حادثه	
	غرامت مالی در طول مدت پروژه	

فرم ۶-۶- تعیین مبلغ بیمه مسوولیت مدنی کارفرما

مقدار	موارد بیمه	مسوولیت مدنی کارفرما در مقابل کارکنان	مسوولیت مدنی
	تعداد کارکنان فنی		
	تعداد کارکنان اداری		
	تعداد کارکنان نگهداری		
	زمان کار پرسنل		
	تعهدات هزینه پزشکی هر نفر در هر حادثه		
	حداکثر تعهدات بیمه‌گر برای جبران هزینه‌های پزشکی در طول مدت بیمه		
	تعهد بیمه‌گر برای جبران غرامت فوت و نقص عضو هر نفر در هر حادثه در ماه‌های عادی		
	تعهد بیمه‌گر برای جبران غرامت فوت هر نفر در هر حادثه در ماه‌های حرام		
	حداکثر تعهد بیمه‌گر برای جبران غرامت‌های فوت و نقص عضو در طول مدت بیمه		
	حداکثر تعهد بیمه‌گر برای جبران حوادث منجر به غرامت مازاد بر دیه اول برای هر نفر در هر حادثه		

۱- مبلغ قرارداد می‌بایست مطابق مبلغ پیمان باشد و گرنه مشمول ماده ۱۰ قانون بیمه (کم بیمه‌گی) می‌شود.

۲- مبلغ تعدیل با توجه به شرایط پروژه از جمله طول مدت اجرا و نرخ تغییرات قیمت برآورد می‌شود.

۳- به توضیحات کلوز ۱۱۹ مراجعه شود.

۴- به توضیحات کلوز ۲۰ مراجعه شود.

۵- غرامت بدنی برای هر شخص با توجه به شرایط پروژه و نیز مبلغ دیه در ماه‌های عادی و حرام تعیین می‌گردد.

۶- غرامت کل بدنی اشخاص ثالث با توجه به خطرات و نیز گستردگی پروژه و احتمال بروز حادثه برای تعداد افراد ثالثی که ممکن است تحت تاثیر پروژه قرار

قرار گیرند، تعیین می‌شود.

ادامه فرم ۶-۶- تعیین مبلغ بیمه مسوولیت مدنی کارفرما

مقدار	موارد بیمه	مسوولیت مدنی پوشش‌های الحاقی مسوولیت کارفرما در قبال کارکنان
	حوادث وسایل نقلیه موتوری زمینی در محیط کارگاه	
	پوشش بیمه‌ای مسوولیت مدنی در قبال سازمان تامین اجتماعی وسازمان خدمات درمانی حداکثر تعهد بیمه‌گر برای هر نفر در هر حادثه ..... ریال ودر طول مدت بیمه‌نامه ..... ریال	
	پوشش بیمه‌ای پرداخت خسارت بدون رأی دادگاه	
	پوشش بیمه‌ای مأموریت‌های خارج از کارگاه ..... نفر	
	پوشش بیمه‌ای فعالیت‌های غیر مرتبط	
	پوشش بیمه‌ای افزایش دیه در طول سال برای ..... سال	
	پوشش بیمه‌ای پرداخت هزینه‌های پزشکی بدون اعمال تعرفه	

۶-۸- استعلام بیمه‌نامه

با توجه به فعالیت تعداد قابل توجهی از شرکت‌های بیمه در بیمه مهندسی، بیمه‌گذار می‌تواند جهت انتخاب بهترین بیمه‌نامه مورد نیاز خود نسبت به برگزاری مناقصه یا استعلام بیمه‌نامه اقدام نماید. بهتر است بیمه‌گذار با مشورت کارشناسان و متخصصان امر بیمه، نسبت به تهیه و تکمیل فرم پیشنهاد بیمه‌نامه همراه با کلوژها و سایر شرایط مورد نیاز اقدام نماید و استعلام بیمه‌نامه به صورت یکسان در اختیار شرکت‌های بیمه‌گر ذیصلاح قرار گیرد. خاطر نشان می‌دارد بیمه‌گذار می‌بایست نسبت به بررسی وضعیت مالی و نحوی انجام تعهدات و تامین خسارت‌های تحت پوشش بیمه‌نامه توسط شرکت‌های بیمه‌گر دعوت شده به مناقصه، دقت لازم را به عمل آورد. با توجه به اینکه بیمه قرارداد «تعهد و تامین» است، بیمه‌گر می‌بایست از توانایی لازم برای ادای تعهدات و تامین خسارت‌های احتمالی مطابق بیمه‌نامه برخوردار باشد. بیمه مرکزی نسبت به تعیین توانگری مالی موسسات بیمه‌ای اقدام و فهرست آنان را در سایت خود به نشانی www.centisur.ir قرار می‌دهد، لذا بیمه‌گذاران به منظور بررسی و تصمیم‌گیری از وضعیت شرکت‌های بیمه می‌توانند به این اطلاعات دسترسی داشته باشند.

۶-۹- حق بیمه

مطابق ماده یک قانون بیمه سال ۱۳۱۶ «بیمه‌عقدی است که به موجب آن یک طرف تعهد می‌کند در ازای پرداخت وجه یا وجهی از طرف دیگر در صورت وقوع یا بروز حادثه خسارت وارده بر او را جبران نموده یا وجه معینی بپردازد ....» بنابراین یکی از مهم‌ترین تعهدات بیمه‌گذار پرداخت حق بیمه می‌باشد و اعتبار عقد بیمه موکول به پرداخت حق بیمه است. البته بیمه‌گر می‌تواند از دریافت حق بیمه پیش از شروع آثار بیمه‌ای قرارداد صرف نظر نماید. در مواردی که حق بیمه زیاد است، ممکن است پرداخت حق بیمه به صورت اقساطی توافق شود. در این صورت با پرداخت اولین قسط حق بیمه، قرارداد بیمه اعتبار می‌یابد. معمولاً در شرایط عمومی بیمه‌نامه شرط می‌شود؛ هر گاه پیش از پرداخت کلیه اقساط

حق بیمه خسارتی بروز نماید، کلیه اقساط باقیمانده حق بیمه حال شده و از میزان خسارتی که بیمه‌گر می‌بایست پرداخت کند کسر می‌شود.

۶-۱۰- کلوزهای توصیه شده پروژه‌های ساخت

همان گونه که قبلاً نیز گفته شد برای تهیه بیمه‌نامه مناسب می‌بایست شرایط هر پروژه و ساختمان‌ها، ماشین‌آلات، تاسیسات، کالاهای و سایر مشخصات مورد بیمه و ریسک‌های محتمل توسط متخصصان فنی و بیمه‌ای بررسی و با توجه به نحوی مدیریت ریسک هر کدام نسبت به انجام واکنش مناسب و از جمله بیمه نمودن آن‌ها اقدام نمود. بنابراین امکان ارائه فرمولی کلی و یکسان برای بیمه نمودن کلیه پروژه‌ها و سازه و تاسیسات وجود ندارد. با این وجود به منظور کمک به بیمه‌گذاران برای انتخاب بهتر بیمه‌نامه برخی از کلوزهای که وجود آن‌ها در پروژه‌های ساخت موجب افزایش پوشش بیمه و امکان جبران خسارت بیش‌تر در هنگام بروز حادثه را فراهم می‌آورد در کنار کلوزهایی به دلیل کاهش پوشش بیمه‌ای مخاطراتی را برای پروژه به وجود آورند، معرفی می‌شوند.

تذکر مهم: مجدداً تأکید می‌شود انتخاب نوع بیمه، کلوزها و شرایط خصوصی بیمه‌نامه می‌بایست توسط افراد متخصص انجام شود تا در صورت بروز خسارت بتوان از مزایای بیمه بهره‌مند گردید و از طرف دیگر هزینه اضافی بابت پوشش‌های بی‌مورد به پروژه تحمیل نشود.

جدول ۶-۱- کلوزهای مهم در پروژه‌های ساخت

ردیف	موضوع پروژه	افزایش دهنده پوشش بیمه (کلوزهای توصیه شده برای اضافه شدن به بیمه‌نامه با رعایت سایر جوانب پروژه)	کلوزهایی که موجب کاهش یا محدودیت یا شرط برای پوشش بیمه‌ای می شوند (این گونه کلوزها هنگام تهیه بیمه‌نامه با احتیاط بیش‌تر بررسی شوند)
۱	موارد مشترک	۱۱۹-۱۱۵ -۱۰۵-۰۲۰-۰۱۶-۰۱۳-۰۰۶-۰۰۴	-۱۰۷-۰۲۹-۰۲۲-۰۱۲-۰۱۰-۰۰۹-۰۰۸-۰۰۵ ۲۲۱-۲۱۴-۱۱۲-۱۱۰-۱۰۹-۱۰۸
۲	ساختمانی	۱۲۰	۱۲۱-۱۱۸-۱۱۱-۱۰۲
۳	راه و راه آهن	۱۲۰	۱۲۱-۱۱۱-۱۰۶-۱۰۳-۱۰۲
۴	لوله‌گذاری آب و فاضلاب	۱۲۰-۱۰۰-۰۲۴	-۱۱۷-۱۱۱-۱۰۶-۱۰۴-۱۰۳-۱۰۲-۰۳۷-۰۲۷ ۲۲۲-۲۱۹-۲۱۸-۲۱۷-۲۰۸
۵	تونل	۱۲۰	۱۱۱-۱۰۴-۱۰۳-۱۰۲-۱۰۱-۰۳۷-۰۲۷
۶	سد سازی	۲۰۰-۱۲۰-۱۰۰	-۱۰۶-۱۰۴-۱۰۳-۱۰۲-۱۰۱-۰۳۷-۰۲۹-۰۲۷ ۱۲۲-۱۲۱-۱۱۱
۷	ساخت کانال و مخزن آب	۱۲۰	-۱۲۱-۱۱۸-۱۱۷-۱۱۱-۱۰۴-۱۰۲-۰۳۷-۰۲۷ ۲۲۲-۲۱۷
۸	تجهیزات تصفیه‌خانه‌های آب و فاضلاب *	۲۲۰-۲۰۲-۲۰۱-۲۰۰-۱۰۰-۰۲۴	۲۰۸-۲۰۷-۲۰۶-۰۲۵-۰۲۳
۹	نصب نیروگاه*	۲۲۰-۲۰۲-۲۰۱-۲۰۰-۱۰۰-۰۲۴	۲۰۸-۲۰۷-۲۰۶-۲۰۳-۰۲۵-۰۲۳
۱۰	پل‌سازی	۱۲۰	۱۲۱-۱۱۱-۱۰۶-۱۰۳-۱۰۲-۰۲۷
۱۱	معدن	۱۲۰-۱۰۰	۱۲۱-۱۱۸-۱۱۱-۱۰۳-۱۰۲-۱۰۱
۱۲	سازه‌های دریایی	۱۲۰	۱۲۳-۱۲۲-۰۲۷-۰۲۶
۱۳	نصب کارخانه*	۲۲۰-۲۰۲-۲۰۱-۲۰۰-۱۰۰-۰۲۴	۲۰۸-۲۰۷-۲۰۶-۱۱۸-۰۲۵-۰۲۳

* توضیح: برای بخش ساختمانی تصفیه‌خانه‌های آب و فاضلاب و نیز نیروگاه‌ها و کارخانه‌ها، به کلوزهای مرتبط با ردیف اول (موارد مشترک) و ردیف دوم (پروژه‌های ساختمانی) مراجعه شود.

فصل ۷

دریافت خسارت بیمه‌ای

هدف بیمه‌گذار از تهیه بیمه‌نامه، جبران خسارات احتمالی در صورت وقوع حوادث است، بنابراین دریافت خسارت بیمه‌ای مهم‌ترین هدف بیمه‌گذار از انعقاد قرارداد بیمه و پرداخت خسارت مهم‌ترین تعهد بیمه‌گر در قرارداد بیمه است. بیمه‌گذار برای دریافت خسارت می‌بایست:

- ثابت کند که خطر بیمه شده اتفاق افتاده است و بر اثر آن به مورد بیمه خسارت وارد آمده است. زیرا تنها در صورت وقوع حادثه موضوع بیمه است که بیمه‌گر ملزم به ایفا تعهد خود در قبال بیمه‌گذار خواهد بود.
- بیمه‌گذار باید موجودیت و ارزش مورد بیمه را در لحظه بروز حادثه اثبات نماید. زیرا صدور بیمه به تنهایی دلیل وجود یا ارزش شی مورد بیمه در زمان تحقق حادثه موضوع بیمه نیست. حتی چنانچه بیمه‌گر در هنگام صدور بیمه‌نامه وجود و ارزش مورد بیمه را تایید کرده باشد، این تکلیف از بیمه‌گذار ساقط نمی‌شود زیرا ممکن است بعد از تایید بیمه‌گر در ارزش یا وجود مورد بیمه تغییری حاصل شده باشد.
- مطابق اصل علت نزدیک، ثابت نماید بین وقوع حادثه و خسارت وارده رابطه علیت وجود دارد، یعنی خسارت، معلول حادثه موضوع بیمه بوده است. زیرا بیمه‌گر هرگونه خسارت وارده به بیمه‌گذار را جبران نمی‌کند، بلکه تنها خسارتی را جبران خواهد کرد که مستقیماً در نتیجه وقوع حادثه موضوع بیمه وارد آمده باشد.
- طرفین بیمه‌نامه نسبت به یکدیگر و نیز مورد بیمه، تعهداتی را دارند که به طور خلاصه عبارتند از؛

۷-۱- تعهدات بیمه‌گذار هنگام تهیه بیمه‌نامه و پیش از بروز حادثه

- ۱- به سوالات مطرح شده در پرسش‌نامه و پیشنهاد بیمه به درستی پاسخ دهد.
- ۲- مقررات بیمه‌نامه را رعایت کرده و کلیه وظایفی را که بر عهده دارد را انجام دهد.
- ۳- اعلام دقیق کیفیت خطر مورد بیمه به بیمه‌گر
- ۴- پرداخت به موقع حق بیمه
- ۵- حفاظت از مورد بیمه در مقابل خطر
- ۶- به منظور جلوگیری از زیان یا آسیب دیدگی اموال بیمه شده و یا زیان وارد به اشخاص ثالث به هزینه خود کلیه اقدام‌های لازم را به عمل آورد و توصیه‌های معقول بیمه‌گر را انجام دهد و مقررات قانونی و توصیه‌های کارخانه سازنده را رعایت کند.
- ۷- اعلام تشدید خطر؛ بیمه‌گذار ملزم است هرگونه تغییر در ماهیت خطر را بلافاصله به آگاهی بیمه‌گر برساند و به هزینه خود کلیه اقدام‌های احتیاطی لازم را برای اطمینان از صحت کار اقلام بیمه شده با توجه به اوضاع و احوال معمول دارد. در صورت لزوم ممکن است به تبع این تغییرات نسبت به حدود تأمین یا حق بیمه تجدید نظر به عمل آید.
- ۸- بیمه‌گذار نباید در موضوع بیمه تغییراتی را ایجاد کند و یا اجازه انجام آن را بدهد که منجر به تشدید خطر شود مگر آنکه موافقت کتبی بیمه‌گر را کسب کرده باشد.

۹- فراهم نمودن شرایط برای بازرسی و ارزیابی نمایندگان بیمه‌گر از موضوع بیمه و ارائه کلیه اطلاعات ضروری برای ارزیابی خطر به آنان.

۱۰- اعلام انتقال ارادی یا قهری مورد بیمه به شخص دیگر

۷-۲- تعهدات بیمه‌گذار پس از بروز حادثه

- ۱- جلوگیری از توسعه خسارت
  - ۲- اعلام فوری حادثه به مراجع قانونی
  - ۳- اعلام حادثه ظرف ۵ روز (یا مدت دیگری که در بیمه‌نامه تعیین شده است)، به بیمه‌گر
  - ۴- به منظور جلوگیری از گسترش دامنه زیان یا آسیب‌دیدگی، کلیه اقدام‌هایی را که برای وی امکان دارد به عمل آورد.
  - ۵- قسمت‌های خسارت دیده را به همان حال حفظ کند و به منظور رسیدگی در اختیار نماینده یا کارشناس بیمه‌گر قرار دهد.
  - ۶- کلیه اطلاعات و مدارک مورد درخواست بیمه‌گر را تهیه و در اختیار نماینده یا کارشناس بیمه‌گر قرار دهد.
  - ۷- در موردی که خسارت معلول سرقت ساده یا دزدی با شکست حرز باشد مقام‌های انتظامی را مطلع سازد.
  - ۸- خودداری از اقرار و مصالحه با مسوول حادثه
  - ۹- واگذاری حقوق خود برای جبران خسارت از مسوول حادثه به بیمه‌گر در حدی که بیمه‌گر خسارت وی را جبران نموده است.
- پس از آن که بیمه‌گذار وقوع خسارت را به اطلاع بیمه‌گر رساند، در مورد خسارت‌های جزئی که حدود آن توسط بیمه‌گر تعیین و ابلاغ می‌شود، می‌تواند نسبت به تعمیر یا تعویض اقدام کند. در سایر موارد باید به نماینده بیمه‌گر فرصت داده شود که قبل از هرگونه تعمیر یا تغییر، خسارت را مورد رسیدگی قرار دهد. هرگاه نماینده بیمه‌گر ظرف مدت معقول پس از وقوع حادثه خسارت را مورد رسیدگی قرار ندهد، بیمه‌گذار حق دارد نسبت به تعمیر یا تعویض قسمت‌های خسارت دیده اقدام کند. چنانچه ارقام خسارت دیده به موقع و به نحو مناسب تعمیر نشود بیمه‌گر نسبت به آن تعهدی نخواهد داشت.

۷-۳- مسوولیت‌های بیمه‌گر و بیمه‌گذار در پرداخت خسارت

بیمه‌گذار متعهد است به هزینه بیمه‌گر اقدام‌هایی را که به منظور حفظ حقوق خود و دریافت غرامت پرداختی از اشخاص ثالث (به جز کسانی که تحت بیمه‌نامه، بیمه شده‌اند) لازم می‌داند معمول دارد یا اجازه و دستور انجام آن را بدهد. غراماتی که جبران آن مورد در خواست بیمه‌گر قرار گیرد اعم است از؛ خسارت‌هایی که بیمه‌گر مسقیماً پرداخته است یا غراماتی که طبق اصل قائم مقامی در نتیجه خسارت‌هایی که به موجب این بیمه‌نامه پرداخته است حق مطالبه آن را دارد.

۷-۴- مبانی تعیین خسارت بیمه‌ای

در همه حالات و شرایط، اصول حاکم بر قراردادهای بیمه‌ای، تعیین کننده میزان و نحوی پرداخت خسارات تحت پوشش بیمه نامه می باشد. در این بخش مبانی و اصول تعیین خسارت در بیمه نامه های مهندسی با تاکید بر بیمه تمام خطر پیمانکاران بیان می گردد.

۷-۴-۱- خسارت های مادی

الف- در مورد خسارت قابل تعمیر؛ هزینه تعمیرات لازم برای اینکه اقلام خسارت دیده به وضعی که بلافاصله قبل از حادثه داشته برگردانده شود، که از آن مبلغ بازیافتی اگر وجود داشته باشد کسر می شود.

ب- در صورت خسارت کلی؛ ارزش واقعی مورد بیمه بلافاصله قبل از حادثه پس از کسر بازیافتی. این تعهد محدود به آن مقدار خسارتی است که متوجه بیمه گذار شده و تا حدودی است که جزء مبالغ بیمه شده باشد. بیمه گر تنها در صورت ارائه فاکتور یا اسناد دیگری که مؤید تعمیر یا تعویض باشد خسارت پرداخت خواهد کرد. کلیه خسارت های قابل تعمیر باید تعمیر شود، لکن اگر هزینه تعمیر از ارزش واقعی اموال بلافاصله قبل از حادثه تجاوز کند، جبران خسارت بر اساس بند (ب) بالا صورت خواهد گرفت.

بیمه گر هزینه تعمیرات موقت را نیز عهده دار خواهد بود مشروط بر اینکه چنین تعمیراتی جزئی از تعمیرات قطعی بوده و موجب افزایش کل هزینه تعمیرات نشود.

تذکر مهم: هزینه مربوط به تغییرات، اضافات و یا بهسازی مشمول بیمه نامه نیست.

۷-۴-۲- خسارت های ناشی از مسوولیت

بیمه گر خسارت هایی را که بیمه گذار به موجب قانون مسوول آن می باشد را حداکثر تا مبلغ تعیین شده در بیمه نامه و با شرایط زیر جبران می نماید؛

الف- صدمات جسمانی یا بیماری اشخاص ثالث ناشی از حادثه (اعم از این که به مرگ منجر شود یا نشود).

ب- زیان یا آسیب وارد به اموال اشخاص ثالث که معلول حادثه ای در رابطه مستقیم با عملیات ساختمانی یا نصب اقلام بیمه شده در مدت اعتبار بیمه نامه و در محل اجرای طرح یا مجاور آن باشد.

هرگاه بر طبق مقررات بالا پرداخت خسارتی تحت عنوان مسوولیت مدنی مورد پیدا کند، بیمه گر مبلغ زیر را نیز به بیمه گذار پرداخت خواهد کرد:

- کلیه هزینه ها و مخارج دادرسی که بیمه گذار به خواهان پرداخته است.
- کلیه هزینه ها و مخارجی که بیمه گذار با رضایت کتبی بیمه گر به عهده گرفته است.

مشروط بر اینکه تعهدات بیمه گر تحت این بخش بیمه نامه از میزان مبالغ و یا حد غرامتی که در جدول مشخصات در هر مورد درج شده است، تجاوز نکند.

۷-۵- ارزیابی و دریافت خسارت بیمه‌ای

به منظور ارزیابی خسارت وارد شده به مورد بیمه و تعیین تعهدات بیمه‌گر برای جبران خسارت، می‌بایست ارزیابی خسارت بیمه^۱ تعیین و اقدام نماید. ارزیابی خسارت بیمه‌ای شخص حقیقی یا حقوقی مستقلی است که دارای پروانه ارزیابی خسارت بیمه‌ای از بیمه مرکزی بوده و مجاز به بررسی و تحقیق در مورد علت بروز حادثه و تحقق خسارت، تعیین مقدار خسارت و تشخیص میزان تعهد بیمه‌گر طبق شرایط بیمه‌نامه و نیز مذاکره برای تعدیل و تسویه خسارت بیمه‌ای می‌باشد.^۲ به عبارت دیگر ارزیابی خسارت فردی است که خسارت‌های اعلام شده بیمه‌گذاران را مطابق بیمه‌نامه بررسی ارزیابی می‌کند. ارزیابان خسارت بیمه‌ای باید در بیمه‌گذار و بیمه‌گر حس اعتماد ایجاد نماید به نحوی که هر یک از آن‌ها مطمئن باشند که نظر کارشناسی آن‌ها در تعیین خسارت صحیح است.

ارزیاب خسارت بیمه‌ای برای ارزیابی خسارت موظف به انعقاد قرارداد کتبی با موسسه بیمه و یا بیمه‌گذار می‌باشد. در این قرارداد حداقل باید تاریخ تنظیم قرارداد، مدت اعتبار آن، مشخصات موسسه بیمه و بیمه‌گذار، مبلغ حق‌الزحمه، زمانبندی و نحوه ارایه گزارش ارزیابی، حدود اختیارات ارزیاب خسارت بیمه‌ای و شرایط فسخ قرارداد ارزیابی مشخص شود. موسسه بیمه و بیمه‌گذار می‌توانند ارزیاب خسارت بیمه‌ای مرضی الطرفین و حدود اختیارات وی را تعیین نمایند. در این صورت بیمه‌گر موظف است مشخصات ارزیاب منتخب و حدود اختیارات وی را در شرایط بیمه‌نامه درج نماید. پرداخت حق‌الزحمه ارزیاب خسارت بر عهده بیمه‌گر است اما در مواردی که ارزیابی خسارت به درخواست بیمه‌گذار انجام می‌گیرد پرداخت حق‌الزحمه بر عهده وی خواهد بود.

به طور کلی وظایف ارزیابان خسارت بیمه‌ای عبارتند از؛

- بررسی بیمه‌نامه و مدارک ارائه شده از جانب بیمه‌گر و بیمه‌گذار
- انجام بازدید از محل و موضوع خسارت
- دریافت و بررسی مدارک از پلیس، آتش‌نشانی و شاهدان عینی
- دریافت مدارک و شواهد از ناظران عینی و مراجع ذیربط
- عکس‌برداری / فیلم‌برداری و جمع‌آوری مدارک
- دریافت اظهارنظر تخصصی از کارشناس متخصص
- دریافت و بررسی مدارک مربوط به موضوع بیمه شده قبل از خسارت
- دریافت و بررسی مدارک و شواهد قیمت و ارزش بیمه شده
- حصول اطمینان از پیشگیری توسعه خسارت
- تطبیق مشخصات مورد بیمه با مورد خسارت دیده

1- Loss Adjuster

۲- ماده یک آیین‌نامه شماره ۸۵ شورای عالی بیمه

- بررسی ماهیت، علت و مقدار خسارت
- تعیین میزان و مبلغ خسارت
- تعیین محدوده مسوولیت بیمه‌گر و مبلغ خسارت قابل پرداخت
- تهیه گزارش ارزیابی خسارت

۷-۵-۱- مراحل و ترتیب برآورد خسارت

برای آنکه خسارت وارد شده به موضوع بیمه‌نامه از طرف بیمه‌گر پرداخت گردد، می‌بایست مراحل زیر به ترتیب انجام گیرد:

- الف- طرح ادعای خسارت از طرف بیمه‌گذار
  - ب- برآورد خسارت توسط ارزیاب خسارت؛ برآورد فنی، اندازگیری احجام، اعمال قیمت و ضرایب بر اساس قرارداد، محاسبه تعدیل (در صورت تحت پوشش بودن)، تاثیر سایر شرایط قرارداد پیمانکار، اعمال مفاد کلوزها و سایر شرایط بیمه‌نامه مانند قاعده نسبی سرمایه (ماده ۱۰ قانون بیمه)، قاعده نسبی حق بیمه (ماده ۱۳ قانون بیمه).
  - ج- کسر فرانشیز از برآورد خسارت
  - د- اعمال حد غرامت یا سقف تعهدات بیمه‌گر
- تذکر مهم: در هنگام محاسبه سقف تعهدات بیمه‌گر می‌بایست ابتدا فرانشیز از برآورد خسارت کسر گردد و سپس حد غرامت کنترل شود بنابراین در صورتی که میزان خسارت محاسبه شده پس از کسر فرانشیز از حد غرامت بیمه‌گر بیش‌تر باشد، سقف تعهدات بیمه‌نامه پرداخت می‌شود و نباید از آن فرانشیز کسر گردد.

۷-۵-۲- اقدامات ارزیاب خسارت بیمه‌ای

ارزیاب خسارت بیمه‌ای نسبت به دریافت مدارک و شواهد از ناظران عینی (افراد) که در زمان حادثه به نحوی درگیر بوده یا حضور داشته‌اند) و مراجع ذیربط اقدام می‌نماید. کارشناس می‌بایست نسبت به بازدید میدانی و تنظیم صورت جلسه اقدام نماید.

۷-۵-۳- مدارک لازم جهت بررسی و پرداخت خسارت

- ۱- اعلام کتبی خسارت در موعد مقرر در بیمه‌نامه
- ۲- تنظیم صورتجلسه خسارت با تعیین مواضع خسارت دیده و میزان آن
- ۳- اصل بیمه‌نامه در دست بیمه‌گذار به همراه ضمایم آن
- ۴- اصل پیمان، متمم‌های پیمان، فهرست بهای پیمان و ضمایم آن (در صورت وجود)
- ۵- صورت مجالس و صورت وضعیت‌های ماهانه قبل از خسارت
- ۶- اصل دستورکار مشاور به پیمانکار و صورت‌مجلس انجام آن برای اجرای کارهایی که در نقشه‌ها نیست.
- ۷- اصل صورتجلسه با تایید کتبی دستگاه نظارت برای انجام کارهایی که هنوز به اتمام نرسیده و در صورت مجالس

و صورت وضعیت‌ها درج نشده و خسارت دیده است.

۸- گزارش مقامات انتظامی درمورد سرقت یا فوت

۹- گزارش نزدیک‌ترین ایستگاه هواشناسی در مورد طوفان یا سیل

۷-۵-۴- صورت‌جلسه بازدید میدانی

پس از اعلام خسارت توسط بیمه‌گذار، کارشناسان در اولین فرصت از مورد بیمه بازدید نموده و اقدام به تهیه

صورت‌جلسه خسارت می‌نمایند. در صورت‌جلسه تهیه شده موارد زیر قید می‌گردد:

۱- زمان، مکان و چگونگی خسارت.

۲- مواضع و احجام خسارت دیده مطابق آنچه رویت شده است.

۳- مواضع و احجامی که قابل رویت نبوده ولی بیمه‌گذار مدعی خسارت به آنهاست با ذکر عبارت «بنا به اظهار بیمه‌گذار».

۴- کلیه مدارک مورد درخواست جهت بررسی خسارت.

۵- میزان برآورد اولیه خسارت.

پس از تنظیم صورت‌جلسه خسارت از آنجا که هنوز کارشناس به مستندات بیمه‌نامه رجوع ننموده و از مفاد آن مانند

پوشش‌ها، استثنائات، حدود غرامت، فرانشیزها، الحاقی‌های صادره و ... بی‌خبر می‌باشد، در انتهای صورت‌جلسه خسارت این

عبارت درج می‌شود:

«این صورت‌جلسه بدون اطلاع از مفاد بیمه‌نامه تنظیم گردیده و صرفاً جنبه کارشناسی دارد.»

بدیهی است پس از کنترل مستندات بیمه‌نامه و بررسی مدارک درخواستی از بیمه‌گذار در صورت‌جلسه خسارت،

کارشناس خسارت با تهیه گزارش کارشناسی خسارت، میزان خسارت قابل پرداخت را اعلام می‌نماید.

۷-۵-۵- گزارش ارزیابی خسارت

کارشناس در گزارش خود نسبت به تعیین موارد زیر اقدام می‌نماید.

۱- ماهیت خطر: آتش‌سوزی، سرقت، شکستگی، خرابی، از کار افتادن، آب گرفتگی، بلایای طبیعی، ...

۲- علت خطر: عمدی، سوء استفاده بیمه‌گذار، کوتاهی بیمه‌گذار، کوتاهی / اشتباه عوامل و افراد و کارکنان

بیمه‌گذار، کوتاهی / اشتباه عوامل و افراد ثالث، اشکال فنی / اشکال طراحی، حمل و نقل بد، دستکاری، تعمیر

و نگهداری نامناسب، مسایل و اشکالات ماهیتی، ...

- مقدار خسارت^۱: تفکیک خسارات برحسب علت‌های احتمالی، تخمین مقدار خسارت، تعیین مقدار خسارت (اندازه‌گیری، توزین، محاسبه)، بازیافت و اقدامات اصلاحی، جلوگیری از تشدید و انتشار خسارت
- مبلغ خسارت قابل پرداخت: بررسی و تعیین تعهدات بیمه‌گر با توجه به شرایط و کلوهای بیمه‌نامه، استثنائات، اصلاحیه‌ها، زمان ادعا و اطلاع، مرور زمان، ... و محاسبه مبلغ قابل پرداخت در هر خسارت با احتساب امکان بازیافت^۲ یا ارزش اسقاطی^۳ مورد خسارت دیده.

۶-۷- نکات مهم در هنگام بروز حادثه و پرداخت خسارت

- ۱- حداکثر مهلت اعلام خسارت مطابق شرایط بیمه‌نامه است. در قانون بیمه این مدت ۵ روز و در بیمه تمام خطر پیمانکاران ۱۴ روز می‌باشد.
- ۲- در صورتی که پرداخت حق بیمه به صورت اقساط باشد و اقساط حق بیمه در سررسید مقرر پرداخت نگردد، خسارت به نسبت حق بیمه دریافتی به حق بیمه‌ای که تا زمان وقوع خسارت بایستی دریافت می‌گردید، پرداخت خواهد شد.
- ۳- بیمه‌گذار نباید قبل از بازدید بیمه‌گر اقدام به ترمیم مواضع آسیب دیده نماید ولی باید به هزینه خود کلیه اقدامات لازم جهت جلوگیری از گسترش خسارت را به عمل آورد و توصیه‌های معقول بیمه‌گر را انجام دهد.
- ۴- بیمه‌گر خسارت را فقط در وجه صاحب کار (کارفرما) پرداخت می‌نماید.
- ۵- خسارت بر اساس فهرست بهای منضم به قرارداد، صورت مجالس و صورت وضعیت‌ها (صورت کارکردهای) اجرایی قبل از حادثه محاسبه می‌شود.
- ۶- بیمه‌گذار موظف است نکات ایمنی را رعایت نماید.
- ۷- خسارات وارده قبل از تاریخ صدور بیمه‌نامه از شمول پوشش بیمه‌ای مستثنی می‌باشد.
- ۸- کم بیمه‌گی^۴: در صورتی که سرمایه مورد بیمه کم تر از میزان واقعی آن بیمه شده باشد، یکی از شرایط زیر بر بیمه‌نامه حاکم خواهد بود.
  - الف- سرمایه مورد بیمه واقعی با تعیین حد غرامت در پرداخت خسارت: تخفیف در نرخ (ضریب) تعیین حق بیمه
  - ب- سرمایه مورد بیمه کم تر از مقدار واقعی (اظهارات کذب بیمه‌گذار): اعمال قاعده نسبی (ماده ۱۰ قانون بیمه) در هنگام تعیین خسارت قابل پرداخت و کاهش خسارت پرداختی به نسبت سرمایه بیمه شده و ارزش واقعی مورد بیمه

1- Amount of Damage

2- Recovery

3- Residual Value

4- Under Insurance

۷-۷- اختلاف در مبلغ خسارت

هرگونه اختلاف درباره مبلغی که باید به موجب بیمه‌نامه پرداخت شود (بافرض قبول مسوولیت از طرف بیمه‌گر) موضوع به کارشناسی که کتبا با توافق طرفین برگزیده می‌شود، ارجاع خواهد شد. اگر طرفین نسبت به کارشناس واحد به توافق نرسند موضوع اختلاف به دو کارشناس که توسط طرفین، ظرف مدت یک ماه از تاریخ درخواست کتبی طرف دیگر انتخاب می‌شود ارجاع خواهد گردید. در صورتی که کارشناس مزبور به توافق نرسند قبل از بررسی ماهوی موضوع اختلاف، کارشناسان، کارشناس سومی را به عنوان سر کارشناس کتبا انتخاب خواهند کرد. پیش از اعلام نظر کارشناسان هیچ دعوایی علیه بیمه‌گر در مراجع قضایی قابل طرح نمی‌باشد.

۷-۸- تقلب در خسارت

در شرایط زیر چنانچه اقامه دعوی ظرف مدت سه ماه از سوی بیمه‌گذار صورت نگیرد، کلیه حقوق ناشی از بیمه‌نامه منتفی خواهد شد:

- بیمه‌گر اعلام نماید خسارت مورد ادعا، عاری از حقیقت است.
- بیمه‌گر اعلام نماید خسارت مورد ادعا، با قصد تقلب بوده یا از اسناد و مدارک تقلب آمیز استفاده شده است.
- بیمه‌گر در مورد خسارت، سلب مسوولیت نماید.

۷-۹- مقررات حمایت‌کننده بیمه‌گذاران

با توجه به اهمیت بیمه در کشور و به منظور تنظیم و تعمیم و هدایت امر بیمه در ایران و حمایت از بیمه‌گذاران و بیمه‌شدگان و صاحبان حقوق آن‌ها همچنین به منظور اعمال نظارت دولت بر این فعالیت‌ها موسسه‌ای به نام بیمه مرکزی ایران طبق مقررات قانون به صورت شرکت سهامی تاسیس شده است.^۱ مطابق قانون تاسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری، نهادی به نام «شورای عالی بیمه» تشکیل گردیده که یکی از وظایف آن «تصویب آیین‌نامه‌های لازم برای هدایت امر بیمه و فعالیت موسسات بیمه»^۲ می‌باشد. این شورا تاکنون حدود ۱۰۰ آیین‌نامه در ارتباط با امور بیمه‌ای صادر نموده است. برای تبیین حقوق بیمه‌گذاران و در حمایت از آنان به طور خاص آیین‌نامه شماره ۷۱ با عنوان «آیین‌نامه حمایت از حقوق بیمه‌گذاران، بیمه‌شدگان و صاحبان حقوق آن‌ها» و آیین‌نامه شماره ۸۵ با عنوان «آیین‌نامه تنظیم امور ارزیابی خسارت بیمه‌ای» تدوین شده است. در کنار این آیین‌نامه‌ها بیمه مرکزی ایران نسبت به راه‌اندازی

۱- ماده یک قانون تاسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری مصوب ۱۳۵۰/۳/۳۰

۲- بند ۵ ماده ۱۷ قانون تاسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری

سامانه‌های برخط^۱ اقدام نموده تا بیمه‌گذاران بتوانند ضمن کنترل صحت بیمه‌نامه‌هایی که از سوی بیمه‌گران به آن‌ها داده می‌شود، در صورت بروز اختلاف شکایت‌های خود را در آنها ثبت و پی‌گیری نمایند.

۷-۹-۱- آیین‌نامه شماره ۷۱- حمایت از حقوق بیمه‌گذاران، بیمه‌شدگان و صاحبان حقوق آن‌ها

این شورا به منظور تقویت اعتماد عمومی به صنعت بیمه و افزایش آگاهی عمومی از خدمات بیمه‌ای و شیوه عرضه آن، الزام بیمه‌گران به ارائه اطلاعات کامل، درست و به موقع قبل و بعد از صدور بیمه‌نامه به بیمه‌گذاران، الزام بیمه‌گران به تسهیل فرایند بررسی و پرداخت خسارت و رسیدگی به شکایات بیمه‌ای، در جلسه مورخ ۱۳۹۱/۳/۲۳ «آیین‌نامه حمایت از حقوق بیمه‌گذاران، بیمه‌شدگان و صاحبان حقوق آن‌ها» را در هفت فصل، سی و سه ماده و چهار تبصره که به آیین‌نامه شماره ۷۱ مشهور است، تصویب نمود. همان‌گونه که از نام این آیین‌نامه پیداست، این مصوبه برای حمایت از بیمه‌گذاران تدوین شده است و در این مجموعه به برخی از موارد مهم آن پرداخته می‌شود.

فصل اول تعاریف

در بند ۱۲ ماده ۱ مقدم بودن شرایط خصوصی به شرایط عمومی بیمه‌نامه توضیح داده شده است.

فصل دوم نحوی اطلاع رسانی و تبلیغ خدمات بیمه‌ای

ماده ۳- عرضه‌کنندگان بیمه باید از تبلیغات گمراه‌کننده خودداری نمایند. منظور از تبلیغ گمراه‌کننده تبلیغی است که:

۱- موجب ابهام در تشخیص محصولات بیمه‌ای شود.

۲- وعده‌هایی خارج از پوشش‌های مقرر در بیمه‌نامه یا فراتر از عملکرد بیمه‌گر ارائه دهد.

۳- با شرایط بیمه‌نامه منطبق نباشد.

۴- با قوانین و مقررات بیمه‌ای و عرف بیمه منطبق نباشد.

فصل سوم: فروش، پیشنهاد و صدور بیمه‌نامه

ماده ۸ - عرضه‌کننده بیمه موظف است کلیه اطلاعات ضروری در مورد پوشش‌های بیمه، وظایف و تعهدات بیمه‌گر و بیمه‌گذار، میزان حق بیمه و نحوه پرداخت آن، استثنائات و محدودیت‌های بیمه‌نامه، تاریخ شروع و انقضای بیمه‌نامه و نحوه ارائه خدمات بیمه‌ای و سایر توضیحات لازم را به متقاضی خدمات بیمه به صورتی مناسب (نظیر مکتوب، الکترونیکی و غیره) اعلام نماید. این اطلاعات باید به گونه‌ای ارائه شود که مقایسه خدمات بیمه‌ای را از نظر قیمت، مدت و شرایط برای متقاضی خدمات بیمه امکان‌پذیر سازد.

ماده ۹- فروش اجباری بیمه به هر طریقی ممنوع است. در صورت اثبات فروش اجباری بیمه نامه، شرکت بیمه مکلف است در صورت درخواست بیمه‌گذار بیمه‌نامه‌های صادره را باطل، حق بیمه‌های دریافتی را عیناً مسترد نماید.

ماده ۱۲- عرضه کننده بیمه نباید هیچ گونه اطلاعاتی مازاد بر اطلاعاتی که طبق قوانین و مقررات مربوط برای انجام عملیات بیمه‌گری ضرورت دارد از متقاضی خدمات بیمه درخواست نماید.

ماده ۱۴- موسسه بیمه موظف است بیمه نامه و شرایط آن را با حروف خوانا، و عبارات قابل درک برای عموم بیمه‌گذاران تهیه نماید. مسوولیت درج صحیح اطلاعات در بیمه‌نامه بر عهده بیمه‌گر است و موارد اجمال، ابهام یا اختلاف در مندرجات بیمه‌نامه یا سایر مستندات به نفع بیمه‌گذار یا ذینفع تفسیر می‌شود.

ماده ۱۶- عرضه کننده بیمه موظف است بیمه نامه صادره را مشتمل بر شرایط عمومی و سایر شرایط به بیمه‌گذار تسلیم نماید.

فصل چهارم: رسیدگی به خسارت

ماده ۱۹- موسسه بیمه موظف است تمهیدات لازم برای اعلام خسارت توسط بیمه‌گذار، ارزیابی و پرداخت خسارت در تمامی نقاط جغرافیایی که تحت پوشش بیمه‌نامه قرار دارد را فراهم و در این خصوص به بیمه‌گذاران اطلاع‌رسانی نماید. همچنین در تمام مراکز صدور و پرداخت خسارت و پایگاه اطلاع‌رسانی یا پورتال خود در خصوص نحوه رسیدگی به خسارات و فرآیند رسیدگی به خسارت، اطلاع‌رسانی مناسب را انجام دهد. همچنین در خصوص اعلام نحوه و فرآیند رسیدگی به خسارت در تمام مراکز صدور، پرداخت خسارت و پایگاه اطلاع‌رسانی یا پورتال خود، اقدامات لازم را به عمل آورد.

ماده ۲۰- موسسه بیمه موظف است ترتیبی اتخاذ نماید که کلیه مراکز پرداخت خسارت آن با یکدیگر در ارتباط باشند به نحوی که دریافت خسارت از کلیه مراکز پرداخت خسارت آن شرکت امکان‌پذیر باشد.

ماده ۲۱- عرضه کننده بیمه موظف است در اولین مراجعه (حضوری یا غیرحضوری) زیان دیده یا بیمه‌گذار برای دریافت خسارت، فهرست کامل مدارک لازم جهت بررسی و رسیدگی به خسارت، فرایند و مدت زمان رسیدگی، روش‌های جبران خسارت و رویه‌های داخلی حل و فصل شکایات را به زیان دیده یا بیمه‌گذار اعلام یا ارایه نماید.

ماده ۲۲- موسسه بیمه باید بعد از دریافت کلیه مدارک مربوط به خسارت حداکثر ظرف مدت ۳۰ روز، مدارک را بررسی و نتیجه را اعلام نماید و در صورت احراز عدم استحقاق دریافت خسارت مراتب را همراه با ذکر دلایل به طور مکتوب به بیمه‌گذار یا زیان دیده اعلام نماید و در صورت قبول خسارت، موسسه بیمه موظف است **حداکثر ظرف مدت ۱۵ روز پس از قبول خسارت آن را پرداخت نماید.** در مواردی که پرداخت خسارت پس از تکمیل مدارک مثبت‌ه از سوی بیمه‌گر، به تاخیر می‌افتد، طبق حکم ماده ۵۲۲ آیین دادرسی مدنی عمل می‌شود.

فصل پنجم: فرایند رسیدگی به شکایات بیمه‌ای

ماده ۲۷- در صورت عدم رسیدگی به شکایات بیمه‌ای در شرکت بیمه، بیمه‌گذاران، بیمه‌شدگان یا صاحبان حقوق آنها می‌توانند موضوع مورد اختلاف را به صورت کتبی و همراه مدارک و دلایل لازم به بیمه مرکزی اعلام و تقاضای رسیدگی نمایند. بیمه مرکزی در صورت لزوم موضوع را همراه با مستندات آن برای ارایه توضیحات لازم به شرکت بیمه ذریبط اعلام خواهد نمود. شرکت بیمه موظف است حداکثر ظرف مدت دو هفته پس از دریافت مدارک فوق، پاسخ خود را به صورت مستدل و مستند به بیمه مرکزی اعلام نماید.

فصل ششم: نظارت بر اجرا

ماده ۳۰- بیمه مرکزی بر حسن اجرای مفاد این آیین نامه نظارت می‌نماید ...

فصل هفتم: سایر مقررات

ماده ۳۲- کلیه عرضه کنندگان بیمه موظفند:

- ۱- هر گونه تغییر آدرس خود را در اسرع وقت و حداکثر طی یک هفته به اطلاع بیمه‌گذاران خود برسانند.
- ۲- در صورت درخواست بیمه‌گذار یا الزام قانونی، هر گونه تغییر در پوشش بیمه‌ای یا تغییر در شرایط بیمه‌نامه را پس از طی مراحل قانونی با صدور الحاقیه در اسرع وقت و حداکثر طی یک هفته به انجام رسانند.
- ۳- در صورت درخواست بیمه‌گذار برای صدور بیمه‌نامه المثنی، در اسرع وقت و حداکثر طی یک هفته نسبت به صدور بیمه‌نامه المثنی با لحاظ سوابق بیمه‌گذار اقدام نمایند.

۷-۹-۲- آیین‌نامه شماره ۸۵- آیین‌نامه تنظیم امور ارزیابی خسارت بیمه‌ای

شورای عالی بیمه در جلسه مورخ ۱۳۹۲/۹/۲۶ آیین‌نامه تنظیم امور ارزیابی خسارت بیمه‌ای را مشتمل بر ۲۰ ماده و ۱۴ تبصره تصویب نمود.

ماده ۱- ارزیاب خسارت بیمه‌ای شخص حقیقی یا حقوقی مستقلی است که دارای پروانه ارزیابی خسارت بیمه‌ای از بیمه مرکزی بوده و مجاز به بررسی و تحقیق در مورد علت بروز حادثه و تحقق خسارت، تعیین مقدار خسارت و تشخیص میزان تعهد بیمه‌گر طبق شرایط بیمه‌نامه و نیز مذاکره برای تعدیل و تسویه خسارت بیمه‌ای می‌باشد.

ماده ۶- بیمه مرکزی لیست ارزیابان خسارت بیمه‌ای دارای پروانه فعالیت و مشخصات آنها را از طریق پایگاه اینترنتی خود اعلام و هر ماه لیست مزبور را به روز می‌کند.

برای دستیابی به نام و نشانی ارزیابان خسارت می‌توان با مراجعه به سایت بیمه مرکزی به نشانی www.centinsur.ir

یا مراجعه مستقیم به سایت <https://www.centinsur.ir/index.aspx?siteid=1&fkeyid=&siteid=1&pageid=257>

نسبت به دریافت ارزیابان دارای پروانه معتبر اقدام نمود.

ماده ۹- ارزیاب خسارت بیمه‌ای برای ارزیابی خسارت موظف به انعقاد قرارداد کتبی با موسسه بیمه و یا بیمه‌گذار می‌باشد. در این قرارداد حداقل باید تاریخ تنظیم قرارداد، مدت اعتبار آن، مشخصات موسسه بیمه و بیمه‌گذار، مبلغ حق الزحمه، زمانبندی و نحوه ارایه گزارش ارزیابی، حدود اختیارات ارزیاب خسارت بیمه‌ای و شرایط فسخ قرارداد ارزیابی مشخص شود.

تبصره ۱- موسسه بیمه و بیمه‌گذار می‌توانند ارزیاب خسارت بیمه‌ای مرضی‌الطرفین و حدود اختیارات وی را تعیین نمایند. در این صورت بیمه‌گر موظف است مشخصات ارزیاب منتخب و حدود اختیارات وی را در شرایط بیمه‌نامه درج نماید.

تبصره ۲- پرداخت حق الزحمه ارزیاب خسارت بر عهده بیمه‌گر خواهد بود. در مواردی که ارزیابی خسارت به درخواست بیمه‌گذار انجام می‌گیرد پرداخت حق الزحمه بر عهده وی خواهد بود.

تبصره ۳- ارزیاب خسارت بیمه‌ای نمی‌تواند در یک پرونده خسارت همزمان ارزیاب موسسه بیمه و بیمه‌گذار باشد مگر اینکه طرفین در مورد ارزیاب مرضی‌الطرفین توافق نمایند.

ماده ۱۲- بیمه مرکزی موظف است امکان انتخاب ارزیاب خسارت بیمه‌ای توسط بیمه‌گذار را به نحو مقتضی اطلاع رسانی نماید.

ماده ۱۳- مرجع رسیدگی به اختلافات بین ارزیاب خسارت بیمه‌ای با موسسه بیمه، یا بیمه‌گذار و سایر ذی‌نفعان در خصوص قرارداد ارزیابی و مفاد این آیین‌نامه هیأتی مرکب از نماینده بیمه مرکزی، نماینده سندیکای بیمه‌گران ایران و نماینده انجمن صنفی ارزیابان خسارت بیمه‌ای خواهد بود. نحوه تشکیل جلسات، رسیدگی به اختلافات، اتخاذ تصمیم و سایر امور اجرایی این هیأت در چارچوب دستورالعملی خواهد بود که با همکاری سندیکای بیمه‌گران ایران و انجمن صنفی ارزیابان خسارت توسط بیمه مرکزی تهیه و ابلاغ خواهد شد.

تبصره - در رسیدگی به اختلافات بین ارزیاب خسارت با بیمه‌گذار و سایر ذی‌نفعان، نماینده بیمه‌گذار جایگزین نماینده سندیکا در هیأت موضوع این ماده می‌شود.

ماده ۱۵- در صورتی که موسسه بیمه بخواهد در رسیدگی به پرونده خسارت خود، از اشخاصی به غیر از کارکنان خود استفاده نماید موظف است صرفاً از ارزیابان خسارت بیمه‌ای دارای پروانه فعالیت از بیمه مرکزی ج.ا.ایران استفاده نماید.

تبصره - آن دسته از نمایندگان بیمه که به استناد تبصره یک ماده یک آیین‌نامه شماره ۷۵ (تنظیم امور نمایندگی بیمه) مصوب شورای عالی بیمه بخشی از اختیارات و وظایف شرکت بیمه مربوط در پرداخت خسارت در رشته‌های مختلف بیمه به آنان تفویض شده است موظفند در ارزیابی خسارت از خدمات ارزیابان خسارت بیمه‌ای موضوع این آیین‌نامه استفاده کنند.

۷-۹-۳- سامانه‌های نظارتی و کنترلی بیمه مرکزی

بیمه مرکزی در راستای وظایف و مسوولیت‌های قانونی خود برای نظارت و تنظیم و هدایت امور بیمه و حمایت از بیمه‌گذاران و بیمه‌شدگان نسبت به راه‌اندازی سامانه‌های الکترونیکی و اینترنتی اقدام نموده است که در این بخش به

آن‌ها اشاره می‌شود. توصیه می‌شود بیمه‌گذاران با مراجعه به این سامانه‌ها ضمن کنترل بیمه‌نامه‌های خود با نحوی عملکرد آن‌ها آشنا شوند.

۷-۹-۳-۱- سامانه استعلام بیمه‌نامه (سنهاب)

بیمه مرکزی ایران سامانه استعلام بیمه‌نامه به اختصار «سنهاب» را از سال ۱۳۹۰ راه‌اندازی نموده است. سامانه سنهاب با رویکرد جامع نگرانه و با هدف تجمیع اطلاعات و فراهم آوردن امکان نظارت و هدایت شرکت‌های بیمه و صنعت بیمه ایجاد گردیده است. این سامانه در ابتدا برای کنترل عملیات بیمه اجباری شکل گرفت که به تدریج برای نظارت آنلاین بر عملکرد شرکت‌های بیمه و شبکه فروش صنعت بیمه قرارداد به کار گرفته شد. تمامی مراحل خریداری، ثبت و تمدید بیمه‌نامه‌ها از طریق الکترونیکی انجام می‌شود و بیمه‌گذاران می‌توانند از طریق این سامانه آخرین اطلاعات مربوط به بیمه‌نامه‌های خود را به رصد نموده و در خصوص تمدید، فسخ قرارداد و تکمیل بیمه خود تصمیم‌گیری کنند. بیمه‌گذاران از طریق پورتال بیمه مرکزی با وارد کردن شماره بیمه‌نامه، شرکت صادر کننده بیمه‌نامه و کد ملی خود می‌توانند نسبت به استعلام صحت بیمه‌نامه‌های خود اقدام کنند. هر یک از شرکت‌های بیمه پس از صدور بیمه‌نامه در تمامی رشته‌ها، باید اطلاعات آنرا در این سامانه ثبت کنند و بیمه‌گذاران از این طریق می‌توانند صحت بیمه‌نامه‌های خود را کنترل کنند.

دسترسی به سامانه سنهاب از طریق سایت بیمه مرکزی ایران به نشانی <https://www.centinsur.ir> و یا مراجعه مستقیم به نشانی <https://www.centinsur.ir/index.aspx?pageid=306> امکان پذیر است ضمناً می‌توان با ارسال پیامک به شماره ۳۰۰۰۲۶۲۱ به یکی از دو روش زیر نیز وضعیت بیمه‌نامه را استعلام نمود.

شماره بیمه نامه چاپ شده* کد ملی بیمه گذار*1: فرمت پیامک
نمونه 1:0038515000*91/01/002/000123

و یا

کد یکتای بیمه‌نامه* کد ملی بیمه گذار*1: فرمت پیامک
نمونه 1:0038515000*1234567890

۷-۹-۳-۲- سامانه یکپارچه رسیدگی به شکایات بیمه‌گذاران

یکی از زیرسیستم‌های سامانه سنهاب، زیرسیستم مکانیزه‌ای است که در اختیار عموم مردم قرار دارد که می‌توانند شکایت‌های خود را در آن ثبت نمایند. این شکایت‌ها در داخل کارتابل و به صورت مکانیزه در اختیار واحد رسیدگی به شکایات بیمه مرکزی قرار می‌گیرد. جهت دسترسی به این سامانه با مراجعه به سایت بیمه مرکزی ایران به نشانی <https://www.centinsur.ir> و یا مراجعه مستقیم به نشانی

<https://nezarat.centinsur.ir/index.aspx?siteid=5&fkeyid=&siteid=5&pageid=699>

می‌توان شکایت از بیمه‌گران را در سامانه ثبت نمود و مراحل رسیدگی به آن را پی‌گیری کرد.

۷-۹-۳-۳- درج شروط خصوصی در بیمه‌نامه

بیمه مرکزی طی نامه شماره ۱۷۲۴۳/۲۰۵ مورخ ۱۳۹۲/۹/۱۲ بیمه‌گران را ملزم به رعایت شرایط عمومی که بعضاً برخی از مواد آنها مقررات قانونی یا موارد آمره می‌باشند، نموده است. متن نامه به شرح زیر است؛

«با عنایت به اینکه قرارداد بیمه تابع اراده طرفین است و مادامی که شروط فیما بین مخالف صریح یا ضمنی قوانین و مقررات نباشد برای طرفین لازم‌الاتباع است بنابر این در تفسیر بند ۱۲ ماده ۱ آیین‌نامه حمایت از حقوق بیمه‌گذاران بایستی قائل به تفصیل گردیده و شرایط خصوصی بیمه‌نامه را صرفاً در مواردی حاکم بر شرایط عمومی دانست که مقررات شرایط عمومی جنبه آمره و تکلیفی نداشته باشد با این ملاحظه که برخی از مقررات مندرج در شرایط عمومی بیمه‌نامه‌ها عین قانون و یا مبتنی بر نظم عمومی (منافع و مصالح عمومی جامعه) است و نمی‌توان بر خلاف آن‌ها توافق نمود. در این خصوص لازم است مقررات شرایط عمومی بیمه‌نامه تجزیه گردیده و موارد آمره و تکمیلی آن مشخص شوند.»

در واقع با این نامه بیمه مرکزی در توضیح نحوی مقدم بودن شرایط خصوصی بر شرایط عمومی بیمه‌نامه یادآوری نموده است برخی مواد شرایط عمومی بعضی از بیمه‌نامه‌ها از قوانین یا مقررات آمره نشأت گرفته‌اند و به بهانه ارجح بودن شرایط خصوصی نباید این‌گونه مقررات مخدوش شوند. به عنوان مثال مطابق ماده ۱۶ قانون بیمه اگر تشدید خطر در نتیجه عمل بیمه‌گذار نباشد مهلت اطلاع به بیمه‌گر ۱۰ روز است و مطابق ماده ۳۵ همان قانون نمی‌توان این مهلت را کم نمود اما افزایش آن بلامانع است و اگر در شرایط خصوصی بیمه‌نامه این مهلت کم‌تر درج شده باشد، قابل استناد نخواهد بود.

فصل ۸

الحاقیه‌های بیمه مهندسی

در طول مدت بیمه نامه یا پس از پایان آن ممکن است بنا به دلایل گوناگون نیاز به تغییر مدت یا بخشی از شرایط بیمه نامه به وجود آید. در این هنگام با صدور الحاقیه‌هایی به بیمه نامه که با توافق طرفین صادر می‌شوند، می‌توان بیمه نامه را تغییر داد. در زیر چند نمونه از پر کاربردترین الحاقیه‌های بیمه‌های مهندسی بررسی می‌گردد.

۸-۱- الحاقی توقف یا تعلیق^۱

در بسیاری مواقع به دلایل مختلف مانند جلوگیری معارضین زمین، مراجع قانونی، شهرداری، ... عملیات اجرایی پروژه متوقف می‌گردد، از آنجا که «توقف کار» جزء استثنائات بیمه نامه محسوب می‌شود، پوشش بیمه‌ای پروژه به طور خودکار متوقف خواهد شد. در این حالت در صورت تمایل بیمه‌گذار به پوشش بیمه‌ای در زمان توقف (Silent Risks) خطرات مورد نظر (Named Perils) که توسط خود بیمه‌گذار تعیین می‌گردد، با صدور «الحاقی توقف» و پرداخت حق بیمه اضافی، پروژه تا مدت معینی تحت پوشش بیمه‌ای زمان توقف خواهد بود و پس از سپری شدن زمان و شروع مجدد عملیات اجرایی با صدور الحاقی دیگری مجدداً ادامه پوشش بیمه‌ای تمام خطر برقرار خواهد شد. بدیهی است که در الحاقی دوم باید تاریخ‌های انقضای پوشش دوره احداث و مدت دوره نگهداری به میزان زمان توقف پروژه جابه‌جا گردد. توجه مهم: اگر بیمه‌گذار هیچ پوششی را در زمان توقف پروژه مطالبه ننماید با صدور الحاقی تعلیق و بدون گرفتن حق بیمه اضافی صرفاً بیمه نامه تا مدت مندرج در الحاقی به حالت تعلیق در می‌آید.

۸-۲- الحاقی تمدید^۲

پروژه‌ها به علت‌های مختلفی مانند؛ ایجاد برخی تغییرات در پروژه، جابه‌جایی‌های مدیریتی، اتمام سرمایه، تاخیر پیمانکار در اجرای عملیات، تغییرات شدید آب و هوایی و ... اجرای آن‌ها طبق جدول زمان بندی اولیه پیشرفت نداشته باشد، در این حالت بیمه‌گذار درخواست کتبی تمدید بیمه نامه را تا تاریخ مورد نظر خود به بیمه‌گر ارائه می‌دهد. بیمه‌گر پس از دریافت تقاضای بیمه‌گذار ابتدا اطلاعات زیر را از بیمه‌گذار دریافت می‌نماید و سپس با صدور الحاقی بیمه نامه را تمدید می‌نماید:

- ۱- مدتی که عملیات اجرایی باید تمدید شود.
- ۲- نوع، مقدار و مبلغ کارهای انجام شده.
- ۳- نوع، مقدار و مبلغ کارهایی که باید در آینده انجام شود.
- ۴- مواردی که تمام یا قسمتی از کارهای انجام شده به کارفرما تحویل داده شده است.
- ۵- علت یا علل پایان نیافتن کار در موعد مقرر.

1- Cessation or Suspension Endorsement

2- Extension Endorsement

- ۶- در صورتی که به مورد بیمه خسارت یا خساراتی وارد آمده باشد؛ تاریخ، چگونگی و میزان خسارت
- ۷- شرح تغییرات داده شده یا افزایش سرمایه پروژه.

- فرمول تمدید در بیمه‌های مهندسی:

r = نرخ اولیه

r_e = نرخ تمدید

p = مدت اولیه

p_e = مدت تمدید

c_e = ضریب تمدید

$$r_e = r \times \frac{p_e}{p} \times c_e$$

c_e	p_e
۱/۱	تا حداکثر ۳ ماه
۱/۲۵	تا حداکثر ۶ ماه
۱/۳۵	تا حداکثر ۹ ماه
۱/۵	تا حداکثر ۱۲ ماه و بالاتر
۱	به صورت روزشمار (pro rata)

۸-۳- الحاقی فسخ یا ابطال^۱

در مواردی بیمه‌نامه می‌تواند توسط بیمه‌گر یا بیمه‌گذار خاتمه (فسخ) یابد و یا به دلایلی ابطال گردد. در این صورت با صدور الحاقی با شرایط زیر بیمه‌نامه پایان داده می‌شود.

۸-۳-۱- فسخ بیمه‌نامه (با عودت قسمتی از حق بیمه)

۸-۳-۱-۱- از طرف بیمه‌گذار

- از بین رفتن ذینفعی بیمه‌گذار در موضوع مورد بیمه
- کاهش یا از بین رفتن خطر
- انصراف بیمه‌گذار از بیمه‌نامه صادره

۸-۳-۱-۲- از طرف بیمه‌گر

- عدم پرداخت به موقع حق بیمه
  - خودداری از اظهار مطالب در صورت تغییرات در ماهیت ریسک
  - تشدید خطر و عدم موافقت بیمه‌گذار به پرداخت حق بیمه اضافی
- در صورت فسخ بیمه‌نامه در شرایط بالا، بیمه‌گر باید حق بیمه مربوط به مدتی را که بیمه‌نامه معتبر بوده براساس حق بیمه کوتاه مدت با منظور نمودن مدت سپری شده محاسبه کرده و علاوه بر آن هزینه متعارف بازدید اولیه و کارشناسی خود را (در صورتی که هزینه‌ای شده باشد) کسر نموده و مابقی را با صدور الحاقی فسخ به بیمه‌گذار بازگرداند.

۸-۳-۲- ابطال بیمه‌نامه (بدون عودت حق بیمه)

- ۱- کتمان حقیقت یا اظهارات خلاف واقع بیمه‌گذار درباره موضوع مورد بیمه (به عمد)
  - ۲- ایجاد خسارات عمدی توسط بیمه‌گذار یا ذینفعان
  - ۳- ایجاد خسارات جعلی توسط بیمه‌گذار یا ذینفعان
- در صورت صدور الحاقی ابطال برای بیمه‌نامه، حق بیمه‌ای به بیمه‌گذار عودت داده نشده و بیمه‌گذار یا ذینفعان حق استرداد حق بیمه را نیز نخواهند داشت.

۸-۳-۳- حذف بیمه‌نامه (با عودت کل حق بیمه)

- ۱- انصراف بیمه‌گذار از بیمه‌نامه در همان روز صدور بیمه‌نامه
- ۲- صدور بیمه‌نامه مضاعف (تکراری) برای یک موضوع مورد بیمه

۸-۴- بیمه‌نامه‌های خاص**۸-۴-۱- بیمه به صورت نخستین خطر (First Loss)**

این بیمه که اولین بار برای بیمه آتش سوزی مورد استفاده قرار گرفت (و به همین دلیل به بیمه اولین آتش سوزی نیز معروف است) حالتی است که در آن بیمه‌گذار مطمئن است در صورت بروز حادثه فقط قسمتی از اموال او آسیب خواهد دید، لذا با هماهنگی بیمه‌گر فقط درصدی از اموال خود را بیمه می‌کند و نه همه آن را (و از تخفیف ویژه نیز استفاده می‌کند) و در صورت بروز حادثه، بیمه‌گر تمامی خسارت وارده (تا سقف مبلغ بیمه شده) را بدون اعمال قاعده نسبی سرمایه پرداخت می‌کند.

بیمه‌نامه فرست لاس در مواقعی که محاسبه کل ارزش مورد بیمه به‌طور دقیق مشکل یا امکان محاسبه ارزش کامل آن وجود ندارد صادر می‌شود. یعنی، مواقعی که بیمه‌گذار احساس می‌کند که نیازی ندارد کل اموال خود را در قبال خطر بیمه کند. به عبارت دیگر، بیمه‌گذار پیش‌بینی می‌کند که امکان ورود خسارت کلی و کامل امکان ندارد (مانند سرقت)، یا

این که بیمه‌گذار ممکن است ترجیح دهد که تنها بخشی از اموال خود را پوشش دهد. بیمه‌گر نیز، این نوع پوشش را برای همین موارد خاص صادر می‌کند. حداکثر تعهد بیمه‌گر در این نوع بیمه‌نامه‌ها رقمی کم‌تر از ارزش مورد بیمه است و در بیمه‌نامه قید می‌شود. این حداکثر را کارشناسان به نحوی تعیین می‌کنند که در بدترین حالت، خسارت وارده از رقم تعیین شده فراتر نرود. ولی حق بیمه بر اساس ارزش کل محاسبه و دریافت می‌شود. از آن‌جا که تعهد بیمه‌گر کاهش می‌یابد، لذا تخفیف در حق بیمه برای بیمه‌گذار منظور می‌شود. در بیمه‌نامه‌های فرست‌لاس، بیمه به کم‌تر از ارزش واقعی معنا ندارد (قاعده نسبی سرمایه قابل اعمال نیست). در بیمه‌نامه‌های فرست لاس^۱ بیمه‌گر به جای اینکه در مورد کل ریسک تعهد کند بر روی میزان سرمایه ای که در معرض خطر واقعی قرار دارد با بیمه‌گذار توافق می‌کند بدین صورت که مثلاً جهت یک سرمایه ۱۰ میلیاردی ریالی تعهد بیمه‌گر پس از محاسبه میزان خطر، امکان دارد به ۲ میلیارد ریال کاهش پیدا کند و از سوی دیگر بیمه‌گذار نیز از تخفیفی به نام تخفیف فرست لاس برخوردار می‌گردد.

۸-۴-۲- بیمه‌نامه موقت^۲

در برخی از پروژه‌های مهندسی بدلیل آن که مدارک درخواستی بیمه‌گر از بیمه‌گذار آماده نبوده و تا زمان تهیه آن‌ها مدت زیادی لازم است و کار کارشناسی نیز به تاخیر خواهد افتاد، یا اینکه بیمه‌گر بایستی از طریق بیمه‌گران اتکایی نرخ و شرایط را استعلام کند و بیمه‌گران اتکایی نیز شناخت کافی از ریسک ندارند و نیاز به یکسری مدارک و اطلاعات دارند، تا زمان گرفتن اطلاعات و مدارک، پروژه در معرض خطر بوده و بدون پوشش بیمه ای باقی خواهد ماند. لذا در صورت رضایت بیمه‌گذار از طریق صدور بیمه‌نامه موقت می‌توان پروژه را تحت حداقل پوشش بیمه‌ای قرارداد و براساس مدت تعیین شده در بیمه‌نامه موقت، حق بیمه دریافت می‌شود و پس از صدور بیمه‌نامه اصلی حق بیمه نهایی محاسبه می‌گردد.

1- First Loss

2- Cover Note

پیوست ۱

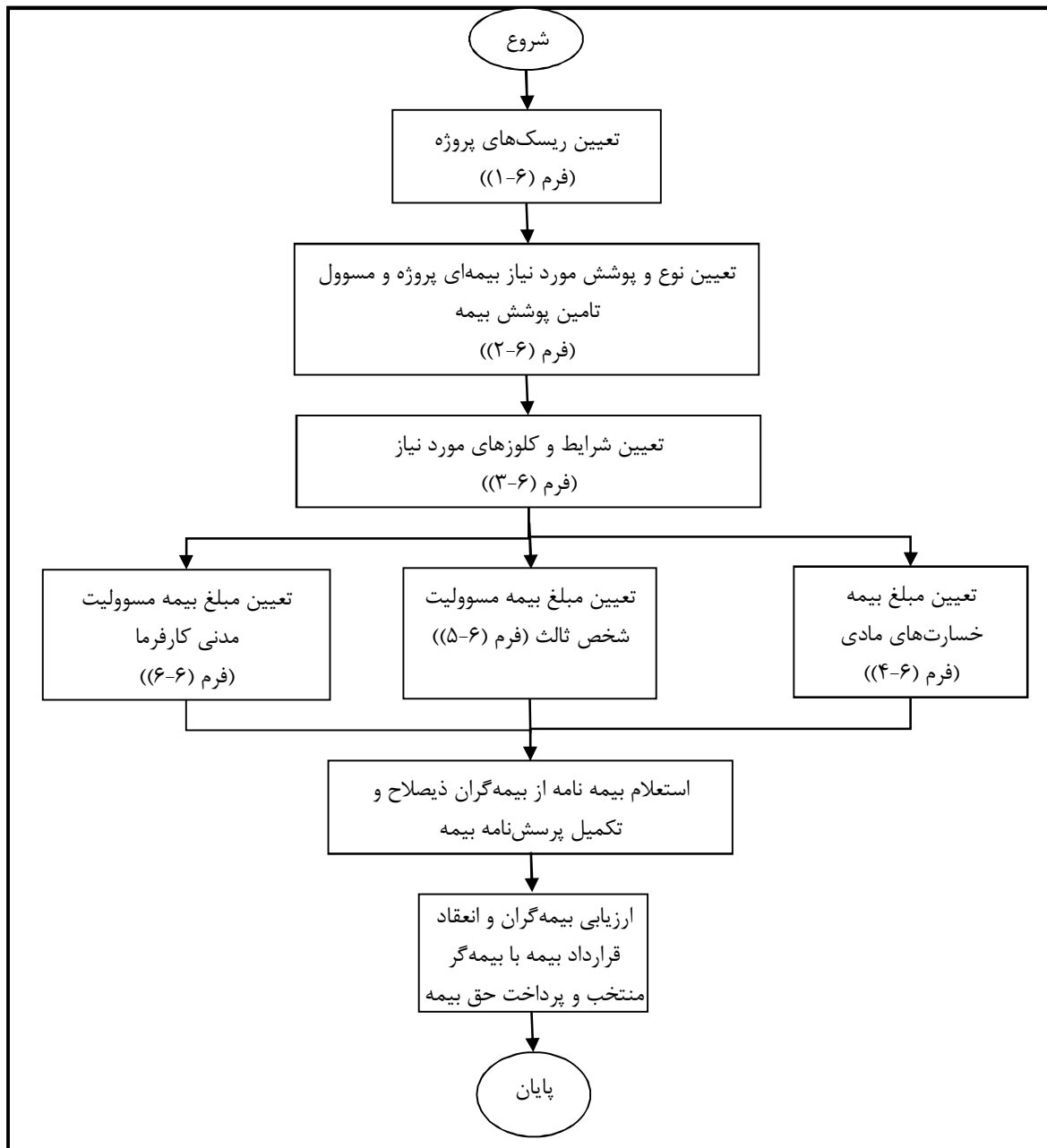

فلوچارت تهیه بیمه نامه

فلوجارت تهیه بیمه نامه^۱

۱- برای مطالعه بیشتر تر به فصل ششم (تهیه بیمه مهندسی) مراجعه شود.

پیوست ۲

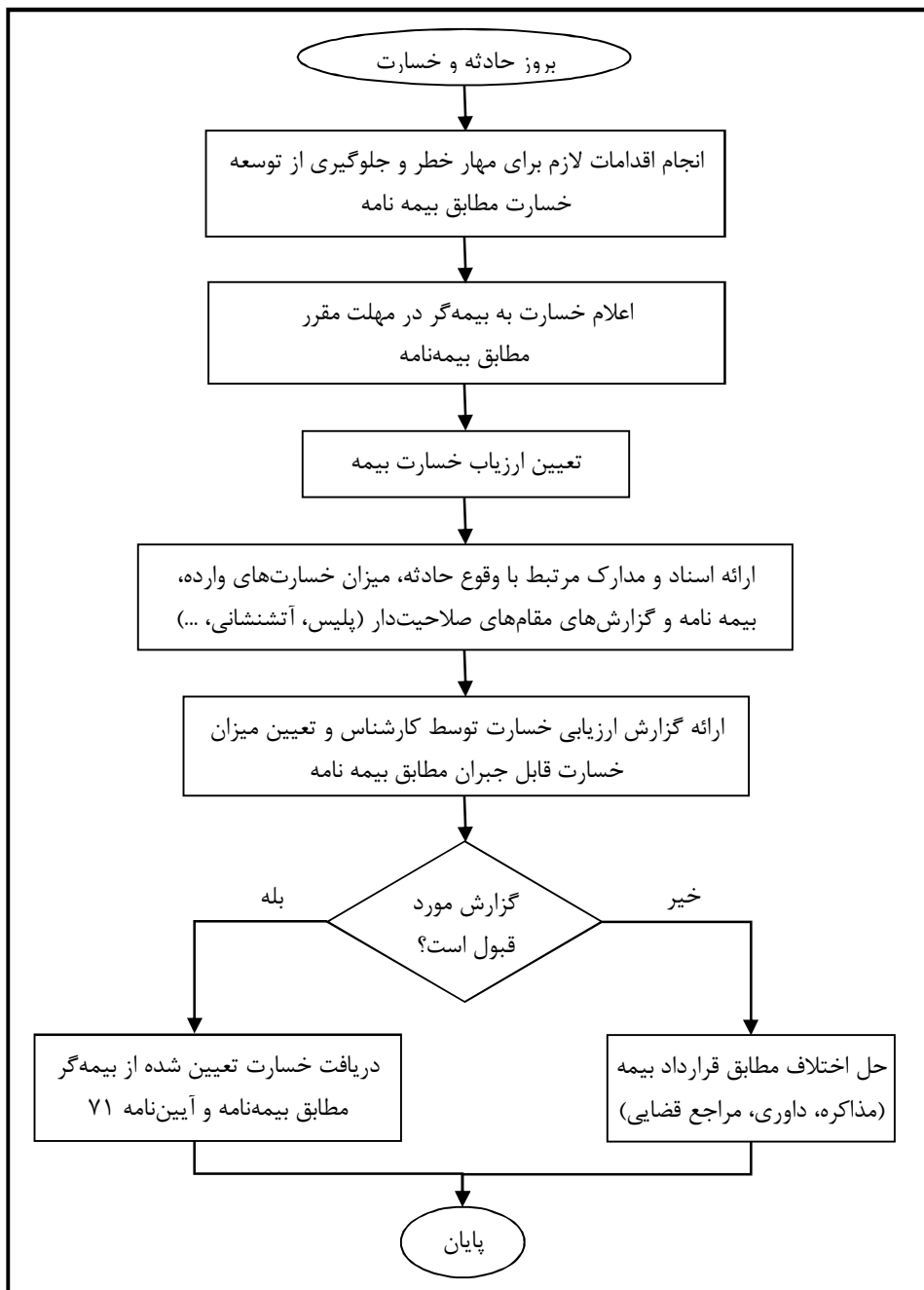

فلوچارت دریافت خسارت

فلوجارت دریافت خسارت^۱

۱- برای مطالعه بیشتر تر به بخش (۷-۵) ارزیابی و دریافت خسارت بیمه‌ای مراجعه شود.

پیوست ۳

پرسش نامه بیمه تمام خطر پیمانکاران

(C.A.R.)

پرسش نامه بیمه تمام خطر پیمانکاران (C.A.R)	
۱- موضوع قرارداد (چنانچه طرح شامل چند بخش است، بخش یا بخش‌هایی را که تحت پوشش بیمه قرار می‌گیرد مشخص فرمایید):	
۲- نام کارفرما(صاحب کار):	نشانی:
تلفن:	فکس:
۳- نام پیمانکار:	نشانی:
تلفن:	فکس:
۴- نشانی محل کار(آدرس کامل):	تلفن:
فکس:	
۵- نام مهندس مشاور:	نشانی:
تلفن:	فکس:
۶- شرح کار مورد قرارداد (لطفا اطلاعات فنی را به تفصیل شرح دهید):	
- ابعاد (طول، عرض، ارتفاع، دهانه، تعداد طبقات): - پی (روش پی کنی، حداکثر عمق خاکبرداری): - روش‌های اجرایی ساخت: - نوع مصالح ساختمانی:	
۷- آیا پیمانکار در این نوع کار یا روش‌های اجرایی ساخت تجربه دارد؟ ☐ بلی ☐ خیر خواهشمند است به طرح‌های مشابهی که قبلا به وسیله پیمانکار مجری انجام شده است اشاره فرمایید:	
۸- مدت بیمه‌نامه (لطفا به طور دقیق و کامل پاسخ دهید): تاریخ شروع کار (با احتساب دوره پیش انبارداری): مدت دوره عملیات: روز مدت دوره آزمایش: هفته مدت دوره نگهداری (تحويل موقت): ماه، نوع پوشش نگهداری مورد درخواست: ساده ☐ گسترده ☐	
۹- چه کارهایی توسط پیمانکاران فرعی انجام می‌شود؟	
۱۰- لطفا خطرهای ویژه را مشخص فرمایید: آتش سوزی ☐ ، انفجار ☐ ، سیل ☐ ، طغیان آب ☐ ، طوفان و گردباد ☐ ، انفجار (ترکاندن سنگ) ☐ ، آتشفشان ☐ ، زلزله دریایی ☐ ، رانش زمین ☐ ، زلزله ☐ ، سایر خطرها ☐ (نام ببرید): آیا سابقه زلزله در منطقه وجود دارد؟ بلی ☐ خیر ☐ (در صورت پاسخ مثبت، شدت آن را ذکر کنید): آیا طراحی سازه‌های مورد بیمه براساس مقررات و آیین‌نامه‌های مربوط به مقاوم‌سازی در برابر زلزله می‌باشد؟ بلی ☐ خیر ☐ آیا استاندارد طرح بالاتر از مقررات و ضوابط تعیین شده است؟ بلی ☐ خیر ☐	
۱۱- سطح آب‌های زیرزمینی در محل اجرای پروژه:	
۱۲- نام نزدیک‌ترین رودخانه، دریاچه، دریا و غیره: فاصله آن تا محل کار: عرض آن (در صورت وجود رودخانه): حد پایین عمق آب آن: حد متوسط: حد بالای آن (در صورت وجود رودخانه): میانگین آب آن در سطح محل کار:	

۱۳- شرایط جوی: فصل بارندگی از تا حداکثر میزان بارندگی بر حسب میلی‌متر در ساعت در روز در ماه در سال خطر طوفان: کم ☐ متوسط ☐ زیاد ☐		
۱۴- آیا مایلید در صورت بروز خسارت، هزینه‌های اضافی زیر تحت پوشش قرار گیرد (مشخص فرمایید)? هزینه حمل سریع ☐ ، اضافه کاری ☐ ، کار در شب ☐ ، کار در ایام تعطیلات رسمی ☐ ، هزینه حمل هوایی ☐		
۱۵- آیا بیمه مسوولیت مدنی در مقابل اشخاص ثالث مورد نیاز است؟ بلی ☐ خیر ☐ در صورتی که پاسخ مثبت است لطفا موارد زیر را تکمیل فرمایید: متوسط تراکم نیروی انسانی ثالث در محیط کار: نفر نوع خاک محل پروژه: رسی یا کشاورزی ☐ شن و ماسه‌ای ☐ لجنی ☐ دج یا مخلوط ☐ صخره‌ای ☐ وضعیت گودبرداری: ندارد ☐ شروع نشده یا در حال انجام است ☐ به اتمام رسیده است ☐ متوسط عمق خاکبرداری یا گودبرداری: متر متوسط عرض زمین در حال ساخت: متر ضعیفترین نوع سازه مجاور پروژه: خشت و گل ☐ آجری ☐ نیمه اسکلت ☐ تمام اسکلت ☐ محل اجرای پروژه: داخل شهر ☐ خارج شهر ☐ وضعیت استقرار تاسیسات تحت الارضی در محل پروژه: کم ☐ متوسط ☐ زیاد ☐ خیلی زیاد ☐ ندارد ☐ در صورت کانالکشی، راه یا تونل متوسط عرض کانال، راه یا قطر تونل: متر متوسط عمق کانال: متر حداکثر طول کانال، راه یا تونل: متر حداکثر طول کانال روباز در هر مرحله: متر		
۱۶- آیا پوشش بیمه‌ای برای اموال مجاور یعنی ساختمان‌ها یا تاسیسات موجود در محل کار یا مجاور آن که متعلق به صاحبه کار می‌باشد و تحت پیمان پروژه مورد بیمه نمی‌باشد، در مقابل زیان یا خسارت ناشی از عملیات موضوع قرارداد مورد نیاز می‌باشد؟ بلی ☐ خیر ☐ (در صورت پاسخ مثبت لطفا لیست آن‌ها را به همراه ارزش تفکیکی آن‌ها ضمیمه فرمایید)		
۱۷- آیا پوشش بیمه‌ای برای تجهیزات ساختمانی یا نصب (داربست، اطاقک‌های موقت، ابزار، وسایل و...) مورد درخواست می‌باشد؟ بلی ☐ خیر ☐ (در صورت پاسخ مثبت لطفا لیست آن‌ها را ضمیمه فرمایید)		
۱۸- آیا پوشش برای ماشین‌آلات ساختمانی یا نصب (ماشین‌آلات حفاری، جرثقیل‌ها و ...) مورد درخواست می‌باشد؟ بلی ☐ خیر ☐ (در صورت پاسخ مثبت لطفا پرسش‌نامه بیمه ماشین‌آلات پیمانکاران را نیز تکمیل فرمایید)		
۱۹- چه پوشش‌های اضافی دیگری مورد درخواست می‌باشد؟		
۲۰- خواهشمند است مبالغ مورد بیمه و در صورت لزوم حد غرامت را با توجه به شرایط بخش یک و دو بیمه‌نامه در جداول زیر مشخص فرمایید:		
بخش یک (خسارت مادی)	موارد بیمه شده به تفکیک	مبلغ بیمه شده (واحد پول): (
	۱- مبلغ قرارداد (ارزش کارهای ساختمانی و نصب): ۱	
	۲- مصالح یا اقلام تهیه شده توسط صاحبه کار:	
	۳- تعدیل (برآورد افزایش مبلغ):	
	۴- تجهیزات ساختمانی یا نصب (بند ۱۷ پرسش‌نامه):	
	۵- برداشت ضایعات:	
	۶- اموال مجاور (بند ۱۶ پرسش‌نامه):	
	۷- سایر:	
جمع مبالغ بیمه شده در بخش یک:		

حد غرامت ۲ (واحد پول:)	خطرهای ویژه مورد درخواست برای حد غرامت	
حد غرامت ۲ (واحد پول:)	موارد بیمه شده به تفکیک (بند ۱۵ پرسش نامه)	بیمه دو (مسئولیت در قبال اشخاص ثالث)
	گرامت بدنی برای هر شخص:	
	گرامت بدنی برای چند شخص:	
	گرامت مالی:	
	جمع کل غرامت در بخش دو:	
<p>(۱) مبلغ قرارداد باید مطابق مبلغ پیمان باشد در غیر این صورت مشمول ماده ده قانون بیمه خواهد شد.</p> <p>(۲) منظور از حد غرامت حداکثر تعهد بیمه گر در هر حادثه و در طول مدت بیمه نامه می باشد.</p> <p>ملاحظات (لطفا هر توضیح اضافی را که لازم می دانید ذکر فرمایید):</p> <p>بدین وسیله اعلام می دارد کلیه اظهارات مندرج در این پرسش نامه مقرون به صحت و منطبق با آخرین اطلاعات بیمه گذار می باشد و همچنین موافقت دارد که این پرسش نامه اساس صدور بیمه نامه و جزء لاینفک آن قرار گیرد. بیمه گر فقط در چارچوب شرایط و مقررات بیمه نامه مسوول است و خارج از آن تعهدی ندارد. بیمه گر متعهد است کلیه اطلاعات فوق را محرمانه تلقی نماید.</p> <p>نام و مهر و امضای بیمه گذار: _____ تاریخ: _____</p>		

پیوست ۴

شرایط عمومی بیمه تمام خطر

پیمانکاران (C.A.R.)

بر اساس پیشنهاد کتبی بیمه‌گذار مذکور در جدول مشخصات (پیشنهادی که به شرکت بیمه ..... که از این پس بیمه‌گر نامیده می‌شود تسلیم گردیده) و نیز به استناد پاسخ‌های مندرج در پرسش‌نامه تکمیل شده از طرف بیمه‌گذار و سایر اظهارات کتبی او که به منظور درج در بیمه‌نامه صورت می‌گیرد، در صورتی که بیمه‌گذار حق بیمه را در زمان مقرر پرداخت کرده باشد، به موجب این بیمه‌نامه و با رعایت استثنائات، مقررات و شرایط مندرج در آن و یا در الحاقی‌های مربوط، بیمه‌گر خسارت بیمه‌گذار را به شرح زیر جبران می‌نماید.

استثنائات عمومی

بیمه‌گر زیان یا آسیب وارده و یا مسوولیت مدنی را که به طور مستقیم و یا غیرمستقیم، به علت یا در نتیجه عوامل زیر ایجاد و یا به سبب آن تشدید گردد جبران نخواهد کرد:

الف- جنگ، هجوم، عمل دشمن خارجی، عملیات خصمانه (خواه جنگ اعلام شده یا نشده باشد)، جنگ داخلی، یاغی‌گری، بلوا، انقلاب یا قیام، شورش، اعتصاب کارگران یا تعطیل کارخانه از طرف کارفرما در مقابله با اعتصاب کارگران، جنبش‌های دسته جمعی، در دست گرفتن قدرت به وسیله قوای نظامی یا از طریق غیرقانونی یا از طرف اشخاصی با سوء نیت که به نام یا با ارتباط با هرگونه تشکیلات سیاسی انجام گیرد. توطئه، توقیف، ضبط و مصادره، تخریب یا زیان وارد به اموال بنا به دستور دولت عملی یا قانونی (DE JURE OR DE FACTO) یا هر مقام صلاحیت‌دار عمومی.

ب- واکنش‌های هسته‌ای، تشعشعات اتمی یا آلودگی‌های رادیواکتیو

ج- عمل یا سهل‌انگاری عمدی بیمه‌گذار یا نمایندگان وی.

د- توقف کار به طور کلی یا جزئی.

هرگاه در جریان طرح یا تعقیب دعوای قضایی یا هرگونه دادرسی دیگر، بیمه‌گر به استناد استثنائات «بند الف» اعلام دارد که از بین رفتن، ویرانی، آسیب دیدگی، یا مسوولیتی مشمول این بیمه نیست. اثبات این که چنین مواردی مشمول بیمه می‌باشد به عهده بیمه‌گذار است.

«مدت بیمه»

مسوولیت بیمه‌گر ولو این که تاریخ مقدم دیگری در جدول مشخصات قید شده باشد، پس از شروع کار یا پس از آن که اقلام مذکور در جدول مشخصات در محل نصب تخلیه شد آغاز می‌شود و به محض تحویل کار یا انجام نخستین آزمایش سرد یا آزمایش با بار، بنا بر این که کدامیک زودتر انجام می‌شود و حداکثر چهار هفته بعد از شروع آزمایش‌ها پایان می‌پذیرد، مگر آن که قبلاً به طور کتبی توافق دیگری شده باشد.

اگر آزمایش و یا بهره‌برداری یا تحویل تنها نسبت به بخشی از تاسیسات یا نسبت به یک یا چند ماشین انجام گیرد، تامین بیمه‌گر و کلیه مسوولیت‌های مربوط به این بخش از تاسیسات و ماشین یا ماشین‌ها خاتمه می‌پذیرد و نسبت به قسمت‌های دیگر تاسیسات یا ماشین‌های دیگر ادامه می‌یابد.

نسبت به اشیاء دست دوم مورد نصب، تعهد بیمه‌گر در لحظه شروع آزمایش خاتمه می‌یابد.

اعتبار بیمه حداکثر در تاریخی که در جدول مشخصات قید شده منقضی می‌شود و تمدید مدت آن تنها با موافقت قبلی و کتبی بیمه‌گر ممکن می‌باشد.

«شرایط عمومی»

- ۱- مسوولیت بیمه‌گر برای هرگونه پرداختی به موجب این بیمه‌نامه مشروط بر این است که بیمه‌گذار مقررات بیمه‌نامه را رعایت کرده و به سوالات مطرح شده در پرسش‌نامه و پیشنهاد به درستی پاسخ داده و کلیه وظایفی را که بر عهده دارد، انجام داده باشد.
- ۲- جدول مشخصات و بخش یا بخش‌های این بیمه‌نامه جزء لاینفک بیمه‌نامه محسوب می‌شود و اصطلاح «این بیمه‌نامه» هر بار که در این قرارداد به کار رود منظور از آن جدول مشخصات و بخش و یا بخش‌ها نیز خواهد بود. هر واژه و یا اصطلاحی که در یک قسمت از بیمه‌نامه یا جدول مشخصات یا در بخش یا بخش‌های آن به معنی خاص به کار برده شود، همه جای بیمه‌نامه دارای همان معنی خواهد بود.
- ۳- بیمه‌گذار باید به منظور جلوگیری از زیان یا آسیب دیدگی اموال بیمه شده و یا زیان وارد به اشخاص ثالث به هزینه خود کلیه اقدام‌های لازم را به عمل آورد و توصیه‌های معقول بیمه‌گر را انجام دهد و مقررات قانونی و توصیه‌های کارخانه سازنده را رعایت کند.
- ۴- الف- نمایندگان بیمه‌گر می‌توانند در هر زمان مناسب موضوع بیمه را بازرسی و مورد ارزیابی قرار دهند و بیمه‌گذار موظف است کلیه اطلاعات ضروری را برای ارزیابی خطر در اختیار نمایندگان بیمه‌گر بگذارد.
ب- بیمه‌گذار ملزم است هرگونه تغییر در ماهیت خطر را بلافاصله به وسیله تلگرام یا نامه به آگاهی بیمه‌گر برساند و به هزینه خود کلیه اقدام‌های احتیاطی لازم را برای اطمینان از صحت کار اقلام بیمه شده با توجه به اوضاع و احوال معمول دارد. در صورت لزوم ممکن است به تبع این تغییرات نسبت به حدود تامین یا حق بیمه تجدید نظر به عمل آید.
- بیمه‌گذار نباید در موضوع بیمه تغییراتی را ایجاد کند و یا اجازه انجام آن را بدهد که منجر به تشدید خطر شود مگر آنکه موافقت کتبی بیمه‌گر را کسب کرده باشد.
- ۵- در صورت وقوع هرگونه حادثه ای که بر طبق این بیمه‌نامه ممکن است موجب طرح ادعای خسارت شود بیمه‌گذار باید:

الف- بلافاصله به وسیله تلفن یا تلگرام مراتب را با ذکر نوع و حدود خسارت به آگاهی بیمه گر برساند و کتبا نیز آن را مورد تایید قرار دهد.

ب- به منظور جلوگیری از گسترش دامنه زیان یا آسیب دیدگی، کلیه اقدام‌هایی را که برای وی امکان دارد به عمل آورد.

پ- قسمت‌های خسارت دیده را به همان حال حفظ کند و به منظور رسیدگی در اختیار نماینده یا کارشناس بیمه‌گر قرار دهد.

ت- کلیه اطلاعات و مدارک مورد درخواست بیمه‌گر را تهیه و در اختیار نماینده یا کارشناس بیمه‌گر قرار دهد.

ث- در موردی که خسارت معلول سرقت ساده یا دزدی با شکست حرز باشد مقام‌های انتظامی را مطلع سازد. بیمه‌گر در هیچ موردی در قبال زیان یا آسیب دیدگی یا مسوولیتی که ظرف ۱۴ روز پس از وقوع حادثه به وی اطلاع داده نشده باشد، تعهدی نخواهد داشت.

پس از آن که بیمه‌گذار برطبق شرایط بالا وقوع خسارت را به اطلاع بیمه‌گر رساند، در مورد خسارت‌های جزئی که حدود آن توسط بیمه‌گر تعیین و ابلاغ می‌شود، می‌تواند نسبت به تعمیر یا تعویض اقدام کند. در سایر موارد باید به نماینده بیمه‌گر فرصت داده شود که قبل از هرگونه تعمیر یا تغییر، خسارت را مورد رسیدگی قرار دهد و هرگاه نماینده بیمه‌گر ظرف مدت معقول پس از وقوع حادثه خسارت را مورد رسیدگی قرار ندهد، بیمه‌گذار حق دارد نسبت به تعمیر یا تعویض قسمت‌های خسارت دیده اقدام کند. چنانچه ارقام خسارت دیده به موقع و به نحو مناسب تعمیر نشود بیمه‌گر نسبت به آن تعهدی نخواهد داشت.

۶- بیمه‌گذار متعهد است به هزینه بیمه‌گر اقدام‌هایی را که به منظور حفظ حقوق خود و دریافت غرامت پرداختی از اشخاص ثالث (به جز کسانی که تحت این بیمه‌نامه بیمه شده‌اند) لازم می‌داند معمول دارد یا اجازه و دستور انجام آن را بدهد. غراماتی که ممکن است جبران آن مورد در خواست بیمه‌گر قرار گیرد اعم است از خسارت‌هایی که بیمه‌گر مستقیماً پرداخته است یا غراماتی که طبق اصل قائم مقامی در نتیجه خسارت‌هایی که به موجب این بیمه‌نامه پرداخته است، حق مطالبه آن را دارد. اقدام‌های مذکور در این بند ممکن است قبل از پرداخت خسارت به بیمه‌گذار یا بعد از آن لازم تشخیص داده شود یا مورد درخواست قرار گیرد.

۷- هرگونه اختلاف درباره مبلغی که باید به موجب این بیمه‌نامه پرداخت شود (با فرض قبول مسوولیت از طرف بیمه‌گر) موضوع به کارشناسی که کتبا با توافق طرفین برگزیده می‌شود، ارجاع خواهد شد.

اگر طرفین نسبت به کارشناس واحد به توافق نرسند موضوع اختلاف به دو کارشناس که توسط طرفین، ظرف مدت یک ماه از تاریخ درخواست کتبی طرف دیگر انتخاب می‌شود، ارجاع خواهد گردید.

در صورتی که کارشناسان مزبور به توافق نرسند قبل از بررسی ماهوی موضوع اختلاف، کارشناسان، کارشناس سومی را به عنوان سرکارشناس کتبا انتخاب خواهند کرد. جلسه کارشناسی تحت ریاست سرکارشناس تشکیل خواهد شد. قبل از اعلام نظر کارشناسان هیچ دعوی‌ای علیه بیمه‌گر در مراجع قضایی قابل طرح نمی‌باشد.

- ۸- اگر خسارتی مورد ادعا قرار گیرد که عاری از حقیقت یا توأم با قصد تقلب تشخیص داده شود یا اظهاراتی در جهت ادعاهایی از این قبیل عنوان گردد و یا به منظور استفاده از این بیمه‌نامه از طرف بیمه‌گذار یا هر شخص دیگری به نمایندگی بیمه‌گذار اسناد و مدارک و وسایل و تدابیر نادرست و تقلب‌آمیز به کار برده شود یا هرگاه بیمه‌گر در خصوص خسارتی از خود سلب مسوولیت کند، چنانچه اقامه دعوی ظرف مدت سه ماه و یا در صورت ارجاع موضوع به کارشناس ظرف مدت سه ماه پس از اعلام رای از طرف کارشناس یا سرکارشناس اقدام قانونی از سوی بیمه‌گذار صورت نگیرد، کلیه حقوق ناشی از این بیمه‌نامه منتفی خواهد شد.
- ۹- اگر در زمان ادعای خسارت مشمول این بیمه‌نامه، برای جبران خسارت یا دعاوی اشخاص ثالث، بیمه‌نامه دیگری نیز وجود داشته باشد، بیمه‌گر فقط نسبت به سهم خود مسوول جبران خسارت خواهد بود.

بخش یک - خسارت مالی

بیمه‌گر با بیمه‌گذار توافق می‌کند که هرگاه در طول مدت اعتبار بیمه‌نامه تمام یا قسمتی از اموال مندرج در جدول مشخصات به عللی جز آنچه صریحا مستثنی شده به طور ناگهانی دچار خسارت فیزیکی غیر قابل پیش‌بینی شود، به طوری که مستلزم تعمیر یا تعویض مورد آسیب دیده، خسارت را در هر حادثه حداکثر تا میزانی که برای آن در جدول مشخصات پیش‌بینی شده و در مجموع تا مبلغ بیمه مندرج در جدول مزبور جبران خواهد کرد.

بیمه‌گر همچنین هزینه برداشت ضایعات مربوط به حوادثی را که تحت پوشش این بیمه‌نامه می‌باشد به بیمه‌گذار پرداخت خواهد کرد، مشروط بر این که مبلغ جداگانه‌ای در جدول برای این منظور در نظر گرفته شده باشد.

استثنائات ویژه بخش یک

- بیمه‌گر نسبت به موارد زیر تعهدی ندارد:
- الف- در هر حادثه، فرانشیز مذکور در جدول مشخصات به عهده بیمه‌گذار است.
- ب- خسارت‌های غیرمستقیم از هر قبیل و به هر صورت از جمله جرایم قراردادی، خسارت‌های ناشی از تاخیر در انجام کار، عدم اجرای قرارداد و از دست دادن آن.
- پ- از بین رفتن یا آسیب دیدگی معلول طراحی غلط
- ت- هزینه‌های تعویض، تعمیر یا رفع نواقص کار یا مصالح ساختمانی، این استثنا محدود به مصالح معیوب یا انجام کار غیراصولی خواهد بود و شامل آسیب یا زیان به مواردی که به طور صحیح اجرا شده و در نتیجه حوادث ناشی از چنین مصالح معیوب یا کار غیر اصولی باشد، نخواهد شد.
- ث- فرسودگی، خوردگی، فساد در اثر مواد شیمیایی، زنگ‌زدگی و همچنین خرابی معلول عدم استعمال و شرایط عادی جوی.
- ج- شکستگی مکانیکی یا الکتریکی و همچنین اختلال در کار تاسیسات و ماشین‌آلات و تجهیزات کارگاه.

- چ- زیان یا آسیب وارد به وسایل نقلیه مجاز برای عبور و مرور در جاده‌های عمومی یا وسایل موتوری آبی یا هوایی.
- ح- از بین رفتن یا آسیب وارد به پرونده‌ها، نقشه‌ها، صورت‌حساب‌ها، فاکتورها، پول‌های رایج، تمبرها، اسناد، برات و سفته، اسکناس، اوراق بهادار، چک‌ها.
- ج- خسارت‌هایی که در هنگام صورت‌برداری موجودی کشف می‌شود.

مقرراتی که نسبت به بخش یک اعمال می‌شود

شرط ۱- مبالغ بیمه شده:

به موجب این بیمه‌نامه مبالغ مذکور در جدول مشخصات نباید کم‌تر از مبالغ زیر باشد:

در مورد بند یک - ارزش کامل عملیات ساختمانی در هنگام خاتمه کار مشتمل بر مصالح، دستمزدها، هزینه‌های حمل‌ونقل، حقوق و عوارض گمرکی و همچنین مصالح یا مواردی که از طرف صاحب کار تهیه شده است.

در مورد بندهای دو و سه - ارزش تعویض مصالح و تجهیزات و لوازم ماشین‌آلات ساختمانی. (به منظور هزینه تعویض اقلام جدید از همان نوع و همان ظرفیت می‌باشد)

بیمه‌گذار متعهد است در صورت هرگونه تغییر دستمزد و قیمت‌ها، برای افزایش یا کاهش مبالغ بیمه شده اقدام کند. لکن این تغییرات از زمانی نافذ خواهد بود که توسط بیمه‌گر در بیمه‌نامه ملحوظ شود.

اگر هنگام وقوع حادثه معلوم شود که مبالغ بیمه شده کم‌تر از مبالغی است که می‌بایست بیمه شود، مبلغ قابل پرداخت به بیمه‌گذار تحت این بیمه‌نامه به تناسب مبلغ بیمه شده با مبلغی که می‌بایست بیمه شود، کاهش می‌یابد. این شرط نسبت به هر یک از اقلام و هزینه‌ها به طور جداگانه اعمال می‌شود. (ماده ۱۰ قانون بیمه مصوب ۱۳۱۶)

شرط ۲- اساس پرداخت خسارت: با رعایت شرط (۱) فوق در صورت وقوع حادثه مشمول این بیمه‌نامه، خسارت به ترتیب زیر جبران می‌شود:

- الف- در مورد خسارت قابل تعمیر، هزینه تعمیرات لازم برای این که اقلام خسارت دیده به وضعی که بلافاصله قبل از حادثه داشته برگردانده شود که از این مبلغ، باز یافتی هم اگر وجود داشته باشد کسر می‌شود.
- ب- در صورت خسارت کلی، ارزش واقعی مورد بیمه بلافاصله قبل از حادثه پس از کسر باز یافتی. این تعهد محدود به آن مقدار خسارتی است که متوجه بیمه‌گذار شده و تا حدودی است که جزء مبالغ بیمه شده باشد، مشروط بر اینکه شرایط و مقررات مربوط رعایت گردد.
- بیمه‌گر تنها در صورت ارائه فاکتور یا اسناد دیگری که موید تعمیر یا تعویض باشد خسارت پرداخت خواهد کرد. کلیه خسارت‌های قابل تعمیر باید تعمیر شود، لکن اگر هزینه تعمیر از ارزش واقعی اموال بلافاصله قبل از حادثه تجاوز کند، جبران خسارت بر اساس بند (ب) بالا صورت خواهد گرفت.
- بیمه‌گر هزینه تعمیرات موقت را نیز عهده‌دار خواهد بود مشروط بر این که چنین تعمیراتی جزئی از تعمیرات قطعی بوده و موجب افزایش کل هزینه تعمیرات نشود. هزینه مربوط به تغییرات، اضافات و یا بهسازی مشمول این بیمه‌نامه نیست.

شرط ۳- گستره پوشش: هزینه‌های اضافی برای اضافه کاری، کار در شب، کار در هنگام تعطیلات رسمی و حمل و نقل سریع تنها در صورتی مشمول بیمه خواهد بود که صریحا مورد موافقت کتبی قبلی طرفین قرار گرفته باشد. (کلوز ۰۰۶)

بخش دو - مسوولیت

بیمه‌گر خسارت‌هایی را که بیمه‌گذار به موجب قانون مسوول آن می‌باشد، حداکثر تا مبلغ مندرج در بخش دو جدول مشخصات به شرح زیر جبران خواهد کرد:

الف- صدمات جسمانی یا بیماری اشخاص ثالث ناشی از حادثه (اعم از این که به مرگ منجر شود یا نشود).
ب- زیان یا آسیب وارد به اموال اشخاص ثالث که معلول حادثه‌ای در رابطه مستقیم با عملیات ساختمانی یا نصب اقلام بیمه شده در بخش یک در مدت اعتبار بیمه‌نامه و در محل اجرای طرح یا مجاور آن باشد.
هرگاه بر طبق مقررات بالا پرداخت خسارتی تحت عنوان مسوولیت مدنی مورد پیدا کند، بیمه‌گر مبالغ زیر را نیز به بیمه‌گذار پرداخت خواهد کرد:

الف- کلیه هزینه‌ها و مخارج دادرسی که بیمه‌گذار به خواهان پرداخته است.
ب- کلیه هزینه‌ها و مخارجی که بیمه‌گذار با رضایت کتبی بیمه‌گر به عهده گرفته است.
مشروط بر اینکه تعهدات بیمه‌گر تحت این بخش بیمه‌نامه از میزان مبالغ و یا حد غرامتی که در جدول مشخصات در هر مورد درج شده است تجاوز نکند.

استثنائات ویژه بخش دو

بیمه‌گر نسبت به موارد زیر تعهد ندارد:

- ۱- در هر حادثه فرانشیز مذکور در جدول مشخصات به عهده بیمه‌گذار است.
- ۲- هزینه‌های مربوط به انجام یا تجدید یا جبران یا تعمیر یا تعویض هر آنچه که در بخش یک بیمه شده یا قابل بیمه شدن بوده است.
- ۳- خسارت وارد به اموال یا زمین یا ساختمان در نتیجه تکان خوردن یا جابه‌جا کردن یا تضعیف تکیه‌گاه و همچنین خسارت‌های وارد به اموال یا صدمات جسمانی به اشخاص که به وسیله یا در نتیجه هر یک از این حوادث وارد آمده باشد. (مگر این که از طریق الحاقی توافق خاصی به عمل آمده باشد) (کلوز ۱۲۰)
- ۴- مسوولیت‌های ناشی از:

الف- صدمات جسمانی یا بیماری کارمندان یا کارگران پیمانکار یا پیمانکاران یا صاحب کار یا هر موسسه دیگری که در انجام تمام یا بخشی از طرح بیمه شده در بخش یک دخالت دارد و همچنین اعضای خانواده آنان.

ب- زیان یا آسیب وارد به اموال متعلق یا در اختیار یا امانت یا در مراقبت پیمانکار یا پیمانکاران یا صاحبه کار یا هر موسسه دیگر مرتبط با اجرای طرح که تمام یا قسمتی از آن در بخش یک بیمه نامه بیمه شده، یا هر یک از کارمندان و کارگران موسسات و اشخاص مزبور.

پ- حوادث ناشی از وسایل نقلیه مجاز به عبور و مرور در جاده‌های عمومی یا وسایل موتوری آبی یا هوایی.

ت- هرگونه موافقت بیمه گذار برای پرداخت هر مبلغی به عنوان غرامت یا به هر عنوان دیگر مگر آن که بدون چنین موافقتی نیز مسوولیت و میزان آن محرز باشد.

شرایط ویژه‌ای که نسبت به بخش دو اعمال می‌شود:

- ۱- هرگونه اقرار، پیشنهاد، وعده، پرداخت یا جبران غرامتی از طرف بیمه گذار یا با نام او بدون موافقت کتبی بیمه گر معتبر نخواهد بود. بیمه گر چنانچه بخواهد می‌تواند دفاع از بیمه گذار را به عهده بگیرد و به نام او و به نفع خود هرگونه خسارتی را تسویه یا برای جبران غرامت به نام بیمه گذار اقامه دعوی نماید و اختیار تام دارد که به تعقیب دعوی و تسویه یا برای جبران غرامت به نام بیمه گذار اقامه دعوی نماید و اختیار تام دارد که به تعقیب دعوی و تسویه هرگونه خسارت به هر صورت که مصلحت بداند اقدام کند و بیمه گذار ملزم است کلیه اطلاعات و کمک‌های لازم را در اختیار او بگذارد.
- ۲- در صورت وقوع حادثه مربوط به این بخش، بیمه گر می‌تواند تا میزانی که برای حد غرامت هر حادثه در نظر گرفته شده است (پس از کسر مبلغ یا مبالغی که قبلاً به این عنوان پرداخت شده است) و یا هر مبلغ نازل تری را که بتوان با پرداخت آن ادعا یا ادعاهای ناشی از وقوع حادثه جبران نمود، بپردازد و متعاقب چنین پرداختی بیمه گر هیچ مسوولیت دیگری در مورد حادثه مذکور تحت این بخش نخواهد داشت.

پیوست ۵

شرایط عمومی بیمه تمام خطر نصب

(E.A.R.)

بر اساس پیشنهاد کتبی بیمه گذار مذکور در جدول مشخصات (پیشنهادی که به شرکت بیمه ..... که از این پس بیمه گر نامیده می شود تسلیم گردیده) و نیز به استناد پاسخ‌های مندرج در پرسش نامه تکمیل شده از طرف بیمه گذار و سایر اظهارات کتبی او که به منظور درج در بیمه نامه صورت می گیرد، در صورتی که بیمه گذار حق بیمه را در زمان مقرر پرداخت کرده باشد، به موجب این بیمه نامه و با رعایت استثنائات، مقررات و شرایط مندرج در آن و یا در الحاقی‌های مربوط، بیمه گر خسارت بیمه گذار را به شرح زیر جبران می نماید.

استثنائات عمومی

بیمه گر زیان یا آسیب وارده و یا مسوولیت مدنی را که به طور مستقیم و یا غیرمستقیم، به علت یا در نتیجه عوامل زیر ایجاد و یا به سبب آن تشدید گردد جبران نخواهد کرد:

الف- جنگ، هجوم، عمل دشمن خارجی، عملیات خصمانه (خواه جنگ اعلام شده یا نشده باشد)، جنگ داخلی، یاغی گری، بلوا، انقلاب یا قیام، شورش، اعتصاب کارگران یا تعطیل کارخانه از طرف کارفرما در مقابله با اعتصاب کارگران، جنبش‌های دسته جمعی، در دست گرفتن قدرت به وسیله قوای نظامی یا از طریق غیر قانونی یا از طرف اشخاصی با سوء نیت که به نام یا با ارتباط با هرگونه تشکیلات سیاسی انجام گیرد. توطئه، توقیف، ضبط و مصادره، تخریب یا زیان وارد به اموال، بنا به دستور دولت عملی یا قانونی (DE JURE OR DE FACTO) یا هر مقام صلاحیت دار عمومی.

ب- واکنش‌های هسته ای، تشعشعات اتمی یا آلودگی‌های رادیو اکتیو.

پ- عمل یا سهل انگاری عمدی بیمه گذار یا نمایندگان وی.

ت- توقف کار به طور کلی یا جزئی.

هرگاه در جریان طرح یا تعقیب دعوای قضایی یا هرگونه دادرسی دیگر، بیمه گر به استناد استثنائات «بند الف» اعلام دارد که از بین رفتن، ویرانی، آسیب دیدگی، یا مسوولیتی مشمول این بیمه نیست. اثبات این که چنین مواردی مشمول بیمه می باشد به عهده بیمه گذار است.

«مدت بیمه»

مسوولیت بیمه گر ولو این که تاریخ مقدم دیگری در جدول مشخصات قید شده باشد، پس از شروع کار یا پس از آن که اقلام مذکور در جدول مشخصات در محل نصب تخلیه شد، آغاز می شود و به محض تحویل کار یا انجام نخستین آزمایش سرد یا آزمایش با بار، بنا بر این که کدامیک زودتر انجام می شود و حداکثر چهار هفته بعد از شروع آزمایش‌ها پایان می پذیرد، مگر آن که قبلا به طور کتبی توافق دیگری شده باشد.

اگر آزمایش و یا بهره‌برداری یا تحویل تنها نسبت به بخشی از تاسیسات یا نسبت به یک یا چند ماشین انجام گیرد، تامین بیمه‌گر و کلیه مسوولیت‌های مربوط به این بخش از تاسیسات و ماشین یا ماشین‌ها خاتمه می‌پذیرد و نسبت به قسمت‌های دیگر تاسیسات یا ماشین‌های دیگر ادامه می‌یابد.

نسبت به اشیاء دست دوم مورد نصب تعهد بیمه‌گر در لحظه شروع آزمایش خاتمه می‌یابد.

اعتبار بیمه حداکثر در تاریخی که در جدول مشخصات قید شده منقضی می‌شود و تمدید مدت آن تنها با موافقت قبلی و کتبی بیمه‌گر ممکن می‌باشد.

«شرایط عمومی»

- ۱- مسوولیت بیمه‌گر برای هرگونه پرداختی به موجب این بیمه‌نامه مشروط بر این است که بیمه‌گذار مقررات بیمه‌نامه را رعایت کرده و به سوالات مطرح شده در پرسش‌نامه و پیشنهاد به درستی پاسخ داده و کلیه وظایفی را که بر عهده دارد، انجام داده باشد.
- ۲- جدول مشخصات و بخش یا بخش‌های این بیمه‌نامه جزء لاینفک بیمه‌نامه محسوب می‌شود و اصطلاح «این بیمه‌نامه» هر بار که در این قرارداد به کار رود منظور از آن جدول مشخصات و بخش و یا بخش‌ها نیز خواهد بود. هر واژه و یا اصطلاحی که در یک قسمت از بیمه‌نامه یا جدول مشخصات یا در بخش یا بخش‌های آن به معنی خاص به کار برده شود، همه جای بیمه‌نامه دارای همان معنی خواهد بود.
- ۳- بیمه‌گذار باید به منظور جلوگیری از زیان یا آسیب دیدگی اموال بیمه شده و یا زیان وارد به اشخاص ثالث به هزینه خود کلیه اقدام‌های لازم را به عمل آورد و توصیه‌های معقول بیمه‌گر را انجام دهد و مقررات قانونی و توصیه‌های کارخانه سازنده را رعایت کند.
- ۴- الف- نمایندگان بیمه‌گر می‌توانند در هر زمان مناسب موضوع بیمه را بازرسی و مورد ارزیابی قرار دهند و بیمه‌گذار موظف است کلیه اطلاعات ضروری را برای ارزیابی خطر در اختیار نمایندگان بیمه‌گر بگذارد.
ب- بیمه‌گذار ملزم است هرگونه تغییر در ماهیت خطر را بلافاصله به وسیله تلگرام یا نامه به آگاهی بیمه‌گر برساند و به هزینه خود کلیه اقدام‌های احتیاطی لازم را برای اطمینان از صحت کار اقلام بیمه شده با توجه به اوضاع و احوال معمول دارد. در صورت لزوم ممکن است به تبع این تغییرات نسبت به حدود تامین یا حق بیمه تجدید نظر به عمل آید.
- بیمه‌گذار نباید در موضوع بیمه تغییراتی را ایجاد کند و یا اجازه انجام آن را بدهد که منجر به تشدید خطر شود مگر آنکه موافقت کتبی بیمه‌گر را کسب کرده باشد.
- ۵- در صورت وقوع هرگونه حادثه ای که بر طبق این بیمه‌نامه ممکن است موجب طرح ادعای خسارت شود بیمه‌گذار باید:

الف- بلافاصله به وسیله تلفن یا تلگرام مراتب را با ذکر نوع و حدود خسارت به آگاهی بیمه گر برساند و کتبا نیز آن را مورد تایید قرار دهد.

ب- به منظور جلوگیری از گسترش دامنه زیان یا آسیب دیدگی، کلیه اقدام‌هایی را که برای وی امکان دارد به عمل آورد.

پ- قسمت‌های خسارت دیده را به همان حال حفظ کند و به منظور رسیدگی در اختیار نماینده یا کارشناس بیمه‌گر قرار دهد.

ت- کلیه اطلاعات و مدارک مورد درخواست بیمه‌گر را تهیه و در اختیار نماینده یا کارشناس بیمه‌گر قرار دهد.

ث- در موردی که خسارت معلول سرقت ساده یا دزدی با شکست حرز باشد مقام‌های انتظامی را مطلع سازد.

بیمه‌گر در هیچ موردی در قبال زیان یا آسیب دیدگی یا مسوولیتی که ظرف ۱۴ روز پس از وقوع حادثه به وی اطلاع داده نشده باشد، تعهدی نخواهد داشت.

پس از آن که بیمه‌گذار برطبق شرایط بالا وقوع خسارت را به اطلاع بیمه‌گر رساند، در مورد خسارت‌های جزئی که حدود آن توسط بیمه‌گر تعیین و ابلاغ می‌شود، می‌تواند نسبت به تعمیر یا تعویض اقدام کند. در سایر موارد باید به نماینده بیمه‌گر فرصت داده شود که قبل از هرگونه تعمیر یا تغییر، خسارت را مورد رسیدگی قرار دهد و هرگاه نماینده بیمه‌گر ظرف مدت معقول پس از وقوع حادثه خسارت را مورد رسیدگی قرار ندهد، بیمه‌گذار حق دارد نسبت به تعمیر یا تعویض قسمت‌های خسارت دیده اقدام کند. چنانچه ارقام خسارت دیده به موقع و به نحو مناسب تعمیر نشود، بیمه‌گر نسبت به آن تعهدی نخواهد داشت.

۶- بیمه‌گذار متعهد است به هزینه بیمه‌گر اقدام‌هایی را که به منظور حفظ حقوق خود و دریافت غرامت پرداختی از اشخاص ثالث (به جز کسانی که تحت این بیمه‌نامه بیمه شده‌اند) لازم می‌داند معمول دارد یا اجازه و دستور انجام آن را بدهد.

غراماتی که ممکن است جبران آن مورد در خواست بیمه‌گر قرار گیرد اعم است از خسارت‌هایی که بیمه‌گر مسقیماً پرداخته است یا غراماتی که طبق اصل قائم مقامی در نتیجه خسارت‌هایی که به موجب این بیمه‌نامه پرداخته است حق مطالبه آن را دارد. اقدام‌های مذکور در این بند ممکن است قبل از پرداخت خسارت به بیمه‌گذار یا بعد از آن لازم تشخیص داده شود یا مورد درخواست قرار گیرد.

۷- هرگونه اختلاف درباره مبلغی که باید به موجب این بیمه‌نامه پرداخت شود (بافرض قبول مسوولیت از طرف بیمه‌گر) موضوع به کارشناسی که کتبا با توافق طرفین برگزیده می‌شود، ارجاع خواهد شد.

اگر طرفین نسبت به کارشناس واحد به توافق نرسند موضوع اختلاف به دو کارشناس که توسط طرفین، ظرف مدت یک ماه از تاریخ درخواست کتبی طرف دیگر انتخاب می‌شود، ارجاع خواهد گردید.

- در صورتی که کارشناس مزبور به توافق نرسند قبل از بررسی ماهوی موضوع اختلاف، کارشناسان، کارشناس سومی را به عنوان سرکارشناس کتبا انتخاب خواهند کرد. جلسه کارشناسی تحت ریاست سرکارشناس تشکیل خواهد شد. قبل از اعلام نظر کارشناسان هیچ دعوی علیه بیمه‌گر در مراجع قضایی قابل طرح نمی‌باشد.
- ۸- اگر خسارتی مورد ادعا قرار گیرد که عاری از حقیقت یا توأم با قصد تقلب تشخیص داده شود یا اظهاراتی در جهت ادعاهایی از این قبیل عنوان گردد و یا به منظور استفاده از این بیمه‌نامه از طرف بیمه‌گذار یا هر شخص دیگری به نمایندگی بیمه‌گذار اسناد و مدارک و وسایل و تدابیر نادرست و تقلب آمیز به کار برده شود یا هرگاه بیمه‌گر در خصوص خسارتی از خود سلب مسوولیت کند، چنانچه اقامه دعوی ظرف مدت سه ماه و یا در صورت ارجاع موضوع به کارشناس ظرف مدت سه ماه پس از اعلام رای از طرف کارشناس یا سرکارشناس اقدام قانونی از سوی بیمه‌گذار صورت نگیرد، کلیه حقوق ناشی از این بیمه‌نامه منتفی خواهد شد.
- ۹- اگر در زمان ادعای خسارت مشمول این بیمه‌نامه، برای جبران خسارت یا دعاوی اشخاص ثالث، بیمه‌نامه دیگری نیز وجود داشته باشد، بیمه‌گر فقط نسبت به سهم خود مسوول جبران خسارت خواهد بود.

بخش یک - خسارت مالی

بیمه‌گر با بیمه‌گذار توافق می‌کند که هرگاه در طول مدت اعتبار بیمه‌نامه تمام یا قسمتی از اموال مندرج در جدول مشخصات به عللی جز آنچه صریحا مستثنی شده به طور ناگهانی دچار خسارت فیزیکی غیر قابل پیش‌بینی شود، به طوری که مستلزم تعمیر یا تعویض مورد آسیب دیده، خسارت را در هر حادثه حداکثر تا میزانی که برای آن در جدول مشخصات پیش‌بینی شده و در مجموع تا مبلغ بیمه مندرج در جدول مزبور جبران خواهد کرد.

بیمه‌گر همچنین هزینه برداشت ضایعات مربوط به حوادثی را که تحت پوشش این بیمه‌نامه می‌باشد به بیمه‌گذار پرداخت خواهد کرد، مشروط بر این که مبلغ جداگانه‌ای در جدول برای این منظور در نظر گرفته شده باشد.

استثنائات ویژه بخش یک

بیمه‌گر نسبت به موارد زیر تعهدی ندارد:

- الف- در هر حادثه، فرانشیز مذکور در جدول مشخصات به عهده بیمه‌گذار است.
- ب- خسارت‌های غیرمستقیم از هر قبیل و به هر صورت از جمله جرایم قراردادی، خسارت‌های ناشی از تاخیر در انجام کار، عدم اجرای قرارداد و از دست دادن آن.
- پ- از بین رفتن یا آسیب دیدگی معلول طراحی غلط، مواد یا قطعات معیوب، اجرای غیر صحیح کار، به جز خطاهایی که در هنگام نصب صورت گیرد.
- ت- خسارت‌های ناشی از فرسودگی، خوردگی، زنگ‌زدگی و قشرگرفتگی.

ث- از بین رفتن یا آسیب وارد به پرونده‌ها، نقشه‌ها، صورت حساب‌ها، فاکتورها، پول‌های رایج، تمبرها، اسناد، برات و سفته، اسکناس، اوراق بهادار، چک‌ها، لوازم بسته‌بندی مانند صندوق، جعبه و کارتن.

ج- خسارت‌هایی که در هنگام صورت‌برداری موجودی کشف می‌شود.

مقرراتی که نسبت به بخش یک اعمال می‌شود:

شرط ۱- **مبالغ بیمه شده:** به موجب این بیمه‌نامه مبالغ مذکور در جدول مشخصات (بند یک و دو) نباید کم‌تر از ارزش کامل هر یک از اقلام مورد بیمه در هنگام پایان عملیات نصب با منظور داشتن هزینه‌های حمل، حقوق و عوارض گمرکی و هزینه‌های نصب باشد.

بیمه‌گذار متعهد است در صورت هرگونه تغییر دستمزد و قیمت‌ها، برای افزایش یا کاهش مبالغ بیمه شده اقدام کند. لکن این تغییرات از زمانی نافذ خواهد بود که توسط بیمه‌گر در بیمه‌نامه ملحوظ شود.

اگر هنگام وقوع حادثه معلوم شود که مبالغ بیمه شده کم‌تر از مبالغی است که می‌بایست بیمه شود، مبلغ قابل پرداخت به بیمه‌گذار تحت این بیمه‌نامه به تناسب مبلغ بیمه شده با مبلغی که می‌بایست بیمه شود، کاهش می‌یابد. این شرط نسبت به هر یک از اقلام و هزینه‌ها به طور جداگانه اعمال می‌شود. (ماده ۱۰ قانون بیمه مصوب ۱۳۱۶)

شرط ۲- **اساس پرداخت خسارت:** با رعایت شرط (۱) فوق در صورت وقوع حادثه مشمول این بیمه‌نامه، خسارت به ترتیب زیر جبران می‌شود:

الف- در مورد خسارت قابل تعمیر، هزینه تعمیرات لازم برای این که اقلام خسارت دیده به وضعی که بلافاصله قبل از حادثه داشته برگردانده شود که از این مبلغ، باز یافتی هم اگر وجود داشته باشد کسر می‌شود.

ب- در صورت خسارت کلی، ارزش واقعی مورد بیمه بلافاصله قبل از حادثه پس از کسر باز یافتی. این تعهد محدود به آن مقدار خسارتی است که متوجه بیمه‌گذار شده و تا حدودی است که جزء مبالغ بیمه شده باشد، مشروط بر اینکه شرایط و مقررات مربوط رعایت گردد.

بیمه‌گر تنها در صورت ارائه فاکتور یا اسناد دیگری که مؤید تعمیر یا تعویض باشد خسارت پرداخت خواهد کرد. کلیه خسارت‌های قابل تعمیر باید تعمیر شود، لکن اگر هزینه تعمیر از ارزش واقعی اموال بلافاصله قبل از حادثه تجاوز کند، جبران خسارت بر اساس بند (ب) بالا صورت خواهد گرفت.

بیمه‌گر هزینه تعمیرات موقت را نیز عهده دار خواهد بود مشروط بر اینکه چنین تعمیراتی جزئی از تعمیرات قطعی بوده و موجب افزایش کل هزینه تعمیرات نشود.

هزینه مربوط به تغییرات، اضافات و یا بهسازی مشمول این بیمه‌نامه نیست.

شرط ۳- **گستره پوشش:** هزینه‌های اضافی برای اضافه‌کاری، کار در شب، کار در هنگام تعطیلات رسمی و حمل و نقل سریع تنها در صورتی مشمول بیمه خواهد بود که صریحاً مورد موافقت کتبی قبلی طرفین قرار گرفته باشد. (کلوز ۰۰۶)

شرط ۴- اموال مجاور: زیان یا آسیب وارد به اموال موجود در محل کار یا در مجاورت آن متعلق به صاحب کار یا پیمانکار یا پیمانکاران و یا اموال تحت اختیار و مراقبت آنان تنها در صورتی مورد تامین است که در ارتباط مستقیم با نصب یا ساختمان یا آزمایش ارقام بیمه شده در بخش یک باشد، مشروط بر اینکه خسارت در مدت اعتبار بیمه نامه روی دهد و برای آن مبلغ جداگانه ای در بند (۴) بخش یک جدول مشخصات در نظر گرفته باشد. این تامین شامل ماشین‌های ساختمانی، نصب و تجهیزات و وسایل کارگاهی نخواهد بود.

بخش دو - مسوولیت

بیمه‌گر خسارت‌هایی را که بیمه‌گذار به موجب قانون مسوول آن می‌باشد، حداکثر تا مبلغ مندرج در بخش دو جدول مشخصات به شرح زیر جبران خواهد کرد:

الف- صدمات جسمانی یا بیماری اشخاص ثالث ناشی از حادثه (اعم از این که به مرگ منجر شود یا نشود). یا آزمایش ارقام بیمه شده در بخش یک در مدت اعتبار بیمه‌نامه در محل اجرای طرح یا مجاور آن باشد. هرگاه بر طبق مقررات بالا پرداخت خسارتی تحت عنوان مسوولیت مدنی مورد پیدا کند، بیمه‌گر مبالغ زیر را نیز به بیمه‌گذار پرداخت خواهد کرد:

الف- کلیه هزینه‌ها و مخارج دادرسی که بیمه‌گذار به خواهان پرداخته است.
ب- کلیه هزینه‌ها و مخارجی که بیمه‌گذار با رضایت کتبی بیمه‌گر به عهده گرفته است. مشروط بر اینکه تعهدات بیمه‌گر تحت این بخش بیمه‌نامه از میزان مبالغ و یا حد غرامتی که در جدول مشخصات در هر مورد درج شده است تجاوز نکند.

استثنائات ویژه بخش دو

بیمه‌گر نسبت به موارد زیر تعهد ندارد:

- ۱- در هر حادثه فرانشیز مذکور در جدول مشخصات به عهده بیمه‌گذار است.
- ۲- هزینه‌های مربوط به انجام یا تجدید یا جبران یا تعمیر یا تعویض هر آنچه که در بخش یک بیمه شده یا قابل بیمه شدن بوده است.
- ۳- مسوولیت‌های ناشی از:

الف- صدمات جسمانی یا بیماری کارمندان یا کارگران پیمانکار یا پیمانکاران یا صاحب کار یا هر موسسه دیگری که در انجام تمام یا بخشی از طرح بیمه شده در بخش یک دخالت دارد و همچنین اعضای خانواده آنان.
ب- زیان یا آسیب وارد به اموال متعلق یا در اختیار یا امانت یا در مراقبت پیمانکار یا پیمانکاران یا صاحب کار یا هر موسسه دیگر مرتبط با اجرای طرح که تمام یا قسمتی از آن در بخش یک بیمه شده، یا هر یک از کارمندان و کارگران موسسات و اشخاص مزبور.

پ- حوادث ناشی از وسایل نقلیه مجاز به عبور و مرور در جاده‌های عمومی یا وسایل موتوری آبی یا هوایی.
ت- هرگونه موافقت بیمه گذار برای پرداخت هر مبلغی به عنوان غرامت یا به هر عنوان دیگر مگر آن که بدون چنین موافقتی نیز مسوولیت و میزان آن محرز باشد.

شرایط ویژه‌ای که نسبت به بخش دو اعمال می‌شود

- ۱- هرگونه اقرار، پیشنهاد، وعده، پرداخت یا جبران غرامتی از طرف بیمه گذار یا با نام او بدون موافقت کتبی بیمه گر معتبر نخواهد بود. بیمه گر چنانچه بخواهد می‌تواند دفاع از بیمه گذار را به عهده بگیرد و به نام او و به نفع خود هرگونه خسارتی را تسویه یا برای جبران غرامت به نام بیمه گذار اقامه دعوی نماید و اختیار تام دارد که به تعقیب دعوی و تسویه یا برای جبران غرامت به نام بیمه گذار اقامه دعوی نماید و اختیار تام دارد که به تعقیب دعوی و تسویه هرگونه خسارت به هر صورت که مصلحت بداند اقدام کند و بیمه گذار ملزم است کلیه اطلاعات و کمک‌های لازم را در اختیار او بگذارد.
- ۲- در صورت وقوع حادثه مربوط به این بخش، بیمه گر می‌تواند تا میزانی که برای حد غرامت هر حادثه در نظر گرفته شده است (پس از کسر مبلغ یا مبالغی که قبلاً به این عنوان پرداخت شده است) و یا هر مبلغ نازل تری را که بتوان با پرداخت آن ادعا یا ادعاهای ناشی از وقوع حادثه جبران نمود، بپردازد و متعاقب چنین پرداختی بیمه گر هیچ مسوولیت دیگری در مورد حادثه مذکور تحت این بخش نخواهد داشت.

پیوست ۶

شرایط عمومی بیمه مسوولیت مدنی

حرفه‌ای کارفرما در مقابل کارکنان

آیین نامه شماره ۸۰

شرایط عمومی بیمه مسوولیت مدنی حرفه‌ای کارفرما در مقابل کارکنان شورای عالی بیمه در اجرای ماده ۱۷ قانون تاسیسات بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری، در جلسه مورخ ۱۳۹۱/۱۱/۳ «شرایط عمومی بیمه مسوولیت مدنی حرفه‌ای کارفرما در قبال کارکنان» را مشتمل بر ۲۷ ماده و ۴ تبصره به شرح ذیل تصویب نمود:

فصل اول - کلیات

ماده ۱- اساس بیمه‌نامه: این بیمه‌نامه بر اساس قانون بیمه مصوب اردیبهشت ماه، سال ۱۳۱۶ و سایر قوانین و مقررات مرتبط و پیشنهاد کتبی بیمه‌گذار (که جزء لاینفک این بیمه‌نامه می‌باشد) تنظیم گردیده و مورد توافق طرفین می‌باشد. آن قسمت از پیشنهاد بیمه‌گذار که مورد قبول بیمه‌گر نبوده و هم‌زمان با صدور بیمه‌نامه یا قبل از آن کتبا به بیمه‌گذار اعلام گردیده است، جزء تعهدات بیمه‌گر محسوب نمی‌شود.

ماده ۲- تعاریف و اصطلاحات: اصطلاحات زیر در این شرایط عمومی با تعریف مقابل آن به کار رفته است:

- ۱- **بیمه‌گر:** موسسه بیمه‌ای است که دارای پروانه فعالیت از بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران بوده و مجاز به انجام عملیات بیمه در این رشته است.
- ۲- **حق بیمه:** وجهی که بیمه‌گذار در برابر اخذ پوشش و تعهد بیمه‌گر برای جبران خسارت ناشی از وقوع یا بروز حادثه تحت پوشش بیمه‌نامه می‌پردازد.
- ۳- **بیمه‌گذار:** هر شخص حقیقی یا حقوقی که قرارداد بیمه را با بیمه‌گر منعقد می‌کند و متعهد به پرداخت حق بیمه می‌باشد.
- ۴- **کارکنان:** افرادی که در ازای انجام کار موضوع بیمه از بیمه‌گذار حق العمل اعم از حقوق و مزد، سهم سود و یا سایر مزایا دریافت می‌نمایند و یا مشخصات آن‌ها در شرایط خصوصی بیمه‌نامه درج شده است.
- تبصره -** در صورتیکه بیمه‌گذار شخص حقوقی باشد، اعضای هیات مدیره و مدیرعامل شرکت نیز می‌توانند جزء کارکنان تحت پوشش بیمه‌نامه باشند.
- ۵- **زیان‌دیده/گان:** کارکنانی که در اثر وقوع حادثه دچار صدمه جسمی، نقص عضو (کلی یا جزئی) و یا فوت گردیده‌اند.
- ۶- **کار موضوع بیمه:** هر نوع وظیفه شغلی که بر حسب ارجاع کارفرما، کارکنان موظف به انجام آن هستند.
- ۷- **حادثه موضوع بیمه:** رویدادی است که حین و به مناسبت انجام کار موضوع بیمه و در مدت اعتبار بیمه‌نامه اتفاق افتد و منجر به صدمه جسمی، نقص عضو، از کارافتادگی یا فوت کارکنان گردد و بیمه‌گذار مسوول جبران خسارت یا پرداخت غرامت ناشی از آن شناخته شود.

- تبصره- کلیه حوادثی که در جریان امور روزمره و جاری و در محل استراحت و غذاخوری و نظافت و امثال آن در محدوده مکانی موضوع بیمه برای کارکنان اتفاق می‌افتد، حادثه موضوع بیمه تلقی می‌گردد.
- ۸- محدوده مکانی موضوع بیمه: محدوده‌ای است که کارکنان حسب درخواست کارفرما یا نماینده او در آنجا کار می‌کنند و از طریق درج نشانی یا تعیین حدود آن در شرایط خصوصی بیمه‌نامه مشخص می‌گردد.
- ۹- نقص عضو: قطع، تغییر شکل و یا از دست دادن توانایی انجام کار عضوی از اعضای بدن که ناشی از حادثه موضوع بیمه بوده و وضعیت دائم و قطعی داشته باشد.
- ۱۰- غرامت فوت و نقص عضو: وجهی است که بیمه‌گر متعهد می‌گردد در صورت بروز صدمات جسمی یا فوت کارکنان ناشی از وقوع حادثه مشمول بیمه طبق شرایط این بیمه‌نامه به زیان‌دیده یا ذینفع بپردازد.
- ۱۱- موضوع بیمه: عبارت است از مسوولیت مدنی حرفه‌ای بیمه‌گذار در قبال پرداخت هزینه‌های پزشکی و غرامت صدمه جسمی، نقص عضو و فوت کارکنان بیمه‌گذار ناشی از حادثه موضوع بیمه.
- ماده ۳- مدت بیمه‌نامه: شروع و انقضای مدت بیمه‌نامه به ترتیبی خواهد بود که در شرایط خصوصی بیمه‌نامه مشخص می‌گردد.

فصل دوم- وظایف و تعهدات بیمه‌گذار

- ماده ۴- بیمه‌گذار مکلف است با رعایت دقت و صداقت در پاسخ به پرسش‌های بیمه‌گر همه اطلاعات راجع به موضوع بیمه را در اختیار وی قرار دهد. اگر بیمه‌گذار در پاسخ به پرسش‌های بیمه‌گر به عمد از اظهار مطلبی خودداری نماید و یا به عمد بر خلاف واقع اظهاری بنماید بیمه‌نامه باطل خواهد بود ولو مطلبی که کتمان شده یا بر خلاف واقع اظهار شده است هیچ‌گونه تاثیری در وقوع حادثه نداشته باشد. به علاوه نه فقط وجوه پرداختی بیمه‌گذار به وی مسترد نخواهد شد بلکه بیمه‌گر می‌تواند اقساط حق بیمه را که تا آن تاریخ عقب افتاده است نیز از بیمه‌گذار مطالبه نماید.
- ماده ۵- هرگاه در طول مدت بیمه تغییراتی در کیفیت و وضعیت کار موضوع بیمه به وجود آید که موجب تشدید خطر شود و یا تغییری در محدوده مکانی موضوع بیمه و یا کارکنان به وجود آید ولو آنکه منجر به تشدید خطر نشود بیمه‌گذار موظف است بلافاصله موضوع را به اطلاع بیمه‌گر برساند. اگر تشدید خطر یا تغییر وضعیت موضوع بیمه در نتیجه عمل بیمه‌گذار نباشد مشارالیه باید مراتب را ظرف ۱۰ روز از تاریخ اطلاع خود رسماً به بیمه‌گر اعلام کند. در صورت تشدید خطر قبل از وقوع خسارت، بیمه‌گر می‌تواند حق بیمه اضافی را متناسب با خطر برای مدت باقیمانده مطالبه و در صورت عدم پرداخت آن توسط بیمه‌گذار بیمه‌نامه را فسخ نماید. هرگاه بعد از وقوع حادثه معلوم شود که خسارت ناشی از تشدید خطر بوده است بیمه‌گر می‌تواند خسارت را به نسبت حق بیمه تعیین شده به حق بیمه متناسب با خطر مشدد، پرداخت نماید.
- ماده ۶- بیمه‌گذار موظف است حسب مورد مقررات مصوب شورای عالی حفاظت فنی را رعایت نماید و اقدامات لازم و متعارف را برای جلوگیری از وقوع حوادث و توسعه خسارت به عمل آورد.

ماده ۷- بیمه‌گذار موظف است از تاریخ اطلاع خود از وقوع هرگونه حادثه موضوع این بیمه‌نامه و همچنین دریافت هر نوع ادعا و یا مطالبه کارکنان علیه خود که به این بیمه‌نامه مربوط می‌شود (اعم از کتبی یا شفاهی) اقدامات زیر را انجام دهد:

- ۱- حداکثر ظرف پنج روز کاری به یکی از شعب بیمه‌گر مراجعه و با تکمیل فرم اعلام خسارت، وقوع حادثه و یا ادعای مطروحه را اعلام نماید و یا مراتب را ظرف مدت مذکور از طریق پست سفارشی به اطلاع بیمه‌گر برساند.
- ۲- خواسته یا موضوع دعوا، نام و نشانی خواهان و یا اقامه‌کننده دعوا و عنوانی که به موجب آن مطالبه خسارت و یا اقامه دعوا شده است، مشخصات زیان دیده، نام و نشانی شهود احتمالی، مبلغ مورد ادعا و هرگونه اطلاعات، مشخصات و نکات دیگر مربوط به موضوع را که بر آن وقوف دارد و هر نوع اسناد و مدارکی را که در این باره در اختیار دارد به بیمه‌گر تسلیم و بیمه‌گر را در تحقیقات و رسیدگی و دفاع کمک نماید.
- ۳- برای بازدید از محل حادثه و انجام امور کارشناسی همکاری لازم را با بیمه‌گر به عمل آورد.

ماده ۸- بیمه‌گر قائم مقام بیمه‌گذار با حق واگذاری به غیر، در دعوی مربوط به این بیمه‌نامه محسوب می‌شود که بتواند پرونده‌های مربوط را در مراجع قضایی تا میزان تعهد این بیمه‌نامه تعقیب نماید. بیمه‌گذار در طول مدت جریان دعوی نباید اقدامی به عمل آورد که به حقوق بیمه‌گر در تعقیب دعوی لطمه وارد آورد ولی نسبت به مازاد تعهدات این بیمه‌نامه بیمه‌گذار حق هرگونه اقدامی خواهد داشت.

ماده ۹- چنانچه بیمه‌گذار به تشخیص مراجع ذیصلاح سهوا و ظایف مندرج در این بیمه‌نامه را انجام ندهد و باعث افزایش تعهد بیمه‌گر و یا مانع تشخیص علت یا ماهیت حادثه شود بیمه‌گر می‌تواند به نسبت تاثیر قصور بیمه‌گذار از میزان خسارت قابل پرداخت بکاهد. حکم این ماده نافذ حقوق زیان دیده نخواهد بود.

ماده ۱۰- بیمه‌گذار موظف است تعداد واقعی کارکنان را به بیمه‌گر اعلام نماید. چنانچه بعد از وقوع حادثه معلوم گردد که آخرین تعداد اظهارشده کارکنان کمتر از تعداد واقعی است تعهدات بیمه‌گر به نسبت تعداد اظهارشده به تعداد واقعی کاهش می‌یابد. در اینصورت پرداخت مابه التفاوت خسارت برعهده بیمه‌گذار خواهد بود.

ماده ۱۱- بیمه‌نامه با تقاضای بیمه‌گذار و قبول بیمه‌گر صادر می‌شود ولی شروع پوشش بیمه‌ای و اجرای تعهدات بیمه‌گر منوط به پرداخت حق بیمه به ترتیبی است که در بیمه‌نامه پیش‌بینی شده است. چنانچه پرداخت حق بیمه به صورت قسطی باشد و بیمه‌گذار هر یک از اقساط موعدرسیده را به هر دلیل پرداخت نکند بیمه‌گر می‌تواند بیمه‌نامه را با رعایت ماده ۲۳ این آیین‌نامه فسخ نماید. چنانچه بیمه‌گر بیمه‌نامه را فسخ نکرده باشد در صورت وقوع حادثه، خسارت به نسبت حق بیمه پرداخت شده به حق بیمه‌ای که تا زمان وقوع حادثه باید پرداخت می‌شد پرداخت خواهد شد مگر آنکه در شرایط خصوصی بیمه‌نامه ضوابط دیگری درج شده باشد.

ماده ۱۲- نشانی و اقامتگاه قانونی بیمه‌گذار همان است که در پیشنهاد بیمه و متن این بیمه‌نامه درج گردیده است. بیمه‌گذار موظف است تغییر نشانی و اقامتگاه قانونی خود را به صورت کتبی به اطلاع بیمه‌گر برساند. در غیر این صورت نشانی و اقامتگاه قبلی بیمه‌گذار معتبر شناخته می‌شود.

ماده ۱۳- هرگاه مفاد بیمه‌نامه و اوراق الحاقی با موافقت‌هایی که بین طرفین به عمل آمده است مطابقت نداشته باشد بیمه‌گذار موظف است ظرف ۱۵ روز از تاریخ دریافت بیمه‌نامه یا الحاقیه به طور کتبی تقاضای اصلاح نماید و گرنه اوراق مذکور قطعی تلقی خواهد شد.

فصل سوم - وظایف و تعهدات بیمه‌گر

ماده ۱۴- پوشش‌های اصلی: موارد زیر با صدور بیمه‌نامه در تعهد بیمه‌گر خواهد بود:

- ۱- غرامت فوت، صدمه جسمی و نقص عضو دائم اعم از کلی و جزئی برای هر نفر در هر حادثه موضوع بیمه حداکثر به میزان مندرج در شرایط خصوصی بیمه‌نامه.
  - ۲- هزینه‌های پزشکی برای هر نفر در هر حادثه موضوع بیمه پس از تایید پزشک معتمد و حداکثر به میزان مندرج در شرایط خصوصی بیمه‌نامه.
- تبصره - غرامت فوت، صدمه جسمی یا نقص عضو با توافق بیمه‌گر و بیمه‌گذار یا بر مبنای درصد مسوولیت بیمه‌گذار در مراجع قضایی تعیین می‌شود و اعمال آن بر روی معادل ریالی ارزان‌ترین دیه رایج روز محاسبه می‌شود. در هر صورت حداکثر مبلغ قابل پرداخت در هر حادثه موضوع بیمه برای هر نفر از مبلغ مندرج در شرایط خصوصی بیمه‌نامه بیش‌تر نخواهد بود.

ماده ۱۵- پوشش‌های اضافی: پوشش‌های اضافی با درخواست بیمه‌گذار و موافقت بیمه‌گر با اخذ حق بیمه اضافی بر اساس شرایط اختصاصی بیمه‌نامه می‌تواند تحت پوشش قرار گیرد.

ماده ۱۶- در مواردی که پرداخت خسارت به صورت توافقی انجام نشده و موکول به ارائه رای دادگاه شده است، حسب مورد زیان دیده یا ذینفع یا قائم مقام قانونی آن‌ها مکلفند ظرف پانزده روز از تاریخ ابلاغ رای قطعی یا ظرف پانزده روز پس از قطعی شدن رای ابلاغی با مدارک لازم برای دریافت خسارت به بیمه‌گر مراجعه و درخواست خود را تسلیم نمایند. بیمه‌گر مکلف است به محض وصول درخواست، آن را ثبت و ضمن تحویل رسیدی به متقاضی مشتمل بر نام متقاضی، تاریخ تسلیم و شماره ثبت، نقصان یا کامل بودن مدارک را در حضور متقاضی بررسی کند. چنانچه مدارک در زمان تقاضا کامل باشد بیمه‌گر موظف است حداکثر ظرف سی (۳۰) روز از تاریخ تقاضا، خسارت متعلقه را پرداخت نماید و چنانچه مدارک تسلیمی ناقص باشد، مراتب را حضوراً و به صورت کتبی به متقاضی اعلام تا نسبت به رفع نقص حداکثر ظرف یک هفته اقدام کند.

تبصره - عدم مراجعه اشخاص مذکور ظرف مهلت مقرر و یا تاخیر در تکمیل مدارک موجب افزایش تعهدات بیمه‌گر نخواهد بود.

ماده ۱۷- بیمه‌گر خسارت موضوع این بیمه‌نامه را با اطلاع بیمه‌گذار به زیان دیده یا ذینفع بیمه‌نامه پرداخت خواهد کرد و به محض پرداخت خسارت، در مقابل بیمه‌گذار و شخص یا اشخاص زیان دیده بری الذمه می‌گردد. سایر هزینه‌های

تحت پوشش، حسب مورد به بیمه‌گذار یا زیان‌دیده پرداخت خواهد شد. چنانچه پس از تکمیل مدارک لازم، بیمه‌گر در پرداخت خسارت تاخیر کند افزایش خسارت ناشی از افزایش احتمالی مبلغ دیه بر عهده بیمه‌گر خواهد بود.

ماده ۱۸- در صورتی که مسوولیت بیمه‌گذار هم‌زمان تحت پوشش سایر بیمه‌گران باشد بیمه‌گر موظف است بر مبنای این بیمه‌نامه تعهدات خود را ایفا نماید و سپس می‌تواند برای باز یافت سهم سایر بیمه‌گران به آن‌ها مراجعه نماید.

ماده ۱۹- در مواردی که مسوولیت بیمه‌گذار با توجه به اسناد و مدارک ارائه شده از نظر بیمه‌گر محرز باشد می‌تواند قبل از صدور رای مراجع قانونی ذی‌صلاح، در صورت توافق با بیمه‌گذار و اخذ رضایت از مدعی یا مدعیان، خسارت و یا غرامت مربوط را پرداخت کند. در این صورت بیمه‌گر در برابر هرگونه ادعای بعدی تعهدی نخواهد داشت.

ماده ۲۰- در صورت صدور رای قطعی مبنی بر مسوولیت کارفرما، موسسه بیمه مکلف به پرداخت خسارت تا سقف تعهدات بیمه‌نامه بر اساس مفاد رای صادره خواهد بود.

فصل چهارم- خسارت‌های خارج از تعهد بیمه‌گر

ماده ۲۱- خسارت‌های خارج از تعهد بیمه‌گر: خسارت‌های زیر تحت پوشش این بیمه‌نامه نیست مگر آنکه در بیمه‌نامه یا الحاقیه آن به نحو دیگری توافق شده باشد:

- ۱- کلیه امراضی که شخص در اثر فعالیت عادی و به مرور زمان به آن دچار گردیده باشد مگر در مواردی که بنا به رای مراجع ذیصلاح بیمه‌گذار مسوول شناخته شده باشد.
- ۲- خسارت‌های ناشی از حوادث وسایل نقلیه موتوری.
- ۳- خسارت‌های مستقیم و یا غیرمستقیم ناشی از تشعشعات رادیواکتیو.
- ۴- حوادث ناشی از جنگ، اعتصاب، شورش، اغتشاش، بلوا و تعطیلی کار.

ماده ۲۲- خسارت‌های غیرقابل جبران: در موارد زیر جبران خسارت در تعهد بیمه‌گر نخواهد بود:

- ۱- خسارت‌های ناشی از عمد و تقلب بیمه‌گذار و کارکنان وی در ایجاد حادثه موضوع بیمه با تشخیص مراجع ذیصلاح در طول مدت اعتبار بیمه‌نامه.
- ۲- حوادث ناشی از درگیری و نزاع.
- ۳- حوادث ناشی از مصرف مسکرات، موادمخدر یا روان‌گردان توسط کارکنان.
- ۴- محکومیت به جزای نقدی به نفع دولت و مجازات‌های قابل خرید.
- ۵- غرامت و خسارت وارده به کارکنانی که سن آن‌ها کم‌تر از پانزده سال تمام باشد.
- ۶- غرامت و خسارت وارد به اتباع خارجی فاقد مجوز معتبر کار از مراجع ذی‌صلاح.
- ۷- خسارت‌های مستقیم و غیرمستقیم ناشی از انفجار هسته‌ای.
- ۸- کلیه حوادثی که طبق نظر مراجع ذیصلاح بیمه‌گذار مسوول آن شناخته نمی‌شود.

فصل پنجم - سایر موارد

ماده ۲۳- نحوه فسخ بیمه‌نامه: در موارد زیر هر یک از طرفین بیمه‌نامه می‌تواند با اخطار کتبی ۲۰ روزه بیمه‌نامه را فسخ نماید:

۱- موارد فسخ از سوی بیمه‌گر:

- عدم پرداخت حق بیمه در سررسیدهای مندرج در اعلامیه‌های بدهکار صادره.
- تشدید خطر و عدم موافقت بیمه‌گذار به پرداخت حق بیمه اضافی مربوط.
- فوت بیمه‌گذار و عدم انجام وظایف بیمه‌گذار توسط ورثه یا منتقل‌الیه.

۲- موارد فسخ از سوی بیمه‌گذار:

- در صورتی که خطر، برطرف شده یا کاهش یابد و بیمه‌گر به تخفیف حق بیمه راضی نشود.
- متوقف شدن فعالیت بیمه‌گر به هر دلیل.
- عدم تمایل بیمه‌گذار به ادامه پوشش.

ماده ۲۴- در صورت فسخ از طرف بیمه‌گر، باید حق بیمه مدتی که باقی مانده است به صورت روزشمار محاسبه و به بیمه‌گذار برگشت داده شود. در صورت فسخ بیمه‌نامه از طرف بیمه‌گذار حق بیمه مدت بیمه بر اساس تعرفه کوتاه مدت به شرح ذیل محاسبه و بقیه آن مسترد خواهد شد:

مدت اعتبار	حق بیمه بر مبنای حق بیمه یکساله
تا ۵ روز	۵ درصد حق بیمه سالانه
از ۶ روز تا ۱۵ روز	۱۰ درصد حق بیمه سالانه
از ۱۶ روز تا ۳۰ روز	۲۰ درصد حق بیمه سالانه
از ۳۱ روز تا ۶۰ روز	۳۰ درصد حق بیمه سالانه
از ۶۱ روز تا ۹۰ روز	۴۰ درصد حق بیمه سالانه
از ۹۱ روز تا ۱۲۰ روز	۵۰ درصد حق بیمه سالانه
از ۱۲۱ روز تا ۱۵۰ روز	۶۰ درصد حق بیمه سالانه
از ۱۵۱ روز تا ۱۸۰ روز	۷۰ درصد حق بیمه سالانه
از ۱۸۱ روز تا ۲۷۰ روز	۸۵ درصد حق بیمه سالانه
از ۲۷۰ روز به بالا	۱۰۰ درصد حق بیمه سالانه

ماده ۲۵- مرور زمان: تعهدات بیمه‌گر منحصر به مسوولیت بیمه‌گذار برای حوادثی است که در مدت اعتبار بیمه‌نامه رخ دهد و ادعای خسارت حداکثر ظرف دو سال پس از انقضای بیمه‌نامه به بیمه‌گر اعلام شود. هرگونه اقدام بیمه‌گذار یا کارکنان وی به منظور مطالبه خسارت قاطع مرور زمان خواهد بود.

ماده ۲۶- نحوه حل و فصل اختلاف: هرگونه اختلاف ناشی از تفسیر و یا اجرای این بیمه‌نامه، در صورتی که از طریق مذاکره حل و فصل نشود به داور مرضی‌الطرفین ارجاع خواهد شد و رای داور مزبور قطعی و برای طرفین لازم‌الاتباع است. در صورتی که طرفین در مورد انتخاب داور مرضی‌الطرفین به توافق نرسند موضوع به هیأت داورری ارجاع و به ترتیب زیر عمل خواهد شد:

- ۱- هر یک از طرفین یک نفر داور اختصاصی تعیین و به طرف دیگر معرفی می‌نماید.
  - ۲- داوران اختصاصی قبل از بحث درباره موضوع مورد اختلاف به اتفاق، داور دیگری را به عنوان سرداور انتخاب خواهند نمود.
  - ۳- رای هیات داور با اکثریت آرا، معتبر و برای طرفین لازم‌الاتباع خواهد بود.
  - ۴- در صورتی که هر یک از طرفین تا ۳۰ روز بعد از انتخاب و معرفی داور طرف مقابل، داور اختصاصی خود را تعیین نکند و یا داوران اختصاصی تا ۳۰ روز در مورد تعیین سرداور به توافق نرسند هر یک از طرفین می‌توانند حسب مورد از دادگاه ذی‌صلاح درخواست تعیین داور یا سرداور بنمایند.
- ماده ۲۷- موارد پیش‌بینی نشده:** در مواردی که در این بیمه‌نامه ذکر نشده است بر اساس قانون بیمه، عرف بیمه و سایر قوانین جاری کشور جمهوری اسلامی ایران عمل خواهد شد.

پیوست ۷

قانون بیمه

(مصوب ۱۳۱۶/۲/۷)

معاملات بیمه

ماده ۱- بیمه عقدی است که به موجب آن یک طرف تعهد می کند در ازاء پرداخت وجه یا وجوهی از طرف دیگر در صورت وقوع یا بروز حادثه خسارت وارده بر او را جبران نموده یا وجه معینی بپردازد. متعهد را بیمه گر طرف تعهد را بیمه گذار وجهی را که بیمه گذار به بیمه گر می پردازد حق بیمه و آنچه را که بیمه می شود موضوع بیمه نامند.

ماده ۲- عقد بیمه و شرایط آن باید به موجب سند کتبی باشد و سند مزبور موسوم به بیمه نامه خواهد بود.

ماده ۳- در بیمه نامه باید امور ذیل به طور صریح قید شود.

۱- تاریخ انعقاد قرارداد.

۲- اسم بیمه گر و بیمه گذار.

۳- موضوع بیمه.

۴- حادثه یا خطری که عقد بیمه به مناسبت آن به عمل آمده است.

۵- ابتدا و انتهای بیمه.

۶- حق بیمه

۷- میزان تعهد بیمه گر در صورت وقوع حادثه

ماده ۴- موضوع بیمه ممکن است مال باشد اعم از عین یا منفعت یا هر حق مالی یا هر نوع مسوولیت حقوقی مشروط بر اینکه بیمه گذار نسبت به بقای آنچه بیمه می دهد ذی نفع باشد و همچنین ممکن است بیمه برای حادثه یا خطری باشد که از وقوع آن بیمه گذار متضرر می گردد.

ماده ۵- بیمه گذار ممکن است اصیل باشد یا به یکی از عناوین قانونی نمایندگی صاحب مال یا شخص ذینفع را داشته یا مسوولیت حفظ آن را از طرف صاحب مال داشته باشد.

ماده ۶- هرکس بیمه می دهد بیمه متعلق به خود اوست مگر آنکه در بیمه نامه تصریح شده باشد که مربوط به دیگری است لیکن در بیمه حمل و نقل ممکن است بیمه نامه بدون ذکر اسم (به نام حامل) تنظیم شود.

ماده ۷- طلبه کار می تواند مالی را که در نزد او وثیقه یا رهن است بیمه دهد در این صورت هرگاه حادثه ای نسبت به مال مزبور رخ دهد از خساراتی که بیمه گر باید بپردازد تا میزان آنچه را که بیمه گذار در تاریخ وقوع حادثه طلبه کار است به شخص او و بقیه به صاحب مال تعلق خواهد گرفت.

ماده ۸- در صورتی که مالی بیمه شده باشد در مدتی که بیمه باقیست نمی توان همان مال را به نفع همان شخص و از همان خطر مجدداً بیمه نمود.

ماده ۹- در صورتی که مالی به کم تر از قیمت بیمه شده باشد نسبت به بقیه قیمت می توان آنرا بیمه نمود در این صورت هریک از بیمه گران به نسبت مبلغی از مال که بیمه کرده است مسوول خواهد بود.

ماده ۱۰- در صورتی که مالی به کم‌تر از قیمت واقعی بیمه شده باشد بیمه‌گر فقط به تناسب مبلغی که بیمه کرده است با قیمت واقعی مال مسوول خسارت خواهد بود.

فسخ و بطلان

ماده ۱۱- چنانچه بیمه‌گذار یا نماینده او با قصد تقلب مالی را اضافه بر قیمت عادلانه در موقع عقد قرارداد بیمه داده باشد عقد بیمه باطل و حق بیمه دریافتی قابل استرداد نیست.

ماده ۱۲- هرگاه بیمه‌گذار عمداً از اظهار مطالبی خودداری کند یا عمداً اظهارات کاذبه بنماید و مطالب اظهار نشده یا اظهارات کاذبه طوری باشد که موضوع خطر را تغییر داده یا از اهمیت آن در نظر بیمه‌گر بکاهد عقد بیمه باطل خواهد بود حتی اگر مراتب مذکوره تاثیری در وقوع حادثه نداشته باشد. در این صورت نه فقط وجوهی که بیمه‌گذار پرداخته است قابل استرداد نیست بلکه بیمه‌گر حق دارد اقساط بیمه را که تا آن تاریخ عقب افتاده است نیز از بیمه‌گذار مطالبه کند.

ماده ۱۳- اگر خودداری از اظهار مطالبی یا اظهارات خلاف واقع از روی عمد نباشد عقد بیمه باطل نمی‌شود - در این صورت هرگاه مطالب اظهار نشده یا اظهار خلاف واقع قبل از وقوع حادثه معلوم شود بیمه‌گر حق دارد یا اضافه حق بیمه را از بیمه‌گذار در صورت رضایت او دریافت داشته قرارداد را ابقاء کند و یا قرارداد بیمه را فسخ کند - در صورت فسخ بیمه‌گر باید مراتب را به موجب اظهار نامه یا نامه سفارشی دو قبضه به بیمه‌گذار اطلاع دهد اثر فسخ ده روز پس از ابلاغ مراتب به بیمه‌گذار شروع می‌شود و بیمه‌گر باید اضافه حق بیمه دریافتی تا تاریخ فسخ را به بیمه‌گذار مسترد دارد. در صورتی که مطالب اظهار نشده یا اظهار خلاف واقع بعد از وقوع حادثه معلوم شود خسارت به نسبت وجه بیمه پرداختی و وجهی که بایستی در صورت اظهار خطر به طور کامل و واقع پرداخته شده باشد تقلیل خواهد یافت.

ماده ۱۴- بیمه‌گر مسوول خسارات ناشیه از تقصیر بیمه‌گذار یا نمایندگان او نخواهد بود.

ماده ۱۵- بیمه‌گذار باید برای جلوگیری از خسارت مراقبتی را که عادتاً هر کس از مال خود می‌نماید نسبت به موضوع بیمه نیز بنماید و در صورت نزدیک شدن حادثه یا وقوع آن اقداماتی را که برای جلوگیری از سرایت و توسعه خسارت لازم است به عمل آورد. اولین زمان امکان و منتهی در ظرف پنج روز از تاریخ اطلاع خود از وقوع حادثه بیمه‌گر را مطلع سازد والا بیمه‌گر مسوول نخواهد بود مگر آنکه بیمه‌گذار ثابت کند که بواسطه حوادثی که خارج از اختیار او بوده است اطلاع به بیمه‌گر در مدت مقرر برای او مقدور نبوده است.

مخارجی که بیمه‌گذار برای جلوگیری از توسعه خسارت می‌نماید بر فرض که منتج به نتیجه نشود بعهدده بیمه‌گر خواهد بود ولی هر گاه بین طرفین در موضوع لزوم مخارج مزبوره یا تناسب آن با موضوع بیمه اختلافی ایجاد شود حل اختلاف به حکم یا محکمه رجوع می‌شود.

ماده ۱۶- هرگاه بیمه‌گذار در نتیجه عمل خود خطری را که به مناسبت آن بیمه منعقد شده است تشدید کند یا یکی از کیفیات آن بیمه منعقد شده است تشدید کند یا یکی از کیفیات یا وضعیت موضوع بیمه را به طوری تغییر دهد که اگر وضعیت مزبور قبل از قرارداد موجود بود بیمه‌گر حاضر برای انعقاد قرارداد با شرایط مذکوره در قرارداد نمی‌گشت باید

بیمه گر را بلافاصله از آن مستحضر کند - اگر تشدید خطر یا تغییر وضعیت موضوع بیمه در نتیجه عمل بیمه گذار نباشد مشارالیه باید مراتب را در ظرف ده روز از تاریخ اطلاع خود رسماً به بیمه گر اعلام کند.

در هر دو مورد مذکور در فوق بیمه گر حق دارد اضافه حق بیمه را معین نموده به بیمه گذار پیشنهاد کند و در صورتی که بیمه گذار حاضر برای قبولی و پرداخت آن نشود قرارداد را فسخ کند و اگر تشدید خطر در نتیجه عمل خود بیمه گذار باشد خسارات وارده را نیز از مجرای محاکم عمومی از او مطالبه کند و در صورتی که بیمه گر پس از اطلاع تشدید خطر به نحوی از انحاء رضایت به بقاء عقد قرارداد داده باشد مثل آنکه اقساطی از وجه بیمه را پس از اطلاع از مراتب از بیمه گذار قبول کرده یا خسارت بعد از وقوع حادثه به او پرداخته باشد دیگر نمی تواند به مراتب مذکوره استناد کند - وصول اقساط حق بیمه بعد از اطلاع از تشدید خطر یا پرداخت خسارت پس از وقوع حادثه و نحو آن دلیل بر رضایت بیمه گر به بقاء قرارداد می باشد.

ماده ۱۷- در صورت فوت بیمه گذار یا انتقال موضوع بیمه به دیگری اگر ورثه یا منتقل الیه کلیه تعهداتی را که موجب قرارداد بعهدہ بیمه گذار بوده است در مقابل بیمه گر اجرا کند عقد بیمه به نفع ورثه یا منتقل الیه به اعتبار خود باقی می ماند معیناً هر یک از بیمه گر یا ورثه یا منتقل الیه حق فسخ آن را نیز خواهند داشت.

بیمه گر حق دارد در ظرف سه ماه از تاریخی که منتقل الیه قطعی موضوع بیمه تقاضای تبدیل بیمه نامه را به نام خود می نماید عقد بیمه را فسخ کند.

در صورت انتقال موضوع بیمه به دیگری ناقل مسوول کلیه اقساط عقب افتاده وجه بیمه در مقابل بیمه گر خواهد بود لیکن از تاریخی که انتقال را به بیمه گر به موجب نامه سفارشی یا اظهار نامه اطلاع می دهد نسبت به اقساطی که از تاریخ اطلاع به بعد باید پرداخته شود مسوول نخواهد بود.

اگر ورثه یا منتقل الیه متعدد باشند هر یک از آنها نسبت به تمام وجه بیمه در مقابل بیمه گر مسوول خواهد بود.

ماده ۱۸- هرگاه معلوم شود خطری که برای آن بیمه به عمل آمده قبل از عقد قرارداد واقع شده بوده است قرارداد بیمه باطل و بی اثر خواهد بود در این صورت اگر بیمه گر وجهی از بیمه گذار گرفته باشد عشر از مبلغ مزبور را به عنوان مخارج کسر و بقیه را باید به بیمه گذار مسترد دارد.

مسئولیت بیمه گر

ماده ۱۹- مسوولیت بیمه گر عبارت است از تفاوت قیمت مال بیمه شده بلافاصله قبل از وقوع حادثه با قیمت باقی مانده آن بلافاصله بعد از حادثه خسارت حاصله به پول نقد پرداخته خواهد شد مگر اینکه حق تعمیر و یا عوض برای بیمه گر در سند بیمه پیش بینی شده باشد در این صورت بیمه گر ملزم است موضوع بیمه را در مدتی که عرفاً کم تر از آن نمی شود تعمیر کرده یا عوض را تهیه و تحویل نماید.

در هر صورت حداکثر مسوولیت بیمه گر از مبلغ بیمه شده تجاوز نخواهد کرد.

ماده ۲۰- بیمه گر مسوول خساراتی که عیب ذاتی مال ایجاد می شود نیست مگر آنکه در بیمه نامه شرط خلافی شده باشد.

ماده ۲۱- خسارات وارده از حریق که بیمه‌گر مسوول آن است عبارت است از:

- ۱- خسارت وارده به موضوع بیمه از حریق اگر چه حریق در نزدیکی آن واقع شده باشد.
- ۲- هر خسارت یا تنزل قیمت وارده به اموال از آب یا هر وسیله دیگری که برای خاموش کردن آتش به کار برده شده است.
- ۳- تلف شدن یا معیوب شدن مال در موقع نجات دادن آن از حریق.
- ۴- خسارت وارده به اموال بیمه شده در نتیجه خراب کردن کلی یا جزئی بناء برای جلوگیری از سرایت یا توسعه حریق.

ماده ۲۲- در بیمه‌های ذیل خسارت به این طریق حساب می‌شود:

- ۱- در بیمه حمل و نقل قیمت مال در مقصد.
- ۲- در بیمه منافی که متوقف بر امری است منافی که در صورت پیشرفت امر عاید بیمه‌گذار می‌شد.
- ۳- در بیمه محصول زراعتی قیمت آن در سر خرمن و موقع برداشت محصول. برای تعیین میزان واقعی خسارت مخارج و حق الزحمه که در صورت عدم وقوع حادثه به مال تعلق می‌گرفت از اصل قیمت کسر خواهد شد و در هر صورت میزان خسارت از قیمت معینه در بیمه‌نامه تجاوز نخواهد کرد.

ماده ۲۳- در بیمه عمر یا نقص یا شکستن عضوی از اعضاء بدن مبلغ پرداختی بعد از مرگ یا نقصان عضو باید به طور قطع در موقع عقد بیمه بین طرفین معین شود.
بیمه عمر یا بیمه نقصان یا شکستن عضو شخص دیگری در صورتی که آن شخص قبلاً رضایت خود را کتبا نداده باشد باطل است.

هرگاه بیمه‌گذار اهلیت قانونی نداشته باشد رضایت ولی یا قیم او شرط است.

اگر بیمه راجع به عمر یا نقص یا شکستن عضو بدن جماعتی به طور کلی باشد میزان خسارت عبارت از مبلغی خواهد بود که مطابق تعرفه قبلاً بین طرفین معین می‌شود.

ماده ۲۴- وجه بیمه عمر که باید بعد از فوت پرداخته شود به ورثه قانونی متوفی پرداخته می‌شود مگر اینکه در موقع عقد بیمه یا بعد از آن در سند بیمه قید دیگری شده باشد که در این صورت وجه بیمه متعلق به کسی خواهد بود که در سند بیمه اسم برده شده است.

ماده ۲۵- بیمه‌گذار حق دارد ذی نفع در سند بیمه عمر خود را تغییر دهد مگر آنکه آن را به دیگری انتقال داده و بیمه‌نامه را هم به منتقل‌الیه تسلیم کرده باشد.

ماده ۲۶- در تمام مدت اعتبار قرارداد بیمه عمر بیمه‌گذار حق دارد وجه معینه در بیمه‌نامه را به دیگری منتقل نماید انتقال مزبور باید به امضاء انتقال دهنده و بیمه‌گر برسد.

ماده ۲۷- اثرات قانونی انتقال وجه بیمه عمر از تاریخ فوت بیمه شده شروع می‌شود ولی اگر بیمه‌گذار از بابت آن وجهی دریافت کرده یا نسبت به آن با بیمه‌گر معامله نموده باشد در کمال اعتبار خواهد بود.

- ماده ۲۸- بیمه‌گر مسوول خسارات ناشیه از جنگ و شورش نخواهد بود مگر آنکه خلاف آن در بیمه‌نامه شرط شده باشد.
- ماده ۲۹- درمورد بیمه مال منقول درصورت وقوع حادثه و پرداخت خسارت به بیمه‌گذار بیمه‌گر از هرگونه مسوولیت در مقابل ثالث بری می‌شود.
- ماده ۳۰- بیمه‌گر در حدودی که خسارات وارده را قبول یا پرداخت می‌کند در مقابل اشخاصی که مسوول وقوع حادثه یا خسارت هستند قائم مقام بیمه‌گذار خواهد بود و اگر بیمه‌گذار اقدامی کند که منافی با عقد مزبور باشد در مقابل بیمه‌گر مسوول شناخته می‌شود.
- ماده ۳۱- درصورت توقف یا افلاس بیمه‌گر، بیمه‌گذار حق فسخ قرارداد را خواهد داشت.
- ماده ۳۲- درصورت ورشکستگی بیمه‌گر بیمه‌گذاران نسبت به سایر طلبه‌کاران حق تقدم دارند و بین معاملات مختلف بیمه در درجه اول حق تقدم با معاملات بیمه عمر است.
- ماده ۳۳- بیمه‌گر نسبت به حق بیمه در مقابل هرگونه طلبه‌کاری بر مال بیمه شده حق تقدم دارد حتی اگر طلب سائیرین به موجب سند رسمی باشد.
- ماده ۳۴- اگر در یک قرارداد بیمه موضوعات مختلفی بیمه شده باشد درصورت اثبات تقلب از طرف بیمه‌گذار نسبت به یکی از آن موضوعات بطلان نسبت به سایر موضوعات نیز سرائت کرده تمام قرارداد باطل خواهد بود.
- موضوعات مختلفی که در یک بیمه‌نامه ذکر می‌شود در حکم یک قرارداد محسوب است.
- ماده ۳۵- طرفین می‌توانند در قراردادهای بیمه هر شرط دیگری بنمایند لیکن موعده مذکوره در ماده ۱۶ را نمی‌توانند تقلیل دهند ولی ممکن است موعده را به رضایت یکدیگر تمدید کنند.
- این قانون شامل قراردادهای گذشته بیمه نیز خواهد بود.
- ماده ۳۶- مرور زمان دعاوی ناشی از بیمه دو سال است و ابتدای آن از تاریخ وقوع حادثه منشا دعوی خواهد بود لکن دعاوی که قبل از اجرای این قانون در محاکم طرح شده باشد مشمول این ماده نخواهد بود.
- این قانون که مشتمل بر سی و شش ماده است در جلسه هفتم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و شانزده به تصویب مجلس شورای ملی رسید.

منابع و مراجع

- ۱- انتصاریان، فرزین. ارزیابی خسارت بیمه ای پژوهشکده بیمه (وابسته به بیمه مرکزی ایران): ۱۳۸۸
- ۲- بیمه مرکزی، مجموعه راهنمای آیین نامه ها، قوانین و بخشنامه های بیمه (مراقب بیمه): ۱۳۹۴
- ۳- کاتوزیان، ناصر. دوره مقدماتی حقوق مدنی، وقایع حقوقی مسوولیت مدنی: ۱۳۹۰. شرکت سهامی انتشار
- ۴- کریمی، آیت. پرسش و پاسخ جامع بیمه‌ای؛ پژوهشکده بیمه (وابسته به بیمه مرکزی ایران): ۱۳۸۸
- ۵- کریمی، آیت. کلیات بیمه؛ پژوهشکده بیمه (وابسته به بیمه مرکزی ایران): ۱۳۹۰
- ۶- ملکوتی، سید کاظم. باقری تجربی، وحید. بیمه‌های مهندسی از تئوری تا عمل (صدور- خسارت - کارشناسی)؛ پژوهشکده بیمه (وابسته به بیمه مرکزی ایران): ۱۳۹۴
- ۷- وبگاه بیمه مرکزی ایران [www.centinsur.ir://http](http://www.centinsur.ir/)

خواننده گرامی

امور نظام فنی و اجرایی سازمان برنامه و بودجه کشور، با گذشت بیش از چهل سال فعالیت تحقیقاتی و مطالعاتی خود، افزون بر هفتصد عنوان نشریه تخصصی - فنی، در قالب آیین نامه، ضابطه، معیار، دستورالعمل، مشخصات فنی عمومی و مقاله، به صورت تالیف و ترجمه، تهیه و ابلاغ کرده است. نشریه حاضر در راستای موارد یاد شده تهیه شده، تا در راه نیل به توسعه و گسترش علوم در کشور و بهبود فعالیت های عمرانی به کار برده شود. فهرست نشریات منتشر شده در سال های اخیر در سایت اینترنتی nezamfanni.ir قابل دستیابی می باشد.

**Guideline for Engineering Insurance & Employer's Liability Insurance
(Preparation, Loss assessment, Indemnification) [No. 767]**

Executive Body: Tehran Regional Water Authority
Project Adviser: Siamak Nilchian – M.Sc in Civil Engineering - Tehran Regional Water Authority

Supervisory Committee:

Ali Akbar Shafiei	Deputy of Project and Development, Iran Water Resources Management Co.	M.Sc in Civil Engineering
Saeed Bayat	Deputy of Project and Development, Zanjan Regional Water Authority	M.Sc in Civil Engineering
Nozar Jalali	Deputy of Project and Development, Fars Regional Water Authority	M.Sc in Mechanics Engineering
Seyyed Jamal Mosavi	Deputy of Project and Development, Mazandran Regional Water Authority	M.Sc in Irrigation Engineering

Confirmation Committee:

Amir Mohammad Amirebrahimi	Tablieh Company	PhD in Civil Engineering
Alireza Totounchi	Plan and Budget Organization	M.Sc in Civil Engineering
Mohsen HajSeyyed Javadi	AvandTarh Consulting Engineering Co.	B.Sc in Civil Engineering
Javad Hajiani Boushehrian	Ministry of Energy	M.Sc in Civil Engineering
Ali Roboubi Khaboushani	Abran Consulting Engineering Co.	B.Sc in Civil Engineering
Mohammad Shafi Rezakhani	Farayand kav Engineering Company	B.Sc in Civil Engineering
Ali Asghar Shahab	Freelance Expert	M.Sc in Civil Engineering
Hamidreza kashfi	Water and Wastewater Company of Iran	M.Sc in Mechanics Engineering
Shadi MoradiFallah	Ministry of Energy	M.Sc in Civil Engineering
Fatemeh Ghobadi	Ministry of Energy	PhD in Civil Engineering
Hamzekhani	Office of technical criteria& regulations in water industry	

Abstract:

Construction and exploitation of infrastructure projects requires investment and spending very much financial, social, political, and environmental costs. Projects Encounter lots of risks during their lifetime, and special measures have to be taken to deal with them. One of the most important issues in project management is how to deal with the risks of the project from the beginning to the end of the construction period and the operating period that known as "risk management". Risk management is a smart deal with the risks and uncertainties ahead, which, by adopting various methods, causes the losses and possible problems to be best managed and answered. One of the most important measures to deal with risks is the transfer of possible damages outside of your portfolio, which is one of the best ways is insurance the project.

Projects and their products, including buildings, dam, tunnels, roads, water and power lines, power plants, factories, machinery, manufactured goods and equipment and so on require a variety of insurance coverings. In the meantime, the duration of the project is considered to be the most risky period in the lifetime of a project. According to the source of the damage that may result from the operation of the subject of the agreement or natural disaster, theft, fire, special risks, etc., the operation of the subject of the contract, machinery, work materials, used goods, facilities and property adjacent The workshop (owned by the owner) insured third parties and their property, etc. In case of damage, the project manager has the ability to repair or pay damages and there is no problem in construction of project or exploitation of the project product.

Unfortunately, despite the many advances made in the country's construction industry and the ability to build complex structures and projects, insuring the proper insurance and proper use of the insurance policy to compensate for the possible losses has not been sufficiently considered. Despite the managers of the construction industry and the operators are generally familiar with the insurance, due to lack of training and lack of attention to the necessity of providing proper insurance coverage, we see significant damages to the country's infrastructure projects, due to the lack of insurance cover for damages caused to They will not be adequately compensation and may delay the implementation of the project, and may even result in the elimination of economic and even technical and social justifications for completing the project without using the investments made.

For these reasons, this guide tries to familiarize managers, experts and stakeholders with the status and concepts of insurance, providing a suitable method for obtaining insurances for projects under construction and in operation. The most prominent feature of this guide is to provide helpful explanations about important engineering insurance clauses and to prepare forms and tables to identify the risks of each project and help decision makers to choose the required coverage of cover with the help of its unique charts and flowcharts. It should be noted that, along with the description of the insurance, the insurer should read the full text of the cluases and decide on the circumstances. In this guide, in order to avoid prolonging the content, tried to avoid unnecessary explanations.

**Islamic Republic of Iran
Plan and Budget Organization**

**Guideline for Engineering Insurance
& Employer's Liability Insurance
(Preparation, Loss assessment, Indemnification)**

No. 767

Last Edition: 10-01-2019

Deputy of Technical, Infrastructure and
Production Affairs
Department of Technical & Executive affairs,
Consultants and Contractors
nezamfanni.ir

Ministry of Energy
Water and Wastewater Standards and Projects
Bureau
<http://seso.moe.org.ir>

2019

این نشریه

به منظور گسترش آگاهی کاربران و دست‌اندرکاران طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی و زیربنایی و با توجه به شرایط و ویژگی‌های خاص انواع بیمه‌های مهندسی و کمک به بهره‌گیری مناسب‌تر از بیمه‌نامه‌های تهیه شده در صورت بروز حوادث و جبران خسارت‌های احتمالی تهیه شده است. بارزترین ویژگی این راهنما ارائه توضیحات کاربردی درباره کلوزهای مهم بیمه‌های مهندسی و تهیه فرم‌ها و جدول‌هایی برای شناسایی خطرات هر پروژه و کمک به تصمیم‌گیرندگان برای انتخاب پوشش‌های بیمه‌ای مورد نیاز به کمک جدول‌ها و فلوچارت‌های منحصر به فرد آن می‌باشد. کاربران برای استفاده بهینه از این راهنما می‌بایست به متن شرایط بیمه‌نامه‌ها و کلوزهای مربوطه مراجعه نمایند.